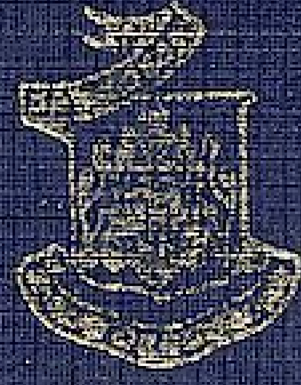

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ

EPIGRAPHIA CARNATICA

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ

Coorg District

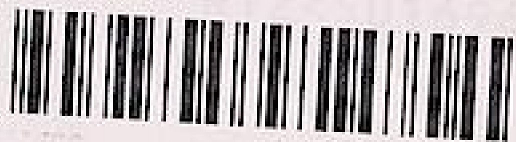
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ

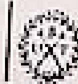
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

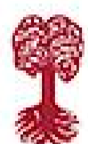
INSTITUTE OF KANNADA STUDIES

UNIVERSITY OF MYSORE

1972

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ

Epigraphia Carnatica

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ

ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಉದಾರ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ

ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

Epigraphia Carnatica

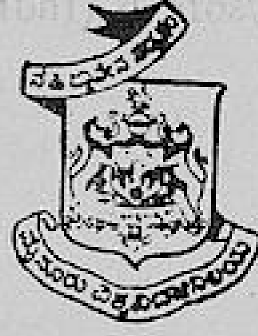
published by the generous help of the Government of Mysore
Our grateful thanks to the Government of Mysore

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ

EPIGRAPHIA CARNATICA

ಸಂಪುಟ ಒಂದು

Volume One

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

INSTITUTE OF KANNADA STUDIES
UNIVERSITY OF MYSORE
1972

Epigraphia Carnatica, Vol. I ; published by the Institute of Kannada Studies, University of Mysore, Manasa Gangotri, Mysore-6 ; First revised edition by the Institute, 1972. pp. 20+xlviii+124+frontispiece and xvii plates. Printer : Director, Mysore University Printing Press, Manasa Gangotri, Mysore-6.

Copies available from
Director
Prasaranga, Manasa Gangotri
Mysore-6 (India)

Price : **Rs. 15 ; $ 4 ; £ 1.5**

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆ

Epigraphia Carnatica Revision and Reprint Project

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ

Advisory Committee

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ
ನಿರ್ದೇಶಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

Chairman

Dr. H. M. Nayak

Professor of Kannada and Linguistics
Director, Institute of Kannada Studies
University of Mysore, Mysore

ಸದಸ್ಯರು

Members

1. **ಡಾ. ಎಂ. ಶೇಷಾದ್ರಿ**
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಇಲಾಖೆ, ಮತ್ತು
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು
ಪುರಾತತ್ವವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಮೈಸೂರು

Dr. M. Seshadri
Director of Archaeology and Prof. and
Head of the Dept. of Ancient History
and Archaeology, University of Mysore
Mysore

2. ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಗಾಯಿ
ಪ್ರಧಾನ ಶಾಸನತಜ್ಞ
ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ
ಮೈಸೂರು

Dr. G. S. Gai
Chief Epigraphist
Archaeological Survey of
India, Mysore

3. ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ಮಹಾಲಿಂಗಂ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ (ನಿವೃತ್ತ), ಪ್ರಾಚೀನ
ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ವಿಭಾಗ
ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮದರಾಸು

Dr. T. V. Mahalingam
Professor of Ancient
History and Archaeology (Retd.)
University of Madras
Madras

4. **ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ**
ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಬೆಂಗಳೂರು

Dr. M. Chidananda Murthy
Reader in Kannada
Bangalore University
Bangalore

5. **ಡಾ. ಎಸ್. ಎಚ್. ರಿತ್ತಿ**
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ
ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಭಾಗ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ

Dr. S. H. Ritti
Professor of Ancient Indian History
and Culture, Karnatak University
Dharwar

6. ಡಾ. ಎಚ್. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ
ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

Dr. H. Thipperudraswamy
Reader in Kannada
Institute of Kannada Studies
Manasa Gangotri
Mysore

7. ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ
ರೀಡರ್, ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು
ಪುರಾತತ್ವ ವಿಭಾಗ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

Dr. A. V. Narasimha Murthy
Reader in Ancient History and
Archaeology, University of Mysore, Mysore

ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗ
Editorial Staff

ಶಾಸನತಜ್ಞ
ಡಾ. ಬಾ. ರಾ. ಗೋಪಾಲ್

Epigraphist
Dr. B. R. Gopal

ಉಪ ಶಾಸನತಜ್ಞ
ಎಂ. ಹನುಮಂತರಾವ್

Asst. Epigraphist
M. Hanumantha Rao

ಶಾಸನ ಸಹಾಯಕರು
1. ಎಚ್. ಎಂ. ನಾಗರಾಜರಾವ್, 2. ಎಸ್. ಎಸ್. ಜಾಗೀರ್‌ದಾರ್

Epigraphical Assistants
1. *H. M. Nagaraja Rao*, 2. *S. S. Jagirdar*

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳು ಅಮೂಲ್ಯ ಆಕರಗಳು. ಶಾಸನಗಳು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಆಸ್ತಿ. ಸುದೈವದಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಶಾಸನ ಸಂಪತ್ತು ಹೇರಳವಾಗಿದೆ. ತಮಿಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಸನಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಇಂಥ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ; ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಆಧಾರಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಸಂಪುಟಗಳು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧಿ; ಬೃಹತ್ತು ಮಹತ್ತುಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬಹುದಾದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಸಾಧನೆ. ೧೮೮೪ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ ಅದರ ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್ ಅವರು ೧೯೦೬ರ ವರೆಗಿನ ಮುಂದಿನ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ೮೮೭೯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲಿಪ್ಯಂತರ, ಭಾಷಾಂತರಗಳೊಡನೆ ಅವರು 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಹನ್ನೆರಡು ಸಂಪುಟಗಳ ಈ ಮಾಲೆಯ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಒಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಸಂಪುಟ (೨) ಮೀಸಲಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಎರಡೆರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ (೩–೪ ಮತ್ತು ೭–೮) ಪ್ರಕಟವಾದವು. ರೈಸರ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ೧೬ ವರ್ಷಗಳ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦೦ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ) ಅವರು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ೧೯೨೨ರ ನಂತರ ೧೯೪೪ರ ವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಆಗ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರೆರಿಯ ಕ್ಯೂರೇಟರ್ ಅವರು ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಕ್ತನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಗಳ ಮುಖ್ಯರು ಪದನಿಮಿತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇಲಾಖೆ ಶಾಸನ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಫಲವಾಗಿ ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ.

'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಸಂಪುಟಗಳು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ತುಂಬ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ೧೯೭೦ರ ಜನವರಿ ೨೪ರಂದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗಾಗಿರುವ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ (Co-ordination Committee for Research Work on Karnataka Life and Culture) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣದ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು; ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಲು ಸಂಸ್ಥೆ ಸಿದ್ಧವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು; ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಸಮಿತಿ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿತು.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮಾರ್ಚಿ ೭, ೧೯೭೦ರಂದು ತಜ್ಞರ ಒಂದು ಸಭೆ ಕರೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಎಂ. ಶೇಷಾದ್ರಿ, ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಗಾಯಿ, ಮತ್ತು ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ

ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮೂಲಕ ೪-೪-೧೯೭೦ರಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ೧೬-೩-೧೯೭೧ರಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿತಾದರೂ, ಎಲ್ಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಾರಂಭವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ೧೯೭೧ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೬ರಿಂದ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಿತಿ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ೨೪-೧೨-೧೯೭೧ರಂದು ಸಭೆ ಸೇರಿ 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿತು ; ಸ್ಥೂಲವಾದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಸಮಿತಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಇವು : ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ರೋಮನ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ; ಅಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಲಿಪ್ಯಂತರದೊಡನೆ ಕೊಡಬೇಕು ; ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತರಬೇಕು ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಸನಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅದರ ಚಿಕ್ಕ ಪರಿಚಯ ಕೊಡಬೇಕು ; ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವ ಉಪಯುಕ್ತ ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ; ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನೂ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುವಾದಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ತ ಆಧಾರಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು.

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಸಂಪುಟಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ೧೦೬ ಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಸಂಪುಟವನ್ನಾಗಿ ೧೮೮೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ೨೩ ಶಾಸನಗಳು ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಲಿಪ್ಯಂತರಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. 'ನ್ಯೂ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಗೆಜೆಟಿಯರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ'ಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಗೆಜೆಟಿಯರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಪುನರ್ಪರಿವೀಕ್ಷಣಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ರೈಸ್ ಭಾವಿಸಿದರು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ದೊರೆತ ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳನ್ನು 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ'ದ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಸಂಪುಟಗಳ (೯ ಮತ್ತು ೧೨–ಪ್ರಥಮ ಆವೃತ್ತಿ) ಅನುಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ರೈಸರು ಕೊಡಗು ಶಾಸನಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಶಾಸನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೫. 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಸಂಪುಟಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಈಗ ಈ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ತಾಳೆ ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಪರಿವೀಕ್ಷಣ ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮೂಲದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯ ೭೨ನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ನಡೆಸುವುದು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಾರದೆಂದು ಅವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರವಾದ ಹೊಸ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯೊಂದರ ಅಗತ್ಯ ಬಹುವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶಾಸನಗಳು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವ ಮೊದಲೇ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಮುದ್ರಣದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷಗಳು ಇವು : ರೈಸರು ಬರೆದಿದ್ದ ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹೊಸ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಸನಕ್ಕೂ ಪರಿಚಯದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ; ಆಧುನಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿಯೇ ಮಾಡಿದೆ.

ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಎನ್ನುವುದು ಕೊನೆಯ ಮಾತಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಲಿ ಸೀಮಿತಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಪರಿಷ್ಕರಣವನ್ನಾದರೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ, ಧೋರಣೆ, ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬೇರೆಯವೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿ, ಧೋರಣೆಗಳಿರುವುದು ಸಹಜ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಲ್ಲ

ಆಸಕ್ತರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಾಡಿನ ಕೆಲಸ; ಎಲ್ಲರ ಹೊಣೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮೊದಲ ಸಂಪುಟ ಮಾದರಿ ಸಂಪುಟ. ಇದರ ಪರಿಷ್ಕರಣ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಬಗೆಗೆ ದೊರೆಯುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣಕಾರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಖಾಲಿತ್ಯಗಳು ಉಳಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ವಾಚಕರು ಅದನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

* * * * *

ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ; ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ. ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡರು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರುಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರದಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆ ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂವರು ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ದೂರದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷದ ಕೆಲಸ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿರುವ ಇಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ದಿಟ್ಟ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದವಾಗಿವೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್ ಅವರು ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿರುವುದು ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಈ ಸರ್ಕಾರ ನಾಡಿನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಅವರೂ, ಈಗ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರೂ ತುಂಬ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ರಾವ್ ಅವರು ನಾನು ಮೊದಲ ಸಲ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲಕೊಟ್ಟರು; ಉತ್ಸಾಹದ ಮಾತಾಡಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕರ್ತೃವೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಎಂ. ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರು ಮೊದಲ ಸಂಪುಟ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಗಾಯಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ನನಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಗಾಯಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಕೆ. ವಿ. ರಮೇಶ್ ನನಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಈ ಸಂಪುಟದ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆರವು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ದೊರಕಿರುವುದು ಒಂದು ಅದೃಷ್ಟ. ಸಂಪಾದಕೀಯ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ತಜ್ಞ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ನರಸಣ್ಣನವರೂ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೂ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲದ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗ್ರಾಹಕ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಸುಂದರರಾಜ್ ಈ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಸಚಿತ್ರವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ಸಹಕರಿಸಿ ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಅವರು ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಧೈರ್ಯ, ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಇಂಥದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ನಾನು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಉತ್ಸಾಹ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಅವರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗೆಗೂ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಇಂಥದೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರದಂಥ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪರಿಣತರು ದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ'ದ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಗೆ ತಜ್ಞರ ದಕ್ಷರ ನೆರವು ದೊರೆತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತುಂಬ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಹನುಮಂತರಾವ್ ಅವರು ಉಪಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ಮೊದಲು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದವರು. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಳೆದವರು. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಜಾಗೀರ್‌ದಾರ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶಾಸನ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಬಂದರು. ಈಚೆಗಷ್ಟೆ ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ಡಾ. ಬಾ. ರಾ. ಗೋಪಾಲ್ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಡಾ. ಗೋಪಾಲ್ ಭಾರತದ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ, ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ನೆರವಿನಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಪ್ರಕೃತ ಸಂಪುಟದ ಬಹು ಪಾಲು ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತರಾಯರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಠಗಳ ಅಂತಿಮ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಅವರದ್ದೆ. ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆದವರೂ ಅವರೆ. ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅನುವಾದಗಳ ಮೊದಲ ಕರಡುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ್ನು ಡಾ. ಗೋಪಾಲ್ ಅವರು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲ ತುಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆ, ದುಡಿಮೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿದೆ. ಅವರನ್ನು ನೆನಸುವುದು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸ.

ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮೈಸೂರು, ಆಗಸ್ಟ್ ೧, ೧೯೭೨

ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ
ನಿರ್ದೇಶಕ

PREFACE

Inscriptions are invaluable sources for the study of the language, literature, culture and history of any region. Inscriptions constitute the heritage of a people. Fortunately, we have an abundance of inscriptions in our country. It is estimated that Kannada has the largest number of inscriptions, with the exception of Tamil. The number of such inscriptions as have not come to light yet and remained obscure is equally great. Efforts must be made to trace them out, collect them and publish them; it is equally essential that the published inscriptions are revised and analysed. This should more or less become a continuous process wherein revision and analysis are effected in the light of fresh evidences and researches.

The volumes of *Epigraphia Carnatica* mark a rare achievement not only with regard to the publication of inscriptions in Kannada but also in respect of such publications in any language. It is an achievement par excellence of which we may justly feel proud from the point of view of both copiousness and greatness. B. L. Rice, who in 1884, was appointed part-time Director of the Department of Archæology of the then Mysore, collected 8869 inscriptions in the course of 22 years i.e., till 1906, in the then eight districts of Mysore State and in Coorg, which was then a separate state. He brought out these inscriptions with their transliteration and translations in English in a series entitled *Epigraphia Carnatica*. In this series of 12 volumes, the inscriptions of each district were normally accomodated in one volume. One volume was set apart for the inscriptions of Shravanabelagola (2). Two volumes each (3-4 and 7-8) were set apart for the inscriptions of Mysore, which then included Mandya also within its range, and those of Shimoga. R. Narasimhacharya, who succeeded B. L. Rice, brought to light in the course of his tenure of 16 years nearly 5000 inscriptions. He started publishing the important inscriptions in the Annual Reports. The second volume of *Epigraphia Carnatica* (Sravanabelagola) was thoroughly revised by him and a new edition of it was brought out in 1923. The Department of Archaeology was under the jurisdiction of the University of Mysore between 1922 and 1944. The curator of the Oriental Library used to officiate as a part-time Director. Later, though it became a department under the Government, the Professor and Head of the Department of History, Ancient Indian History and Archaeology of the University of Mysore continued to officiate as Ex-officio Directors. The department has been carrying on the survey of inscriptions, as a result of which new inscriptions are being brought to light year after year.

The volumes of *Epigraphia Carnatica* had run out of stock during the last few decades. Since they are essential source books to the students and the scholars alike, there was a long felt need for a revised edition. When the Co-ordination Committee for Research work on Karnataka Life and Culture, met on 24th January 1970, under the Chairmanship of Shri K. V. Shankara Gowda, the then Minister for Education, Government of Mysore, a suggestion regarding the revision and re-print of the *Epigraphia Carnatica* was made by the Director of the Institute of Kannada Studies. He even suggested that the Institute was prepared to shoulder the responsibility. All the members of the Committee supported him and welcomed the proposal. The Committee resolved to request the Institute of Kannada Studies to work out the details of the scheme, to recommend to the State Government to provide funds for the implementation of the scheme, and to entrust the scheme to the Institute of Kannada Studies.

A meeting of experts in the field was convened by the Director of the Institute of Kannada Studies on March 7, 1970 to discuss the details of the scheme. Dr. M. Seshadri, Dr. G. S. Gai, and Dr. A. V. Narasimha Murthy participated in the meeting. A scheme, costing about Rs. 12.5 lakhs for the revision and reprint of *Epigraphia Carnatica* was worked out in the meeting. The scheme was presented by the Director of the Institute of Kannada Studies to the Government

through the University of Mysore on 4-4-1970. Though the government was pleased to pass orders approving the scheme on 16-3-71, overcoming all the technical difficulties it was possible to put the scheme into operation only by 16th December 1971. An Advisory Committee, with the Director, Institute of Kannada Studies, as the Chairman, was constituted by the University to guide the Institute in the implementation of the scheme. The committee consists of the Director, Department of Archaeology, Mysore, the Chief Epigraphist to Government of India, and a few scholars from the Universities of Mysore, Bangalore, Karnatak and Madras. This committee met for the first time on 24-12-1971 and discussed in detail the *modus operandi* of the revision of *Epigraphia Carnatica*; broad guidelines were also set out. Some of the important decisions of the committee were as follows: Roman transliteration of the texts of the Kannada inscriptions need not be given; texts of the non-Kannada inscriptions should be provided in Kannada script along with their Roman transliteration; inscriptions published at different sources should be brought together; every inscription should be preceded by a short introductory note; necessary, useful indices should be included; introduction, texts and translations should be revised on the basis of authentic evidences.

In accordance with the suggestions of the Advisory Committee, revision of the volumes of *Epigraphia Carnatica* has been undertaken and the first volume so revised is being now brought out. This volume contains the inscriptions of the Coorg District. B. L. Rice published this volume in 1886 as the first in the series of the volumes of *Epigraphia Carnatica* comprising 23 inscriptions of Coorg, with their translation and transliteration. When the *Gazetteer of Coorg* had to be prepared for the *New Imperial Gazetteer of India*, Rice felt the need for a fresh survey. The new inscriptions which came to light as a result of this endeavour were incorporated in the appendices to the volumes of *Epigraphia Carnatica* relating to Bangalore and Tumkur (9 and 12-First Edition). All these inscriptions were put together in the revised edition of the *Coorg Inscriptions* which Rice brought out in 1914. The number of inscriptions included in the revised edition was 75. This volume has again been revised according to the scheme of revision and re-print of the volumes of *Epigraphia Carnatica*. In order to compare the texts of the published inscriptions with those of the originals, two survey tours have been undertaken. Many of the inscriptions have been compared with the originals and corrections have been effected, wherever necessary. Only in cases where the original inscriptions were not available, the texts have been retained as such. Inscription No. 72 of the previous edition, which was in an undecipherable condition has been omitted. One of the special features of the present volume is that it includes 32 new inscriptions which had, as yet, not seen the light of the day. Of course, it is true that, our scheme does not contemplate any search for fresh inscriptions. We have included all those inscriptions which were secured without much effort on our part. This shows how much more work still remains to be done in this direction. Undoubtedly, there is a need for a new comprehensive survey. This work has to be accomplished before these inscriptions, still in oblivion, finally disappear from the scene.

A comparison with the previous edition will bring out a few more special features. A new introduction replaces the old one written by Rice; an introductory note preceeds every inscription; to satisfy the modern requirements, a few indices have been included. All this has been done in accordance with the suggestions of the Advisory Committee.

As far as works of this type are concerned, revision cannot, however, be final. Individuals and institutions, both have their own limitations. Whatever be the revision, it is undertaken by a few; and their work cannot be isolated from the view-point, attitudes, studies and research, all their own. It is quite natural that others may have their own views and attitudes. Hence, in this great endeavour suggestions and proposals of scholars interested in such works are

welcome. This is a work of the entire country, and so is the responsibility too. In a way, the first volume is also a model volume. We hope that the revision aspect of the forthcoming volumes will be improved in the light of the criticisms to be offered with regard to the revision and display of the present volume. A few errors have crept in inspite of our best care. An errata is appended at the end. Readers are requested to kindly refer to this.

* * * * * *

This scheme has come into being with the generous help of the Government of Mysore and its love of culture. But for the personal interest of Sri Veerendra Patil, Sri K. V. Shankara Gowda and Sri Ramakrishna Hegde, the then Chief, Education and Finance Ministers respectively, this great scheme could not have obtained the approval of the Government so easily. This is one of those ambitious schemes which these three eminent men undertook out of their love of language and literature and their farsightedness. I am very happy to remember them now with gratitude. We are gratefully indebted to the present government which has evinced interest in not only continuing such schemes of the erst-while Government but in launching new schemes also. Several decisions taken by the Government under the dynamic leadership of the Chief Minister, Sri Devaraj Urs, are of unique importance from the point of view of the development of Kannada language, literature and culture. The people of Karnataka are extremely happy to note that the Finance Minister, Sri M. Y. Ghorpade and the Education Minister, Sri A. R. Badrinarayan, are evincing special interest in such matters. This government which has taken far-reaching decisions capable of changing the very history of the state, will no doubt shape its future gloriously. Sri K. R. Ramachandran, who was formerly the Secretary for Education, and Sri Samuel Appaji, the present Secretay for Education, have fully co-operated in the revision and reprint scheme of the *Epigraphia Carnatica*. Sri S. R. Rao of the Archæological Survey of India, lent enthusiastic support to the scheme, when I placed the scheme for the first time before the committee. Dr. A V. Narasimha Murthy, Head of the Department of Ancient History and Archæology, has helped me from the beginning in the implementation of the scheme. In a way, he himself pioneered this scheme. It is a matter of deep regret that Dr. M. Seshadri, who was the Head of the Department of Ancient Indian History and Archæology and was guiding me in many respects passed away before the publication of the first volume. Dr. G. S. Gai, Chief Epigraphist to the Government of India, and his colleagues have helped me at every step with their valuable advice. Dr. Gai and Dr. K. V. Ramesh have helped me with solutions whenever I was confronted with problems. They have gone through some of the portions of this volume. It is a matter of good fortune for a scheme of this type to be able to utilise the services of such eminent scholars. The members of the Advisory Committee have helped me with their expert guidance marked by experience and scholarship. The Director of the University Press. Sri H. Narasanna, and his staff have extended their full co-operation in printing this work, which is none too easy a task. Sri K. R. Sunderraj, Photographer of the Institute of Kannada Studies, has evinced keen interest in making this volume illustrative. The officials of the University and my collegues in the various sections of the Institute have co-operated with me and lightened the burden of my responsibility. The Director General of the Archælogical Survey of India has kindly permitted us to bring out a revised edition of this volume. My thanks are due to all of them.

A special reference to Prof. D. Javare Gowda, Vice-Chancellor of our University, is necessary in this connection. He has been a tower of strength to me in carrying on the activities of the Institute of Kannada Studies, and in the implementation of this scheme since its very inception. But for his support and assurance, I would not have come forward to shoulder the responsibility of a big scheme as this. He has evinced in this scheme also the same love and

enthusiasm characteristic of him in respect of the developmental activities of the University and those relating to Kannada. I remember him with whole hearted gratitude.

Success in schemes of this type largely depends on the colleagues who share the responsibility. It is difficult to secure the services of experts in such technical subjects as Epigraphy. Fortunately, this scheme of the revision and re-print of *Epigraphia Carnatica* has been able to enlist the services of experts and competent scholars in the field. I am extremely happy about it. Sri M. Hanumantha Rao began his work on this scheme in the capacity of an Assistant Epigraphist. He was formerly the Assistant Director in the Department of Archæology, Government of Mysore, where he has spent many years of his life amidst inscriptions. Two of the young scholars, Sri H. M. Nagaraja Rao and Sri Sitaram Jagirdar, have joined us as Epigraphical Assistants. Only very recently could we secure the services of Dr. B. R. Gopal as an Epigraphist. Dr. Gopal has served in the Epigraphical Branch of the Archæological Survey of India and the Karnatak University for several years. He has published several books and articles and has also edited volumes of inscriptions. With the assistance of these scholars, I am confident that the scheme could be completed during the next four or five years. Most of the work relating to the present volume has been done by Sri Hanumantha Rao. He has finally revised the texts and has prepared the notes. He had prepared the first drafts of the introduction and the translations, which have been revised and given a final shape by Dr. Gopal. All these colleagues have shared this responsibility with great faith and pride. I am sure that their sincerity, devotion and industriousness will be duly appreciated by the Kannadigas. I always feel happy to refer to them.

I once again thank all those who have directly or indirectly participated in this great endeavour.*

Institute of Kannada Studies, Mysore
August 1, 1972

H. M. Nayak
Director

*Translated from original Kannada by Sri Pradhan Gurudatta

ಪರಿವಿಡಿ

CONTENTS

ಚಿತ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿ

LIST OF ILLUSTRATIONS

Benjamin Lewis Rice (1837–1927)

ಬೆಂಜಮಿನ್ ಲೂಯಿ ರೈಸ್

ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯೆಯ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಲೂಯಿ ರೈಸ್ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದುದು 1837ರ ಜುಲೈ 17ರಂದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಕಾಲ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದು, 1860 ರಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾದರು. 1865ರಿಂದ 1868ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಸೀಮೆಗಳ ಶಾಲಾಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಾಗಿದ್ದು, ಅನಂತರ 1868ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. 1883ರ ವರೆಗೂ ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದ ಅವರು ಆ ನಡುವೆ 1882ರಲ್ಲಿ ಹಂಟರ್ ವಿದ್ಯಾಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವು 1884ರಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಶಾಖೆಯ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರಾಚ್ಯಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡ ಸರ್ಕಾರವು 1890ರಲ್ಲಿ ರೈಸ್ ಅವರನ್ನು ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಪೂರ್ಣಕಾಲದ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು 1906ರ ವರೆಗೂ ಇದ್ದು 22 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ 70ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು.

ರೈಸ್ ಅವರು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದೇಶದ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ದೇಶವನ್ನು, ಇಲ್ಲಿನ ಜನಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಲಾ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ, ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರವಾಸಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಓಲೆಗರಿಗಳು, ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು, ಸ್ಥಳಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರಿನ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು 1877–78ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ 1897ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. 1881ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಜನಗಣತಿಯ ವರದಿಯನ್ನೂ ಇವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

ಊರುಗಳ ಮುಂದೆ, ದೇವಾಲಯಗಳ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ರೈಸ್ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆದುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಓದಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಬರ್ಗೆಸ್ ಅವರು 1876ರಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಆ್ಯಂಟಿಕ್ವ್ಯಅರಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಮೊದಲ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿಯೇ ರೈಸ್ ಅವರು ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಮ್ರಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 1879ರಲ್ಲಿ ಅವರ 'ಮೈಸೂರ್ ಇನ್ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಹಲವು ಶಾಸನಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. 1886ರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟ 'ಕೊಡಗಿನ ಶಾಸನಗಳು' ಹೊರಬಂದಿತು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ 1889ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನಗಳು' ಎಂಬ ಎರಡನೇ ಸಂಪುಟವನ್ನು ರೈಸ್ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

1890ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಕಾಲದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಅನ್ವೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ರೈಸ್ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದ ಈ ಘನವಿದ್ವಾಂಸರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅವರು ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ 16 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಬೃಹತ್ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಂಪುಟವೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಮಾತ್ರ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ರೈಸ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 8869. ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದುವು. ಈ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಂತೂ ಈ ಶಾಸನಗಳ ನೆರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ರೈಸ್ ಅವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಈ ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ. ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ತಿರುಳನ್ನು ರೈಸ್ ಅವರು 'ಮೈಸೂರು ಅಂಡ್ ಕೂರ್ಗ್ ಫ್ರಮ್ ಇನ್ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಓಲೆಗರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಇವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯು ಆರಂಭವಾಯಿತು. 1884ರಲ್ಲಿಯೇ 'ಬಿಬ್ಲಿಯೋಥಿಕಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ' ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಇವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ, ಪಂಪರಾಮಾಯಣ, ಪಂಪಭಾರತ, ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಗಳೆಂಬ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹ್ಯಾರೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೂ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದರು. 1914ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. 1927ರ ಜುಲೈ 10ರಂದು ತೊಂಬತ್ತರ ತುಂಬು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್. ಡಿ. ಬಾರ್ನೆಟ್ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಅವಿಶ್ರಾಂತ ದುಡಿಮೆ, ಅನಂತವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಅರ್ಪಣೆ, ಇವುಗಳಿಂದ ರೈಸ್ ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ."

BENJAMIN LEWIS RICE

Benjamin Lewis Rice, one of the great European orientalists, was born on July 17, 1837. After completing his education in England he served there for a few years. Then he came to Bangalore in 1860, and was appointed as the Head-master of the Central High School. He was the Inspector of Schools in Mysore and Coorg between 1865 and 1868. In 1868 he became the Director of Public Instruction in Mysore State which position he held till 1883. He was also the Secretary to the Hunter's Committee in 1882. In 1883 he became the Secretary to the Government, Education Department. When the Department of Archæology was established in the Mysore State in 1884 he was appointed part-time Director of Archæological Researches, in addition to his duties as the Secretary. Finally, in the year 1890, Government of Mysore recognising the value of the archæological researches, appointed Rice as the full-time Director of the Department. He continued in this position till 1906. After 22 years of strenuous and valuable service, at the age of 70 he retired from Government Service.

Rice acquainted himself with this country, its people and language at a very early age. His extensive tours in the State both as Inspector of Schools and as Director of Public Instruction enabled him to acquire a first-hand knowledge of the then Mysore State. He also collected a large number of manuscripts, local traditions and historical records. His experience and collection of these materials enabled him to edit his two famous volumes of the Mysore Gazetteer, first published in 1877–78 and again revised in 1897, in such a comprehensive manner. It was he who prepared the first Census Report of the Mysore State in 1881.

Inscriptions which were prominently visible in front of the villages or near temples naturally attracted the attention of Rice. He began to study these inscriptions as a hobby and published research articles. In the very first volume of Indian Antiquary, started in 1876 by Burgess, Rice's article on Mercara copper plate records appeared. In 1879 his 'Mysore Inscriptions' was published. In it he gave translations of many inscriptions discovered at various places in the State.

Immediately after taking charge of the Department of Archæology he began the publication of the series entitled Epigraphia Carnatica and issued Volume I "Coorg Inscriptions" in 1886. His next volume was "Inscriptions at Sravanabelgola", published in 1889.

When he took over the Department of Archæology as a full-time Director in 1890, systematic survey for the materials of archæological interest became possible. An enthusiastic organiser and a zealous scholar, Rice toured all parts of the Mysore State and collected thousands of inscriptions. In the course of sixteen years of his directorship he brought out ten more large Volumes of Epigraphia Carnatica. Each volume generally consists of the inscriptions discovered in a District. Shimoga District, however, is represented in two volumes.

Total number of inscriptions he published in these twelve volumes is 8869. Most of them are of great value in elucidating the history of Karnataka. These inscriptions form an indispensible source of information for the study of the history and culture of Karnataka. Epigraphical discoveries made by Rice enabled him to trace the history of Karnataka back to the 3rd century B.C. The results of these collections were summarised by Rice in a separate volume entitled Mysore and Coorg from Inscriptions.

Side by side, he also collected thousands of manuscripts. These were deposited in the Mysore Government Oriental Library which was established for this purpose. In 1884 he also initiated the series entitled Bibliotheca Carnatica in which he brought out a few highly important Kannada classical works, viz. Karnataka-Bhasha-Bhushana, Karnataka-Sabdanusasana, Pampa-Ramayana, Pampa-Bharata, Kavirajamarga and Kavyavalokana.

After retirement he left India and settled at Harrow. Even from there he continued to contribute on various subjects pertaining to Karnataka and prepared the revised edition of the Epigraphia Carnatica, Volume I for the Government of India which was published in 1914. He died on the 10 of July 1927 at the ripe age of ninety.

L. D. Barnett writes about him 'A man of untiring industry, wide learning and earnest devotion to the pursuit of truth, he has rendered exceedingly great services to the cause of knowledge by the stimulus which he has given to historical and literary studies in South India'.

ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿರುವ ಊರುಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

ಊರು	ಶಾಸನ ಸಂಖ್ಯೆ	ಊರು	ಶಾಸನ ಸಂಖ್ಯೆ
ಅಂಜನಗಿರಿ	19	ನಿಡುತ	84–86
ಅಂದಗೋವೆಕಲ್ಲೂರು	37	ಪಾಡಿ	26,27
ಅಬ್ಬಿಮಠ	63	ಪಾಲೂರು	20
ಆಡಿನಾಡೂರು	45	ಪೆಗ್ಗೂರು	98
ಇಗ್ಗೋಡ್ಲು	33	ಬಾಳೆಲೆ	102
ಇರ್ಪಿ	106	ಬಿಳಿಯೂರು	96
ಉಲುಗುಲಿ	95	ಭಾಗಮಂಡಲ	21–24
ಕಟ್ಟೆಪುರ	28	ಮಡಿಕೇರಿ	1–18
ಕಲಕಂದೂರು	58,59	ಮಯಮುಡಿ	105
ಕಾಜೂರು	92	ಮಾದಾಪುರ	29–32
ಕಿಬ್ಬೆಟ್ಟ	34	ಮಾಲಂಬಿ	65,66
ಕುಂದ	99	ಮುಳ್ಳೂರು	68-83
ಕೊತೂರು	97	ಮೂದರವಳ್ಳಿ	94
ಗಣಗೂರು	52–57	ಮೆಣಸ	67
ಗರಗಂದೂರು	91	ಮೋರಿಕಲ್ಲು	46,47
ಗೋಣಿಮರೂರು	50,51	ಯೆಡೂರು	62
ಚೇರಲಸಿರಿಮಂಗಲ	35	ಸಿರಹ	93
ಚೌಡ್ಲು	60,61	ಸಿರಂಗಾಲ	38
ತಲಕಾವೇರಿ	25	ಹರದೂರು	64
ತಾಕೇರಿ	44	ಹಾರಂಗಿ	43
ದನಗಲ್ಲು	103,104	ಹಾರೋಹಳ್ಳಿ	90
ದೊಡ್ಡಕಣಗಾಲ	89	ಹುಲಕೋಡು	39
ದೊಡ್ಡಮಳತೆ	88	ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ	40–42
ನಂದಿಗುಂದ	87	ಹೆರೂರು	36
ನಲ್ಲೂರು	100,101	ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	48,49

INDEX OF VILLAGES WHERE INSCRIPTIONS WERE FOUND

ವಂಶಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

ಶಾಸನಗಳ ಸೂಚಿ

ಅರಸನ ಹೆಸರು	ಶಾಸನ ಕಾಲ (ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ)	ಶಾಸನದ ಸಂಖ್ಯೆ
	ಗಂಗ	
ಅವಿನೀತ	466	1
ರಾಚಮಲ್ಲ II	888	96
,,	—	97
ರಾಚಮಲ್ಲ IV	978	98
ಎಱೆಯಪ್ಪ	10ನೆಯ ಶತಮಾನ	64
ಕೊಂಗುಣಿವರ್ಮ್ಮ (?)	,,	90
	ಬಾಣ (?)	
ದುದ್ದರಸ	1095	62
	ಕೊಂಗಾಳ್ವ	
ಮಣಿಜ (?)	11ನೆಯ ಶತಮಾನ	65
ಕೊಂಗಾಳ್ವ (?)	,,	67
ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ	1058	72
ರಾಜಾಧಿರಾಜ II	11ನೆಯ ಶತಮಾನ	68–70
ರಾಜೇಂದ್ರ ಪೃಥ್ವೀ	1070	48, 49
ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ	1077	81
,,	11ನೆಯ ಶತಮಾನ	73
ವೀರಚೋಳ	1175	53, 87
	ಚಂಗಾಳ್ವ	
ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲವೀರ . .	12ನೆಯ ಶತಮಾನ	91
ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ (?)	13ನೆಯ ಶತಮಾನ	36
ಮಲ್ಲಿದೇವ } ಹರಿಹರದೇವ	,,	50, 51
ಹರಿಹರದೇವ	1296	80
,,	13ನೆಯ ಶತಮಾನ	60
ಶ್ರೀಕಂಠರಸ	1544	35
	ಹೊಯ್ಸಳ	
ವೀರಬಲ್ಲಾಳ II	1175	93
,, (?)	12ನೆಯ ಶತಮಾನ	42
ನರಸಿಂಹ III	1255	85
,,	1285	86
	ವಿಜಯನಗರ	
ಹರಿಹರ II	1390	75
	ಬೇಲೂರ ನಾಯಕರು	
ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕ IV	1693	28
ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕ V	1756	66
,,	18ನೆಯ ಶತಮಾನ	94
	ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು	
ವೀರಪ್ಪವಡೆಯ	1731	40

DYNASTIC INDEX

King	Date (in A.D.)	No.
	GANGA	
Avinīta	466	1
Rāchamalla II	888	96
,,	—	97
Rāchamalla IV	978	98
Eṟeyappa	10th century	64
Konguṇivarma (?)	10th century	90
	BANA (?)	
Duddarasa	1095	62
	KONGALVA	
Manija (?)	11th century	65
Koṅgāḷva (?)	,,	67
Rājēndrachōḷa	1058	72
[Rajādhirāja II]	11th century	68–70
Rājēndra Prithvi	1070	48, 49
Rajendrachola	1077	81
,,	11th century	73
Vīrachola	1175	53, 87
	CHANGALVA	
Tribhuvanamalla Vīra ..	12th century	91
Munivarāditya (?)	13th century	36
Mallideva, Hariharadeva	13th century	50, 51
Hariharadēva	1296	80
,,	13th century	60
Srīkaṇṭharasa	1544	35
	HOYSALA	
Vīra Ballāḷa II	1175	93
,, (?)	12 century	42
Narasimha III	1255	85
,,	1285	86
	VIJAYANAGARA	
Harihara II	1390	75
	BELUR CHIEFS	
Kṛishṇappanāyaka IV	1693	28
Krishṇappanāyaka V	1756	66
,,	18th century	94

King	Date (in A. D.)	No.
	RAJAS OF COORG	
Vīraypa Vaḍeya	1731	40
Vīrarajēndra Vaḍeyar I	1782	29, 31
,,	1792	32
,,	1796	63
,,	1797	22
,,	1807	13
Lingarajēndra Vaḍeyar II	1810	26
,,	1812	8
,,	1817	9, 11
Vīrarajēndra Vaḍeyar II	1822	3
,,	19th century	34, 105
Vira Vaḍeya (?)	,,	33
	BRITISH	
Capt. Le Hardy(Superintendent)	1839	24
	MISCELLANEOUS	
	944	37
	10th century	56
	1001	2
	1044	89
	1058	74
	1064	71
	11th century	47, 55, 78, 79, 82, 83, 100, 101
	12th century	4, 6, 7, 43, 77
	1216	76
	1264	95
	1278	84
	13th century	52, 54
	1359	39
	1380	58
	14th century	20, 21, 92
	1498	44
	15th century	88
	1544	19
	1597	57
	17th century	102
	18th century	38, 41, 45, 46
	1808	16
	1834-35	27
	1840-41	106
	1843	30
	1857	99

King	Date (in A. D.)	No.
	MISCELLANEOUS *(Contd.)*	
	1874	17
	1879	14, 18
	1881	23
	1884	61
	1885	12
	19th century	10, 15, 25, 59, 103, 104

INTRODUCTION

In the year 1886, B. Lewis Rice published the first edition of "Coorg Inscriptions" which formed the first volume in the series entitled Epigraphia Carnatica. This volume contained translations and transliterations of 23 inscriptions discovered by him in the Coorg District which was then a separate state. When he had to compile the Gazetteer of Coorg for the New Imperial Gazetteer of India, Rice found it necessary to resurvey the area. The inscriptions newly discovered during this resurvey were included in the Bangalore and Tumkur volumes (IX and XII) of Epigraphia Carnatica as supplements. All the inscriptions discovered in the Coorg area till then were again put together and a revised edition of 'Coorg Inscriptions' was published by Rice in the year 1914.

The revision of this volume has now been taken up. In order to compare the texts of the printed inscriptions with the originals, two survey tours were undertaken. Several inscriptions were compared with the originals and corrections made. Texts of a few inscriptions which could not be traced during this survey have been retained as they were in the previous edition. During this survey 32 inscriptions, not known before, have been brought to light.

The number of inscriptions in the present edition is 106 while the previous edition contained 75. No. 72 of the previous edition has not been included here as no letter in it could be deciphered.

Though the inscriptions are few in number they are of importance in tracing the history of the Coorg District. Most of them can be assigned to specific dynasties or kings. They have been briefly discussed here.

GANGAS

The earliest of the inscriptions in Coorg District shows that this area formed a part of Gangavāḍi, the territory of the Gangas. No. 1, the Mercara copper plate record found in the treasury at Mercara, was the first of the series of copper plate records of the Gangas discovered and published by B.L. Rice. This is a set of three plates secured by a ring and an elephant seal Each plate measures 18 cms x 7½ cms. The first and the last plates are engraved on the inner sides only. It is not known as to when and by whom these plates were deposited in the Mercara treasury. They were brought to the notice of Burgess by Graeter, and are now deposited in the Lutheran Mission Museum at Basle in Switzerland.

The writing is in Hale-Kannada characters and the engraving is rather crude. The language of the introductory part dealing with the genealogy and the date is Sanskrit; but the details of the grant and boundaries of the villages granted are in Kannada. The whole record is in prose except for the four imprecatory verses at the end.

This copper plate record registers a gift made by the Ganga king Konguṇimahādhirāja Avinīta. The record begins with an invocation to god Padmanābha and then narrates the genealogy of the Gangas commencing from Konguṇimahādhirāja of the Jāhnavēya family and Kāṇvāyana gotra. It is as follows:

Konguṇi
|
Mādhava I
|
Harivarma
|
Vishṇugōpa
|
Mādhava II
|
Konguṇimahādhirāja Avinīta.

Mādhava I is stated to have been the author of the commentary on *Dattakasūtra*. Vishṇugōpa is described as the worshipper of the holy feet of god Nārāyaṇa, while his son Mādhava II was the devotee of Tryaṁbaka. His wife, Avinīta's mother, was the beloved sister of the Kadaṁba king Kṛishṇavarmma-mahādhirāja.

The record registers a gift of Badaṇeguppe and other villages to the Śrīvijaya Jinālaya of Taḷavananagara made over to a Jaina priest by name Chandaṇandi-bhaṭāra. The spiritual pedigree of this ascetic is given as follows:

Guṇachandra-bhaṭāra
|
Abha[ya]nandi-bhaṭāra
|
Śīlabhadra-bhaṭāra
|
Jayanandi-bhaṭāra
|
Guṇanandi-bhaṭāra
|
Chandaṇandi-bhaṭāra

These belonged to Dēsigagaṇa and Koṇḍakundānvaya.

The date of the grant is stated to be the year 388, Māgha, Svāti-nakshatra, śu. pañchami, Sōmavāra. No cyclic year is mentioned. It is also not clear if the year 388 refers to the Śaka era. If this is taken as the Śaka year, the given date would correspond to 466 A.D. But the details regarding the week day and the *nakshatra* do not tally. In Śaka 388, Māgha śu. 5 fell on Wednesday and not on Monday and the *nakshatra* was Uttarābhādrapada and not Svāti.

The grant, which consisted of the village Badaṇeguppe situated in Eḍenāḍ Seventy of the Pūnāḍ Six Thousand division, was first obtained by the minister (*mantri*) of Akālavarsha Pṛithvīvallabha from Avinīta-mahārāja and was given to the Jaina priest for the maintenance of Śrīvijaya Jinālaya at Taḷavananagara. Taḷavananagara is the same as Talakāḍ (in Mysore District), the capital of the Gangas, situated on the banks of the Kāvēri. Badaṇeguppe, the village granted, and some other villages named are also situated in Mysore District. Pūnāḍ Six Thousand in which the village was situated was the Punnāṭa kingdom located in Heggadadevanakote and neighbouring Taluks with Kīrtipura or Kittūr, on the banks of the Kabinī river, as its capital.

The witnesses for the grant made are listed. Therein figure Nandyāla of Maṇiyugura and Simbāla. It is interesting to note that these figure as witnesses in several other Ganga records. Also the Tagaḍas of Gaṇiganūr are cited as witnesses. This Gaṇiganūr may be identified with Gaṇagūr in Somavarpet Taluk. This is a place of great antiquity, associated with the Gangas whose records are found here.

The plates were engraved by Viśvakarma, which was a common official designation for the court-engraver.

There is a controversy regarding the authenticity of this record. Fleet and some other scholars have raised objection for accepting the Ganga copper plate charters as genuine, while, B.L. Rice has tried to establish the credibility of these records[1]. Without entering into the details, the following points may be noted about the present copper plate record.

A large number of Ganga copper plate records have been discovered and on a comparative study, it is now possible to separate the genuine records from the others. The present plates profess to have been issued in 466 A.D. As already seen, the details of the date do not tally. The known genuine copper plate records issued by the Ganga kings earlier to Śivamāra I do

1. For detailed discussions see Ind. Ant. I and XII; E.I. III and VI; Introduction to E.C. Vol. I (Revised Edition by Rice), IV and VI (First Editions).

not mention the Śaka years. The Tagaḍūr, Tanjore and Kūḍalūr plates of Harivarma mention the years evidently of the Śaka era like the present one. But they are treated as spurious records. On a closer examination, the characters of the present record betray a later date than the one which the record mentions. They tend to show the later cursive forms. Letters *ka* and *ra* have not only become shortened, but are inclined towards rounding as in the words *kaṛaḍu* and *Kāgaṇi taṭākam* in line 23 and *parākrama* and *rājya* in line 11 etc. The engraving is rather crude and the lines are not straight which is not expected from an expert scribe of a royal court. There are also numerous orthographical errors. The Kannada language used in the record is faulty and definitely indicates a later form and not Early-Kannada. Even the size of the plates are not usual to the period to which it purports to belong. They are too broad when compared to the other genuine records of the 5th century A.D. These facts clearly show that this is not a genuine record as made out by Mr. Rice.

However, the record furnishes the correct genealogy of the Gangas up to Avinīta and the epithets used for each one of them are found to be the same as in most of the genuine records. At best we may say that this record is a copy of the orginal that might have come into existence about the 9th century A.D. Even then, it is a badly executed copy. One is reminded of the Uttanūr plates of the Ganga king Durvinīta issued in his 20th regnal year, published in M. A. R. 1916 p. 44. A copy of this record found at the same place, which is crudely executed with all the traits of a spurious copper plate, is also published in M.A.R. 1917 p. 37.

Since the record is not genuine, not much weight need be attached to the information it gives about Akāḷavarsha Pṛithvīvallabha or his minister and other details about the grant.

The next Ganga record, in chronological order, to be noticed herein, is No. 96. This record, dated Śaka 809, the details corresponding to 888 A.D. February 21, is a royal grant of twelve villages, the Biḷiyūr 12, te the Jaina monk Sarvanandidēva, disciple of Śivanandi-siddhānta-bhaṭāra for the maintenance of the temple, named Satyavākya Jinālaya at Peṇṇegaḍanga. The name of the king is given as Satyavākya Konguṇivarmma-dharmama-hādhirāja Permānaḍi. He is obviously the same as Rāchamalla II who bore also the name Satyavākya. The temple appears to have been named after him. It is said to be situated in Peṇṇegaḍaṅga. Mr. Rice says that by '*kaḍaṅga*' is meant a 'war-trench' (see his Introduction, p. 8) in which case Peṇṇegaḍaṅga may be the name of either one such trench or a village situated near about such a trench. It should be noted that the record itself is found in a '*kaḍaṅga*' in Biḷiyūr, where, however, no traces of a temple are found.

Rice has identified Peddore occurring in this record with Lakshmaṇa-tīrtha and has translated *Peddoṛegareya Biḷiūr-ppannirppaḷḷi* as the twelve hamlets of Biḷiūr in Peddoṛegare, i.e., on the bank of the Peddore. But among the witnesses to the gift figure the Seventy of Beddoṛegare. This seems to indicate that Biḷiūr-12 was situated in, or a subdivision of, a bigger geographical unit named Beddoṛegare. In No. 98, dated 978 A.D., it is stated that Śrīmat Rakkasa, the younger brother of Rāchamalla IV was administering Beddoṛagare. This also would show that Beddoṛagare was the name (and head quarters?) of a geographical division.

The date given in this record (No. 98) is interesting. It is stated as *Phālguṇa śukla pakshada Nandīsvaraṁ taledevasamāge*. Nandīśvara is a Jaina ritual observed in the months of Āshāḍha, Kārttika and Phālguṇa, in the bright fortnight, commencing from the eighth day and ending on the full-moon day. Since it ends on the 15th day, it is described as *taledevasa*, the final day, of Nandīśvara. Hence the *tithi* of the date would be śu 15.

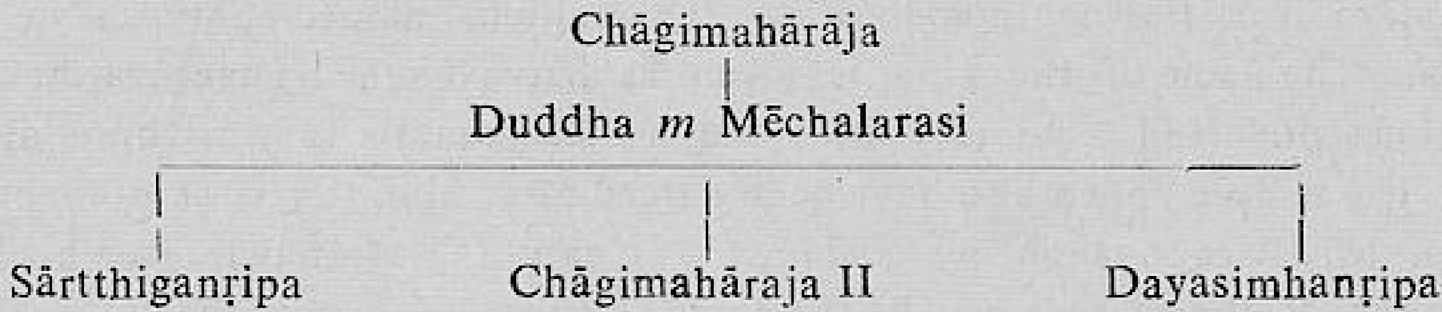
No. 97 is another, but undated, record of Satyavākya Konguṇivarma Permānaḍigaḷ, i.e., Rāchamalla II. It states that the king tied the *Permāḍivaṭṭa* on the forehead of an individual (name not given), son of Jaḍala Eṛeyaṅga-gāvuṇḍa, and that it was a *kalnāḍu*. Obviously, the

father passed away and in his office, his son was installed as *permmāḍi*. The stipulated ten *gadyāṇas* out of the *siddhāya* and 100 (measures of ?) paddy were bestowed upon him, probably as the remuneration for the office he held. *Kalnāḍu* like *nettarugoḍige*, was the term applied to a grant made to the family of a man who fell in war. Būvayya is stated to have written this record.

Three more records, Nos. 64, 90 and 98, refer to the Ganga kings. Of these, No 98, already noticed above, belongs to the reign of Rāchamalla IV, son of Mārasimha II, who ruled between 974–999 A.D. The record refers to his younger brother Rakkasa—Rakkasa Gaṅga as he is called in other records—who was administering Beddoṟagare in 978 A D. The record states that it was a *datti* of Śrīpurusha-mahārāja. It is not possible to say if this means that the original grant was made by Śrīpurusha, two centuries earlier and it was renewed now. The other two epigraphs (Nos 64 and 90) refer respectively to Eṟeyappa and Konganivarma. They are in characters of the 10th century A.D. Eṟeyappa may be the son of Būtuga I. Who Konganivarma was, cannot be said. The records are too fragmentary to be definite in this respect.

BANAS (?)

Commenting upon the Yeḍūr inscription dated 1095 A.D. (No. 62) Mr. Rice has opined that *mahāmaṇḍalēśvara* Duddarasa of the record was a Kadamba chief, identical with a mahā-[rāja ?] Duddharasa who figures in a record from Haḷebēlūr in Manjarabad Taluk, Hassan District, adjacent to Somavarapet Taluk (Ep. Carn., Vol. V, Mj. 18). The reasons for such identification were firstly, that both the records are dated 1095 A.D., and secondly, both the persons bore the same name, viz., Duddarasa. But this is certainly not justified. The Manjarabad record belongs to the reign period of Dayasimhanṛipa whose genealogy is given as follow :

It registers a gift of land etc., by Mēchaladēvi, mother of Dayasimha to the temple of Vāsudēva got built by her. The date of this record is Śaka 1017, Yuva, Chaitra śu. 7, Wednesday. The epithets *Banavāsipuravarādhīśvara* and *Kadamba-kula-kamala-mārttaṇḍa* used herein definitely show that this chief belonged to the Kadamba family.

On the other hand, our record, dated 4 months later, in the same year but in the month of Śrāvaṇa śu. 2, Sunday, refers to the chief Duddarasa as *Tripurādhīśvara*, *Balīndra-kula-kamala-mārttaṇḍa* and *Baliyara-Bhīma*. These titles are in no way connected with the Kadambas. We may surmise, on the basis of these, that he might have belonged to a Bāṇa family. Further, our record is in memory of Duddarasa who might have died a few days earlier than the date of the record, while even four months earlier we find Dayasimha, obviously as the ruling chief, since it refers only to the gift made by his mother, but does not mention his father who might have passed away by then.

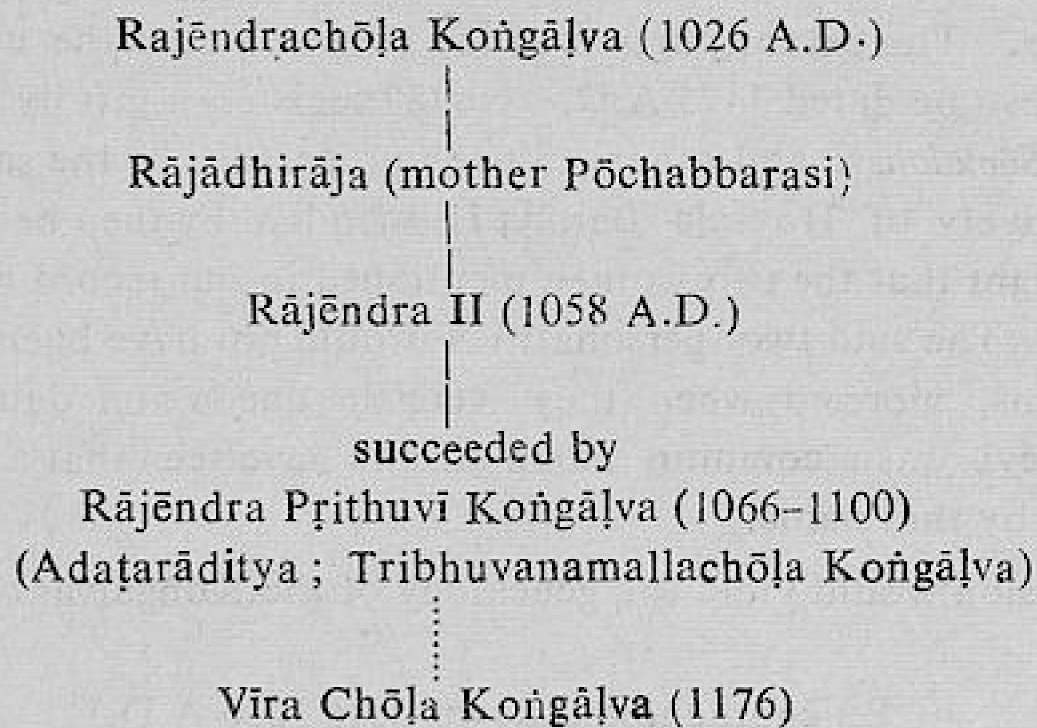
Also there is a clear difference in the genealogy. Our chief was the son of Hiṭṭeyarasa and Junjaladēvi and his wife was Chikaladēvi. Chāgimahārāja figuring in the Manjarabad epigraph cannot be brushed aside as " the titular name of his father," since his son also is named Chāgimahārāja, after his father. All these show that Duddarasa of No. 62 was not a Kadamba, but perhaps a Bāṇa cheif.

KONGALVAS

With the conquest of Gangavāḍi by Rājarāja Chōḷa at the close of the 10th century A.D., the political condition in Coorg changed. Chōḷas did not annex this area, but allowed it to be ruled by a family of rulers known as the Koṅgāḷvas. The circumstances under which the Koṅgāḷvas came into power is explained in inscription No. 65. The great Chōḷa king, the friend of the virgin daughter of Kavēra (that is, the river Kāvērī), Rājakēsarivarmma Permmānaḍigaḷ, that is Rājarāja, on hearing that Manija had fought in the battle of Panasōge until the enemies were overcome and slain, resolved to reward him with a *paṭṭa,* or diadem, and give him a *nāḍ*. He instructed his general Pañchavan–mahārāya, who there upon tied on him a *paṭṭa* bearing the title *Kshatriya-śikhāmaṇi Koṅgāḷva* and gave him Mālavvi, the present Mālambi in Somavarapet Taluk. This Pañchavan mahārāya, it has been surmised, was identical with Rājēndra-Chōḷa, son of Rājarāja I who was then the crown-prince. Since the battle at Panasōge took place in about 1004 A.D., the beginnings of the Kongāḷvas also may be traced to the same year. From this record it becomes clear that the Puranic interpretation of the river Kāvērī that she was the daughter of Kavēra and that she devoted herself to removing the sins of all people, was already in vogue during the 11th century A.D. The names of the witnesses like Gāvuṇḍa–Rāchamma, Nanniyamēru, and Nallūr Eṟeyanga-gāvuṇḍa denote that they were formerly the devout subjects of the Gangas. The territory, of which Manija was put in charge, must be Yēḷusāvirasīme round about Mālambi which approximately corresponded with the territory governed by the Ganga prince Eṟeyappa in the latter part of the 9th century A.D.

About a dozen inscriptions in Coorg District refer to the rule of the Koṅgāḷvas. A few more may be assigned to the period of their rule although they do not mention the ruling kings. They are mainly religious in character. Some of them are *vīragals* which are mostly mutilated and fragmentary and hence the details about the ruling dynasty or the king cannot be decided with precision. It is, therefore, highly difficult to trace the genealogy of the Koṅgāḷva rulers and to assign the inscriptions to any particular king.

Rice makes out the following genealogy of the Koṅgāḷvas (Vol. I, Introduction p. 17–18)

But, an analysis of the records of the District would show that this is not beyond doubt.

No. 67 of the present volume refers to the rule of a Koṅgāḷva, who, however, does not bear any Chōḷa prenomen. The record is undated, but is in characters of the 11th century. We know from a record in Arakalagud Taluk (E. C. Vol. V, Ag 76), dated 1026 A.D., that a Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva fought against a Hoysaḷa whom he defeated. The record of 1058 A.D. (No. 72) from Muḷḷūr registers grants by Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva, to a basadi built by his father whose name, however, is not given. No. 68, on a wall in the Pārśvanātha basadi of the same place, refers to the construction of that basadi by Pōchabbarasi, mother of Rājādhirāja

Koṅgāḷva. No. 69, engraved on the basement of the same, states that Rājādhirāja Koṅgāḷva was the son of Rājēndrachōḷa and that he made over this *vāsasthāna* to Guṇasēnapaṇḍita, of Tivuḷi gaṇa, Aruṅgaḷānvaya and Nandi sangha. This preceptor is referred to as the *guru* of Pōchabbarasi, mother of Rājādhirāja Koṅgāḷva. Hence, we may conclude that Rājādhirāja Koṅgāḷva was the son of Rājendrachōḷa Koṅgāḷva.

We have seen above that the name of Rajendrachōḷa Koṅgāḷva appears twice, in 1026 A.D. and 1058 A.D. We do not know if the two are identical. If the basadi was built sometime earlier than 1058 A.D., say in 1050 A.D., we have to surmise that Rajendrachōḷa Koṅgāḷva's father was then the ruling chief. His name is not given. But, since Rājēndrachōḷa's son was Rājādhirāja, his father may have been also known as Rājādhirāja. Since they were Chōḷa subordinates and assumed the names of their masters, this surmise gains strength. Rājādhirāja was the Chōḷa king then. If so, Rājēndrachōḷa figuring in 1026 A.D. may have been this Rājādhirāja's father. But this is only a surmise.

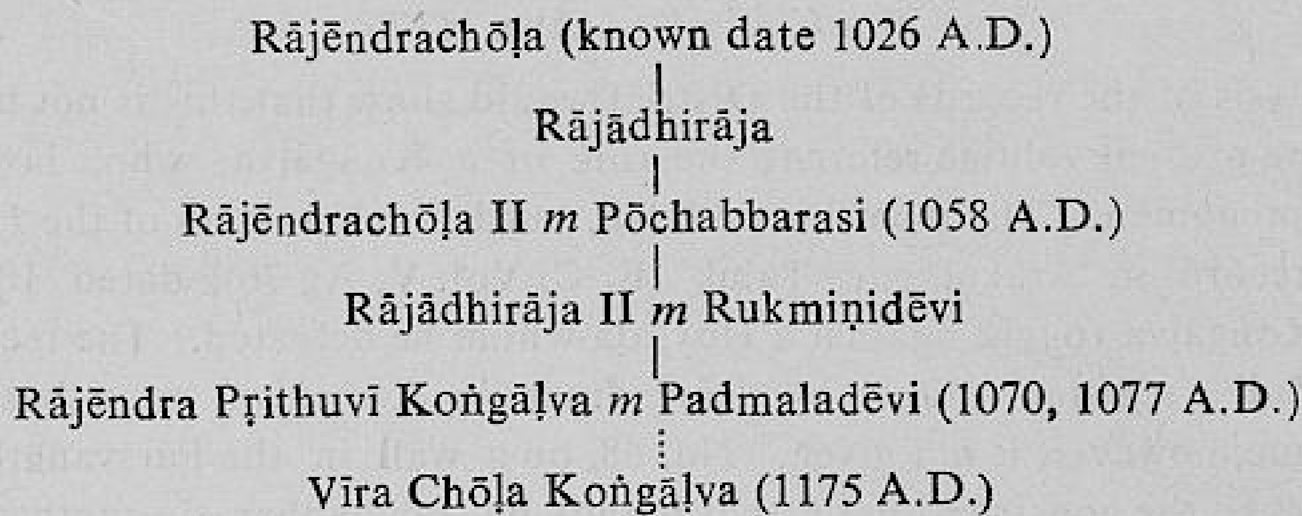
The next two steps in the genealogy are easy. Rājēndrachōḷa II's wife was Pōchabbarasi and son Rājādhirāja. No. 70, in characters of the 11th century, mentions a Rugmiṇi-mahādēvi as having consecrated some image in the basadi at Muḷḷūr. She figures in a much later record dated 1390 A.D. (No. 75), in association with Rājādhirāja Koṅgāḷva. She may in all likelihood, be the wife of Rājādhirāja.

Nos. 48 & 49, both dated 1070 A.D., refer to the rule of Rājēndra Pṛithuvī Koṅgāḷva. No. 81 dated 1077 A.D., also belongs to Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva. The two may be identieal.

He was the successor of Rājādhiraja II. His wife was Padmaladēvi. An undated, badly mutilated, record (No. 73) refers to a Pṛithuvī Koṅgāḷva who may be the same as Rājēndrachōḷa Pṛithvī Koṅgāḷva. Rice says that he was known also as Adaṭarāditya or Tribhuvanamalla Chōḷa Koṅgāḷva. But of this we cannot be certain.

No. 87 dated 1175 A.D. refers to the rule of *mahāmaṇḍalēśvara* Vīrachōḷa Koṅgāḷva who is the latest chief known. No. 53 is a damaged record of Vīrachōḷa Koṅgāḷva, who is in all probability the same as above. The extant portion of the epigraph cites the cyclic year Manmatha, in which case this may also be dated 1175 A.D. No. 87 registers a gift by the chief in the presence of *tāyi Padumaladēvi Sōmaladēvi* and others. Since two persons of the same name were the wife and daughter respectively of Hoysaḷa Ballāḷa II, who had by then become the overlord of the Koṅgāḷvas, Rice thought that the two women mentioned in our record were identical with them. But this is doubtful. The said two personalities would not have been mentioned without any title or honorific terms, more so when they were the queen and daughter respectively of the overlord. Padmaladēvi was a common name and we have seen that a queen of Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva was known by that name.

The above discussion would yield the genealogy of the Koṅgāḷvas thus:

CHANGALVAS

Like the Koṅgāḷvas, the Chaṅgāḷvas also ruled over parts of Coorg District. Although the Mālambi record (No. 65) does not show that the Chaṅgāḷvas suffered defeat at the hands of the Chōḷas as stated by Mr. Rice, still, it is a fair surmise that the Chōḷas occupied the territories that were being ruled by the Koṅgāḷvas and Chaṅgāḷvas in Coorg, Hassan and Mysore Districts. The earliest known Chaṅgāḷva–Nanni Chaṅgāḷva–bears the Chōḷa prenomen, Rājēndrachōḷa. So far as the present volume is concerned, though there are about 7 records which refer to the Chaṅgāḷvas directly, they are not helpful to reconstruct the genealogy and chronology of this family of Chiefs. What we get are certain stray names and even there the extant records, because of their mutilated condition, do not give us dates and other necessary details.

The earliest Chaṅgāḷva that figures in this volume is *mahāmaṇḍalēśvara* Tribhuvanamalla Vīra .... Chaṅga ..... in No. 91 which is fragmentary. It is engraved in characters of the 12th century. Neither the complete name, nor the date is available. Tribhuvanamalla may as well be a title, if not a part of the name itseif.

Records of the 13th century supply names of three more chiefs of this family, Munivarāditya, Mallidēva and Hariharadēva. No. 36 is a damaged and fragmentary record that refers to Munivarāditya twice, once in association with Chaṅgāḷuva. It is quite doubtfully indeed that we surmise that this Munivarāditya was a Chaṅgāḷva. Nos. 50 and 51 also are fragmentary records of the 13th century. Both of them refer to Mallidēva and Hariharadēva who are taken to be Changāḷvas. The former of the two figures in a record at Nāraṇapura (E C. Vol. V, Bl. 89) dated 1280 A.D. wherein he is described as *mahāmaṇḍalēśvara* Kulōttungachōḷa Śrī Vīra-Chaṅgāḷva. These two are mentioned together, in the records under review. It is possible that Hariharadēva was a son of Mallidēva and ruled jointly with his father during his last years. Hariharadēva figures as ruling alone, in No. 80 dated 1296 A.D. He is herein referred to as Hariharadēva Chōḷadēva. It is perhaps the same chief that is mentioned in another damaged record (No. 60).

The last chief of this family occurring in this volume is Śrīkaṇṭharasa, in an epigraph from Chērala Sirimangala (No. 35) dated 1544 A.D., almost 250 years later. This would indicate that the Chaṅgāḷvas continued to retain their subordinate position for nearly six centuries in spite of the great political changes that the territory had witnessed in course of those long periods.

HOYSALAS

There are only a few inscriptions in the Coorg District which can be directly attributed to the Hoysaḷas. No. 93 is at Siraha. It is dated 1175 A. D. and belongs to the reign of Hoysaḷa-bhujabaḷa Vīra-Ballāḷa-dēva, that is, Ballāḷa II. The record registers a grant for god Mallikārjuna of Sirivūr. It contains the signature of the king (*Śrī Maṛevokkara kāvaru*) at the end. Siraha is said in the record to have been in Biḷuhunāḍ. No. 42 from Heggaḍahaḷḷi is another record of the king, engraved on a hero-stone. This *vīragal* has the usual three panels depicting the hero's fight, his ascending to the heaven and he being seated in the Kailāsa. But the usual intervening bands are absent and the inscription is found on the back side of the stone which is rather unusual. The record gives various Hoysaḷa titles like *Yādava-kulāmbara-dvimaṇi, samyaktva-chūḍāmaṇi, malarājarāja, Malaparoḷu-gaṇḍa, Gaṇḍabhēruṇḍa, kadana-prachaṇḍa, asahāya-śūra, yēkāṅga-vīra, Sanivāra-siddhi, Giridurgamalla*, etc., which apply to Ballāḷa II. The last two or three lines which appear to give further titles are not clear. But the record abruptly stops. The purpose of the record is thus not known. It is not even clear if the record has anything to do with the *vīragal* depicted on the other side of the stone. However,

it may be noted that it is the only record so far discovered in the Coorg District, which mentions all the Hoysaḷa titles.

Nos. 85 and 86 are *vīragals* at Niḍuta belonging to the reign of Narasimha III. The heroes for whose memory these *vīragals* have been set up belonged to Kahigōḍ. One of the heroes was Bīragauḍa's son Sōmaiya who accompanied Bumbiya-nāyaka and the servant (*dūta*) Bīmayya Sōmaṇṇa to the battle and died, in 1255 A.D. His brother Mārigauḍa and son Māyiga set up the *vīragal* for him. The other was Māratamma who died fighting the enemies of his lord in1285 A.D. The *vīragal* was set up by his brother and sons. Kahigōḍ is in the neighbouring Taluk of Arakalgud. It is interesting to note that similar *vīragals* for these two persons with the same inscriptions, have been set up at Kahigōḍ also.

Another inscription, No. 76, dated 1216 A.D., belongs to the Hoysaḷa period, but the name of the king mentioned in it is worn out. It records the death of Vidyādhara Būchidēvarasa who is described as a *rāyakaṭakāchārya*.

KING BODHARUPA

Two stone inscriptions, one at Pālūr and the other at Bhāgamaṇḍala (Nos. 20 and 21) belong to the 14th century A.D. Both of them are peculiar, their characters being a jumble of Grantha, Malayalam, Tamil and Vaṭṭeḻuttu. Even the language appears to have some curious features. It is mainly in Tamil, but Malayalam and Tulu forms are also found in some words. The opening portions of both records are in Sanskrit verse.

They register grants made by a king named Bōdharūpa Bhagavar. He was a disciple of Avidyāmṛityu-bhaṭṭāraka of the Purushōttama-parshad. However, it is not clear who this king was.

Of these two inscriptions, which have several features in common, No. 20 is a grant for Pālayūr Mahādēva (Śiva). The responsibility of maintaining the grant is laid upon the Śrī-vaishṇavas, the Vaḷañchiyar (or merchants), the arm-bearing thousands and the Brāhmaṇas, all being described as of the Eighteen countries, (*Padineṇdēśi* or *Padineṭṭunāḍ*) which are not specified.

In No. 21, we are supplied with certain astronomical data, but they are insufficient for calculation. This grant implies that it was made after the one at Pālūr, though doubtless, at about the same time. Moreover, the original is stated in it to have been engraved on a copperplate. Of this there is now no trace. Bōdharūpa was associated with others, not named, in making the grant. The grant was made at the holy Bhagaṇḍāśrama which is the same as Bhāgamaṇḍala, a sacred spot near the source of the river Kāvēri.

A chief named Mēlpuṇḍi Kunniyarasa was ruling the nāḍ. But the name of the nāḍ is not mentioned. The rest of the inscription prescribes the offerings to be made and the penalties for neglecting them. The arm-bearing Thousand of the eighteen countries and the Vaḷañchiyar are charged to guard the temple. For any omissions in the record, it states, that a reference is to be made to the treasury register and the copper plates. It was written (or engraved) by Pakaṇḍala-āyāri (*āchāri*).

The Bhagaṇḍēśvara temple consists of four small shrines within the enclosure enshrining, besides Bhagaṇḍēśvara, Vishṇu, Subrahmaṇya and Gaṇapati. The shrines are built of granite and are in the Dravidian style with pilasters and niches on the outer walls. They are similar to the Subrahmaṇya temple at Pāḍi.

MUNIVARADITYA GOKULADEVARASA

Another local chief appears in a hero-stone No. 95, which is dated only in the cyclic year. Since the characters belong to the 13th century A.D., the cyclic year Raktākshi given in the

record may correspond to 1264 A.D. He was *mahāmaṇḍalēśvara* Vīra-Munivarāditya Gōkūḷa-dēvarasa and is described as a subduer of Chauṭu, and supporter of Satyarāya. His other titles were *Chhaladanka-rāma, tira-vajra-rudira* and *maṟe vokkara-kāva.* The record refers to a cattle raid at Yaḷaghaḷe, which may be same as Uluguli, the findspot of the record.

Munivarāditya may, more probably, be connected with Muḷivarāditya-nāḍ or Munivarāditya-nāḍ mentioned in No. 80 of 1296 A.D., which was evidently in Coorg District. One Mallikārjuna of Muḷivarāditya-nāḍ is said in this record to have associated himself with various others in attacking the Muḷḷūr fort.

VIJAYANAGARA KINGS

Though we do not come across inscriptions directly connected with the Vijayanagara emperors, except one, it is evident that the empire had its influence and authority over the District of Coorg. No. 75, dated 1390 A.D., is a stone inscription near the basadis at Muḷḷūr. It informs us that Harihara II having read the deed of the original dedication of grants made formerly by Rājādhirāja Koṅgāḷva for the merit of his mother Pōchabbarasi, got them renewed. The emperor made a grant of Muḷḷu-nāḍ to an officer named Gonkāṟaḍḍi-nāyaka, in recognition of his bravery, which had been brought to his notice by his commander Guṇḍappa-daṇḍanāyaka. It registers also gifts of villages Kumāranahaḷḷi and Kāragōḍ, renamed respectively as Bhīmāpura and Aṇṇāngapura, to God Pārśvanātha.

BELUR CHIEFS

Three inscriptions, Nos. 28, 94 and 66, belong to the Bēlūr Chiefs. No. 28 is a copper plate record dated 1693 A. D. and registers a grant of two villages, Kaṭṭepura and Hirumanahaḷḷi to a Brāhmaṇa named Yōgapaiya by Kṛishṇappa-nāyaka IV. Kaṭṭepura was situated in Nirgunda-sthaḷa of Tunga-nāḍ in Arakalgōḍ-vaḷita. According to this inscription the family of the Bēlūr chiefs descended from Yara-Kṛishṇappa-nāyaka, on whom the Vijayanagara king Kṛishṇarāya bestowed the Bēlūr sīme. Kṛishṇappa-nāyaka IV was the son of Venkaṭādri-nāyaka III and grand-son of Kṛishṇappa-nāyaka III. His signature appears at the end of the record as *Śri Kṛishṇa.*

No. 94 is a grant of the village Mūdravaḷḷi made by the Bēlūr king Kṛishṇappa-nāyaka to a great *yōgi* named Kaivalya, as an offering to Kṛishṇa. The inscription in Sanskrit verse, is in characters of the 18th century and hence may be assigned to Kṛishṇappa-nāyaka V. The last verse in Sanskrit is incomplete and stops abruptly after asking the question—'If it be asked, for what reason was this given?' The sage Kaivalya is highly praised as the best of the illustrious *paramahamsa-parivrājakas*, a great *yōgi*, as ever solely devoted to wisdom and as a *yati-kunjara.* The next record, No. 66, at Mālambi is dated 1756 A.D. and states that the same Kṛishṇappa-nāyaka made a grant of the village-rent to Rāchegauḍa of Mālambi.

The above records indicate that some parts of Coorg District were under the Bēlūr chiefs during the 18th century A.D.

RAJAS OF COORG

The Rājās of Coorg ruled the area for two hundred years from about 1633 to 1834 A.D., first from the capital at Hālēri and then from Mercara. There are a large number of records such as letters, correspondence and the accounts of contemporary foreign writers as also the work, 'Rājēndranāma', a history of Coorg compiled under the supervision of Vīrarājēndra-vaḍeyar I in 1808 A.D., for enumerating the history of this period. But the epigraphical source is

very scanty. For a period of two hundred years of their reign, there are not more than twentyfive inscriptions in all. Still, these inscriptions supply some important data for writing the history of Coorg under the Rājas.

The Rājās of Coorg claim to belong to Chandravamśa or Lunar race, Bharadvāja-gōtra, Āśvalāyana-sūtra, and Ṛik-śākha and were the followers of Vīraśaiva religion. Instead of Ṛik-śākha, the earlier records such as Nos. 29, 31, 32, 63, etc., mention Ṛikshabhānukādhyāya. The titles they assumed were *rājādhirāja, rājaparamēśvara, prauḍha-pratāpa, apratima-vīra-narapati* and ' seated on the jewelled throne of the Koḍagu-samsthāna '. In some of the later inscriptions, of Lingarājēndra-vaḍeyar II and Vīrarājēndra-vaḍeyar II (Nos. 3, 9, 11 etc.), the following additional titles are also found: *Kshīranagara-madhya-paribhrājamāna-maṇigaṇa-khachita-chāru-simhāsanārūḍha, apratima-pratāpa-prakāśa-prahasita-mārtāṇḍa-maṇḍala, akhaṇḍal-ākhaṇḍa-vaibhava-samēta sakala-digantarāḷa-vidyōttama-samāna-kīrti-prakhyāta,samasta-praśasta-rājadharmāvadhāraṇa-Yudhishṭhira* and *mahārāja*.

As they began their rule over the kingdom of Coorg from Hālēri, they are known as Hālēri kings, and even the later kings, who had their seat at Mercara, describe themselves as seated on the illustrious, jewelled and beautiful throne in the ancient Kshīranagara *i.e.*, Hālēri.

Their earlier inscriptions are generally dated in the Śālivāhana Śaka, whereas in the later inscriptions both the Śaka and the Kaliyuga years are mostly mentioned side by side. The inscriptions from the time of Lingarāja II have another peculiarity *viz.*, in addition to the particulars of date given in the usual manner, they even mention the precise number of the day of the Kaliyuga. For example, Nos. 9 and 11 inform us that the erection of the Ōmkārēśvara temple was commenced on the 1796392nd Kali day and completed on 1797421st day. Similarly, No. 8 mentions 1794663rd Kali day as the day of the commencement of the construction of the palace at Mercara and 1795433rd Kali day as the day of its completion.

The earliest record of the Rājās of Coorg so far discovered is No. 40 which is dated 13th February, 1730 A.D. It is the record of a grant made for the services of the god Manjunātha of Kuḍuma by Hālēri Vīrappa-vaḍeyar. This Vīrappa-vaḍeyar must be Doḍḍa-Vīrappa, son of Muddurāja I, who ruled from 1687 to 1736 A.D. No titles of the king are mentioned in the record. Though he was ruling from Mercara to which place his father Muddurāja had shifted his headquarters in 1681 according to ' Rājēndranāma', he is addressed in the present inscription as Hālēri Vīrappa-vaḍeyar. The grant consisted of Heggaḍahaḷḷi and Sirangāla along with their twenty nine hamlets granted as *sarvamānya.* Kuḍuma appears to be the same as Kaṇive, about a kilometre from Heggaḍahaḷḷi where there is an old Śiva temple which is noted for its sanctity. No. 41, though not dated, belongs to the same date as that of the previous one and records that the *triśūla* and *ḍamaru* carved below the inscription, are the symbols of the god Manjunātha of Kuḍuma. The same figures are found carved below the inscription No. 40.

Though No. 40 of 1730 A.D. is the earliest record of Doḍḍa-Vīrappa, there is a reference in a later record, No. 63, to a grant made by him in 1728 A.D. It is a copper plate grant issued by Vīrarājēndra-vaḍeyar I renewing the grant of two villages previously made by Doḍḍa-Vīrappa-vaḍeyar, his grand father's elder brother to Abbimaṭha near Yeḍūr. This is an important Vīraśaiva maṭha established and endowed by Doḍḍa-Vīrappa. The maṭha is situated in a picturesque valley with a small stream rushing down from a rocky eminence by its side.

There are two inscriptions at Mādāpura recording the death of Lingarājēndra I. No. 31 is on the metallic flag fixed on the top of the finial of his *samādhi*. This has a seal with the letter ' Vi ' at the centre and the Kali year 4881, the year of Lingarājēndra's death, engraved below it. No. 29 is on the front wall of the same *samādhi*. Lingarājēndra I died on 29th February,

1779 A.D., and in accordance with his wishes his son Vīrarājēndra-vaḍeyar erected his tomb in Mahādēvapura (now Mādāpura in Somavarapet Taluk), built a temple over it and consecrated Basavēśvara on the *samādhi*. He also built a *maṭha* of the Murigi sect and endowed it with certain villages. No. 29 furnishes the additional information that, at the instance of Śivalingappa, the *charamūrti* of Koḍali, the construction of the temple began on 10th November, 1780 A.D. and was completed on 23rd April, 1782 A.D.

As already noted above, No. 63 was issued by Vīrarājēndra-vaḍeyar. In this, the king describes himself as having been dedicated by the lotus hands of the *svāmi* of the Siddāpura maṭha who was an adherent of those (high priests) enthroned in the upper cave at Śivaganga. In addition to the renewing and confirming the grant of two villages Hosahaḷḷi and Jigaṭṭaḷḷi, previously made by Doḍḍa-Vīrappa in the year 1728 A.D., he also made a grant of another village named Bāchaḷḷi on the occasion of the visit of Doḍḍa-Virūpākshasvāmi to Mercara. The details of these gifts were inscribed on a copper plate which was placed at the feet of Niranjanadēva of the Abbimaṭha representing the Murigisvāmi, in the year 1796 A.D. While granting this charter, the king requested that at the time of *Śivapūja*, blessings may be continually invoked (for him) with the hymn of benediction (saying)—Recollection of former births, dominion of the world, the glory of good fortune, surpassing beauty, faith in thee, knowledge, long life (objects of) desire,—(of these) be thou giver to me, Śankara, from age to age.

No. 32 is a grant of land made on the same day by the same king, for Mahādēvapura maṭha. When the *svāmi* paid a visit to Mahādēvapura maṭha, the king performed obeisance to him and made the gift as an offering to Śiva. The copper plate on which it was inscribed was placed at the feet of Śāntavīrasvāmi, the *charamūrti* of the Koḍaii-Mahantasvāmi, *charamūrti* of the Mahā-Murigisvāmi. The record furnishes the details of income from the villages granted after making provision for the previous grants which included *puravarga*, *dēvamānya*, *bhūtavuttāra*, *gavuḍumbaḷi* and *nāyimannu*. The villages are the same as mentioned in Nos. 29 and 31.

During the reign of the same king, according to No. 22, images of Lakshmīnārāyaṇa and Kumārasvāmi and the processional image of Bhagaṇḍēśvara were consecrated in the Bhagaṇḍēśvara temple at Bhāgamaṇḍala. It is possible that these images, which had been removed to some place of safety when Tipu's army had occupied the temple and converted it into a fort, were reconsecrated. This was done on Sunday, 1st of the bright fortnight of Māgha, in the year Naḷa, Kali 4898, corresponding to 29th January, 1797 A.D., the day on which Vīrarājēndra married Dēvammāji according to ' Rājēndranāma '.

No. 13 is a stone inscription set up by Vīrarājēndra-vaḍeyar I in memory of his trusted servant Biddaṇḍra Bopu. Bopu came from Bāvali village in Kaḍiyattu-nāḍu. He joined service in 1789 A.D. and served the king for 19 years in various capacities and became a *sirkārekār* or commander-in-chief of the army. His devoted services to the king in his hunting expeditions and wars against Tipu Sultan have been extolled in the record. On his death on 6th December, 1807 A.D., the king got his epitaph prepared for the knowledge of all and set up before his *samādhi*. The record contains the signature of Vīrarājēndra-vaḍeyar at the end in English as ' Veer Rajindir '. The *samādhi* is within the precincts of the Rājās' tombs. The boundary stones demarcating the area contain the mark of *lingamudre* with the date Kali 4909 corresponding to 1807–8 A D. (No. 16). From this, it becomes clear that the site was marked for the burial of the royal dignitaries in Kali 4909 in which year Dēvammāji the beloved queen of Vīrarājēndra-vaḍeyar I, died. In the same year he appears to have begun the erection of a dignified structure above her tomb. But the very next year Vīrarājēndra-vaḍeyar himself died and his body was also buried in the same structure which was completed by his brother Lingarājēndra-vaḍeyar II. Lingarāja-vaḍeyar's tomb erected by his son Chikka-Vīrarājēndra in 1820 A.D.

is to the right of Vīrarājēndra's tomb and is exactly similar in plan. On all the doorways and windows of these two structures, which are very well carved in stone, the letter 'Vi' in Kannada is inscribed indicating the name of the Rāja. These structures along with the tomb of Lingarājēndra I at Mādāpura as also the Ōmkārēśvara temple built by Lingarājēndra II at Mercara in 1820 A.D. are all in Indo-Sarcenic style, being square in plan, built on a high platform with a high dome in the centre and minarets on the four corners. All these structures have a metallic *kalaśa* over the dome with metallic flags above, with the king's seal engraved thereupon.

No. 26 is an interesting inscription of Lingarājēndra-vaḍeyar II. It refers to his hunting of elephants in Baḷyāṭare forest in which he killed 34 elephants and captured 8 cubs alive. To commemorate this event, he presented to the god Subbarāya of Pāḍi a beautiful image of a caparisoned elephant made of silver in the year 1810 A.D. It is an elegant and well executed figure about a foot in height.

Lingarājēndra-vaḍeyar's achievement in building activities has been recorded in inscription No. 8. The inscription which is both in Persian and Kannada scripts, records how Lingarājēndra got the rugged hill top cleared and built a spacious palace. The construction of the building began on 6th September, 1812 A.D. and it took two years, one month and three days to complete it. This two storied structure has undergone certain changes. Some original wall-paintings, however, are still intact with the Rājā's seal painted on them. There is also a large metallic seal of Lingarājēndra-vaḍeyar embedded into one of the walls.

His another achievement was the construction of the Ōmkārēśvara temple. Inscription No. 9 on a metallic plate embedded into the front wall of the temple and No. 11, a copper plate record, both dated 1820 A.D. contain an account of the erection of the Ōmkārēśvara temple at Mercara by Lingarājēndra-vaḍeyar II. Considering that the performance of good deeds is an act acquiring the highest merit in this world and the next, he resolved to set up a Śivalinga. Accordingly, he started the work of building this beautiful new temple, on the date specified, *viz.*, the 1796392nd Kali day; and in two years, nine months and twenty-five days the building was completed and he consecrated the Śivalinga, named Ōmkārēśvara, in it on the 1797421st Kali day. In addition to this information, the copper plate also furnishes the allowances granted for its upkeep, and the services to be performed therein. It also stipulates that the accounts of the temple were to be audited and examined annually. On the wall of the main entrance is a metallic seal of Lingarāja embedded and some of the utensils of the temple bear the mark 'Lim' indicating that they were presented by the Rāja. One silver plate has the name of the temple 'Śrī Ōmkārēśvara dēvasthāna' (No. 10).

As can be expected, the Rājās of Coorg, who lived in the forest area in which wild elephants were abundant, were interested in the hunting of elephants. We have seen above how Biddaṇḍra Bopu was praised for his devoted services to the king in the hunting of elephants and how Lingarājēndra-vaḍeyar I hunted 34 elephants and captured 8 cubs in the Baḷyāṭare forest. But Vīrarājēndra-vaḍeyar surpassed all the previous records. No. 3, dated 1822 A.D., which is of quite a different character from the others, describes the valour shown by Vīrarājēndra-vaḍeyar II in his hunting expedition. It relates that when Vīrarājēndra-vaḍeyar II, was ruling with justice, purity and uprightness, elephants multiplied so greatly in his country that they were destroying the fruits and crops raised by men, threatening travellers, and causing damage to houses. The people living in the area also represented that they were unable to bear the menace from elephants. Considering that it is the duty of a king to put down the evil and uphold the good, the king prayed to Gaurīdhava (Śiva) to give him strength to remove this elephant menace. Having received a token of supreme favour from Sāmbaśankara (Śiva), beginning on the auspicious 1798178th Kali day, he went into the middle of the forests where the

herds of rutting elephants were raging and during two years, one month and twenty five days (March, 1822 to April 1824), till the 1798913th Kali day, by the power of his arm, destroyed them on various days.

An account is then given in detail of the number of elephants killed and captured, the places where they were bagged, and the dates on which the hunting took place. The forests visited were those in the east and south of the country,—in Nanjarāyapaṭṭaṇa Taluk, Uluguli Mūḍigēri-nāḍ and Horūr-Nūrokkal-nāḍ, Koḍagu-Śrīrangapaṭṇa and Kiggaṭ-nāḍ. The actual number of days occupied in the hunt was 38, during which the Rājā himself killed 233, and his troops captured alive 181.

Some more inscriptions belong to the period of the Rājās of Coorg. But they are either not dated or the given details of date cannot be verified. No. 33 refers to a Vīra-vaḍeya and to Hālēri Mamadai-arasu. Vīra-vaḍeya might be Chikka-Vīrappa, grand-son of Doḍḍa-Vīrappa. Whether Mamadai-arasu was the same as Mudduraja who was at Horamale from 1766 to 1770 A.D., cannot be said with certainty. The record registers a grant of some land to the Aigaḷa-maṭha at Hālēri. No. 104 mentions a *maṭha* at Yeḍatore and appears to record certain grants made to Siddhalingasvāmi of that *maṭha*. No. 103 mentions another Virakta-maṭha of Chīlaḷashāka svāmi, while No. 105 mentions the god Gangādhara-dēvaru whose temple appears to have been built by Vīrarājēndra-vaḍeyar.

By the side of the Rājās' tombs at Mercara, within the enclosure, is another smaller structure, similar in plan but not so majestic, built for the Rājā's priest Rudrappa. It was built by *Divān* Cheppuḍira Ponnapa in 1834 A.D. From the inscription on the back wall (No. 15) of the structure it may be inferred that it was constructed by Subayya who belonged to the village Bāḍaga in Kārattu-Mūrnāḍu.

From the foregoing records it becomes clear that the Rājās of Coorg were Vīraśaivas by faith and were the disciples of the Svāmi of Siddāpura-maṭha, the branch of Mēlaṇagavi-maṭha at Śivaganga. They built and endowed branches of the Murigi-maṭha at Abbimaṭha, Mādāpura, Danagal and other places.

There are several inscribed metallic seals of the Rājās of Coorg. The seals are oval in shape with two concentric circles at the centre. Within the inner circle is the initial or the first letter of the name of the king, 'Lim' in the seals of Lingarājēndra-vaḍeyar and 'Vi' in the seals of Vīrarājēndra-vaḍeyar, in Kannada, occupying the entire space. Below this letter is the year of the seal expressed in the Christian era, and some times in Kali year. Between the two concentric circles, around the central letter, the name of the king in English either as Mahārāja-Linga Rajender Wadeer or Maharaja Veer Rajender Wadeer, is inscribed. Again, between the oval and the outer concentric circle, on either side where the space is broader, the names of the king and the kingdom along with the Kali year are inscribed in Persian characters. Such seals are found on the *mahādvāra* entrance in front of the Ōmkārēśvara temple, and in the court hall which is a part of the palace both built by Lingarājēndra. Such seals are also found painted on the walls of the palace. Another such seal with 'Vi' in the centre is found in the Iggutappa temple at Pāḍi with all other details noted above. At Mādāpura the *samādhi* of Lingarājēndra-vaḍeyar has on the pinnacle of the building a brass flag with an inscription mentioning the death of Lingarājēndra-vaḍeyar and the construction of the temple over his *samādhi*. At the centre of this flag is a seal similar to others. But in this seal the central letter is 'Vi' indicating that it was issued by Vīrarājēndra, son of Lingarājēndra. But between the two concentric circles the name of Lingarājēndra is found in Kannada. It also furnishes the date Kali 4881 indicating the year of the death of Lingarājēndra-vaḍeyar.

On the two Rājās' tombs, and on the Ōmkārēśvara temple there are similar brass flags with seals of either Vīrarājēndra or Lingarājēndra as the case may be.

BRITISH PERIOD

There are more than ten inscriptions which may be assigned to the British period. They are mostly private records not connected with the political history; yet a few of them are of some interest. The earliest one which may belong to this period is No. 27. This is dated the Kali year 4936, Jaya Samvatsara, corresponding to 1834-35 A.D. As no details of the month, *tithi*, etc., are mentioned, it is not possible to say whether the record was issued before the British occupation of the territory which took place on 4th April, 1834 A.D. or after. It records the renovation of the temple of Subbarāya at Pāḍi by one Appāraṇḍa Bopu. This Subbarāya or Subrahmaṇya is known to the Coorgs as Pāḍi Iggutappa who is their patron god.

No. 24 is dated 15th November, 1839 A.D. when captain C.F. Le-Hardy was the Superintendent of Coorg. Captain Le-Hardy was the first Superintendent of Coorg under Lt. Col. Frazer who was the first Commissioner. *Dīvān* Ponnapuyi Bopu is mentioned in the record as having associated himself in getting certain articles of silver and gold prepared for use at Mūlakāvēri. The articles include one silver *pīṭha*, one *prabhāvaḷi*, three golden umbrellas, two *sūryapānas* and two *patākas* or flags. These articles were got prepared at a cost of Rs. 1242 collected from the devotees at the spot where the Kāvēri takes her birth, which is considered a holy place.

No. 106, dated 1840–41 A.D., refers to the renovation of another temple at Irpi by the side of the river Lakshmaṇa-tīrtha by the farmers of the Kiggaṭṭu-hattu-nāḍu area. Yet another inscription at Mādāpur, No. 30, records the erection of a *kalaśa* over the *gaddige* of Lingarāja-vaḍeyar in 1843 A.D. by Sōmaśēkhara Śivayōgi. Somaśēkhra Sivayōgi was disciple of Śāntavīrasvāmi, the *charamūrti* of Murigāsvāmi.

Inscription No. 99 is interesting. It is dated 1857 A.D. and records the restoration of the temple of Mahādēva on the Kunda-hill in Beṭṭiyattu-nāḍ. The work was commenced three years before, on the 1810060th Kali day, by agreement between the *takkamukhyastaru* of Beṭṭiyattu-nāḍ and Ammati-nāḍ. These *takkas* are the headmen nominated among the Coorg families in each village who had to look into and settle the social and other disputes and also to supervise the proper observance of social and religious customs. The institution is hereditary in certain families. The inscription gives a list of the prominent people who contributed for the work, and also furnishes details of the parts for which each one contributed. One was actually a Muslim by name Hayath-Khan-Sābi, the Jāgirdar of Kunda village, who contributed for the preparation of a Nandi image.

The next two inscriptions in the chronological order, Nos. 17 and 18, refer themselves to the construction of the Kannikāparamēśvari temple at Mercara. The former gives the date of the completion of the temple as 4th June, 1874 A.D., while the latter informs us that the brass covering to the doors was got done in the year 1879 A.D. Kannikāparamēśvari is the family goddess of the Vaiśya community. No. 14 is a memorial tablet recording the death of B. Sōmayya, son of Biddaṇḍra Bopu referred to above under the Rājās of Coorg (No. 13). Sōmayya was under the service of the last Rājā of Coorg, Vīrarājēndra-vaḍeyar II, as *sirkārēkār* or commander-in-chief of the army, like his father who was a *sirkārēkār* of Doḍḍavīrarājēndra. He was born in 1800 and died on 16th August, 1879 A.D. Since the Coorg State was under the Chief Commissioner's rule, permission was obtained from that officer for interning the body of Sōmayya by the side of his father's tomb within the premises of the Rājās' tombs. An interesting aspect about this inscription is that it is in English and its Kannada version is also

given below. Another inscription of this period at Bhāgamaṇḍala is in Malayalam script and language (23. ii). It is dated 1881 A.D. and records the grant of a lampstand with lamps all round, to the god Bhagaṇḍēśvara by a devotee named Maṇavaṭṭi Beḷḷiyappa. The lamp is stated to have been prepared under the supervision of Chinnappa.

There are some modern inscriptions belonging to the early part of the 20th century at Mercara and Bhāgamaṇḍala. As we have confined ourselves to the records up to 1900 A.D., these have not been included here. Still they are of some interest. An inscription engraved on the base of an obelisque near Rājā's seat is in two languages—Kannada and English. It furnishes information that the first Viceregal *durbar* was held in Coorg on 29th of November, 1929 A.D. by Lord Irwin when he was the Viceroy and Governor-General of India, at the spot where the obelisque has been erected. A few memorial tablets are fixed to the walls of the Church building which has now been converted into the District Museum. These tablets give the names of some military personnel and others who died. Similarly, in the Bhagaṇḍēśvara temple at Bhāgamaṇḍala there are five inscriptions recording the construction of rest houses for the pilgrims and grant of land for their maintenance by certain devotees in the early part of the present century. One of them on a pillar of the *Nandimaṇṭapa* in front of the Bhagaṇḍēśvara temple records its construction by Beḷera Beḷyappa who was the *takka* of Koḍagu in 1915 A.D.

JAINISM

Jainism had spread its influence even in this District from the earliest days. We find several centres of Jainism here. From Śravaṇabeḷagoḷa in the neighbouring Hassan District Jaina monks moved over to these centres, as would be clear from the records some of which are noticed below.

We have seen that the very first record, of Ganga Avinīta, in this volume, registers a grant to Śrīvijaya Jinālaya of Talavananagara. The gift of villages was received by Chandaṇandi-bhaṭāra, disciple of Guṇanandi-bhaṭāra of Dēsigagaṇa and Koṇḍakundānvaya. However, the genuineness of this record is doubted.

No. 98, another Ganga record of 978 A.D., states that Anantavīrya the donee was a disciple of Guṇasēnapaṇḍita-bhaṭṭāraka who was himself a disciple of Bīrasēnasiddhāntadēva. These are described as residents of Beḷgoḷa, i.e., Śravaṇabeḷagoḷa. The grant consisted of two villages of Peggadūr and Posavādaga, obviously for the basadi at the former village. The record is described as the *śāsana* of the basadi at Perggadūr, modern Peggūr where, however, no such monument is in existence today.

Muḷḷūr, in Somavarapet Taluk was one of the Jaina centres of the district. We have seen that the Koṅgāḷva chief, Rājādhirāja Koṅgāḷva I built a *basadi* there about 1050 A.D. There are three basadis, the Pārśvanātha, Chandranātha and Śāntiśvara. Of these the first must have been got constructed by Pōchabbarasi, wife of Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva II, as the record that refers to such a work by her is found on the wall of the Pārśvanātha basadi. If No. 75, near the Chandranātha basadi could be so interpreted, it would mean that Rājādhirāja II had that basadi constructed for the merit of his mother Pōchabbarasi. No. 77 on the pedestal of the image of Śāntinātha in the Śāntinātha basadi refers to the reconsecration of the basadi by Mallishēṇadēva in about the middle of the 12th century A.D. It is probable that this was the basadi got built by Rājādhirāja I.

Guṇasēnapaṇḍitadēva figures prominently in getting these meritorious deeds done by the Koṅgāḷva cheifs. He belonged to Draviḷa-gaṇa or Tivuḷi-gaṇa, Nandi-sangha and Aruṅgaḷānvaya. He was the disciple of Pushpasēnasiddhāntadēva, whose footprints are engraved on a block of stone in front of the Śāntīsvara-basadi (No.78). In 1051 A.D., these basadis came under his

management. He also got a well called Nāgavāvi, excavated by the *nakaras* (No. 79). The figure of a cobra is also engraved below this inscription. Guṇasēnapaṇḍita was the *guru* of the Hoysaḷa king Vinayāditya and received a grant from Pariyaladēvi for the maintenance of the basadi built at Sosevūr. He is also referred to as the *guru* of Echaladēvi, queen of Hoysaḷa Eṟeyanga in an inscription in Arakalgud Taluk. An inscription on a large boulder near Muḷḷūr (No. 83), with footprints, appears to refer to Guṇasenapaṇḍita indicating that, that spot was the place where he perfomed penance and probably breathed his last. According to No. 71 Guṇasēnapaṇḍita gained the abode of *Mōkshalakshmī* (or died) in 1064 A.D. He was proficient in the supreme *ārhantya* and other three jewels, all the great seiences of grammar, the *āgama* and the six established systems of logic.

The basadis at Muḷḷūr are sqare in plan and comparatively plain structures built of granite slabs. But the images that are still remaining in them are beautiful works of art and represent the sculptural standard that prevailed during the Koṅgāḷva rule.

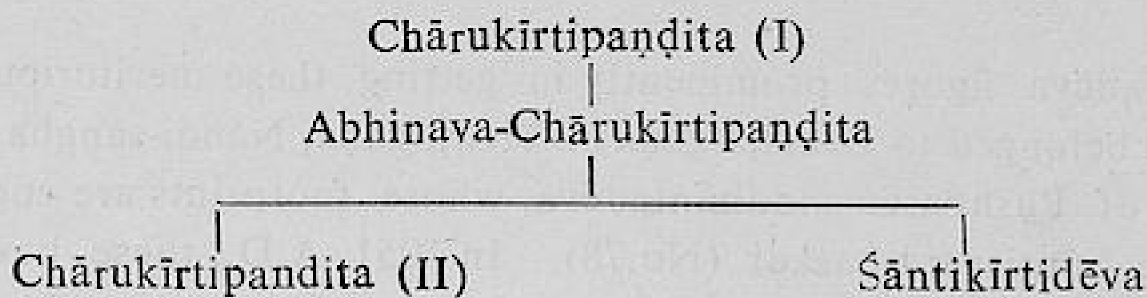
There are a few more inscriptions recording the prevalance of Jainism during the Koṅgāḷva period. No. 89 records the death, in 1044 A.D., of Prabhāchandradēva, disciple of Śubhachandradēva. No. 100 states that Jakkiyabbe, wife of Eḍayya, resolved to obtain *mukti* by the performance of *sanyasana* and died. Similarly, one Kiviriyayya, cheif of Maduvanga-nāḍ keeping the vow for twelve days in the Chaṅgāḷva-basadi attained salvation (No. 101).

Incidentally it may be noted that although the Koṅgāḷvas were Jains, they seem to have patronised other religions also. As can be seen in Nos. 48 and 49, Rājēndra-Pṛithvī-Kongāḷva made grants to the Siddhēśvara temple at Posavaḷḷi.

Three Jaina images, two of them of Śāntinātha, with inscriptions (Nos. 4, 6, and 7) in characters of the 12th century engraved on their pedestals, are now exhibited in the Museum at Mercara. Before they were shifted to the Museum, they were found in the basadi at Anjanagiri. The existing basadi at this place was constructed in 1544 A.D. (No. 19). The epigraph that gives this information, also records the interesting fact that in Śaka 1453 (1531-32 A.D.) Abhinava Chārukīrtipaṇḍitadēva discovered the images of Śāntitīrthēśvara and Anantanāthasvāmi in the river Suvarṇāvati and that they were installed in a basadi constructed first in wood and later in stone, on the former date, at Anjanagiri, at the instance of Śāntikīrtidēva. The installation was done by Śāntōpādhyāya of Koṇasanagara, who is described as *svānuja* of Śānti-kīrti-dēva.

It is clear that the images now in Mercara, were the ones originally set up at Tātangi. No. 4 says that the image of Śāntināthadēva was consecrated by Māghaṇandi-bhaṭṭāraka of Tātangi, belonging to Mūlasangha, Dēsiyagaṇa, Pustakagachchhaa nd Koṇḍakundānvaya. No. 6 also refers to the image of Śāntinātha consecrated by the *nakharas* of Tātangiya-paṭṭaṇa who were disciples of Heragina Hariśchandradēva. Obviously the other image, below which No. 7 is engraved is that of Anantanāthasvāmi got made by Hariyaṇṇa heggaḍe, the *aśvādhyaksha* (head of the cavalry), disciple of Nayakīrtisiddhāntadēva. Tātangi was a place situated somewhere on the banks of the Suvarṇāvati, i.e., the Hārangi river, which flows about 5 kilometres north of Anjanagiri. It is probable that one of the floods in the river washed out the basadi, wherein these images were installed, and the images were discovered by Abhinava-Chārukīrti, centuries later.

No. 19 gives the genealogy of the Jaina priests who belonged to Beḷuguḷa, as:

The first of these bears several epithets like *rāyarājaguru, maṇḍalāchārya, mahāvādavādīśvara* etc. and also *Ballāḷarāyajīvarakshāpālaka* which indicate that he was the royal priest of the Hoysaḷas and was the saviour of the life of Ballāḷarāya. But, who this Ballāḷarāya was, whose life he saved is not known. Tradition attributes this to Ballāḷa I.

GENERAL

Two inscriptions (Nos. 37 and 56) of the 10th century record the death of two individuals by self-immolation. In both these the deceased person is stated to have had his head cut off. Both of them being damaged, the details cannot be made out. The first of them is dated 944. A.D. and the name of the hero may be Būchaga. The second refers to Lalluga, younger brother of Raṇivoḷiga as the hero.

No 49, dated 1070 A.D., registers a gift to god Siddhēśvara Mahādēva, probably after the purchase of the gift land from Nīragāvuṇḍa of Posavaḷḷi. The exact meaning of the term *āḍuvala* used in this connection *(ponnaṟe koṭṭu maṇṇaṟe koṇḍu pattu khaṇḍuveya āḍavalaṁ)* is not clear. In No. 48, of the same date there is a reference to *āḍavalaṁ gadyāṇa.*

Two records (Nos. 52 and 60) of the 13th century from Gaṇagūru and Chauḍlu respectively, refer to the regulations laid down with regard to the right of property. The former states that in the absence of male (heir), the daughters' children were to have the succession right. This regulation probably was brought into vogue in Gunda-nāḍ. The later record (No. 60) states that it confirms the daughter's right of succession to property which was in vogue earlier in Kundūr (?) and also bestows similar right to the children of the daughter as also those of female slaves *(tottina makkaḷiṁge).*

No. 44, dated probably 1498 A.D., records the grant of *gauḍike* to Lingēgauḍa of Hānagala by Nanjarappayaṇṇa. Hānagala may be the same Hāngal in Dharwar District and if so it is interesting to note that the donee (or his ancestors) hailed from such a distant place then.

No. 25 of the 19th century registers a gift of a bell in memory of Muddamma wife of Moṇṇappa whose family name was *Maneyappaṇḍa.*

Attention is drawn towards number of *nāḍus*, that figure in the volume, some of which are listed below. Students of historical geography could make use of this for further study. Pūnāḍu 6000, Eḍenāḍu-70, Muḷḷūrnāḍu, Ulugali Mūḍagērināḍu, Horūru Nūrokkalunāḍu, Kārattu Mūrnāḍu, Beṭṭiyattanāḍu, Pāḍi-nālkunāḍu, Yaḍavanāḍu, Gundanāḍu-70, Tenkanāḍu (70), Saṁbathanāḍu etc. Some of these are in existence even today.

The first of these bears several epithets like [illegible], which indicate that he was the royal priest of the Hoysaḷa and was the [illegible] in the title of Ballāḷarāya. But who this Ballāḷarāya was, whose [illegible] is not clear. Tradition attributes this to Ballāḷa I.

GENERAL

Two inscriptions (Nos. 57 and 5?) of the 16th century record the death of two individuals [illegible]. In both cases the deceased person is stated to have laid his head [illegible]. Both of them being damaged, the details cannot be made out. The first of them is dated 954 A. D. and the name of the [illegible] may be [illegible]. The second refers to Ladhuga, younger brother of [illegible].

No. 48, dated 1070 A. D., records a gift to god Siddheśvara Mahādeva [illegible] the purchase of the [illegible] land from [illegible] or [illegible]. The exact meaning of the term [illegible] used in this connection [illegible] is not clear. In No. 1?, of the same date, there is a reference to a [illegible].

Two records (Nos. 52 and 60) of the 13th century from [illegible] and Chandiganahaḷḷi respectively, refer to the regulations laid down with regard to the right to property. The former states that in the absence of male [illegible] the daughters' children were to have the succession right. This regulation probably was brought into vogue in [illegible]. The later record (No. 60) states that it confirms the daughters' right of succession to property which was in vogue earlier in [illegible] and also bestows similar right to the children of the [illegible] as also those of [illegible] slaves [illegible].

No. 54, dated probably 1295 A. D., records the grant of [illegible] to [illegible] of [illegible] by [illegible]. [illegible] may be the same [illegible]. However, [illegible] it is interesting to note that [illegible] place then.

[illegible] whose family name was [illegible].

After this is given a [illegible] number of [illegible] in this volume, some of which are listed below. Students of historical geography could make use of this for further study: [illegible], Edenāḍu?, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Mūnnāḍu?, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]. Some of these are [illegible].

ಪೀಠಿಕೆ

೧೮೮೬ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಿ. ಲೂಯಿ ರೈಸರು ‘ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ ’ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟವಾದ ಕೊಡಗು ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಥಮ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಪುಟವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ರೈಸರು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ೨೩ ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಲಿಪ್ಯಂತರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ‘ನ್ಯೂ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಗೆಜೆಟಿಯರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ’ಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಗೆಜೆಟಿಯರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಪರಿವೀಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ರೈಸರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಈ ಪುನರ್ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ‘ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ ’ ದ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ (IX ಮತ್ತು XII—ಪ್ರಥಮ ಆವೃತ್ತಿ) ಅನುಬಂಧಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ರೈಸರು ಈ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಸನಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಈ ಸಂಪುಟದ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಮತ್ತೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲು ಎರಡು ಪರಿವೀಕ್ಷಣ ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲಶಾಸನ ದೊರೆಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೬. ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೫ ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯ ೭ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನವನ್ನು ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲವೇ ಆದರೂ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜವಂಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಂಗರು

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಗಂಗವಾಡಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸರು ಅನ್ವೇಕ್ಷಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗಂಗ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವೇ (೧ನೆಯ ಶಾಸನ) ಮೊದಲನೆಯದು. ಮೂರು ಹಲಗೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಶಾಸನವು ಉಂಗುರ ಮತ್ತು ಗಜ ಲಾಂಛನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಹಲಗೆಯೂ ೧೮ ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೭½ ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಅಗಲವಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಹಲಗೆಗಳ ಒಳಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರವಣಿಗೆ ಇದೆ. ಈ ತಾಮ್ರಪಟವು ಮಡಿಕೇರಿಯ ಖಜಾನೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಗ್ರೇಟರ್ ಎಂಬುವನು ಬರ್ಜೆಸ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಈಗ ಈ ಶಾಸನವು ಸ್ವಿಡ್ಜರ್ಲೆಂಡಿನ ಬ್ಯಾಸೆಲ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಲ್ಯುಥೇರನ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಂಘದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಶಾಸನವು ಹಳಗನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ, ಅಕ್ಷರಗಳ ಕೆತ್ತನೆ ಹೆಚ್ಚು ಒರಟು. ರಾಜವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಆರಂಭ ಭಾಗ ಹಾಗೂ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳುಳ್ಳ ಭಾಗವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ, ದಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ದಾನವಿತ್ತ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಲ್ಕು ಫಲಶ್ರುತಿ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಹೊರತು ಇಡೀ ಶಾಸನವು ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಕೊಂಗುಣಿ ಮಹಾಧಿರಾಜ ಅವಿನೀತನೆಂಬ ಗಂಗವಂಶದ ದೊರೆಯು ಮಾಡಿದ ದಾನ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಶಾಸನವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪದ್ಮನಾಭನೆಂಬ ದೇವತೆಯ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಈ ಶಾಸನ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಜಾಹ್ನವೇಯ ವಂಶದ ಕಣ್ವಾಯನ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೊಂಗುಣಿ ಮಹಾಧಿರಾಜನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಗಂಗರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ :

ಕೊಂಗುಣಿ

|

ಮಾಧವ I

|

ಹರಿವರ್ಮ

|

ವಿಷ್ಣುಗೋಪ

|

ಮಾಧವ II

|

ಕೊಂಗುಣಿ ಮಹಾಧಿರಾಜ ಅವಿನೀತ.

ಮೊದಲನೆಯ ಮಾಧವನು 'ದತ್ತಕಸೂತ್ರ'ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ವಿಷ್ಣುಗೋಪನು ಭಗವನ್ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಾರಾಧಕನಾದರೆ, ಅವನ ಮಗ ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಧವನು ತ್ರ್ಯಂಬಕನ ಭಕ್ತ. ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಧವನ ಪತ್ನಿಯು ಕದಂಬ ವಂಶದ ಅರಸನಾದ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮ ಮಹಾಧಿರಾಜನ ಪ್ರಿಯಸೋದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇವು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳು.

ತಲವನನಗರದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀವಿಜಯಜಿನಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ಚಂದಣಂದಿಭಟಾರನಿಗೆ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಡಲಾಯಿತೆಂದು ತಾಮ್ರಪಟ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇಸಿಗಣ, ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ :

ಗುಣಚಂದ್ರ ಭಟಾರ

|

ಅಭ[ಯ*]ನಂದಿ ಭಟಾರ

|

ಶೀಲಭದ್ರ ಭಟಾರ

|

ಜಯನಂದಿ ಭಟಾರ

|

ಗುಣನಂದಿ ಭಟಾರ

|

ಚಂದಣಂದಿ ಭಟಾರ

ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟಿದುದು ೩೮೮ನೆಯ ವರ್ಷ, ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ, ಸೋಮವಾರ, ಸ್ವಾತಿನಕ್ಷತ್ರದಂದು. ವರ್ಷದ ಹೆಸರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಲ್ಲ. ೩೮೮ ಎಂಬುದು ಯಾವ ಗಣನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಬುದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇದು ಶಕಸಂವತ್ಸರವಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ೩೮೮ ಎಂಬುದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೬೬ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾದ ಇತರ ವಿವರಗಳು ತಾಳೆಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಘಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ಬುಧವಾರವಾಗಿದ್ದು ಅಂದು ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ದಿತೇ ಹೊರತು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸೋಮವಾರ, ಸ್ವಾತಿನಕ್ಷತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪೂನಾಡು ಆರುಸಾವಿರ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಣ ಎಡೆನಾಡು ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆಕಾಳವರ್ಷ ಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭನ ಮಂತ್ರಿಯು ಮೊದಲು ಅವಿನೀತ ಮಹಾಧಿರಾಜನಿಂದ ಪಡೆದು, ಅದನ್ನು ತಲವನನಗರದ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಜಿನಾಲಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜೈನಗುರುವಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದನು. ಈಗ ಕಾವೇರಿನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ತಲಕಾಡು ಅಂದು ತಲವನನಗರವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇದು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ದಾನಗ್ರಾಮವಿದ್ದ ಪೂನಾಡು ಆರುಸಾವಿರ ಪ್ರದೇಶವು ಈಗಿನ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಪುನ್ನಾಟ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕಬಿನಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯ ಕಿತ್ತೂರು ಅಥವಾ ಕೀರ್ತಿಪುರವು ಅದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಈ ದತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಣಿಯುಗುರದ ನಂದ್ಯಾಲರು ಮತ್ತು ಸೀಂಬಾಲರು ಇತರ ಕೆಲವು ಗಂಗರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಗಣಿಗನೂರ ತಗಡರು ಸಹ ಉಲ್ಲೇಖಿತರಾದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು. ಗಣಿಗನೂರು ಈಗಿನ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಣಗೂರು ಆಗಿರಬಹುದು. ಇದೊಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಈ ತಾಮ್ರಶಾಸನವನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಎಂಬುದು ಗಂಗರ ಆಸ್ಥಾನ ಲಿಪಿಕಾರನ ಅಧಿಕೃತ ಪದವಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಶಾಸನದ ಯಥಾರ್ಥತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ವಿವಾದವಿದೆ. ಫ್ಲೀಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಂಗರ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳನ್ನು ನೈಜವೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸರು ಇವು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.[1] ಈ ವಾದವಿವಾದಗಳ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಈಗ ಅನೇಕ ಗಂಗರ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕೂಟ ಮತ್ತು ನೈಜ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಈಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ತಾಮ್ರಶಾಸನವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೬೬ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ತೇದಿಯ ಕಾಲದ ವಿವರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೇಲೆ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಶಿವಮಾರನಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಗಂಗದೊರೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ನೈಜವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿರುವ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷದ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಹರಿವರ್ಮನ ತಗಡೂರು, ತಂಜಾವೂರು ಮತ್ತು ಕೂಡಲೂರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಶಕವರ್ಷವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಅವುಗಳು ಕೂಟಶಾಸನಗಳೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಮಡಿಕೇರಿಯ ಈ ತಾಮ್ರಪಟದ ಲಿಪಿಸ್ವರೂಪವು ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಈಚಿನದೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿ ದುಂಡಗಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ೨೩ನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಜಿಡು ಮತ್ತು ಕಾಗಣಿತಟಾಕ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ, ೧೧ನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಾಕ್ರಮ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಕಕಾರ ಮತ್ತು ರಕಾರಗಳ ಉದ್ದ ಕಿರಿದಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ದುಂಡಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಲಿಪಿಕೆತ್ತನೆ ಹೆಚ್ಚು ಒರಟಾಗಿದೆ. ಪಂಕ್ತಿಗಳು ನೇರವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ನಿಪುಣ ಲಿಪಿಕಾರನಲ್ಲಿ ಈ ದೋಷಗಳಿರಕೂಡದಷ್ಟೆ? ಕಾಗುಣಿತ ದೋಷಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡವಾಗಿರದೆ ಅದರ ನಂತರದ ಕಾಲದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೫ನೆಯ ಶತಮಾನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಇತರ ನೈಜ ತಾಮ್ರಪಟಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಈ ಶಾಸನದ ಹಲಗೆಗಳ ಅಗಲ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಶಾಸನ ನೈಜವೆಂದು ರೈಸರು ವಾದಿಸಿದರೂ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು ಇದು ಕೃತಕಶಾಸನವೆಂಬುದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಆದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅವಿನೀತನವರೆಗಿನ ಗಂಗ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಗ ದೊರೆಯ ಬಿರುದುಗಳೂ ಅನೇಕ ನೈಜ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಶಾಸನವು ಮೂಲಶಾಸನವೊಂದರ ಪ್ರತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಿ.ಶ. ೯ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಇದು ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ಇದು ಬಹಳ ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ತಯಾರಾದ ಪ್ರತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ ಉತ್ತನೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಗಂಗ ದುರ್ವಿನೀತನ ೩ನೇ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವರ್ಷದ ತಾಮ್ರಶಾಸನ. ಇದು M.A.R. ೧೯೧೬ರ ಪು. ೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ವಿವರಗಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡ ಮತ್ತೊಂದು ತಾಮ್ರಶಾಸನವೂ ದೊರಕಿದೆ. ಇದು ಒರಟಾದ ಕೆತ್ತನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಕೃತಕ ತಾಮ್ರಶಾಸನದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನದ ಪ್ರತಿ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ಶಾಸನವನ್ನು M.A.R. ೧೯೧೭, ಪು. ೩೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯ ಈ ತಾಮ್ರಶಾಸನ ನೈಜವಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಇದರಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ಅಕಾಳವರ್ಷ ಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭ ಅಥವಾ ಅವನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ದಾನದ ಇತರ ವಿವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಅನಂತರ ನಾವು ಈ ಸಂಪುಟದ ೯೬ನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಶಿಲಾಶಾಸನದ ಕಾಲ ಶಕ ವರ್ಷ ೮೧೦ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಕ್ರಿ.ಶ. ೮೮೮ನೆಯ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೧ನೆಯ ದಿನ. ಇದೊಂದು ರಾಜಶಾಸನ. ಬಿಳಿಯೂರು ೧೨ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೆರ್ಣೆಗಡಂಗದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಜಿನಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಜೈನ ಯತಿಗಳಾದ ಶಿವನಂದಿಸಿದ್ಧಾಂತ ಭಟಾರರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಸರ್ವ

[1] ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ Ind. Ant. ಸಂಪುಟ I ಮತ್ತು XII ; E.I. III ಮತ್ತು VI ; E.C.I. (ರೈಸರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ ಆವೃತ್ತಿ), IV ಮತ್ತು VI (ರೈಸ್ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ) ನೆಯ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿನ ಪೀಠಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

ನಂದಿದೇವರಿಗೆ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಕೊಂಗುಣಿವರ್ಮ ಧರ್ಮಮಹಾಧಿರಾಜ ಪೆರ್ಮ್ಮಾನಡಿಯು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನೆಂದು ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉಕ್ತವಾದ ಅರಸನು ಗಂಗ ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಚಮಲ್ಲನು. ಸತ್ಯವಾಕ್ಯನೆಂಬ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೂ ಇಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಲಯ ಪೆಣ್ಣೆಗಡಂಗದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಿದೆ. ಕಡಂಗ ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೋಡಿಸಲಾದ ಕಂದಕವೆಂದು ರೈಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (Introduction, ಪು. ೮). ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪೆಣ್ಣೆಗಡಂಗವೆಂಬುದು ಅಂತಹ ಒಂದು ಕಂದಕದ ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಂತಹ ಕಂದಕದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಶಾಸನದ ಕಲ್ಲು ನಮಗೆ ದೊರೆತುದೇ ಬಿಳಿಯೂರಿನ ಸಮೀಪದ 'ಕಡಂಗ'ದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಇದರ ಸುತ್ತಲೂ ಯಾವುದೇ ದೇವಾಲಯ ಇದ್ದುದರ ಕುರುಹುಗಳು ಈಗ ಕಾಣಬಾರವು.

ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ 'ಪೆದ್ದೊಱೆಗರೆಯ ಬಿಳಿಊರ್ಪ್ಪನ್ನಿರ್ಪ್ಪಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪೆದ್ದೊಱೆಯ ತೀರದ ಬಿಳಿಯೂರು ೧೨ ಗ್ರಾಮಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿ, ಇದರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೆದ್ದೊರೆ ಎಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥವೆಂಬ ನದಿ ಎಂದು ರೈಸ್ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿರುವವರಲ್ಲಿ ಬೆದ್ದೊಱೆಗರೆ ಯೆಳ್ಪದಿಮ್ಬರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬಿಳಿಯೂರು–೧೨ ಎಂಬುದು ಬೆದ್ದೊಱೆಗರೆ–೭೦ರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ೯೮ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಪಡಿ ರಾಚಮಲ್ಲನ ಕಿರಿಯ ಸೋದರನಾದ ರಕ್ಕಸನು, ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಬೆದ್ದೊಱಗರೆಯನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆದ್ದೊಱಗರೆ ಎಂಬುದು ಆ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಶಾಸನ(ನಂ. ೯೮)ದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿವೆ. ಶಕವರ್ಷ ೮೯೯ನೆಯ ಈಶ್ವರ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ತಿಥಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ 'ನನ್ದೀಸ್ವರಂ ತಲೆದಿವಸಮಾಗೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ದೀಶ್ವರ ಎನ್ನುವುದು ಜೈನರಲ್ಲಿ ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ವಿಧಿ. ಇದನ್ನು ಆಷಾಢ, ಕಾರ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಯಂದು ಆರಂಭಿಸಿ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಮಿಯನ್ನು ಪಾದ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ ೧೫ನೆಯ ಕೊನೆಯದಿನ ಈ ಪರ್ವದ ತಲೆ. ಆ ದಿವಸವನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ತಲೆದಿವಸ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ತಿಥಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ.

೯೭ನೆಯ ಶಾಸನ ಸಹ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಕೊಂಗುಣಿವರ್ಮ್ಮಪೆರ್ಮಾನಡಿ—ಅಂದರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಚಮಲ್ಲ—ಯದೇ. ಇದೊಂದು ಕಲ್ನಾಡು. ಅಂದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ ವೀರನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ದತ್ತಿ. ಅರಸನು ಜಡಲ ಎಱೆಯಂಗಗಾವುಣ್ಡನ ಮಗನಿಗೆ (ಆತನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ) ಪೆರ್ಮ್ಮಾಡಿವಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಾಯದ ಹೊನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಗದ್ಯಾಣ ಹೊನ್ನು ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿಯ ಭತ್ತದಲ್ಲಿ ನೂರು ಭತ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅಂದರೆ ಮಡಿದ ವೀರನ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಪೆರ್ಮಾಡಿ'ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಧನ–ಧಾನ್ಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಲ್ನಾಡಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ನೂರು ಭತ್ತ ಎಂದಾಗ ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಅಳೆಯುವ ಯಾವುದೋ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ನೂರು ಸಲ ಅಳೆದುಕೊಟ್ಟ ಭತ್ತವಿರಬಹುದು. ಶಾಸನವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬರೆದವನು ಬೂವಯ್ಯ.

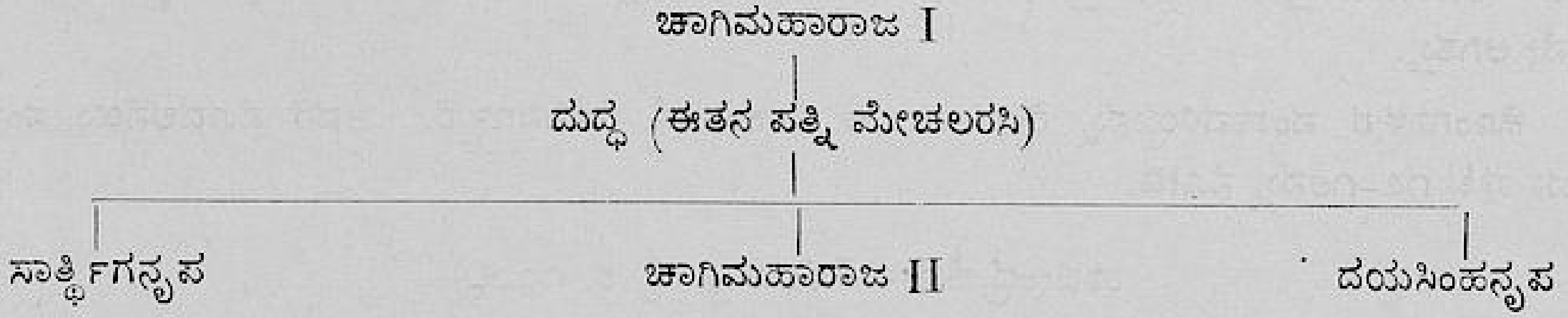
೭೪, ೯೦ ಮತ್ತು ೯೮ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಮೂರು ಶಾಸನಗಳೂ ಗಂಗವಂಶದ ಅರಸರದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ೯೮ನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೇಲೆ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾರಸಿಂಹನ ಮಗನಾದ ನಾಲ್ಪಡಿ ರಾಚಮಲ್ಲನ ಶಾಸನ. ಈತನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೭೪ರಿಂದ ೯೯೯ರ ವರೆಗೆ ಆಳಿದನು. ಈತನ ತಮ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ರಕ್ಕಸ–ರಕ್ಕಸಗಂಗ–ನು ಬೆದ್ದೊಱಗರೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. 'ಶ್ರೀಪುರುಷಮಹಾರಾಜರ ದತ್ತಿ' ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಗಂಗರ ಶ್ರೀಪುರುಷನು ನೀಡಿದ ಮೂಲದತ್ತಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಈಗ ಪುನರ್ದತ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ೭೪ ಮತ್ತು ೯೦ನೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಱೆಯಪ್ಪ ಮತ್ತು ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿವೆ. ಇವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿನ ಲಿಪಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಱೆಯಪ್ಪನು ಬೂತುಗ (I)ನ ಮಗ. ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದು. ಶಾಸನ ತ್ರುಟಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತು ಯಾವುದನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬಾರದು.

ಬಾಣರು (?)

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೯೫ನೆಯ ವರ್ಷದ ಯೆಡೂರು (ನಂ. ೭೨) ಶಾಸನವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಾಗ ರೈಸ್‌ರವರು ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ದುದ್ದರಸನೂ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಹೊಂದಿದಂತಿರುವ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಜರಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಳೇ ಬೇಲೂರು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಮಹಾ[ರಾಜ ?] ದುದ್ಧರಸನೂ ಒಂದೇ ಎಂದೂ, ಇವನು ಕದಂಬ

ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಂಡಳಿಕನೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಶಾಸನಗಳ ತೇದಿಯೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೯೫ ಆಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರ ಹೆಸರೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು ಈ ಊಹೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಊಹೆ ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ.

ಮಂಜರಾಬಾದಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದುದ್ಧರಸನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಅದು ಹೀಗಿದೆ:

ದಯಸಿಂಹನ ತಾಯಿಯಾದ ಮೇಚಲದೇವಿಯು ತಾನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಾಸುದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದಳೆಂದು ಆ ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಶಕವರ್ಷ ೧೦೧೭ನೆಯ ಸಂವತ್ಸರ, ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ, ಬುಧವಾರ. ದುದ್ಧರಸನನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ಬನವಾಸಿಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ' ಮತ್ತು 'ಕದಂಬಕುಲಕಮಲಮಾರ್ತಂಡ'ನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈತನು ಕದಂಬವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಾಂಡಲಿಕನೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಸನ, ಈ ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳ ನಂತರ, ಅದೇ ವರ್ಷದ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯ, ಭಾನುವಾರದಂದು ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ದುದ್ದರಸನನ್ನು 'ತ್ರಿಪುರಾಧೀಶ್ವರ', 'ಬಲೀಂದ್ರಕುಲಕಮಲಮಾರ್ತ್ತಂಡ', 'ಬಲಿಯರ ಭೀಮ' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಿರುದುಗಳಾವುವೂ ಕದಂಬರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲ. ಬದಲು, ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈತನು ಬಾಣವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸನ ದುದ್ದರಸನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆಯಾದ ಕಾರಣ, ಆತನು ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟುವ ಕೆಲದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಗತಿಸಿರಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನ ಇದಕ್ಕೂ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿದ್ದು, ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಆ ದುದ್ಧರಸನ ಮಗ ದಯಸಿಂಹನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಆತನ ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆಯೇ ವಿನಹ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಆತನ ತಂದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಮರಣಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಾದ ಗಮನಾರ್ಹ. ನಮ್ಮ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದುದ್ದರಸನು ಹಿಟ್ಟಿಯರಸ ಹಾಗೂ ಜುಂಜಲದೇವಿಯರ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈತನ ಪತ್ನಿ ಚಿಕಲದೇವಿ. ಮಂಜರಾಬಾದ್ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ದುದ್ಧರಸನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಾದ ಚಾಗಿಮಹಾರಾಜ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನ ತಂದೆಯ ಬಿರುದು ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ವಾದವನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಲಾಗದು. ಆ ದುದ್ಧರಸನ ಮಗನ ಹೆಸರೂ ಚಾಗಿಮಹಾರಾಜನೆಂದಿದ್ದು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಮಗನಿಗೆ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ೬೦ನೆಯ ಶಾಸನದ ದುದ್ದರಸನು ಕದಂಬವಂಶದವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಬಾಣವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೊಂಗಾಳ್ವರು

ಕ್ರಿ. ಶ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಚೋಳವಂಶದ ರಾಜರಾಜಚೋಳನು ಗಂಗವಾಡಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಾಗ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಕೀಯಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಚೋಳರು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಗಾಳ್ವರೆಂಬ ಮನೆತನದವರು ಮಾಂಡಲಿಕರಾಗಿ ಆಳಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ೬೫ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಂಗಾಳ್ವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. 'ಕವೇರಕನ್ಯಕಾಸಖೀಯಮಾನ ಚೋಳಮಹಾಮಹೀಪತಿ' ಎನಿಸಿದ ರಾಜಕೇಸರಿವರ್ಮ್ಮ ಪೆರ್ಮ್ಮಾನಡಿಯು, ಅಂದರೆ ರಾಜರಾಜನು, ಪನಸೋಗೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಕೊಲ್ಲುವವರೆಗೂ ಕಾದಿದ ಮನಿಜನೆಂಬುವನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು, ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನಾಡನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಪಂಚವನ್‌ಮಹಾರಾಯನಿಗೆ ಆದೇಶಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ಪಂಚವನ್ ಮಹಾರಾಯನು ಮನಿಜನಿಗೆ 'ಕ್ಷತ್ರಿಯಶಿಖಾಮಣಿಕೊಂಗಾಳ್ವ'ನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿತ್ತು, ಮಾಲವ್ವಿ(ಈಗಿನ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಾಲಂಬಿ)ಯನ್ನು ಇತ್ತನು. ಈ ಪಂಚವನ್ ಮಹಾರಾಯನು ಚೋಳಯುವರಾಜನಾಗಿದ್ದ ರಾಜರಾಜ(I)ನ ಮಗನಾದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪನಸೋಗೆಯ ಕದನ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೦೪ಗಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಕಾರಣ, ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ಆಳಿಕೆಯೂ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾವೇರಿಯು ಕವೇರ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗಳೆಂದೂ, ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಳೆಂದೂ, ಈ ನದಿಯ ಕುರಿತಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ

ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂಬುದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾದ ಗಾವುಂಡ ರಾಚಮ್ಮ, ನನ್ನಿಯ ಮೇರು, ನಲ್ಲೂರು ಎರೆಯಂಗಗಾವುಂಡ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳು, ಅದುವರೆವಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಗಂಗರಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಮನಿಜನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರದೇಶವು ಮಾಲಂಬಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಏಳುಸಾವಿರ ಸೀಮೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದು ೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಯುವರಾಜ ಎಱೆಯಪ್ಪನ ಆಳಿಕೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ರೈಸ್‌ರವರು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಪೀಠಿಕೆಯ ಪುಟ ೧೭–೧೮ನ್ನು ನೋಡಿ.

ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೨೬)

|

ರಾಜಾಧಿರಾಜ (ತಾಯಿ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿ)

|

ರಾಜೇಂದ್ರ (೧೦೫೮)

|

ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಿಥುವೀ ಕೊಂಗಾಳ್ವ (೧೦೬೬–೧೧೦೦)
(ಅದಟರಾದಿತ್ಯ ; ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲಚೋಳಕೊಂಗಾಳ್ವ)

⋮

ವೀರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವ (೧೧೨೬)

ಆದರೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ ಈ ವಂಶಾವಳಿ ದೋಷಪೂರಿತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದ ೬೬ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನ ಒಬ್ಬ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಆಳಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದಾಗಿದೆ. ತೇದಿಯಿಲ್ಲದ, ಸುಮಾರು ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಚೋಳನ ಹೆಸರೂ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ೧೦೨೬ನೆಯ ವರ್ಷದ ಅರಕಲಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ (E.C., Vol. V Ag. 76) ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಹೊಯ್ಸಳನೆಂಬುವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನೆಂದು ಇದೆ. ೧೦೫೮ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮುಳ್ಳೂರಿನ ಶಾಸನ (ನಂಬರ್ ೨೦) ತನ್ನ ತಂದೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಸದಿಗೆ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳನು ಕೊಟ್ಟ ದತ್ತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಮುಳ್ಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ(ನಂ. ೬೮)ದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ತಾಯಿಯಾದ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿ ಆ ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದೇ ಬಸದಿಯ ತಳಪಾಯದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ (ನಂ. ೯೯)ದಿಂದ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಪುತ್ರನೆಂದೂ, ಈ 'ವಾಸಸ್ಥಾನ'ವನ್ನು ತಿವುಳಿಗಣ, ಅರುಂಗಳಾನ್ವಯ, ನಂದಿಸಂಘದ ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತನಿಗೆ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈತನು ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ತಾಯಿಯಾದ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿಯ ಗುರುವೆಂದು ೬೮ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಮಗನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು.

೧೦೨೬ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮತ್ತು ೧೦೫೮ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇರಬಹುದೇ? ಬಸದಿಯು ೧೦೫೭ಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ, ಸುಮಾರು ೧೦೫೦ರ ವೇಳೆಗೆ, ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಊಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಆ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ತಂದೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದ. ಆತನ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ ಮಗನ ಹೆಸರು ರಾಜಾಧಿರಾಜನೆಂದಿದೆಯಾದ ಕಾರಣ, ತಂದೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಮಗನಿಗೂ ಇಡುವ ಅಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಚೋಳರ ಮಾಂಡಲಿಕರಾಗಿದ್ದು, ತಮಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಚೋಳ ಅರಸನ ಹೆಸರಿನಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹ ಅಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ೧೦೫೦ರಲ್ಲಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ಚೋಳರ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ತಂದೆಗೂ ರಾಜಾಧಿರಾಜನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬ ನಮ್ಮ ಊಹೆ ದೃಢಪಡುತ್ತದೆ. ೧೦೬೬ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಆಳುತ್ತಿದುದರಿಂದ, ಬಹುಶಃ ಈತನು ಆ ರಾಜಾಧಿರಾಜನ ತಂದೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಊಹೆ ಮಾತ್ರ.

ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ(II)ನ ನಂತರದ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಕಿಲ್ಲ. ಈತನ ಪತ್ನಿ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿ, ಮಗ ರಾಜಾಧಿರಾಜ. ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನ (ನಂ. ೬೦)ದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳೂರಿನ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ರುಗ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಬಹುಶಃ ಒಂದು

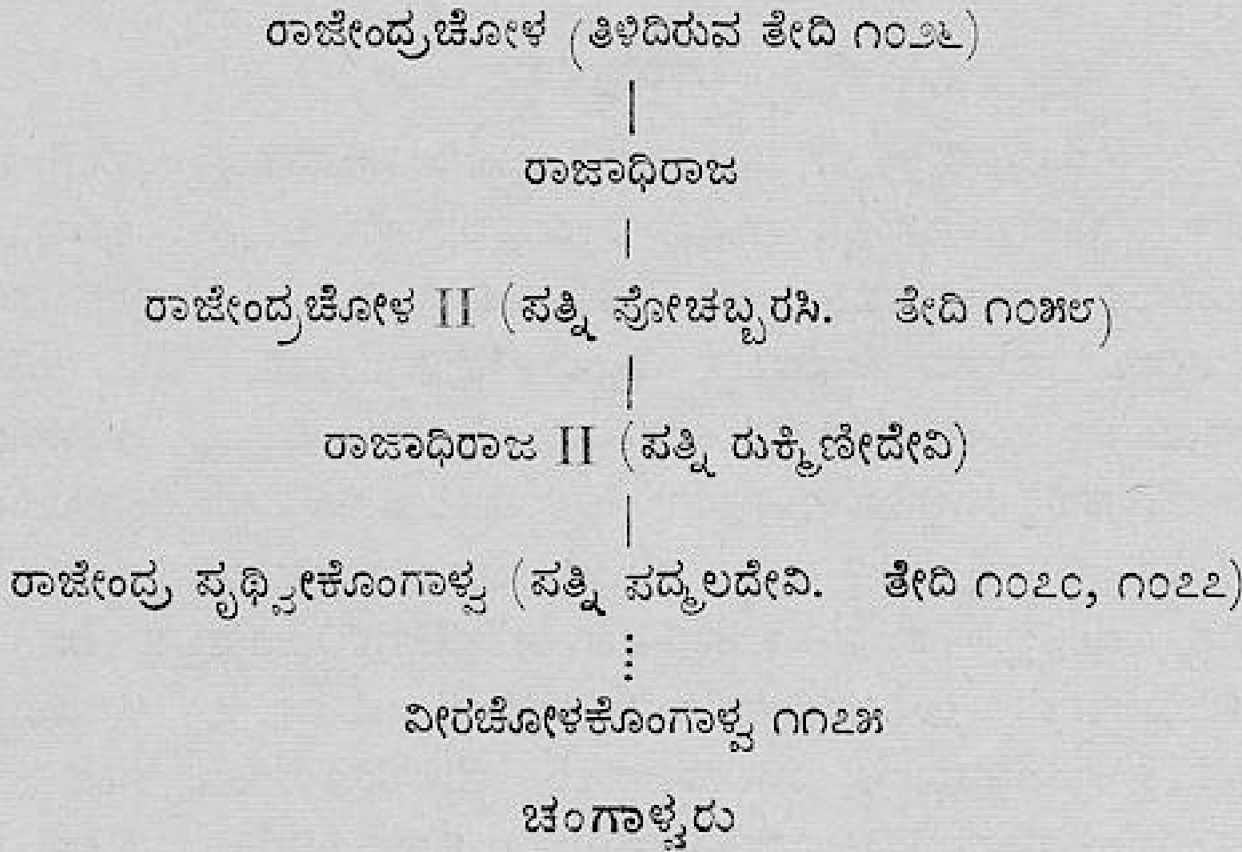
ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ನಂತರ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೯೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (ನಂ. ೨೫), ಈಕೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಹೆಸರಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಕೆ ಬಹುಶಃ ಆ ರಾಜಾಧಿರಾಜಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೨೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ೪೮ ಮತ್ತು ೪೯ನೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಿಥುವೀ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ೧೦೨೨ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನವು (ನಂ. ೮೧) ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನದಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇವೆರಡೂ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಈತನು ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ. ಈತನ ಪತ್ನಿ ಪದ್ಮಲದೇವಿ. ತೇದಿಯಿಲ್ಲದ ಒಡೆದು ಹೋದ ಶಾಸನ(ನಂ. ೨೩) ದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಥುವೀಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಈತನೂ ಸಹ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಪ್ರಿಥುವೀ ಕೊಂಗಾಳ್ವನೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇವನಿಗೆ ಅದಟರಾದಿತ್ಯ, ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇದ್ದುವೆಂದು ರೈಸ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೫ನೆಯ ನಂ. ೮೭ನೆಯ ಶಾಸನ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ವೀರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಆಳಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದುದು. ಕೊಂಗಾಳ್ವರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಕೊನೆಯ ಸಾಮಂತನಿವನು. ೫೩ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲಾದ ವೀರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನೂ ಇವನೇ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆ ಶಾಸನ ಒಡೆದಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥ ಸಂವತ್ಸರದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೫ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

೮೭ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಪದುಮಲದೇವಿ ಸೋಮಲದೇವಿ ಮತ್ತು ಇತರರು ದತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶ ಹೊಯ್ಸಳರ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಕೊಂಗಾಳ್ವರು ಅವರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಹೊಯ್ಸಳ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳನ ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಪುತ್ರಿಯರ ಹೆಸರೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪದುಮಲದೇವಿ ಮತ್ತು ಸೋಮಲದೇವಿ ಎಂದಿದೆಯಾದ ಕಾರಣ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರು ಎಂದು ರೈಸ್ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದು ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದ. ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಪುತ್ರಿಯರಾದ ಇವರು ಸಾಮಂತನೊಬ್ಬನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಯಾವ ಬಿರುದುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯದೆ ಕೇವಲ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನಷ್ಟೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಈ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪದುಮಲದೇವಿ ಎಂಬುದು ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹೆಸರು. ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಪತ್ನಿಯ ಹೆಸರೂ ಪದ್ಮಲದೇವಿ ಎಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೇಲೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.

ಚಂಗಾಳ್ವರು

ಕೊಂಗಾಳ್ವರಂತೆಯೇ ಚಂಗಾಳ್ವರು ಸಹ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಲಂಬಿ ಶಾಸನ (ನಂ. ೨೫)ದಲ್ಲಿ ಚಂಗಾಳ್ವರು ಚೋಳರಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದು ರೈಸ್‌ರವರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕೊಡಗು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆತನಗಳವರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಚೋಳರು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಸಮಂಜಸವಾದ ಊಹೆ. ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿದ ಮೊತ್ತಮೊದಲನೆಯ ಚಂಗಾಳ್ವ–ನನ್ನಿಚಂಗಾಳ್ವ–ನು ಚೋಳನೆಂಬ ಅಭಿದಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ವಂಶದವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ೭ ಶಾಸನಗಳಿದ್ದು, ಅವು

ಇತರ ವಂಶಾವಳಿ ಅಥವಾ ಆಳಿಕೆಯ ಕಾಲಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಶಾಸನದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅಳಿದುಳಿದ ಆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಿವರಗಳೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಂ. ೯೧ ಒಂದು ತುಂಡು ಶಾಸನ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲವೀರ .... ಚಂಗ .... ನೇ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಚಂಗಾಳ್ವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮನು. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈತನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಹೆಸರಾಗಲೀ, ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳಾಗಲೀ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಹೆಸರಿನ ಭಾಗವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಬಿರುದಾಗಿರಬಹುದು.

೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಂಶದ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ, ಮಲ್ಲಿದೇವ ಮತ್ತು ಹರಿಹರದೇವ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಾಂಡಲಿಕರ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ೩೭ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನ ಸಹ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಎರಡು ಸಲ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅದು 'ಚಂಗಾಳುವ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯನು ಚಂಗಾಳ್ವನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು, ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾಗಿಯೇ ಊಹಿಸಬಹುದು. ೫೦ ಮತ್ತು ೫೧ನೆಯ ಶಾಸನಗಳೂ ಅಷ್ಟೆ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಮಲ್ಲಿದೇವ ಮತ್ತು ಹರಿಹರದೇವರು ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಚಂಗಾಳ್ವರೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಮಲ್ಲಿದೇವನನ್ನು ೧೨೮೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ನಾರಣಪುರದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (E.C., V. Bl. 89) ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಕುಲೋತ್ತುಂಗಚೋಳ ಶ್ರೀ ವೀರಚಂಗಾಳ್ವನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿದೇವ ಮತ್ತು ಹರಿಹರದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ೧೨೯೭ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (ನಂ. ೮೦) ಮಾತ್ರ ಹರಿಹರದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈತನು ಮಲ್ಲಿದೇವನ ಮಗನಾಗಿದ್ದು, ತಂದೆಯ ಆಳಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ತಾನೂ ರಾಜ್ಯವಾಳತೊಡಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ೮೦ನೆಯ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಹರಿಹರದೇವ ಚೋಳದೇವನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ತ್ರುಟಿತವಾದ ೭೦ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನ ಸಹ ಬಹುಶಃ ಈತನದೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

೨೫೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೪ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆತನದ ಶ್ರೀಕಂಠರಸನೆಂಬೊಬ್ಬನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಚೇರಲ ಸಿರಿಮಂಗಲದ (ನಂ. ೩೫) ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಂಗಾಳ್ವ ಮನೆತನದ ಕೊನೆಯ ಮಾಂಡಲಿಕನಿವನು. ಇದರಿಂದ ಆರು ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದರೂ, ಚಂಗಾಳ್ವರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಸಾಮಂತ ಪದವಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಯ್ಸಳರು

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಅವರಿಗೇ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿರಳ. ಸಿರಹ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ೯೩ನೆಯ ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಶಾಸನ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ೧೧೭೫ನೆಯ ವರ್ಷದ ಈ ಶಾಸನ ಹೊಯ್ಸಳ ಭುಜಬಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವ, ಅಂದರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳನದು. ಸಿರಿಪುರದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಮಜಿತವೊಕ್ಕರಕಾವರು' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವಿದ್ದು ಇದು ಅರಸನ ಮೊಹರಾಗಿದೆ. ಸಿರಹಗ್ರಾಮ ಬಿಳುಹುನಾಡಿನಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ೪೨ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನವೂ ಇದೇ ಅರಸನಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವೀರಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಮೂರು ಅಂಕಣಗಳಿದ್ದು, ವೀರನು ಕಾದುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ದೃಶ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ, ಪ್ರತಿ ಅಂಕಣದ ನಡುವಣ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶಾಸನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪವಾದ ವೀರಗಲ್ಲು. ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸನಿಗೆ ಯಾದವ ಕುಲಾಂಬರದ್ಯುಮಣಿ, ಸಂಮ್ಯಕ್ತ ಚೂಡಾಮಣಿ, ಮಲರಾಜರಾಜ, ಮಲಪರೊಳುಗಂಡ, ಗಂಡಭೇರುಂಡ, ಕದನಪ್ರಚಂಡ, ಅಸಹಾಯಶೂರ, ಯೇಕಾಂಗವೀರ, ಸನಿವಾರಸಿದ್ಧಿ, ಗಿರಿದುರ್ಗ್ಗಮಲ್ಲನೆಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿವೆ. ಇವು ಇಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಬಿರುದುಗಳೇ. ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬಿರುದುಗಳು ಇನ್ನೂ ಇದ್ದುವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಾಲಿನ ಬಳಿಕ ಶಾಸನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟಿದುದು ಏಕೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಾರದಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನಕ್ಕೂ ಮುಂಭಾಗದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಎಲ್ಲ ಬಿರುದುಗಳನ್ನೂ ನಮೂದಿಸುವ ಶಾಸನ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ.

ನಂ. ೮೫ ಮತ್ತು ೮೬ ಇವೆರಡೂ ಮುಮ್ಮಡಿ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಸೇರಿದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ವೀರರು ಕಹಿಗೋಡು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೫ರಲ್ಲಿ ಬೀರಗವುಡನ ಮಗ ಸೋವೆಯ್ಯನು ಬುಂಬಿಯ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ದೂತ ಬೀವೆಯ್ಯ ಸೋಮಣ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಾಗ ಕಾದಿ ಬಿದ್ದನೆಂದು ಮೊದಲನೆಯ ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ಮಡಿದ ವೀರನ ಸೋದರನಾದ ಮಾಯಿಗವುಡ ಮತ್ತು ಮಗನಾದ ಸೋಮಣ್ಣ ಇವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಎರಡನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿನ ವೀರನು ಮಾರತಮ್ಮ. ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾದಿದಾಗ, ೧೨೮೫ರಲ್ಲಿ, ಈತನು ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದನು. ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ಈತನ ಸೋದರ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

೧೨೧೬ನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನ (ನಂ. ೭೬) ಸಹ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅರಸನ ಹೆಸರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಯಕಟಕಾಚಾರ್ಯ್ಯನೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಬೂಚಿದೇವರಸನು ಮರಣಹೊಂದಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೋಧರೂಪ ಭಗವರ್

ಪಾಲೂರು ಹಾಗೂ ಭಾಗಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎರಡು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಲಿಪಿ ಗ್ರಂಥ, ಮಲಯಾಳಂ, ತಮಿಳು, ವಟ್ಟೆಳುತ್ತುಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದು, ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೆಲವು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಲಿಯಾಳಂ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ಆರಂಭ ಭಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪರ್ಷದಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅವಿದ್ಯಾಮೃತ್ಯುಭಟ್ಟಾರಕರೆಂಬ ಗುರುಗಳ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಬೋಧರೂಪಭಗವರ್ ಎಂಬ ಅರಸನೊಬ್ಬನು ಮಾಡಿದ ದಾನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಇವುಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅರಸನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ.

ಸುಮಾರಾಗಿ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುವ ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು (ನಂ. ೨೦) ಪಾಲಯೂರ್ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಈ ದಾನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು, ವಲಂಜಿಯರ್ (ವರ್ತಕರು) ಹದಿನೆಂಟು ದೇಶ ಅಥವಾ ಹದಿನೆಂಟು ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಸಾವಿರ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳು (ಪಡಪಿಡಿಚ್ಚ ಪಲ್ಲಾಯಿರವರ್) ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವರದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹದಿನೆಂಟು ದೇಶ (ಅಥವಾ ನಾಡು)ಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ೨೧ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತೇದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಜ್ಯೋತಿಷ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅವು ಸಾಲವು. ಪಾಲೂರು ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಈ ಶಾಸನ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಮೂಲವನ್ನು ಮೊದಲು ತಾಮ್ರ ಪಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಾದರೂ ಆ ತಾಮ್ರಪಟಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೋಧರೂಪನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಕೂಡಿ ದತ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಇತರರ ಹೆಸರು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ಹುಟ್ಟುವ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಭಗಂಡಾಶ್ರಮ—ಈಗಿನ ಭಾಗಮಂಡಲ—ದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಮೇಲ್ಪುಂಡಿ ಕುನ್ನಿಯರಸನು ನಾಡನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ನಾಡು ಯಾವುದೋ ತಿಳಿಯದು. ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದವರಿಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾದ ದಂಡಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ದೇವಾಲಯವನ್ನು ವಳಂಜಿಯರ್ ಮತ್ತು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ಸಾವಿರ ಇವರು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು; ಈ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಗಿರುವ ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಾಖಲೆಯ ಗ್ರಂಥ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಪಟಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಶಾಸನವನ್ನು ಪಕಣ್ಣಲ ಆಯಾರಿ (ಆಚಾರಿ) ಬರೆದನು.

ಈಗಿನ ಭಗಂಡೇಶ್ವರಾಲಯದ ಒಳಗಡೆ ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗಂಡೇಶ್ವರ, ವಿಷ್ಣು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮತ್ತು ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ದ್ರಾವಿಡಶೈಲಿಯ ಈ ದೇವಾಲಯ ಕಗ್ಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಹೊರಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರೆಗಂಬಗಳೂ, ಮಾಡಗಳೂ ಇವೆ. ಪಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಇದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ಗೋಕುಲ ದೇವರಸ

೪೫ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಮುಖನ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತೇದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಲಿಪಿ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದು ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಾಸನವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಣ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೬೪ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದಬಹುದು. ವೀರಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ಗೋಕೂಳದೇವರಸನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಇವನು ಒಬ್ಬ ಮಹಾ

ಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು ಚಲುಟು ವಿಭಾಡ, ಛಲದಂಕರಾಮ, ಸತ್ಯರಾಯಸಂವರಣಾ, ತಿರವಜ್ರರುದಿರ, ಮರೆವೊಕ್ಕರ ಕಾವ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನವು ಯಟಿಘಳೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೋಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ಈ ವೀರಗಲ್ಲಿರುವ ಉಲುಗುಲಿ ಗ್ರಾಮವೇ ಅಂದಿನ ಯಟಿಘಳೆ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಂ. ೩೬ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೆರೂರಿನ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯನೆಂಬುವನ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಶಾಸನವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಶಾಸನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯನಿಗೂ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೬ರ (ನಂ. ೮೦) ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ನಾಡಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯನಾಡು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ವಿವಿಧ ನಾಡುಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಂಬುವನು ಇತರರೊಡಗೂಡಿ ಮುಳ್ಳೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದಂತೆ ಈ ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಜಯನಗರ

ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸುವ ಶಾಸನಗಳು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಮುಳ್ಳೂರಿನ ಬಸದಿಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೯೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನ (ನಂ. ೭೫)ವು ಮುಂನ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿಯ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೂಲ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಓದಿಸಿ ತಿಳಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ಹರಿಹರನು ಅದನ್ನು ಪುನರ್ದತ್ತಿ ಮಾಡಿದನು ; ಗೊಂಕಾಜಡ್ಡಿನಾಯಕನೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪ ದಂಡನಾಯಕನಿಂದ ತಿಳಿದ ದೊರೆಯು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಳ್ಳೂರು ನಾಡನ್ನು ನೀಡಿದನು ; ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕಾರಗೋಡು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಭೀಮಾಪುರ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಾಂಗಪುರಗಳೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದನು ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಬೇಲೂರು ನಾಯಕರು

೨೮, ೯೪ ಮತ್ತು ೬೬ನೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಬೇಲೂರು ನಾಯಕರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ೨೮ನೆಯ ತಾಮ್ರಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೯೩. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನು ಯೋಗಪ್ಪೈಯ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಿರುಮನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಪುರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವು ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಿಪುರವು ಅರಕಲ್ಗೋಡು ವಳಿತದೊಳಗೆ ತುಂಗನಾಡಿನ ನಿರ್ಗುಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರಿನ ಈ ನಾಯಕರು ಯರ—ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ವಂಶಸ್ಥರೆಂದೂ, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸನಾದ ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಲೂರು ಸೀಮೆಯ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನು ಮುಮ್ಮಡಿ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿನಾಯಕನ ಮಗ ಮತ್ತು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಮೊಮ್ಮಗ. ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ‘ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ’ ಎಂದು ಈ ನಾಯಕನ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವಿದೆ.

೯೪ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ಬೇಲೂರ ನಾಯಕನಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನು ಕೈವಲ್ಯ ಎಂಬ ಯೋಗಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮೂದ್ರವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆಂದು ದತ್ತಿ ನೀಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ, ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದಾದ, ಈ ಶಾಸನವು ಐದನೆಯ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೊನೆಯ ಶ್ಲೋಕ ಅಪೂರ್ಣ. “ ಯಾವ .ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಈ ಶ್ಲೋಕ ಥಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕೈವಲ್ಯ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸ ಪರಿವ್ರಾಜಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮಹಾಯೋಗಿ, ಸದಾ ಜ್ಞಾನೈಕತತ್ಪರ ಮತ್ತು ಯತಿಕುಂಜರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾಲಂಬಿಯಲ್ಲಿರುವ ೬೬ನೆಯ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೬. ಇದೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನು ಮಾಲಂಬಿಯ ರಾಚೇಗೌಡನಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಕಂದಾಯವನ್ನು ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶಾಸನಗಳು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು ನಾಯಕರ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದುವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೩೩ ರಿಂದ ೧೮೩೪ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಮೊದಲು ಹಾಲೇರಿಯಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ಮಡಿಕೇರಿಯಿಂದಲೂ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು. ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದೇಶೀ ಬರಹಗಾರರ ವೃತ್ತಾಂತಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿನ, ಈ ಅರಸರ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದನೆಯ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೮ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಈ ಕುರಿತಾದ ಶಾಸನಾಧಾರಗಳು ಅತಿವಿರಳ. ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದ ಅವರ ಆಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೈದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಶಾಸನಗಳು ಕೊಡಗಿನ ಅರಸರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ತಾವು ಚಂದ್ರವಂಶ, ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ರ, ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ, ಋಕ್‌ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂದೂ, ವೀರಶೈವಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮೊದಲ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾ. ನಂ. ೨೯, ೩೧, ೩೨, ೬೩, ಇತ್ಯಾದಿ) ಋಕ್‌ಶಾಖೆಗೆ ಬದಲು ಋಕ್ಷಭಾನುಕಾಧ್ಯಾಯ ಎಂದಿದೆ. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ, ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ, ಪ್ರೌಢಪ್ರತಾಪ, ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರನರಪತಿ ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವು. ಇಮ್ಮಡಿ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯ ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ (೩, ೯, ೧೧ ಇತ್ಯಾದಿ) ಕ್ಷೀರನಗರಮಧ್ಯಪರಿಭ್ರಾಜಮಾನಮಣಿಗಣಖಚಿತಚಾರುಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ, ಅಪ್ರತಿಮಪ್ರತಾಪಪ್ರಕಾಶಪ್ರಹಸಿತ ಮಾರ್ತಾಂಡಮಂಡಲ, ಅಖಂಡಲಾಖಂಡವೈಭವಸಮೇತ, ಸಕಲದಿಗಂತರಾಲವಿದ್ಯೋತ್ತಮಸಮಾನಕೀರ್ತಿಪ್ರಖ್ಯಾತ, ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತರಾಜಧರ್ಮಾವಧಾರಣಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಜ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಈ ಅರಸರು ಮೊದಲು ಹಾಲೇರಿಯಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇವರನ್ನು ಹಾಲೇರಿ ರಾಜರೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಯಿತು ; ನಂತರ ಇವರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಳಿದ ರಾಜರು ಕೂಡ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕ್ಷೀರನಗರದ ಅಂದರೆ ಹಾಲೇರಿಯ "ಮಣಿಗಣಖಚಿತಚಾರುಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ"ರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಮೊದಲಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ತೇದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕದಲ್ಲಿವೆ ; ಆದರೆ, ಅನಂತರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗ ವರ್ಷಗಳೆರಡನ್ನೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಲಿಂಗರಾಜನ ಕಾಲದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಇವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀಡುವ ಕಾಲದ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ದಿನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೯ ಮತ್ತು ೧೧ನೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು ೧೭೯೬೩೯೨ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಆರಂಭವಾಗಿ, ೧೭೯೭೪೨೧ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ೮ನೆಯ ಶಾಸನವು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು ೧೭೯೪೬೬೩ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ೧೭೯೫೪೩೩ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಪೂರೈಸಿತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕೊಡಗಿನ ಅರಸರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೩೦ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೩ನೆಯ ತಾರೀಕಿನದು (ನಂ. ೪೦). ಈ ಶಾಸನವು ಹಾಲೇರಿ ವೀರಪ್ಪವಡೆಯರು ಕುಡುಮದ ಮಂಜುನಾಥದೇವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳಿಗೆಂದು ನೀಡಲಾದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೮೭ರಿಂದ ೧೭೩೬ ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ದುರಾಜನ ಮಗನಾದ ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪನೇ ಶಾಸನೋಕ್ತ ವೀರಪ್ಪವಡೆಯ. ಇವನ ತಂದೆಯಾದ ಮುದ್ದುರಾಜನು ೧೬೮೧ರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನೆಂದು ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು, ಈತನೂ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಹಾಲೇರಿ ವೀರಪ್ಪವೊಡೆಯನೆಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅರಸನು ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ, ಸಿರಂಗಾಲ ಮತ್ತು ಉಭಯಗಡಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು ಉಪಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದತ್ತಿ ನೀಡಿದನೆಂದು ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಣಿವೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವೇ ಹಿಂದಿನ ಕುಡುಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿವಾಲಯವೊಂದಿದೆ. ೪೧ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ನಿರ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಶಾಸನದ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ತ್ರಿಶೂಲ ಮತ್ತು ಡಮರುಗಳನ್ನು ಕುಡುಮದ ಮಂಜುನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸಂಕೇತಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ೪೦ನೆಯ ಶಾಸನದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

೪೦ನೆಯ ಶಾಸನವೇ ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪನ ಕಾಲದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನವಾದರೂ, ೬೩ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ.

೧೭೨೮ರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ದತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯನ ಈ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯನವರಾದ ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪವಡೆಯರು ಯಡೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಅಬ್ಬಿಮಠಕ್ಕೆ ೧೭೨೮ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳ ದತ್ತಿಯನ್ನು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರು (I) ಈ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಬ್ಬಿಮಠವು ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಹಾಗೂ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವೀರಶೈವ ಮಠ. ಈ ಮಠವು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ : ಇದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಡಿದಾದ ಬಂಡೆಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಝರಿಯೊಂದು ಧುಮುಕುತ್ತದೆ.

ಮಾದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ಮರಣವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ೩೧ನೆಯ ಶಾಸನವು ಈತನ ಸಮಾಧಿಯ ಗುಡಿಯ ಶಿಖರದ ಮೇಲಿನ ಕಲಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಲೋಹದ ಧ್ವಜದ ಮೇಲಿದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರಾಜಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ 'ವಿ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೆಳಗೆ, ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವರ್ಷವಾದ ಕಲಿವರ್ಷ ೪೮೮೧ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ೨೪ನೆಯ ಶಾಸನವಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೮೦, ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೪ರಂದು ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯನು ಮಹಾದೇವಪುರದಲ್ಲಿ (ಈಗಿನ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಮಾದಾಪುರ) ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನೆಂದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮುರಿಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಠವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಈತನು ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಕೊಡಲಿಯ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೮೦, ನವಂಬರ್ ೧೦ರಂದು ಈ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು ಆರಂಭವಾಗಿ ೧೭೮೨, ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೩ರಂದು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತೆಂಬ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಈ ಶಾಸನ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ೬೩ನೆಯ ಶಾಸನವು ಒಂದನೆಯ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯನಿಗೆ ಸೇರಿದುದು. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯು ತನ್ನನ್ನು 'ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲಣ ಗವಿಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ತನಾದ ಶಿಥಪುರದ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತ'ನೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೨೮ರಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪನು ನೀಡಿದ್ದ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಜಿಗಟ್ಟಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ದೊಡ್ಡ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಚಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೯೬ರಲ್ಲಿ ಈ ದಾನವಿವರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವನ್ನು ಮುರುಗಿಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಅಬ್ಬಿಮಠದ ನಿರಂಜನ ದೇವರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ದಾನ ಶಾಸನವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಶಿವಪೂಜಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ದೊರೆಯು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಜಾತಿಸ್ಮರತ್ವಂ ಪೃಥ್ವೀಪತಿತ್ವಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಲಾವಣ್ಯಮತೀವರೂಪಂ।
ತ್ವದ್ಭಕ್ತಿ ವಿದ್ಯೇ ಪರಮಾಯುರಿಷ್ಟಂ ತ್ವಂ ದಶ್ಚಮೇ ಶಂಕರ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ॥

೩೨ನೆಯ ಶಾಸನವೂ ಅದೇ ದಿನ, ಆದೇ ಅರಸನು ಮಹಾದೇವಪುರದ ಮಠಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಭೂದಾನ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾದೇವಪುರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ ದೊರೆಯು ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಪಾದವಿಡಿದು ಶಿವಾರ್ಪಣವೆಂದು ನೀಡಿದ ದಾನವಿದು. ಈ ದಾನಶಾಸನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಾಮ್ರಫಲಕವನ್ನು ಮಹಾಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಕೊಡಲಿ ಮಹಂತ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದುತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಕಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಪುರವರ್ಗ, ದೇವಮಾನ್ಯ, ಭೂತವುತ್ತಾರ, ಗವುಡುಂಬಳಿ ಮತ್ತು ನಾಯಿಮನ್ನು ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದಿನ ದತ್ತಿಗಳ ಉತ್ತಾರವನ್ನು ಕಳೆದು, ಉಳಿದ ಕಂದಾಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ೨೪ ಮತ್ತು ೩೧ನೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆ.

ಇದೇ ರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಹಾಗೂ ಭಗಂಡೇಶ್ವರನ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಭಾಗಮಂಡಲದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತೆಂದು ೩೪ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನನು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಕೋಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕಲಿವರ್ಷ ೪೮೯೮, ನಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ೧, ಭಾನುವಾರ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೯೭ ಜನವರಿ ೨೪ರಂದು ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನು ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ದಿನವೆಂದು 'ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮೆ'ದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೧೩ನೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಮೊದಲನೆಯ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯನು ತನ್ನ ಆಪ್ತಸೇವಕನಾದ ಬಿದ್ದಂಡ್ರ ಬೊಪು ಎಂಬುವನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದು. ಬೊಪುವು ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡ ಬಾವಲಿ ಗ್ರಾಮದವನು. ೧೭೭೯ರಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅವನು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಸಿರ್‌ಕಾರೇಕಾರ್ ಅಥವಾ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಯಾದನು. ರಾಜನ ಬೇಟೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಿಷ್ಠಾಪೂರ್ಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೊಪ್ಪವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೭, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೭ರಂದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು ; ಇವನ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಅರಿವಿಗಾಗಿ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ರಾಜನು ಬರೆಸಿದನು. ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ವೀರ್‌ರಾಜೆಂದಿರ್ ಎಂದು ರಾಜನ ಸಹಿ ಇದೆ. ಈ ಸಮಾಧಿಯು ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿದೆ. ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಸಹಿತವಾದ ಗಡಿಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲಿ ೪೯೦೯ ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ; ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೭-ಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ (೧೬). ಇದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ರಾಜಮನೆತನದ ಪ್ರಮುಖರ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಳಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಿ ೪೯೦೯ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸ ಲಾಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇವರ್ಷ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ (I)ನ ಪತ್ನಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿದಳು. ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಅದೇವರ್ಷ ಅರಸನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೊಡಗಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮರುವರ್ಷ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ (I)ನೇ ಮರಣಹೊಂದಿ, ಅವನ ದೇಹವನ್ನೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು ಅವನ ಸೋದರನಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಚಿಕ್ಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರಿಗಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಮಾಧಿಯು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಸಮಾಧಿಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೇಲೆ 'ವಿ' ಎಂದು ದೊರೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕನ್ನಡಾಕ್ಷರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಸಮಾಧಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಮಾದಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದನೆಯ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇಂಡೋಸಾರ್ಸನಿಕ್ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಎತ್ತರವಾದ ಜಗತಿಯ ಮೇಲೆ, ಚತುರಸ್ರಾಕಾರದ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮಟ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭಗೋಪುರ (Minaret)ಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಗುಮ್ಮಟದ ಮೇಲೆಯೂ ಲೋಹದ ಕಲಶ, ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ರಾಜಮುದ್ರೆ ಸಹಿತವಾದ ಲೋಹದ ಧ್ವಜ ಇವೆ.

ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಕಾಲದ ೨೬ನೆಯ ಶಾಸನವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದ್ದು, ಬಲ್ಯಾಟರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಆನೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ೩೪ ಆನೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ೮ ಆನೆಮರಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನೆಂದು ಈ ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಘಟನೆಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಅವನು ಪಾಡಿಯ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವರಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೧೦ರಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಈ ಆನೆಯು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ವಿವರಗಳು ೮ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಶಾಸನವು ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಕಡಿದು ವಿಶಾಲವೂ, ಸುಂದರವೂ ಆದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೧೨, ಡಿಸೆಂಬರ್, ೭ರಂದು ಆರಂಭವಾದ ಈ ಅರಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ದಿನಗಳು ಹಿಡಿಯಿತು. ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ, ಇದರ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಮುದ್ರೆಸಹಿತವಾದ ಕೆಲವು ಮೂಲ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಗೋಡೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ರಾಜನ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಬದಿಯ ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನ ೯ನೆಯ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ೧೨ನೆಯ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳೆರಡರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೨೦. ಇವು ಇಮ್ಮಡಿ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಇಹಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ರಾಜನು ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ನೂತನವಾದ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ೧೭೯೬೩೯೨ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಆರಂಭಿಸಿ, ಆ ಕಾರ್ಯ ಎರಡು ವರ್ಷ, ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ೧೭೯೭೪೨೧ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು, ಮುಗಿಸಿ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ನಾಮಕ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ೧೨ನೆಯ ತಾಮ್ರಶಾಸನವೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ನಿತ್ಯಕಟ್ಲೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಕಟ್ಲೆ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿದ

ಉತ್ತಾರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಖ್ಯದ್ವಾರದ ಗೋಡೆಗೆ ಲಿಂಗರಾಜನ ಲೋಹದ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರೆಗಳ ಮೇಲೆ, 'ಲಿಂ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವಿದೆ. ಈ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಆ ರಾಜನು ನೀಡಿದುವಾಗಿರಬೇಕು. ಬೆಳ್ಳಿತಟ್ಟೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ 'ಶ್ರೀ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ' ಎಂದು ಕೆತ್ತಿದೆ.

ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶವು ಕಾಡಾನೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿರುವ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯಾದಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜರಿಗೆ ಆನೆ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದುದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಬಿದ್ದಂಡರ ಬೊಪ್ಪು ಆನೆ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜನಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿ ಅವನಿಂದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದನೆಯ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯನು ಬಲ್ಯಾಟರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ೩೪ ಆನೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ೮ ಆನೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದನೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೇಲೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಸಾಧನೆ ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಇತರ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಈ ೩ನೆಯ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೨೪. ಇದು ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಆನೆ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜನು "ಸಧರ್ಮ ಸುಶೀಲ ಸುಚರ್ಯದಿಂದ" ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿ ಫಲಪೈರುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ದಾರಿಗರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟುಮಾಡತೊಡಗಿದವು. ಇವುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜನರು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಯೇ ರಾಜಧರ್ಮವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ರಾಜನು ಈ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೌರೀಧವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆ ಸಾಂಬಶಂಕರನ ಪರಮಕೃಪಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನು ೧೭೯೮೭೮ನೆಯ ಕಲಿದಿನದಂದು ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಆನೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಒಟ್ಟು ಎರಡುವರ್ಷ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೨೨ರ ಮಾರ್ಚಿಯಿಂದ ೧೮೨೪ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ವರೆಗೆ) ಅಂದರೆ ೧೭೯೮೯೧೩ನೆಯ ಕಲಿದಿನದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಹಾಗೂ ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಆನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಕಾಲ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳಗಳು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕೊಡಗಿನ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಂಜರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಉಲುಗುಲಿ—ಮೂಡಿಗೇರಿ ನಾಡು, ಹೊರೂರು ನೂರೊಕ್ಕಲುನಾಡು, ಕೊಡಗು—ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ಹಾಗೂ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟುನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡುಗಳು. ಒಟ್ಟು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ದಿನಗಳು ೩೮; ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಕೊಂದ ಆನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೩೩ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಪಟುಭಟರು 'ಪ್ರಾಣಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಸಗಿದ' ಆನೆಗಳು ೧೮೧.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ನಿರ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೇ ನೀಡಿರುವ ಕಾಲವಿವರಗಳು ತಾಳೆ ನೋಡಲು ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ೩೩ನೆಯ ಶಾಸನವು ವೀರವಡೆಯ ಮತ್ತು ಹಾಲೇರಿ ಮುಮ್ಮದ್ಯೆ ಅರಸ ಎಂಬುವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವೀರವಡೆಯ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಚಿಕ್ಕವೀರಪ್ಪನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುಮ್ಮದ್ಯೆ ಅರಸನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೬೬ ರಿಂದ ೧೭೭೦ರವರೆಗೆ ಹೊರಮಲೆಯಿಂದ ಆಳಿದ ಮುದ್ದುರಾಜನಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಈ ಶಾಸನವು ಹಾಲೇರಿಯ ಐಗಳಮಠಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ೧೦೮ನೆಯ ಶಾಸನವು ಎಡತೊರೆ ಮಠವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಮಠದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ದತ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ೧೦೩ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಚೀಳಷಾಕಸ್ವಾಮಿಯ ವಿರಕ್ತಮಠವೊಂದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ೧೦೫ನೆಯ ಶಾಸನವು ಗಂಗಾಧರ ದೇವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಗುರು ರುದ್ರಪ್ಪನಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸಮಾಧಿಯೊಂದಿದೆ. ಇದು ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಅವುಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಗುರುಗಳ ಗದ್ದಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೩೪ರಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್ ಚೆಪ್ಪುಡಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇದರ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನದಿಂದ (೧೫) ಕಾರತ್ತು ಮೂರ್ನಾಡಿನ ಬಾಡಗ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸುಬಯ್ಯನೆಂಬುವನು ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಶಿವಗಂಗೆಯ ಮೇಲಣ ಗವಿಮಠದ ಶಾಖೆಯಾದ ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ಮೇಲಿನ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅಬ್ಬಿಮಠ, ಮಾಪಾಪುರ, ದನಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುರಿಗಿಮಠದ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ದೀರ್ಘವೃತ್ತಾಕಾರದ, ಲೋಹದ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಒಳಗಣ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಹೆಸರಿನ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರ ಕಾಲದ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಲಿಂ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರವೂ, ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಕಾಲದ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ 'ವಿ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡಾಕ್ಷರವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಕ್ಷರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಇಲ್ಲವೆ ಕಲಿಯುಗದ ವರ್ಷವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ ಮುದ್ರೆಯೊಳಗೆ ಎರಡು ಸಮಾನ ವೃತ್ತಗಳ ನಡುವೆ, ಮಧ್ಯದ ಅಕ್ಷರದ ಸುತ್ತಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ 'ಮಹಾರಾಜ ಲಿಂಗರಾಜೆಂದರ್ ವಡೀರ್' ಅಥವಾ 'ಮಹಾರಾಜ ವೀರರಾಜೇಂದರ್ ವಡೀರ್' ಎಂದು ರಾಜನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಮುದ್ರೆಯ ಹೊರಗಣ ಸಮಾನ ವೃತ್ತದ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಹೆಸರು, ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಕಲಿವರ್ಷವನ್ನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮಹಾದ್ವಾರ ಹಾಗೂ ಅರಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅರಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿರುವ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಈ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳಿವೆ. 'ಲಿಂ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜಮುದ್ರೆಯು ಪಾಡಿಯ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಮಾದಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಸಮಾಧಿಯ ಶಿಖರದ ಮೇಲಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಧ್ವಜದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ಮರಣ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ—ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಶಾಸನವಿದೆ. ಈ ಧ್ವಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಮುದ್ರೆಯಿದ್ದು ಅದರ ನಡುವೆ 'ವಿ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವಿದೆ. ಇದು ಈ ಶಾಸನವು ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ಮಗನಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ಹೆಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ ಮರಣದ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕಲಿವರ್ಷ ೪೮೮೧ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪತಾಕೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಇಲ್ಲವೇ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರನ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳಿವೆ.

ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲ

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಹತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದಿದ್ದರೂ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಕಲಿವರ್ಷ ೪೯೩೬, ಜಯ ಸಂವತ್ಸರ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೩೪ರ ಶಾಸನವೇ (ನಂ. ೨೭) ಈ ಕಾಲದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳು, ತಿಥಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಡುವ ಮೊದಲೇ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೩೪, ಏಪ್ರಿಲ್ ೬ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ, ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತೇ ಅಥವಾ ಅನಂತರವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾರಂಡ ಬೋಪುವು ಪಾಡಿ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಪಾಡಿಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವತೆಯು ಕೊಡಗಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

೨೪ನೆಯ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೩೯, ನವೆಂಬರ್ ೧೫. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಫ್ರೇಜರನೆಂಬ ಕಮಿಷನರನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಸಿ. ಎಫ್.ಲೇ ಹಾರ್ಡಿಯು ಕೊಡಗಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟನಾಗಿದ್ದನು. ಮೂಲ ಕಾವೇರಿಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪೀಠ, ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಳಿ, ಮೂರು ಚಿನ್ನದ ಛತ್ರಿ, ಎರಡು ಸೂರ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಎರಡು ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ದಿವಾನ್ ಪೊನ್ನಪ್ಪಯಿ ಬೊಪ್ಪವು ಮಾಡಿಸಿದುದಾಗಿ ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮೂಲ ಕಾವೇರಿಯ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆ, ಹರಕೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ, ೧೨೪೩ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೪೦–೪೧ನೆಯ ವರ್ಷದ ೧೦೬ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ಹತ್ತು ನಾಡಿನ ರೈತರು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೀರ್ಥದ ಬಳಿ ಇರುವ ಇರ್ಪಿಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾದಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ೩೦ನೆಯ ಶಾಸನವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೪೩ರಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲಶ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಯ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯ ಶಿಷ್ಯ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೬ಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ೪೯ನೆಯ ಶಾಸನವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಬೆಟ್ಟಿಯತ್ತು ನಾಡಿನ ಕುಂದ ಬೆಟ್ಟದ ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಟ್ಟಿಯತ್ತು ನಾಡು ಮತ್ತು ಅಮ್ಮತ್ತಿನಾಡಿನ

ತಕ್ಕಮುಖ್ಯಸ್ತರು ಒಮ್ಮತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಲಿದಿನ ೧೮೧೦೦೭೦ರಂದು ಈ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ತಕ್ಕರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ತರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಕೊಡವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಇವರನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವವರು. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಾಸನವು ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಜನರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು, ಅವರು ನೀಡಿದ ನೆರವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನಂದಿವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ನೆರವಾದ ಕುಂದಗ್ರಾಮದ ಜಹಗೀರದಾರನಾದ ಹಯತ್‌ಖಾನ್‌ಸಾಬಿ ಎಂಬ ಮುಸ್ಲಿಮನೂ ಒಬ್ಬನು.

ಕಾಲಾನುಪೂರ್ವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ನಂತರದ ಶಾಸನಗಳೆಂದರೆ ಮಡಿಕೇರಿಯ ಕನ್ನಿಕಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವ ೧೭ ಮತ್ತು ೧೮ನೆಯ ಶಾಸನಗಳು. ಮೊದಲನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೭೪, ಜೂನ್ ೪ರಂದು ಈ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತೆಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ೧೮೭೯ರಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಕವಚವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕನ್ನಿಕಾಪರಮೇಶ್ವರಿಯು ವೈಶ್ಯ ಜನಾಂಗದ ಕುಲ ದೇವತೆ. ೧೪ನೆಯ ಶಾಸನವು ಬಿದ್ದಂಡರ ಬೊಪ್ಪುವಿನ ಮಗ ಬಿ. ಸೋಮೈಯನ ಮರಣದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬೊಪ್ಪುವಿನ ವಿಷಯ ಹಿಂದೆ ೧೩ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಬೊಪ್ಪುವು ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸಿರ್‌ಕಾರೇಕಾರನಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಅವನ ಮಗ ಸೋಮೈಯನು ಕೊಡಗಿನ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸಿರ್‌ಕಾರೇಕಾರ್ ಅಥವಾ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೦ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತನು ೧೮೭೯, ಆಗಸ್ಟ್ ೧೭ರಂದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಸೀಮೆಯು ಚೀಫ್ ಕಮಿಷನರರ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ, ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆಯ ಸಮಾಧಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸೋಮೈಯನ ದೇಹವನ್ನೂ ಸಮಾಧಿಮಾಡಲು ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಶಾಸನವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಗಳೆರಡಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಸೇರುವ ಮತ್ತು ಭಾಗಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವು ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಇದರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೮೧. ಮಣವಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪನೆಂಬ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನು ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನಪ್ಪನೆಂಬುವನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೦ರ ವರೆಗಿನ ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುವು. ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ 'ರಾಜನ ಸೀತ'ದ ಬಳಿ ಇರುವ ನಿಲುಗಂಬದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ಶಾಸನವೊಂದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ಇಂಡಿಯಾದ ವೈಸರಾಯ್ ಮತ್ತು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆದ ಲಾರ್ಡ ಇರ್ವಿನನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ವೈಸರಾಯರ ಮೊದಲ ಸಭೆಯನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚ್ ಆಗಿದ್ದು ಈಗ ಜಿಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಾಗಿರುವ ಕಟ್ಟಡದ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಸ್ಮಾರಕ ಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವತೊರೆದ ಕೆಲವು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರರ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಭಾಗಮಂಡಲದ ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಶಾಸನಗಳು ಈ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಛತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಂದಿಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದಿಂದ ಆ ನಂದಿಮಂಟಪವನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ತಕ್ಕರಾದ ಬೆಳೆರ ಬೆಳ್ಯಪ್ಪನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಜೈನಧರ್ಮ

ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮತದ ಹಲವಾರು ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ನೆರೆಯ ಹಾಸನಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಿಂದ ಜೈನಯತಿಗಳು ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬಂದರೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದ ಮೊದಲನೆಯ ಶಾಸನವೇ ಗಂಗರ ಅವಿನೀತನು ತಲವನನಗರದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು ದೇಸಿಗಗಣ, ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯದ ಗುಣನಂದಿಭಟಾರರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಚಂದಣಂದಿ ಭಟಾರರು. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನದ ನೈಜತೆಯ ಬಗೆಗೇ ಸಂದೇಹವಿದೆ.

೯೮ನೆಯದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೭೮ನೆಯ ವರ್ಷದ ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಗರ ಶಾಸನ. ದಾನವನ್ನು ಪಡೆದಾತನು ಬೀರಸೇನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ದೇವರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತಭಟ್ಟಾರಕರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಅನಂತವೀರ್ಯನು. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಇಬ್ಬರೂ ಬೆಳ್ಗೊಳ–ಶ್ರವಣ ಬೆಳಗೊಳದ–ನಿವಾಸಿಗಳು. ಪೆಗ್ಗದೂರಿನ ಬಸದಿಗಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಜೊತೆಗೆ ಪೊಸವಾದಗವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಹ ದಾನಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪೆಗ್ಗದೂರ ಬಸದಿಯ ಶಾಸನವೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಈಗ ಅಲ್ಲಿ–ಈಗಿನ ಪೆಗ್ಗೂರಿನಲ್ಲಿ–ಯಾವ ಬಸದಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಳ್ಳೂರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೈನರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೫೦ರಲ್ಲಿ ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವ (I)ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಚಂದ್ರನಾಥ ಮತ್ತು ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೂರು ಬಸದಿಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸನ ಆ ಬಸದಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದೆ. ಚಂದ್ರನಾಥ ಬಸದಿಯನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿಯ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ೭೫ನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿನ ಶಾಂತಿನಾಥ ವಿಗ್ರಹದ ಪೀಠದ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ, ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಷೇಣದೇವನು ಈ ಬಸದಿಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣ ಒಂದನೆಯ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಸದಿ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಕೊಂಗಾಳ್ವ ಮನೆತನದ ಸಾಮಂತರ ಈ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದವನು ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತದೇವನು. ಈತನು ದ್ರವಿಳ ಅಥವಾ ತಿವುಳಿಗಣ, ನಂದಿಸಂಘ, ಅರುಂಗಳಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಪುಷ್ಪಸೇನಸಿದ್ಧಾಂತದೇವನ ಶಿಷ್ಯನು. ಈ ಗುರುವಿನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಬಸದಿಯ ಮುಂದಿನ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೬೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಸದಿಗಳು ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತನ ಯಾಜಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಈತನು 'ನಖರಗಳ ಧರ್ಮ'ವೆಂದು ಒಂದು ಭಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿಸಿದನು (ನಂ. ೭೯). ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಹಾವಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಅರಸನಾದ ವಿನಯಾದಿತ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತನು ಸೊಸೆವೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬಸದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಪರಿಯಳದೇವಿಯಿಂದ ದತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅರಕಲಗೂಡು ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳ ಎಱೆಯಂಗನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಏಚಲದೇವಿಯ ಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮುಳ್ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಈ ಗುಣಸೇನಪಂಡಿತನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು (ನಂ. ೮೩) ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈತನು ತಪವನ್ನು ಗೆಯ್ದು ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದನೆಂದು ಆ ಶಾಸನದಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈತನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೬೪ರಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಸಂದನೆಂದು (ಅಂದರೆ ಮಡಿದನೆಂದು) ೭೧ನೆಯ ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ''ಪರಮಾರ್ಹನ್ತ್ಯಾದಿರತ್ನತ್ರಯ ಸಕಳಮಹಾಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಾದಿ ಸ್ಥಿರಷಟ್ತರ್ಕ್ಕಪ್ರವೀಣ''ನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

ಮುಳ್ಳೂರಿನ ಬಸದಿಗಳು ಚತುರಸ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ, ಕಗ್ಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸರಳವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಸುಂದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು. ಇವು ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ಕಾಲದ ಶಿಲ್ಪಕಲಾನೈಪುಣ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೊಂಗಾಳ್ವರ ಆಳಿಕೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜೈನ ಶಾಸನಗಳು ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿವೆ. ಶುಭಚಂದ್ರದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರದೇವರು ಮುಕ್ತರಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೪ನೆಯ ವರ್ಷದ ೮೯ನೆಯ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಮಶ್ರಾವಕನಾದ ಎಡಯ್ಯನ ಪತ್ನಿ ಜಕ್ಕಿಯಬ್ಬೆಯು ಸನ್ಯಸನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದಳೆಂದು ೧೦೦ನೆಯ ಶಾಸನವೂ, ಮದುವಂಗನಾಡ ದೊರೆಯಾದ ಕಿವಿರಿಯಯ್ಯನು ಚಾಂಗಳ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಮುಡಿಪಿದನೆಂದು ೧೦೧ನೆಯ ಶಾಸನವೂ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

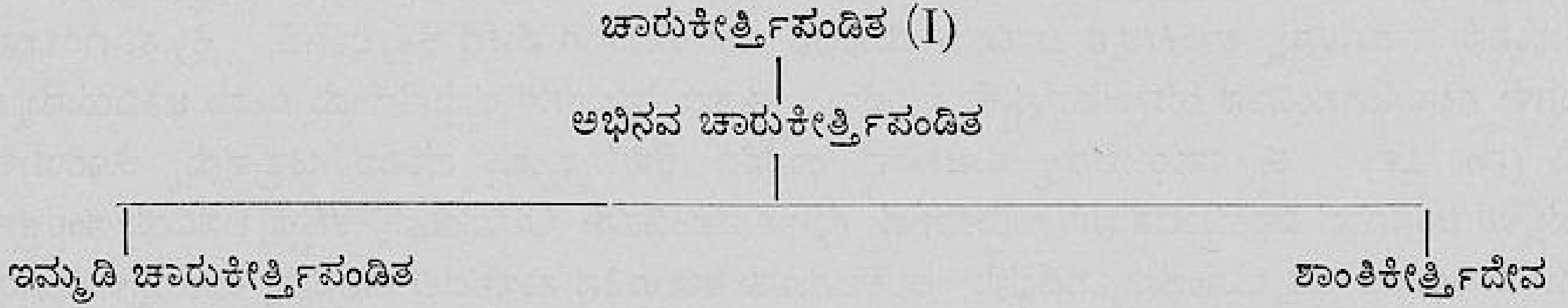
ಕೊಂಗಾಳ್ವರು ಜೈನಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ೪೮ ಮತ್ತು ೮೯ನೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರಪೃಥ್ವೀಕೊಂಗಾಳ್ವನು ಪೊಸವಳ್ಳಿಯ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾಲಯಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಮಡಿಕೇರಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜೈನವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಾಸನ (೪, ೫, ೬)ಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಾಂತಿನಾಥನ ವಿಗ್ರಹಗಳಾಗಿವೆ. ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವು ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಈ ಬಸದಿ, ಈಗಿರುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿದುದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೪ರಲ್ಲಿ ಎಂದು ೧೯ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಭಿನವಚಾರುಕೀರ್ತಿಪಂಡಿತದೇವನಿಗೆ ಶಾಂತಿತೀರ್ಥೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಅನಂತನಾಥ

ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಸುವರ್ಣಾವತಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೩೧–೩೨ರಲ್ಲಿ ದೊರೆತವೆಂದೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂಜನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾದ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತೆಂದೂ, ನಂತರ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಸದಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿಕೀರ್ತಿದೇವರ ಆಣತಿಯಂತೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತೆಂದೂ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಶಾಂತಿಕೀರ್ತ್ತಿದೇವರ ಸ್ವಾನುಜರಾದ ಕೋಣಸನಗರದ ಶಾಂತೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು.

ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಮೊದಲು ತಾತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತವಾದವುಗಳೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ೪ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಸಂಘ, ದೇಸಿಯಗಣ, ಪುಸ್ತಕಗಚ್ಛ, ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಾತಂಗಿಯ ಮಾಘಣಂದಿ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಶಾಂತಿನಾಥನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಶಾಂತಿನಾಥನ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೆರಗಿನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರದೇವನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ತಾತಂಗಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ನಖರಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು (ನಂ. ೬). ಎಂದ ಬಳಿಕ ೭ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ, ನಯಕೀರ್ತ್ತಿಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತ್ತಿಗಳ ಗುಡ್ಡ ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷ ಹರಿಯಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಗ್ರಹವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾತಂಗಿಯು, ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಐದು ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾವತಿ, ಅಂದರೆ ಹಾರಂಗಿ ನದಿಯ ತೀರದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲೊಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಬಸದಿಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಶತಮಾನಗಳ ಬಳಿಕ ಅಭಿನವಚಾರುಕೀರ್ತ್ತಿಗೆ ದೊರೆತಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

೧೯ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜೈನಮುನಿಗಳ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ :

ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ ರಾಯರಾಜಗುರು, ಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯ್ಯ, ಮಹಾವಾದವಾದೀಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈತನನ್ನು ಬಲ್ಲಾಳರಾಯ ಜೀವರಕ್ಷಾಪಾಲಕನೆಂದೂ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈತನು ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಗುರುವಾಗಿದ್ದು, ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನೊಬ್ಬನ ಜೀವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಈತನು ಮೊದಲನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.

ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳು

ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎರಡು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು (ನಂ. ೩೭ ಮತ್ತು ೫೬) ಇಬ್ಬರು ದೇಹವನ್ನು ಬಲಿದಾನಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಶಿಥಿಲವಾದ ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೪೪. ಮಡಿದ ವೀರನ ಹೆಸರು ಬೂಚಗ ಎಂದಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಶಾಸನ ರಣಿವೊಳಿಗನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಲ್ಲುಗನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೭೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ೪೯ನೆಯ ಶಾಸನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ದಾನಭೂಮಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೊಸವಳ್ಳಿಯ ನೀರಗಾವುಂಡನಿಂದ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ "ಪೊನ್ನಱಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಣ್ಣಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಪತ್ತು ಖಣ್ಡುವೆಯ ಆಡವಲಂ" ಎಂಬ ಪದಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿನ 'ಆಡವಲಂ' ಎಂಬ ಪದದ ಖಚಿತವಾದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದು. ವರ್ಷದ ೪೮ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ಆಡವಲಂ ಗದ್ಯಾಣ'ವೆಂಬ ಮಾತೂ ಇದೆ.

ಗಣಗೂರು ಮತ್ತು ಚೌಡ್ಲು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ (ನಂ. ೫೨ ಮತ್ತು ೬೦) ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಗಣಗೂರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ 'ಹೆಂಣ್ಣಿಂಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂಗೆ' ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಸಲುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ನಿಯಮ ಬಹುಶಃ ಗುಂದನಾಡಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ೬೦ನೆಯ ಶಾಸನ ಹಿಂದೆ ಕುಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಲುವ ಸ್ವಾಸ್ತೆಮಾರಿಯಾದೆಯನ್ನು

ದೃಢಪಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ "ಹೆಂಣ್ಣಿಂಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂಗೆ ತೊತ್ತಿನ ಮಕಳಿಂಗೆ" ಸಹ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಸಲ್ಲುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು ೧೪೯೮ನೆಯ ವರ್ಷದ ಶಾಸನ (ನಂ. ೪೪) ಹಾನಗಲ ಸಿಂಗೇಗೌಡನಿಗೆ ನಂಜರಪ್ಪಯಣ್ಣನು ನೀಡಿದ ಗೌಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ಹಾನಗಲ ಎಂಬುದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾನಗಲ್ಲು ಆಗಿರಬಹುದಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ದಾನಪಡೆದಾತ, ಅಥವಾ ಅವನ ಪೂರ್ವಜರು ದೂರದ ಆ ಊರಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗಂಟೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ (ನಂ. ೩೫) ಮೊಣ್ಣಪ್ಪನವರ ಪತ್ನಿ ಮುದ್ದಮ್ಮನ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀಡಿದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊಂಣಪ್ಪನನ್ನು ಮನೆಯ ಪಂಡ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವನ ಮನೆಯ ಹೆಸರು.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳು—ಪೂನಾಡು-೬೦೦೦, ಎಡೆನಾಡು-೭೦, ಮುಳ್ಳೂರುನಾಡು, ಉಲುಗಲ್ಲಿ ಮೂಡಗೇರಿನಾಡು, ಹೊರೂರು ನೊರೊಕ್ಕಲುನಾಡು, ಕಾರತ್ತುಮೂರ್ನಾಡು, ಬೆಟ್ಟಿಯತ್ತುನಾಡು, ಪಾಡಿನಾಲ್ಕುನಾಡು, ಯಡವನಾಡು, ಗುಂದನಾಡು, ತೆಂಕನಾಡು(೭೦), ಸಂಹಥನಾಡು—ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭೂಗೋಳವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು ಗಮನಿಸತಕ್ಕಂಥವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಈಗಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ.

ಶಾಸನ ಪಾಠಗಳು

TEXTS

1 (1)*

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಜಿಲ್ಲಾ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಸ್ವಿಡ್ಜರ್ಲೆಂಡಿನ ಬ್ಯಾಸೆಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಲ್ಯುಥೇರನ್
ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ತಾಮ್ರಶಾಸನ

The record is on three copper plates secured with a ring and elephant seal. It is in Kannada characters of the 9th century. The language of the main portion is Sanskrit and the details of the grant are in Kannada.

The record gives the genealogy of the Gaṅgas upto Avinīta. The details about each king namely, Koṅguṇi-mahādhirāja, Mādhava-mahādhirāja, Harivarma-mahādhirāja, Vishṇugōpa-mahādhirāja, Mādhava-Mahādhirāja and Avinīta agree with most of the copper plate records of the Gaṅgas hitherto discovered.

The details of the date of the record are the year 388, Māgha, Sōmavāra, Svāti-nakshatra, śu. pañchami. It is not clear if the year 388 refers to the Śaka year. No cyclic year is mentioned in the record. However, if this is taken as the Śaka year, the given date would correspond to 466 A.D. But the details regarding the week day and the *nakshatra* do not correspond, since Māgha śu. 5 in Śaka 388 fell on Wednesday and not on Monday and the *nakshatra* was Uttarābhādrapada and not Svāti.

The record registers the grant of Badaṇeguppe and other villages to Śrīvijaya-jinālaya of Taḷavana-nagara. The donee was Chandaṇandi-bhaṭāra, disciple of Guṇanandi-bhaṭāra, who belonged to the Dēsiga-gaṇa and Koṇḍakundānvaya. The villages are stated to have been granted by the minister of Akālavarsha Pṛithvīvallabha having obtained them by grant from Avinīta-mahādhirāja.

ಒಂದನೆಯ ಹಲಗೆಯ ಹಿಂಭಾಗ:

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಜಿತಾಮ್ಭಗವತಾ ಗತ ಘನ ಗಗನಾಭೇನ ಪದ್ಮಾನಾಭೇನ ಶ್ರೀಮದ್ಜಾಹ್ನಾವೀಯ [ಕು]
2 ಲಾಮಲಾವ್ಯೋಮಾವ ಭಸನ ಭಾಸ್ಕರಃ ಸ್ವಖಡ್ಗಯ್ಕ ಪ್ರಹರ ಖಣ್ಡಿತ ಮಹಾಸಿಲಾಸ್ತಮ್ಭ ಲಬ್ಧ ಬಲ
3 ಪರಾಕ್ರಮೋ ದಾರಣೋರಿಗಣ ವಿದಾರಣೋಪಲಬ್ಧ ಬ್ರಣ ವಿಭೂಷಣ ವಿಭೂಷಿತ ಕಣ್ವಾಯನ
4 ಸ ಗೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕೊಙ್ಗಣಿ ಮಹಾಧಿರಾಜ || ತತ್ಪುತ್ರ ಪಿತುರನ್ವಾಗತ ಗುಣಯುಕ್ತೋ ವಿ
5 ದ್ಯಾ ವಿನೆಯ ವಿಹಿತ ವೃತ್ತಃ ಸಮ್ಯಾಕ್ಪ್ರಜಾ ಪಳನಾ ಮಾತ್ರಾಧಿಗತ ರಾಜ್ಯಾತ್ಪ್ರಯೋಜನ ವಿದ್ವತ್ಕ
6 ವಿ ಕಾಞ್ಚನ ನಿಕಾಷೋಪಲಭೂತೋ ನೀತಿಸಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ ವಕ್ತ್ರಿ ಪಯೋಕ್ತ್ರಿ ಕುಸಲಸ್ಯ ದತ್ತಕಸೂತ್ರ
7 ವೃತ್ತಿಪ್ರಣೇತಾಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾಧವ ಮಹಾಧಿರಾಜ || ತತ್ಪುತ್ರ ಪಿತೃಪೈತಮಹಾ ಗುಣಯುಕ್ತೋವನೇಕ
8 ಚಾತುರ್ದ್ದನ್ತ ಯುದ್ಧವಾಪ್ತಿ ಚತುರುದಧಿ ಸಲಿಲ ಸ್ವದಿತ ಯಸ ಶ್ರೀಮದ್ಧರಿವರ್ಮ್ಮ ಮಹಾಧಿರಾಜ || ತ
9 ತ್ಪುತ್ರ || ದ್ವಿಜ ಗುರು ದೇವತಾಪ್ಪೂಜನ ಪರೋ ನಾರಯಣ ಚರಣನೂದ್ಧತ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಗೋಪ ಮ

ಎರಡನೆಯ ಹಲಗೆಯ ಮುಂಭಾಗ:

10 ಹಾಧಿರಾಜ || ತಸ್ಯ ಪುತ್ರ || ತ್ರಯಮ್ಬಕ ಚರಣಾಭೋರುಹ ರಾಜಾಪ್ಪವಿತ್ರ್ಯಕೃತೋತ್ತಮಾಙ್ಗ ಸ್ವಭುಜ

* ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕೆಗಳು ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಶಾಸನಗಳ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

11 ಬಳ ಪರಾಕ್ರಮ ಕ್ರಯ ಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಕಲಿಯುಗ ಬಳ ಪಂಕಾವಸನ್ನ ಧೃಷೋದ್ಧರಣ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನ[1]ದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾಥ

12 ಧ ಮಹಾಧಿರಾಜ ‖ ತಸ್ಯ ಪುತ್ರ ‖ ಶ್ರೀಮದ್ಕದಂಬ ಕುಲ ಗಗನ ಗಭಸ್ತಿಮಾಲಿನ ಕ್ರಿಷ್ಣಧರ್ಮ್ಮ ಮ

13 ಹಾಧಿರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಭಾಗಿನೇಯೋ ವಿದ್ಯಾ[2]ವಿನೆಯತಿಸಯ ಪರಿಪೂರಿತಾನ್ತ್ರತ್ನ ನಿರವಗ್ರಹ ಪ್ರಥಾನ ಸೌ

14 ರ್ಯ್ಯ ವಿದ್ವಸುಪ್ರಥಮ ಗಣ್ಣ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕೊಙ್ಗಣಿ ಮಹಾಧಿರಾಜ ಅವಿನೀತ ನಾಮಧೇಯ ದತ್ತಸ್ಯ

15 ದೇಸಿಗಗಣಂ ಕೊಣ್ಡಕುನ್ದಾನ್ವಯ ಗುಣಚನ್ದ್ರ ಭಟಾರ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ಅಭಣನ್ದಿ ಭಟಾರ ತಸ್ಯ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ

16 ಸೀಳಭದ್ರ ಭಟಾರ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ಜಯಣನ್ದಿ ಭಟಾರ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ಗುಣಣ[1]ನ್ದಿ ಭಟಾರ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ಚನ್ದಣನ್ದಿ ಭಟಾರರ್ಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾ ಅ

17 ಸೀತಿ ಉತ್ತರಸ್ಯ ತ್ರಯೋಸ[1]ತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯ ಮಾಘ ಮಾಸಂ ಶೋಮವಾರಂ ಸ್ವತಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಸುದ್ಧ ಪಞ್ಚಮಿ ಅಕಾಳ

18 ವರ್ಷ ಪೃಥುವೀವಲ್ಲಭ ಮನ್ತ್ರಿ ತಳವನ ನಗರ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಜಿನಾಲಯ[1]ಕ್ಕೆ ಪೂನಾಡು ಛಾಸಹಸ್ರ ಎಡೆನಾಡು ಸ

19 ಪ್ತರಿ ಮಧ್ಯೆ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆ ನಾಮ ಅವಿನೀತ ಮಹಾಧಿರಾಜೇನ ದತ್ತೇನ ಪಡಿಯೇಱಬಿಱೊಳಂ ಊರೂ

ಎರಡನೆಯ ಹಲಗೆಯ ಹಿಂಭಾಗ:

20 ರೊಳ್ಪನ್ನಿ ಕ್ಕರ್ಣ್ಣುಡ್ಗಗಙ್ಗಿಯ್ದು ಅಪ್ಬಲಿಮಣ್ಣಂ ತಳವನಪುರದೊಳ್ತವಿತ್ತಿಯ ಮಣ್ಪೊಗರಿಗೆಱೆಯೊಳ್ಪ

21 ನ್ನಿಕ್ಕರ್ಣ್ಣುಡ್ಗಂ ಪಿರಿಕೆಱೆಯೊಳಂ ರಾಜಮಾನಂ ಅನುಮೋದನ ಪನ್ನಿಕ್ಕರ್ಣ್ಣುಡ್ಗಂ ಮನೋಹರಂ ದತ್ತಂ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆ

22 ಗ್ರಾಮಸ್ಯ ಸೀಮಾನ್ತರಂ ಪೂರ್ಬ್ಬಸ್ಯಂ ದಿಸಿ ಕೆಂಜಿಗೆ ಮೊಱಡಿಎ ಗಜಸೆಲೆಯೆ ಕರಿವಳ್ಳಿಯ ಕೊಟ್ಟಗರ ಬ

23 ದಣೆಗುಪ್ಪೆಯ ತ್ರಿಸನ್ಧಿಯ ಸತ್ತಿಕೊಱಡು ಆಗ್ನೇಯದಿ ನನ್ತೆಬನ್ದು ಕಾಗಣಿ ತಟಾಕಂ ಪುನ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯ

24 ದಿಸಿ ಬಹುಶ್ನುಹಿಯೆ ಬಲ್ಕಣಿ ವೃಕ್ಷಮೆ ಪುನ ಪಶ್ಚಿಮ ಮುಖದೆ ಸನ್ದ ಬಹುಮೂಲಿಕ ಪನ್ತಿಯೆ ಪುನ ಬ

25 ದಣೆಗುಪ್ಪೆಯ ಕೊಟ್ಟಗರ ಮುಟ್ಟಿಗಿಯ ತ್ರಿಸನ್ಧಿಯ ಕೋಟೆ ವಣ್ಡಿಗಾಲೆ ಪುನ ನೈರತ್ಯದೆ ಸನ್ದು ಕಥಕ ವೃಕ್ಷ

26 ಮೆ ಪುನ ಪಶ್ಚಿಮಸ್ಯಾಂ ದಿಸಿ ಪೆಟ್ಟುಟ್ಟಿಲ್ವೃಕ್ಷಮೆ ಸಾನ್ತೆರೆತಿಯ ವಟಾವೃಕ್ಷಮೆ ಪುನ ತೊರೆವಳ್ಳಮೆ ಉತ್ತರಾಮುಖ

27 ದೆ ಸನ್ದ ಬಹುಮೂಲಿಕ ಪನ್ತಿಯೆ ಜಮ್ಬುಪಡಿಯ ತಟಾಕಮೆ ಪುನ ವಾಯವ್ಯದೆ ಗಱೆಚಿಂಚ ವೃಕ್ಷಮೆ ಪುನ ಬದಣೆ

28 ಗುಪ್ಪೆಯ ಮುಟ್ಟಿಗಿಯ ಕೊಳೆಯನೂರ ಧಾಸನೂರ ತ್ರಿಸನ್ಧಿಯ ನೆಗ್ಗಿಲ ಗುಂಬೆ ನಿಡುಮೆಳುಙ್ಗೆ ಪುನ ಗಜಸೆಲೆ

29 ಯ ಗ್ರಾಮ ಉತ್ತರ ದಿಸಿ ಕಾಯ್ಗುಮೊಱಡಿಎ ಇಟಿದು ಕೆಂಬರೆಯೆ ಪುನ ಪೂರ್ಬ್ಬಮುಖದೆ ಸನ್ದ ಬಹುಮೂಲಿಕ ಪ

ಮೂರನೆಯ ಹಲಗೆಯ ಮುಂಭಾಗ:

30 ನ್ತಿಯೆ ಪುನ ಕಡಪಟ್ಟಿಗಾಲ ವಟವೃಕ್ಷಮೆ ಪುನ ಇಸಾನದೆ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆಯ ದಾಸನೂರ ಪೊಟ್ರಿದ ತ್ರಿಸನ್ಧಿಯ

31 ತಟಾಕಮೆ ಕೊಡಿಗಟ್ಟೆ ಚಿಞ್ಚಾವೃಕ್ಷಮೆ ಕೆಂತ[1]ಱಪ್ಪಿನ ದಿಣೆಇಂ ಪೂರ್ಬ್ಬದೆ ಕೂಡಿತ್ತು ಸೀಮಾನ್ತರಂ ‖ ತಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಣ

32 ಗಙ್ಗರಾಜಕುಲ ಸಕಲಾಸ್ಥಯಿಕ ಪುರುಷ ಪೆರ್ಬ್ಬಕ್ಕವಾಣ ಮಱುಗರೆಯ ಸೇನ್ದ್ರಕ ಗಂಜೆನಾಡ ನಿರ್ಗ್ಗುನ್ದ ಮಣಿಯು

33 ಗುರೆಯ ನನ್ದ್ಯಾಲ ಸೀಂಬಾಲಾದಪಭೃತ್ಯಯಾಂ ‖ ದೇಸ ಸಾಕ್ಷಿ ತಗಡೂರ ಕುಱುಗೋವರು ಗಣಿಗನೂರ ತಗಡರು ಆಲ್ಗೋ

34 ಡ ತೇನನ್ದಕರುಂ ಉಮ್ಮತ್ತೂರ ಬೆಳ್ಳುರರುಂ ಆಳಗೆಯರುಂ ಬದಣೆಗುಪ್ಪೆಯ ಝುಂಸನ್ದ[3] ಬೆಳ್ಳುರರು ಪೆರ್ಗ್ಗಿವಿಯರುಂ ‖

---

[1] ಈ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[2] ವಿದ್ಯಾ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು, ಮೇಲೆ ಹಂಸಪಾದ ಹಾಕಿ ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

[3] ಝುಂಸನ್ದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು, ಮೇಲೆ ಹಂಸಪಾದ ಹಾಕಿ ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

35 ಸ್ವದತ್ತ ಪರದತ್ತಾಂ ಗ್ವಾ ಯೋ ಹರೇಥ ವಸುನ್ಧರೀ ಷಷ್ಟಿಂ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಜಾಯ[1]ತೇ
ಕೃಮಿ || ವ

36 ಸುಭಿ ವಸುಧಾ ಭುಕ್ತಂ ರಾಜಭಿ ಸ್ಸಕರಾಜಭಿ ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಯದಾ ಭೂಮಿ ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ತದಾ ಪಳಂ || ದೇವ

37 ಸ್ವಸ್ತು ವಿಷಂ ಘೋರಂ ನ ವಿಷಂ ವಿಷಮುಚ್ಯತೇ ವಿಷಮೇಕಾಕಿನಂ ಹೊನ್ತಿ ದೇವಸ್ವ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಿಕಂ ||
ಸಾಮಾನೋಯಂ ಧ

38 ರ್ಮ್ಮಹೇತುಂ ನೃಪಾಣಾಂ ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಪಾಲನೀಯೋ ಭವದ್ಭಿ ಸರ್ಬ್ಬಾನೇತಾಂ ಭಾಗಿನ ಪಾರ್ತ್ಥಿವೇನ್ದ್ರಾ
ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ

39 ಯಾಚತೇ ರಾಮಭದ್ರಾ || ವಿಸ್ವಕರ್ಮ್ಮ ಲಿಖಿತಂ ||

TRANSLITERATION

First plate, back :

1 svasti jitām bhagavatā gata-ghana-gaganābhēna Padmānābhēna śrīmad-Jāhnāvīya [ku]

2 lāmalā-vyōm-āvabhasana-bhāśkaraḥ svakhaḍgayka-prahara-khaṇḍita-mahā-silā-stambha-labdha-bala-

3 parākramō dāraṇōri-gaṇa-vidāraṇōpalabdha-braṇa-vibhūshaṇa-vibhūshita Kaṇvāyana-

4 sa-gōtrasya śrīmān-Koṅgaṇi-mahādhirāja ‖ tat-putra pitur-anvāgata-guṇa-yuktō vi-

5 dyā-vineya-vihita-vṛittaḥ samyāk-prajā-paḷanā-mātrādhigata-rājyāt-prayōjana vidvat-ka-

6 vi-kāñchana-nikāshōpala-bhūtō nīti-sāstrasya vaktri-payōktri-kusalasya Dattaka-sūtra-

7 vṛittiṟ-praṇētāṃ śrīmān-Mādhava-mahādhirāja ‖ tat-putra pitṛi-paitamahā-guṇa-yuktō-vanēka-

8 chāturddānta-yuddha vāpti-chatur-udadhi-salila-svadita-yasa śrīmad-Harivarmma-mahādhirāja ‖ ta-

9 t-putra ‖ dvija-guru-dēvatāṟ-pūjana-parō Nārayaṇa-charaṇanūdhdhata-śrīmad-Vishṇu-gōpa-ma-

Second plate, front :

10 hādhirāja ‖ tasya putra ‖ Tṛiyambhaka-charaṇābhōruha-rajaṟ-pavittṛikṛit-ōttamāṅga sva-bhuja-

11 bala parākrama-kṛiya-kṛita-rājya Kali-yuga-baḷa-paṃkāvasanna-dhṛishōdhdharaṇa-nitya-sanna[2]dhdha śrīmān-Mādha-

12 dha-mahādhirāja ‖ tasya putra ‖ śrīmad-Kadaṃba-kula-gagana-gabhasti-mālina Krishṇa-dharmmama-

13 hādhirājasya pṛiyā-bhāginēyō vidyā[3]-vineyatisaya-paripūritāntaratna niravagraha-prathāna-sau-

14 ryya vidvasuprathama-gaṇṇya śrīmān-Koṅgaṇi mahādhirāja Avinīta-nāmadhēya dattasya

15 Dēsiga-gaṇaṃ Koṇḍakundānvaya Guṇachandra-bhaṭāra-sishyasya Abhaṇandi-bhaṭara tasya sishyasya

16 Sīḷabhadra-bhaṭāra-sishyasya Jayaṇandi-bhaṭāra-sishyasya Guṇaṇa[4]ndi-bhaṭāra-sishyasya Chandaṇandi-bhaṭārargge ashṭā a-

---

[1] ಈ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

[2] The letter *nna* is inserted below the line.

[3] *vidyā* is inserted below the line, with a small cross above, to show where it should come.

[4] The letter *ṇa* is inserted below the line.

17 sīti-uttarasya trayō-sa[1]tasya saṃvatsarasya Māgha-māsaṃ Śōmavāraṃ Svati-nakshatra suddha Pañchami Akāḷa-
18 varsha-Pṛithuvīvallabha-mantri Taḷavana-nagara-Śrīvijaya-Jinālaya[2]kke Pūnāḍu-chhā sahaśra Eḍenāḍu-sa-
19 ptari madhyē Badaṇeguppe-nāmā Avinīta-mahādhirājēna dattēna Paḍiyēḻaṟoḷaṃ ūrū-

Second plate, back:

20 roḷ pannir-kkaṇḍugaṅ-geydu ambali-maṇṇuṃ Taḷavana-puradoḷ taḷa-vittiya maṇ Pogarigeḷeyoḷ pa-
21 nnir-kkaṇḍugaṃ Pirikeṟeyoḷaṃ rājamānaṃ anumōdana pannir-kkaṇḍugaṃ manōharaṃ dattaṃ Badaṇeguppe-
22 grāmasya sīmāntaraṃ pūrbbasyaṃ-disi keṃjige moraḍiē Gajaseleye Karivaḷḷiya Koṭṭagara-Ba-
23 daṇeguppeya-trisandhiya satti-koṟaḍu āgnēyadin-ante bandu Kāgaṇi-taṭākaṃ puna dakshiṇasya
24 disi bahuśnuhiye Balkaṇi-vṛikshame puna paśchima-mukhade sanda bahumūlika-pantiye puna Ba-
25 daṇeguppeya-Koṭṭagara-Muḻtagiya-tṛisandhiya koḻe Vaṇḍigāle puna nairatyade sandu kathaka-vṛiksha-
26 me puna paśchimasyāṃ disi peḻd-uḻdil-vṛikshame sānteretiya vaṭā-mṛikshame puna tore-vaḷḷame uttarā-mukha-
27 de sanda bahumūlika-pantiye jambupaḍiya-taṭākame puna vāyavyade gaḻe chimcha-vṛikshame puna Badaṇe-
28 guppeya-Muḻtagiya-Koḷeyanūra-Dhāsanūra-tṛisandhiya nerggila-guṃbe niḍuveḷuṅge puna Gajasele-
29 ya-grāma uttara-disi kāyga-moṟaḍiē iḻidu keṃbareye puna pūrbba-mukhade sanda bahumūlika-pa-

Third plate, front:

30 ntiye puna kaḍapaḻtigāla vaṭa-vṛikshame puna isānade Badaṇeguppeya-Dāsanura-Poḻmada-trisandhiya
31 taṭākame koḍigaṭṭi chiñcha-vṛikshame Keṃta[3]ṟambina diṇeīṃ pūrbbade kūḍittu sīmāntaraṃ tasya sākshiṇa
32 Gaṅga-rāja-kula-sakalāsthayika-purusha Perbbakkavāṇa Maṟugareya Sēndrika Gaṃje-nāḍa Nirggunda Maṇiy-u-
33 gureya Nandyāla Sīmbāl ādapa bhṛityayāṃ dēsa-sākshi Tagaḍūra Kuḻugōvaru Gaṇiga-nūra Tagaḍaru Ālgō-
34 ḍa Tēnandakaruṃ Ummatūra Beḷḷuraruṃ Aḷageyaruṃ Badaṇeguppeya Jhaṃsanda[4] Beḷḷuraru perggiviyaruṃ ॥
35 sva-datta para-dattāṃ gvā yō harētha vasundharī shashṭiṃ varsha sahasrāṇi vishṭāyāṃ jāya[5]tē kṛimi ॥ va-

---

[1] The letter *sa* is inserted below the line.
[2] The letter *ya* is inserted below the line.
[3] The letter *ta* is inserted below the line.
[4] *Jhamsanda* is inserted below the line, with a small cross above, to show where it should come.
[5] The letter *ya* is inserted below the line.

36 subhi vasudhā bhuktaṃ rājabhis-Saka-rājabhi yasya yasya yadā bhūmi tasya tasya tadā paḷaṃ ‖ dēva-
37 svan-tu vishaṃ ghōraṃ na vishaṃ visham-uchyatē visham-ēkākinaṃ honti dēvasva putra-pautrikaṃ sāmānōyaṃ dha-
38 rmma-hētuṃ nṛipāṇāṃ kālē kālē pālanīyō bhavadbhi sarbbān-ētāṃ bhāgina pārttivēndrā bhūyō bhūyō
39 yāchatē Rāmabhadrā ‖ Visvakarmma likhitaṃ ‖

2 (5)

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is dated Śaka 921, Śārvvari, fullmoon day of the month Phālguṇa, Uttarābhādrapada, Sunday, corresponding to 10th February 1001 A.D. taking Śaka 921 as expired. But the week day was Monday and the constellation Magha.

Neither the dynasty nor the king is mentioned in the record. It records the valour of Hañchama-seṭṭi, son of Biha-gāmuṇḍa of Gaṇagūr who is said to have fought at Kuṇindōr and obtained several villages, named. He, in his turn, made a grant of a *khaṇḍuga* of land to the god Rāmēśvara after bathing in the Kāvēri.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಶಕವರಿ
2 ಷ ೯೨೧ನೆಯ ಸಾ
3 ರ್ವ್ವರಿ ಸಂ
4 ವತ್ಸರ
5 ದ ಪಾಲ್ಗು
6 ಣ ಮಾಸ
7 ದ ಪುಣ್ಣಮೆ ಉತ್ತರೆ ಭಾ
8 ದ್ರಪದ ಅರ್ಕ್ಕವಾರದನ್ದು
9 ಗಣಗೂರ ಬಿಹಗಾಮು
10 ಣ್ಡನ ಮಗಂ ಹಞ್ಚ
11 ಮಸೆಟ್ಟಿ ಕುಣಿನ್ದೋರೊಳ್ಗಿಕ್ಕಿ
12 ಕಾಲಂ ತಿಟ್ದಿಊ ಕಾಲೂರಂ ಮಾ
13 ಡಿ ಮುಳ್ಳೂರ್ನ್ನಾಡ ಬೊಕನಹ
14 ಳ್ಳಿಯು ಹಕಾದಿವಾಡಿಯ ಗೊ
15 ರಹಳ್ಳಿ. . .ಯು. . .
16 ಳೆಯು ನಾಡ ಕೂಡಲೂರು
17 ಮಂ ತನ್ನ ಭುಜಬಲದಿನ್ದ
18 ಪಡೆದು ಮೊದಲ್ಕಾವೇರಿ
19 ಯಂ ಮಿನ್ದು ರಾಮೇಶ್ವರಮರ್ಚಿ
20 . . .ಬತ್ತು ಕಬ್ಬಿಳಂಗಳೆಊ ಧ
21 [ರ್ಮ್ಮ]ಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಮಣ್ಣು ಖಣ್ಡುಗ
22 ಈ ಧರ್ಮವನಳಿದಂ ಕವಿಲೆ
23 . . . .

3 (25)

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಜಿಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಯ ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಶಾಸನ

The given date Śaka 1743, Ishu, Phālguṇa śu. 11, Sunday and Kali day 1798178 corresponds to Sunday, 3rd March, 1822 A.D.

The record belongs to the reign of Vīrarājēndra-vaḍeyar II, the last Rājā of Coorg. It records that Vīrarājēndra, on hearing the calamities caused by the great number of elephants in his country, hunted them, killing a large number and capturing many. In 2 years 1 month and 25 days he killed 233 elephants and his troops captured alive 181.

೭

MAHARAJA VEER RAJENDER WADEER

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜಯಾಭ್ಯುಧಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೪೩ನೇ ಇಷು ಸಂವತ್ಸರದ ಪಾಲ್ಗುಣ ಶು ೧೧ಯು ಭಾನುವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೮೧೭೮ನೇ ಈ ಶುಭದಿವಸದಲ್ಲಿ ಯಿಂದುವಂಶ ಕ್ಷೀರ ಪಾರಾವಾರ ಪಾರಿಜಾತಾಯ ಮಾನರಾದ| ಭರದ್ವಾಜ ಗೋ

2 ತ್ರ ಸಂಜಾತರಾದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ ಋಕ್‌ಶಾಖಿಗಳಾದ ವೀರಶೈವಮತ ಧುರೀಣ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂಸ್ಥಿತಾನವಧ್ಯ ಕ್ಷೀರನಗರ ಮಧ್ಯ ಪರಿಭ್ರಾಜಮಾನ ಮಣಿಗಣಖಚಿತ ಚಾರು ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾದ| ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರ

3 ಕಾಶ ಪ್ರಹಸಿತ ಮಾರ್ತಾಂಡ ಮಂಡಲರಾದ ಅಖಂಡಲಾಖಂಡ ವೈಭವ ಸಮೇತರಾದ| ಸಕಲ ದಿಗಂತರಾಳ ವಿದ್ಯೋತಮಾನ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ| ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತ ರಾಜಧರ್ಮಾವಧರಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾದ ಮಹಾರಾಜ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರ ಪೌತ್ರರಾದ|

4 ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರು| ಸಧರ್ಮ ಸುಶೀಲ ಸುಚರ್ಯ ದಿಂದ ಪೃಥ್ವೀಸಾಂಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಗೈಯುತ್ತ ಅನುಗಾಲದಲ್ಯ ಮಹಾದೇವ ಧ್ಯಾನ ಪರರಾಗಿ ಯಿರುತಿರುವ ತದನಂತರ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲು ವಾರಣಗಳು ಮಿತಮಿಾರಿ ಮಾ

5 ನವರು ತಂಮ ಉದರ ಪೋಶಣಾರ್ಥವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವಂಥ ಫಲ ಪೈರುಗಳಂನು ಕರಡು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲು ಪಾಂಥ ಜನರಂನು ಹಿಂಸೆಗೈದ್ದರಿಂದಲು ಭವನೋಪದ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಹ ಇಂತಪ್ಪ ಬಾಧೆಗಳಿಂದ ನಿಸ್ತರಿಸಲಾರೆವೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಿಂನೈಸಲಾಗಿ ದುಷ್ಟ ನಿ

6 ಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆ ಯೆಸಗುವಂಥಾದ್ದು ರಾಜಧರ್ಮವೆಂದು ಚಿತ್ತದಲ್ಲು ಅವಧರಿಸಿ ಯಿದಂನು ಪರಿಹರಿಸತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂನು ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂತ ಗೌರಿಧವನಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ತತ್ಸಾಂಬಶಂಕರನ ಪರಮಕೃಪಾನುಗ್ರಹ ಸಹಾಯವಾದ ಕಾರಣ ತದ್ದಿನದಾರಭ್ಯ ತಾ

7 ರಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಬ ೧೨ಯು ಚಂದ್ರವಾರ ಪರ್ಯ್ಯಂತ ವರುಷ ೨ ತಿಂಗಳು ೧ ದಿನ ೨೫ಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೮೯೧೩ ಏತಾದೃಶ ದಿವಸದ ವಳಗೆ ಅರಂಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲು ಐತರುವ ಮತ್ತಗಜಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ತದ್ವಾಹನಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತದಿಂ ಚಿತ್ರೈಸಿ ಕಂಠೀರವನ ಪೋಲ್

8 ಪಡಿಗಟ್ಟೆ ಗಜಗಳೆಂಬ ಉಚ್ಚರಣೆಗೆ ನಾಣ್ನುಡಿ ಕಾಣಿಪಂತೆ ಅಜ ಸದೃಶಂ ಗೈದು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ವಿದವಿದದಲ್ಲು ವಿರಾಮಗೈದ ಕುಂಜರಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಪಟುಭಟರು ಸಜೀವದಿಂದ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ದಂತಿ

9 ಗಳು ಸಹ ಗಣನೆ ಯೆಷ್ಟೆಂದರೆ ಚಿತ್ರಭಾನು ಸಂವತ್ಸರದ ಆಷಾಡ ಬ ೧೦ಲ್ಲು ನಂಜ್ರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೬ ಕೈಸೆರೆಹಿಡಿದ ಆನೆ ೯ ಶ್ರಾವಣ ಬ ೭ಲ್ಲು ಸದ್ರಿ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೪೨ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೨೨ ಅಧಿಕ ಆ

10 ಶ್ವಯುಜ ಶು ೫ಲ್ಲು ಸದ್ರಿ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಉಲುಗುಲಿ ಮೂಡಗೇರಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೪೬ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೧೫ ಈ ಶು ೧೧ಲ್ಲು ನಂಜ್ರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊರೂರು ನೂರೊಕ್ಕಲು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಲುಗುಲಿ ಮೂಡಗೇರಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಹ

11 ಲಯವಾದ ಆನೆ ೩೪ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೬ ನಿಜ ಆಶ್ವಯುಜ ಶು ೧೧ಲ್ಲು ನಂಜ್ರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೨೦ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೬ ಸ್ವಭಾನು ಸಂವತ್ಸರದ ನಿಜ ಚೈತ್ರ ಶು ೫ಲ್ಲು ಕೊಡಗು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಲಯವಾದ ಆನೆ

12 ೪ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೧೮ ವೈಶಾಕ ಶು ೩ಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟಯತ್ತ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಂನನಕೋಟೆಯಲ್ಲು ಸಹ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೨೧ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೪೧ ತಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಬ ೧೨ಲ್ಲು ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೧೦ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೪೦ ಯಿತ

13 ರ ತ್ರಿಶಂದ್ದಿನದಲ್ಲು ಲಯವಾದ ಆನೆ ೪೯ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ೨೪ ಅಂತು ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶದ್ದಿವಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಲಯವಾದ ಆನೆ ೨೩೩ ಪಟುಭಟರು ಅಪ್ಪಣೆಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಣಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಸಗಿದ ಆನೆ ೧೮೧ ಉಭಯಂ ಗಜ ೪೧೪ ಯೀ

14 ತೆರದಲ್ಲು ಸಕಲ ಮನೋರಥಪ್ರದವಾಗಲಾಗಿ ವಿಸ್ಮಯ ಬಟ್ಟದ್ದು ಹ್ಯಾಗೆ ಯೆಂದ್ರೆ ವಿಪಿನಗಳಲ್ಲು ಅದ್ರಿ ಸಮಾಸ್ರಿತವಾದ ಕರಿ ಸಮೋಹಉ ದಿನಕರನಂಸು ಮೇಘಜಾಲ ಮುತ್ತುವ ತೆರದಂತೆ ಘೋರ್ಗುಡಿಸುತಾಗವಿುಸಲಾಗಿ ಶಿಡಿಲಿನೋಪಾದಿ ಯಿರುವಂಥ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ

15 ತಾಸ್ತ್ರ ಆಯ್ಧಗಳಿಂದ ತತುಕ್ಷಣದಲ್ಲು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದಂಥಾದ್ದು ಸ್ಥೂಲೋಂನತವಾಗಿರುವಂಥ ಮದಗಜಗಳಂನು ಮೂಶಿಕನಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಮನುಜರು ಪ್ರಾಣಸಮೇತವಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಯಿರುವಂಥ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ

4

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಜೈನಬಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಜಿನಬಿಂಬದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ

This undated record is in 12th century characters. It records the installation of the image of Śāntinātha by Māghaṇandi-bhaṭṭāraka of Tātangi who belonged to Mūla-saṅgha, Dēsiya-gaṇa, Pustaka-gachchha and Koṇḍakundānvaya. Since Māghaṇandi-bhaṭṭāraka was the disciple of Nayakīrti who died in 1176 A.D., the record may belong to the latter half of the 12th century A.D.

1 ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಘ ದೇಸಿಯಗಣ ಪುಸ್ತಕಗಚ್ಛ ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವ
2 ಯದ ತಾತಂಗಿಯ ಶ್ರೀ ಮಾಘಣಂದಿ ಭಟ್ಟಾರಕದೇ . .
3 ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದರು

5

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಅದೇ ಮೂರ್ತಿಯ ಬಲಪಕ್ಕದ ಪ್ರಭಾವಳಿಯ ಮೇಲೆ

This inscription, engraved above the attendent figure to the right, is in the characters of the 14th century A.D. It furnishes the date Manmatha, Kārtika śu. 1 which is not sufficient for verification. As the image belongs to the 12th century A.D. as pointed above in No. 4, it is not clear as to which date it refers to. The meaning of the last line is also not clear.

1 ಮನ್ಮಥ ಸ್ತರದ ಕರ್ತಿ
2 ಕ ಸು ೧ ಲೂ
3 ಭೌವುರ್ಗ್ಸಿತಿ

6

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಜೈನಬಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಜಿನಬಿಂಬದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ

No date is given in the record. It may be assigned to the 12th century A.D. on palaeographical grounds.

It records that the *nakharas* of Tātaṅgi, who were the disciples of Harishchandra-dēvaru of Heragu, got prepared the image of Śāntinātha on whose pedestal the record is found. It is a beautiful image of Hoysaḷa workmanship. According to inscription No. 19 *infra*, this image and that of Ananthanātha were found in the Suvarṇāvati river during the 15th century A.D. and were consecrated in the *basadi* at Anjanagiri.

1 ಶ್ರೀಮತು ಸಮಸ್ತ ಗುಣ ಸಂಪಂನರಪ್ಪ
2 ಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಘ ದೇಸಿಯ ಗಣ ಪೊಸ್ತಕ ಗಛ
3 ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯದ ಹೆರಗಿನ ಹರಿ
4 ಶ್ಚಾಂದ್ರ ದೇವರ ಪ್ರಿಯ ಗುಡ್ಡುಗಳಪ್ಪ ತಾತಂ
5 ಗಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ನಖರಂಗಳು ಮಾ
6 ಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇವರು
7 ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ||

7

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಜೈನಬಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಮಡಿಕೇರಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಜಿನಬಿಂಬದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ

The record is not dated. On palaeographical grounds it may be assigned to the 12th century A. D. Nayakīrti Siddhānta Chakravartti mentioned in this record appears to be the same as the one mentioned in an inscription at Śravaṇabeḷgoḷa as having died in 1176 A.D. and hence the record may belong to the latter half of the 12th century A.D.

The image, on the pedestal of which the record is inscribed, is stated to have been got prepared and donated by Hariyaṇṇa-heggaḍe, a disciple of Nayakīrti Siddhānta Chakravartti. Hariyaṇṇa-heggaḍe is also stated to have been the head of the cavalry; but it is not known under which ruler he served.

The image, though not named in the record, is that of Anantanātha mentioned in inscription No. 19 as having been recovered from the Suvarṇāvati river.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮತು ನಯಕೀರ್ತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚ
2 ಕ್ರವರ್ತ್ತಿಗಳ ಗುಡ್ಡ ಅಶ್ವಧ್ಯಕ್ಷದ
3 ಹರಿಯಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊ
4 ಟ್ಟ ದೇವರು ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ||

8

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಭಾಂಗಣದ ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನ ಶಾಸನ

The record gives the date of the commencement of the construction of the palace as Śaka 1735, Āngirasa Bhādrapada śu. 1, Bhānuvāra, Kali day 1794663, which corresponds to Sunday, 6th September, 1812 A.D. The record belongs to the reign of Lingarāja II of Coorg. The inscription opens with a letter 'Liṃ' in Kannada followed by, 'Maharaja Lingarajender wadeer' in English. Then begins an Urdu inscription in four lines on the upper portion of the plate and there after follows the Kannada inscription, both of which furnish the same details. The genealogy of the king is also given in the record. It registers the construction of the palace

by Lingarāja. The construction work which began in 1812 A.D. was completed in 2 years, 1 month and 3 days i.e. in Bhāva, Āśvayuja śu. 3, Bhānuvāra, Kali day 1795433, which corresponds to Sunday, 16th October, 1814 A.D. It is stated in the record that the beautiful palace was constructed on the highest spot, after razing to ground a hillock.

ಲಿಂ

MAHARAJA LINGARAJENDER WADEER

ಉರ್ದು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ :

1 ಮೀಹ್ರ್ ಇ ಸಿಫೀರ್ ಷಜಾಯತ್ ಮ್ವಾ ಇ ಬುರ್ ಜ ಇ ಸಖಾವತ್ ಜಿನ್ನತ್ ಆರ್ ಆಯಿ ಅವರಂಗ್ ಇ ಜಹಾನ್ ಇಫ್ತ್ತಖಾರಿ ದೀಹೀವ್ ಇ ಗಯ್ವಾನ್ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಇಬ್ನ್ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಇಬ್ನ್ ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ದಾಮಾ ಇಕ್ಬಾಲುಹಾ ಮಹಾರಾಜಾ ಇ ಕಿಷ್ವರ್ ಇ ಕೂರ್ಗ ಬತಾರೀಖ್ ಬೀಸ್ತ್ಓ ನಹುಮ್ ಇ

2 ಷಹ್ರ್ ಇ ರಮ್ ಜಾನ್ ಅಲ್ ಮುಬಾರಕ್ ಸನ್ ೧೨೨೭ ಹಿಜರಿಕೆ ಫತೆ ವೊ ಮಸರ್ರತ್ ವೊ ಬರಕತ್ ಇ ನಷೋ ನಾಮಾ ಇ ಜಹಾನ್ ಬೂದ್ ಬನಾ ಇ ಬುನ್ಯಾದ್ ಇ ದೌಲತ್ ಸರಾ ಇ ಆಲಿಯಾ ಬ-ಕಮಾಲ್ ಜೇಬಾ ಇ ವೊ ಸಫಾಯಿ ಮುಜಯ್ಯನ್ ಗರ್ ದಾಸಿದ್ವಾ ಲಿಂಗಾಯತ್ ಇ ಫರ್ರಾ ಇ ಮ್ವಾ ಇ ವ್ವಾಲ್ ಮುಅಜಜಾಮ ಸನ್ ೧೨೨೯ ಹಿಜಿರಿ ನಬವೊಯಿ

3 ಕೆ ಮುದ್ದತ್ ಇ ದೋ ಸಾಲ್ ವೊ ಏಕ್ ಮ್ವಾ ಇ ವೊಸಿಹ್ ರೋಜಮಿ ಷರದ್ ಬಹುಸುನ್ ಇ ಇನ್ಸಿರಮ್ ರಸಾನಿದನ್ದ ವೊ ಬಅದ ಜುಲೂಸ್ ಮಯಿಮ್ನತ್ ಮಾನೊಸ್ ಮಹಾರಾಜ ಮುಯಿಜ್ ಕೆ ಇಲ್ವಾಯಿ ತಾ ಕುಜಾಸಿಪಾಸ್ ವೊದಾ ತವಾನದ್ ಷುದ್ ಕೆ ಚುನೀನ್ ಕ್ವೊ ಬಲನ್ದ ತರ್ ರಾ ಬಿ–ನಿಷಾನ್

4 ಸಾಖ್ತಾ ಬಜಾಯಿಷ್ ಮಹಲ್ ಇ ಇಷ್ ರತ್ ಮರ್ತಬಾ ಕುನಾನೀದ್ ವ ಹರ್ ಕೆ ಬ-ಯಾದ್ ಇ ತೊ ಮಷ್ ಗುಲ್ ವೊ ಮುವಾಜಿಫ ಮೆ ಬಾಷದ್ ವೊರಾ ಫಥ್ ಇ ದೊ ಜಹಾನ್ ಅಸ್ತ್ಯ ಬಖಾತಿರ್ ಫಯ್ಜ ಮಾಆಥಿರ್ ಇ ಖುದ್ ಯಖೀನ್ ಅವರ್ ದ್ವಾ ಬಿನಾ ಇಬಾರ್ ಗಹೀ ಜಮ್ವಾರ್ ಅನಾಮ್ ಮರ್ಬೂಮ್ ವೊ ಮುಷ್ತಹಾರ್ ಫರ್ಮ್ಯಾನಿದನ್ದ

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ :

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೩೪ನೇ ಆಂಗೀರಸ ಸಂವತ್ಸರದ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ೧ ಉ ಭಾನುವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೪೬೭೦ ತದ್ದಿನ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ | ನೂತನ ರಾ

2 ಜ ಮಂದಿರ ಪ್ರಾರಂಭ | ತದಾರಭ್ಯ ಭಾವ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವಯುಜ ಶುದ್ಧ ೩ ಯು ಭಾನುವಾರದ ವರೇಗೆ ವರ್ಷ ೨ ತಿಂಗಳು ೧ ದಿನ ೩ಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೫೪೩೩ ಈ ಶುಭದಿವಸದಲ್ಲಿ | ಸೋಮ ವಂಶಾಬ್ಧಿ

3 ಕೌಸ್ತುಭಾಯಮಾನ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನಾಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ | ಋಕ್ ಶಾಖಿ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥ ವೀರ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಜ ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜೇಂ

4 ದ್ರರವರ ಪೌತ್ರರಾದ | ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ್‍ರು | ರಾಜ ಭವನವಂನು ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರದಿಂದ ಸಾಕಲ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ

5 ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ | ವಿಸ್ಮಯಬಟ್ಟದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವನ ದಯದಿಂದ ಅತ್ಯುಂನತವಾದ ಪರ್ವತಉ ನಿಃಶೇಷವಾದಂತ್ತಾದ್ದಾಗಿ | ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ

6 ಪ್ರಕಾಶವಾದ ರಾಜಗೃಹಉ ನಿರ್ಮಿತವಾಯ್ತು | ಯಾರು ತತ್ಸಾಂಬಶಿವನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತಾರೊ ಅವರ್‍ರಿಗೆ ಇಹ ಪರದಲ್ಲಿಯು ಜಯವಿದೆ ತತ್ಕಾರಣಾದೀಶ್ವರ

7 ವೈಭವಾತಿಶಯಉ ವರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಿಜಾಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಸರ್ವ ಜನರ್‍ರಿಗು ಜ್ಞಾಪನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರಸಿದ ಶಾಸನ ॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥

TRANSLITERATION
(for Urdu inscription)

1 Mihr i sipihr i shujā'ṭ māh i burj i sakhāvat zīnat 'ārā i aurang i jahāṉ iftikhār i dīhīm i gaihaṉ Lingrajēndra-vadiyar ibn Lingrajēndra-vadiyar ibn Appāji-rājēndra dāma ikbāluhā mahārāja i kishvar i Coorg batārīkh i bīst o nahum i

2 Shahr i Ramaḍān al Mubārak 1227 Hijri ki fath o masarrat o barakat i nasho namā i jahāṉ būd bana i bun yad i davlat sarā i āliya ba-kamāl i zēbāī o safāi muzayyan gardānīdā linghāyat i gharra i māhi shavval al Muaẓẓam 1229 Hijri i Nabavi

3 ki muddat i dō sāl o yak māh o sih rōz mīsharad bahusn i insiram rasānīdand o bad i julūs i maimanat mānūs Mahārāja i mu'iz ki Ilāhī tā kujā sipās i 'ū adā tavānad shud ki chuniṉ koh i baland tar ra bē nishān

4 sākhta bajāyash mahalli 'ishrat murattab Kunānīd va har ki ba yād i tū mashghul o muvāzif mī bāshad 'ū rā fath i do jahān ast ba khāṭir i faiḍ ma' aṭhir i khud yagīn āvarda bina bar 'āgahī i jamhūr i anām marqūm mushtahar farmānīdand

9

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನ ಶಾಸನ

The date Śaka 1739, Īśvara, Jēshṭha ba. 2 Bhānuvāra and 1796392nd Kali day regularly corresponds to Sunday, 1st June, 1817 A.D.

The record belongs to the reign of Lingarājēndra-vaḍeyar II, the Rājā of Coorg and contains an account of the construction of the Ōṅkārēśvara temple at Mercara by the king. The construction of the temple began on the 1796392nd Kali day and it was completed in 2 years, 9 months and 25 days.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೩೯ನೆ | ಯಿಾಶ್ವರ ಸಂವತ್ಸರದ | ಜೇಷ್ಟ ಬಹುಳ ೨ ಯು ಭಾನುವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೬೩೯೨ನೆ ಯಿಾ ಶುಭದಿವಸದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರವಂಶ ಕ್ಷೀರ ಪಾರಾವಾರ ಪಾರಿಜಾತಾಯ

2 ಮಾನರಾದ | ಭರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರ ಸಂಜಾತರಾದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ ಋಕ್ ಶಾಖಿಗಳಾದ | ವೀರಶೈವಮತ ಧುರೀಣ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂಸ್ಥಿತಾನವದ್ಯ ಕ್ಷೀರನಗರ ಮಧ್ಯ ಪರಿಭ್ರಾಜ ಮಾನ ಮ

3 ಣಿಗಣ ಖಚಿತ ಚಾರುಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾದ | ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರಹಸಿತ ಮಾರ್ತಾಂಡ ಮಂಡಲರಾದ | ಅಖಂಡಲಾಖಂಡ ವೈಭವ ಸಮೇತರಾದ | ಸಕಲ ದಿಗಂತರಾಳ ವಿದ್ಯೋತಮಾನ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ

4 ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತ ರಾಜಧರ್ಮಾವಧಾರಣ ಯುಧಿಷ್ಟಿರರಾದ | ಮಹಾರಾಜ ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜೇಂದ್ರರವರ ಪೌತ್ರರಾದ | ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ | ಶ್ರೀ | ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರು ವಡೆಯರವರು ಯಿಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಕೃತ ಕ್ರಿಯೆ

5 ಗಳಂನು ವಿರಚಿಸಿದರೆ | ಇಹ | ಪರತ್ರ | ಯರಡರಲ್ಲಿಯು | ಶಾಶ್ವತ ಫಲಭರಿತವಾಗಿ ಯಿರಬೇಕು | ತತ್ಕಾರಣ ದಿಂದ ಮಹತ್ತರ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ | ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಉ ಕರ್ತವ್ಯ ವೆಂದು ಚಿ

6 ತ್ತದಲ್ಲಿ | ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತದ್ದಿವಸ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ | ಆಸದೃಶ ಶ್ರೀಕುಶಲ ಮಂಟಪಾದಿ ಯುಕ್ತ ರಾಜ ಕಮಲಾಕರಾಖ್ಯ ಪದ್ಮಾಕರಾಭಿರಾಮ | ನೂತನೋಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಂನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ | ತದಾರಭ್ಯ | ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸ

7 ರದ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೧೨ ಯು ಭಾನುವಾರದ ವರೇಗೆ । ವರ್ಷ ೨ ತಿಂಗಳು ೯ ದಿನ ೨೫ಕ್ಕೆ। ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೭೪೨೧ನೆ ಯೇತಾದೃಶ ಸುದಿವಸದಲ್ಲಿ । ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದಂಥದಂನು ಸಾಮಗ್ರ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ । ಶ್ರೀಕರವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ ।

8 ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ನಾಮಕ ಶಿವಲಿಂಗವಂನು ಪ್ರತಿಷ್ಟಾಪಿಸಿ । ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾದಂಥಾದ್ದು ಹ್ಯಾಗೆಯೆಂದರೆ । ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪರಮ ಕೃಪಾನುಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಕಲಮನೋರ

9 ಥ ಪ್ರದವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಏತದ್ದೇವತಾಯತನ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಉ । ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದ ವಿರಚಿತ ವಾಯಿತು । ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಹೇಶ್ವರನ ಭಜಿಸುತಾರೋ ಅವ

10 ರಿಗೆ ಸರ್ವತ್ರ । ಅನಿತರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಶುಭಫಲಉ ಸ್ವಯಮೇವ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತದೆ ಯೆಂದು । ಸರ್ವಜನ ಪರಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರಸಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಶಾಸನ ॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥

10

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

No date is given in the record. It may be assigned to the 19th century A. D. on palaeographical grounds. The record merely gives the name of the temple of Vōṅkārēśvara indicating that the silver plate on which the inscription is found belongs to that temple.

1 ವೋಂಕಾರ್ರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ

11 (17)

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ತಾಮ್ರಶಾಸನ

The record is engraved on a single copper plate and its contents regarding the construction of the Ōṅkārēśvara temple are similar to those of the record No. 9 above. After giving the details of the date and construction of the temple, the record proceeds to give the details of the grants made for the maintenance and worship of the god by Lingarājēndra-vaḍeyar II, the Rājā of Coorg.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೩೯ನೆ ಯೀಶ್ವರ ಸಂವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಠ ಬಹುಳ ಬಿದಿಗೆಯು ಭಾನುವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೬೯೨ನೆ ಯೀ ಶುಭದಿವಸದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರವಂಶ ಕ್ಷೀರ ಪಾರಾವಾರ ಪಾರಿಜಾತಾಯಮಾನರಾದ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರ ಸಂಜಾತರಾದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ ಋಕ್ಯಾಖಿಗಳಾದ ವೀರಶೈವಮತ ಧುರೀಣ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂಸ್ಥಿತ ಸಮಾದ್ಯ ಕ್ಷೀರನಗರ ಮಧ್ಯ ಪರಿಭ್ರಾಜಮಾನ ಮಣಿಗಣ ಖಚಿತ ಚಾರು ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾದ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರಹಸಿತ ಮಾರ್ತಾಂಡ ಮಂಡಲರಾದ ಅಖಂಡಾಖಂಡ ವೈಭವ ಸಮೇತರಾದ ಸಕಲದಿಗಂತರಾಲ ವಿದ್ಯೋತ್ತಮ ಸಮಾನಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತ ರಾಜಧರ್ಮಾವಧಾರಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾದ ಮಹಾರಾಜ ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜೇಂದ್ರರವರ ಪೌತ್ರರಾದ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರು ಯಿ಼ಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಕ್ರುತ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿರಚಿಸಿದರೆ ಇಹ ಪರಮೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವಿತ ಫಲಭರಿತರಾಗಿ ಯಿರಬೇಕು ತತ್ಕಾರಣದಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಯಿರವಂಥಾ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಉ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತದ್ದಿವಸ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅಸದ್ರುಶ ಶ್ರೀಕುಶಲ ಮಣ್ಟಪಾದಿ ಯುಕ್ತ ರಾಜಕಮಲಾಕರಾಖ್ಯಾ ಪದ್ಮಕರಾಭಿರಾಮ ನೂತನೋಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತದಾರಭ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಸಿಯು ಭಾನುವಾರದವರಿಗೆ ವರುಷ ೨ ತಿಂಗಳು ೯ ದಿನ ೨೫ ಕಲಿದಿನ ೧೭೯೭೪೨೧ ನೆ ಯೇತದ್ರುಶ ಸುದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರಕವಾದಸ್ಥಾದ್ದನ್ನು ಸಾಮಗ್ರಿಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಶಿ ಶ್ರೀಕರವಾಗಿಯಿರುವಂಥ ಓಂಕಾ

ರೇಶ್ವರ ನಾಮಕ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಸನ್ತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾದ್ದು ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪರಮಕೃಪಾನುಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಕಲ ಮನೋರಥ ಪ್ರದವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥ ಯೇತದ್ದೇವತಾಯತ್ನ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಲು ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದ ವಿರಚಿತವಾಯಿತು ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ್ವರನ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವತ್ರ ಅನಿತರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥ 'ಶುಭಫಲಉ ಸ್ವಯಮೇವ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸರ್ವಜನ ಪರಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರಸಿ ಯಿರುವಂಥ ಶಾಸನ ॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥

ಅಂತು ವರುಷ ೧ಕ್ಕೆ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ಗಣಾಧೀಶ್ವರ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ ಶ್ರೀನಂದೀಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಸಹ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಶಾಶ್ವಿತದಿಂದ ನಡೆದು ಬರತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ನಿತ್ಯಕಟ್ಲೆ ಅನ್ಮೃತಪಡಿ ನಂದಾದೀಪ ವಿಶೇಷಕಟ್ಲೆ ಪಂಚಪರ್ವ ಸಂಬಳಗಾರ ಜನಕ್ಕೆ ಸಹ ಅಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿಯಿರುವ ಕಂಠೀರಾಯಿ ೧೨೨೧ ವಂದು ಸಾವಿರ ಯಿನ್ನೂರ ಯಿಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರಹಕ್ಕೆ ಹಣದಿಂದ ಜಿನಿಶಿಜಾಳಿ ಮುಂತಾದರಿಂದ ಉತ್ತಾರವನ್ನು ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹದ ಬಗ್ಯೆ ಅರಮನೆ ದಿರ್ವಾ ಕಚೇರಿ ಹಸ್ತಾಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲು ಕೊಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ನೇಮಿಸಿಯಿರುವಂಥವರಿಂದ ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ದೇವತಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ದಿನಂಪ್ರತಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಯಿಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಲೆಕ್ಕಪಕ್ಕ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಜಡ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುವದಾಗಿ ಯಂಬ ತಸ್ತೀಕು ನಿರೂಪಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಿವರ್ಷ ೪೯೨೨ನೆ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದ ನಿಜ ಜೇಷ್ಠ ತಾರೀಕು ೨೨ನೆ ಭಾನುವಾರ ॥

ಶ್ರೀ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರು

12

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗಂಟೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The year [18]85 A.D. and the month January are mentioned in the record.

It registers the grant of a bell to the god Mahāgaṇapati in the Ōṅkārēśvara temple by Lingaṇṇa, son of Kenche-gauḍa of Mysore.

1 ಸಂನ್ ೮೫ ಜನವರ್‍ರಿ ತಿಂಗಳು

2 ಮೈಸೂರು[1] ಕೆಂಚಿಗೌ[ಡ]ನ ಮಗ ಲಿಂಗಂಣನು ಮಾಹಗಣಪತಿಗೆ ಶಿವರ್ತಿ

13

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗಿಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದನೇ ಸಮಾಧಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is dated Kali 4909, Prabhava, Mārgaśira, śu. 2 Sunday. This corresponds to Sunday, 6th December, 1807 A.D.

The record belongs to the reign of Vīrarājēndra-vaḍeyar I, the Rājā of Coorg. He is styled as mahārāja in the inscription. This is a memorial tablet set up by the king on the death of his trusted servant Biddaṇḍra Bopu. Biddaṇḍra Bopu is said to have served the king for nineteen years in the hunting of elephants, tigers and other wild beasts and also in the battle against Tipu Sultan. His unflinching and honest services have been praised by the king. The inscription contains the signature of the king.

1 ಮಹಾರಾಜ ವೀರರಾಜೇಂ

2 ದ್ರ ವಡೆಯರವರ[2]

3 ಭಂಟ

---

[1] ಈ ಪದವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಂಸಪಾದ ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಿದೆ.

[2] ಇಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ರಾಜಮುದ್ರೆ ಇದೆ.

4 ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡ ಬಾವಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಿದ್ದಂಡರ
5 ಬೊಪು ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಬ ೫ ದಿವಸ ಅ
6 ರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿಗೆ ಬಂದಂತಾವನು ಪ್ರಭವ ಸಂ
7 ವತ್ಸರದ ವರ್‍ರಿಗೆ ಹತ್ತೊಂಬತು ವರುಷ ಪರ್‍ರಿಯಂ
8 ತ್ರಕು ಆನೆಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಬೇಟೆಯಲ್ಲು ಮ್ರುಗ
9 ಜಾತಿಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲು ಟೀಪು ಸುಲುತಾನರ ಮೇಗಳ
10 ಲಡಾಯದಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿಯಲ್ಲು ಅ
11 ಪಣೆ ಆದ ಮೇರ್‍ರೆ ದಿವಾರಾತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರ
12 ಯತ್ನದಿಂದ ಅಶಿಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬಂಟತನಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾ
13 ರ್‍ಯ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಡಕೊಂಡಂತಾ ಸರಕಾರ್‍ರೆಕಾರ ಬೊಪು
14 ಕಲಿಸಂದ ೪೯೧೯ನೆ ಪ್ರಭವಸಂ । ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶು ೭ ಯು ಭಾ
15 ನುವಾರ ಗಳಿಗೆ ೩೨॥ ಂಗೆ ಶಿವಾದೀನವಾದ್ದರ್‍ರಿಂದ ಯಿಾತ ಮಾ
16 ಡಿದಂತ್ತಾ ಸಿಂಮ್ಮ ಕುಹಲಾಲತನ ಬಂಟತನ ಪ್ರಾಣ ಆಪ್ತ
17 ಏಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ದವಾಗಿ ನಡಕೊಂಡಂತ್ತಾ ತಾರ್‍ರಿ
18 ಪಂನ್ನು ಕಾವಂದರು ಶಿಲೆಯಲ್ಲು ಬರಶಿ ಸಮಸ್ತರ್‍ರು ತಿಳಿಯು
19 ವ ಬಗ್ಯೆ ಅವನ ಸಮಾದಿ ಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಯಿಾ
20 ದಾರೆ ಶ್ರೀ ವಿ Veer Rajendir

14

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಸಮಾಧಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ
(ಈ ಶಾಸನ ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅನಂತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ)

The record is dated Saturday, 16th of August, 1879 A.D.

It is a memorial tablet set up in memory of B. Sōmaiya, eldest son of Biddaṇḍra Bopaṇṇa. He was the *sirkārekār* of Chikkavīrarājēndra. His body was interned in the burial grounds belonging to the Rājās of Coorg at the orders of the Chief Commissioner of Coorg. This *samādhi* was erected by his son B. S. Ponnappa by the side of the *samādhi* of Biddaṇḍra Bopu mentioned in the previous record.

1 ಕೊಡಗು ದೊಡ್ಡವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವೊಡೆಯರವರ ಸಿರ್‌ಕಾರೇಕಾರ್
2 ಬಿದ್ದಂಡ್ರ ಬೊಪಂಣನವರ ಪ್ರಥಮಪುತ್ರ ಮುತ್ತು ಚಿಕ್ಕವೀರರಾ
3 ಜೇಂದ್ರ ವೊಡೆಯರವರ ಸಿರ್‌ಕಾರೇಕಾರ್ ಬಿ । ಸೊಮ್ಮೈಯ್ಯನವ
4 ರು 1800ನೆ ಯಿಸವಿ ರವುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಜನನವಾಗಿ
5 1879ನೆ ಯಿಸವಿ ಆಗೀಷ್ಟು ತಾರೀಕು 16ನೆ ಶನಿವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾ
6 ಲ 6 ಘಂಟೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು
7 ಕೊಡಗು ಚೀಫ್‌ಕಮಿಾಷನರ್ ಸಾಹೇಬರ ಹುಕುಂ ಮೇರೆ ಕೊಡ
8 ಗು ಧೊರೆಗಳ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಗೊಳಪಟ್ಟ ಸಿವೇಶನದೊಳಗಣ ಕ
9 ಬರ್ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಪನ್ ಮಾಡಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ತಿಳಿಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಶಿಲಾಸ್ಥಾ
10 ಪನೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
11 Erected By His Dear Son B. S. Ponnappa

15

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದ ಗುರುಗದ್ದಿಗೆಯ ಹಿಂಭಾಗದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

The inscription is engraved on the plaster wall of the structure. It does not contain any date. The script appears to belong to the 19th century A.D. The inscription records the name Subaiya, probably, the person who built the structure. He resided in the village Bāḍaga belonging to Kārattu mūrnāḍu.

1 ಕಾರತ್ತು ಮೂರ್ನಾಡ ಬಾಡಗ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಯಿರುವೊಡೆಯ ಸು
2 ಬೈಯನಉರು ಕ

16

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ರಾಜರ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಆವರಣದ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ

The record merely mentions the Kali year 4909 which is equivalent to 1808 A.D. The same inscription is found repeated on three stones at different quarters around the Rājā's tombs, probably indicating the demarcation of the royal burial ground.

1 ಕಲಿಸಂದ ೪೯೦೯

17

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕನ್ನಿಕಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲವಾಡದ ಮೇಲೆ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1796, Bhāva, Jēshṭha ba. 5 Guruvāra and its equivalent of the Christian era, *viz.*, 4th June, 1874 A.D. is also mentioned.

The record registers the completion of the construction of the Kannikāparamēśvari temple on the date and also states that the doorways of the temple were got prepared out of the income from the shop belonging to Nāgayya-seṭṭi.

1 ಶ್ರೀ ವಾಸವಾಂಬ ಸಹಾಯ
2 ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕಾಬ್ದಾಃ ೧೭೯೬ ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾ
3 ದ ಭಾವನಾಮ ಸಂ| ರದ ಜೇಷ್ಟ ಬಹುಳ ೫ ಗುರುವಾ
4 ರದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕಂನ್ನಿಕಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ತಾನದ ಕೆಲ
5 ಸ ಪೂರೈಸಿದೆ ನಾಗೈಯ ಶಟ್ರಿ ಪಾಲಿನ ಅಂಗಡಿಯಿಂದಾ
6 ದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿಲವಾಡಗಳ ಸೇವಾರ್ಥಾ
7 ಸರ್ಂ ೧೮೭೪ನೆ ಜೂ೯ ತಾರಿಕು ೪ ರಲ್ಲೂ

18

ಮಡಿಕೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕನ್ನಿಕಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The date Pramāthi, Śrāvaṇa śu. 5, Guruvāra, and its equivalent in the Christian era, *viz.*, Thursday, 24th July, 1879 A.D. are mentioned in the record.

The record registers the grant of the brass plate covering the doors of the Kannikāparamēśvari temple got prepared out of the income from the shop of Nāgayya-seṭṭi.

1 ॥ ಶ್ರೀ ॥ ವಾಸವಾಂಬಾ ॥ ಸಹಾಯಂ ನಾಗ್ಯೆ
2 ಯ ಶೆಟ್ರಿ ಪಾಲಿನ ಅಂಗಡಿ ಶೇವಾರ್ಥ
3 ಪ್ರಮಾತ್ತಿ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸ
4 ರದ ಶ್ರಾವಣ ಶ್ದು ೫ ಮಿ ಗುರ್ರು
5 ವಾರ

ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲಿನ ಪಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ

6 ಸರ್ಂ ೧೮೭೯ ನೆ ಯ್ಸವಿ ॥ ಜುಲಾಯಿ ತಾರ್‍ಕು ೨೪ ನೆ ಗುರುವಾರ ॥

19 (10)

ಅಂಜನಗಿರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬಸದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1466 expired, Krōdhi being current, 15th of the bright fortnight of Kārtika which corresponds to 30th October, 1544 A.D.

Neither the king nor the dynasty is mentioned in the inscription. It is a Jaina record which eulogises Chārukīrti-paṇḍita-dēva of Beḷagoḷa and his disciples. It gives an interesting information that the images of Śāntitīrthēśvara and Anantanāthasvāmi were found in the Suvarṇāvati river in Śaka 1453 which were brought over to Anjanagiri and were consecrated in the Śāntinātha-basadi. This *basadi* was first constructed in wood and later on it was rebuilt in stone. The images consecrated in this *basadi* have inscriptions on their pedestals which go back to the 12th century A.D. on palaeographical grounds. (see Nos. 4, 6 and 7)

The record also mentions the grants made for the maintenance of the *basadi* by various persons.

1 ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥಾಯ ನಮಃ ॥ ನಿರ್ವಿಘ್ನಮಸ್ತು ॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥
2 ಶ್ರೀ ಮತ್ಪರಮಗಂಭೀರಸ್ಯಾದ್ವಾದಾಮೋಘ ಲಾಂಚ್ಛನಂ। ಜೀಯಾತ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಾಥ
3 ಸ್ಯ ಶಾಸನಂ ಜಿನ ಶಾಸನಂ ॥ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಘ ದೇಶಿಗಣ ಪುಸ್ತಕಗ
4 ಚ್ಛ ಕುಂಡಕುಂದಾನ್ವಯದ ಯಿಂಗಳೇಶ್ವರವಳಿಯ ಶ್ರೀ ಮದ್ಬೆಳುಗುಳಪುರವರಾ
5 ಧೀಶ್ವರ ಗುಂಮ್ಮಟ ಜಿನೇಶ್ವರ ಪಾದಪದ್ಮ ಮತ್ತ ಮಧುಕರಾಯಮಾನರಾದ ತ
6 ತ್ಕಾಲಧರ್ಮ್ಮ ಪ್ರವರ್ತ್ತಕರಾದ ಧರ್ಮ್ಮಾಚಾರ್ಯ್ಯರ ಬಿರುದಾವಲಿ ಎಂತೆಂದೊಡೆ ॥
7 ಪಂಡಿತಪುಂಡರೀಕ ಕುಲಮಂ ಪರಿಬೋಧಿಸಿ ಯುರ್ವ್ವಿಕೊರ್ಮ್ಮ ಉದ್ದಂಡ ಕುವಾದಿ
8 ಹೃತ್ತಮಮನೋಡಿಸಿ ಕೂಡೆ ದಿಗಂಬರಪ್ರಭಾಮಂಡನ ವೃತ್ತಮಂ ತಳೆದು ಭವ್ಯರಥಾ
9 ಂಗಮನೋವುತಾವಗಂ ಪಂಡಿತದೇವಸೂರ್ಯ್ಯನೆಸೆದಂ ನಯವಾಗ್ರುಚಿಯಿಂ ನಿರಂತರಂ ॥
10 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಯರಾಜಗುರು ಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯಮಹಾವಾದವಾದೀಶ್ವರ
11 ರಾಯವಾದಿಪಿತಾಮಹ ಸಕಲ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಚಕ್ರವರ್ತ್ತಿಗಳುಂ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯ ಜೀವರಕ್ಷಪಾ
12 ಲಕಾದ್ಯನೇಕ ಬಿರುದಾವಲೀ ವಿರಾಜಮಾನರುಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಾರುಕೀರ್ತ್ತಿಪಂಡಿತ ದೇವರು
13 ಗಳ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರಾದ ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ಚಾರುಕೀರ್ತ್ತಿಪಂಡಿತ ದೇವರುಗಳ ಪ್ರಿಯ
14 ಶಿಷ್ಯರಾದ ತಸ್ಯಾಗ್ರಜ ಶಿಷ್ಯ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಾರುಕೀರ್ತ್ತಿಪಂಡಿತ ದೇವರುಗಳ ಸತೀರ್ಥ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ
15 ಮಚ್ಛಾಂತಿಕೀರ್ತಿದೇವರು [ಗ]ಳು ಶಕವರ್ಷ ೧೪೬೬ ಸಂದ ವರ್ತ್ತಮಾನ ಕ್ರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸ
16 ರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶ್ಧ ೧೫ ಲೂ ಬರಸಿದ ಶಿಲಾ ಶಾಸನದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದೊಡೆ ತಮ್ಮ ಗುರು
17 ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ಚಾರುಕೀರ್ತ್ತಿಪಂಡಿತದೇವರುಗಳು। ಕಲಿಕಾಲಧರ್ಮ್ಮತೀರ್ಥ್ಥ ಪ್ರ
18 ವರ್ತ್ತನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸುವರ್ನ್ನಾವತಿ ನದಿಯಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶಾಂತಿತೀ
19 ರ್ತ್ಥೇಶ್ವರನು ಅನಂತನಾಥಸ್ವಾಮಿಯು ಶಕವರುಷ ೧೪೫೩ನೆಯ ವಿಕೃತು ಸಂವತ್ಸ

20 ರದ ಚೈತ್ರದಲು ಬಿಜೆಮಾಡಲಾಗಿ ಅಂಜನಗಿರಿಯ ಅಗ್ರನಿವಾಸಿಯಾಗಿರ್ದ್ದ
21 ಶಾಂತಿನಾಥಸ್ವಾಮಿಯ ಬಸದಿಗೆ ಬಿಜೆಮಾಡಿಸಿ ಗಿರಿಯಗ್ರದಲ್ಲಿ ದಾರುಮಯದ ಬ
22 ಸದಿಯ ಮಾಡಿಸಿ ಖರ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನುಜರಾದ ಕೊಣಸನಗರದ
23 ಶಾಂತೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯ ಮಾಡಿಸಿ ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಬಸ
24 ದಿಯ ಮಾಡಿಸೆಂದು ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕ್ರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾ
25 ರ್ತ್ತಿಕ ಶು ೧೫ ನೆಲೆಗೆ ಕಲುಗೆಲಸ ಹಾಲಧಾರೆಗಳ ನಡಸಿದ ವಿವರ ನಂಜರಾಯ
26 ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಲುವ ಬೆಮ್ಮತ್ತಿ ಬೂತನಹಳಿ ಮಲ್ಗನಕೆಱೆಯ ಸಮಸ್ತ ಹಲರಿಂ ಕಲುಗೆ
27 ಲಸಕ್ಕೆ ಸಂದ ಹೊಂನ್ನು ಗ ೨೦೦ ಹನಸೋಗೆಯ ಆದಿಶ್ರೀ ಅವ್ವಗಳು ಅಂಮನಹೊಸಹ
28 ಳ್ಳಿಯ ಭುಜಬಲಿ ಶ್ರೀ ಅವ್ವಗಳಿಂದ ಗರ್ಭಗೃಹವಗ್ಯೆವಲ್ಲಿ ಕಲುಗೆಲಸಕ್ಕೆ[2] ಸಂದದು ಗ ೩೦ ಹೊಂನ್ನು
29 ತಮ್ಮ ಗುರು ಶ್ರೀಮಚ್ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತದೇವರುಗಳಿಗೆ ತಾವಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಮೂಱು
30 ಹಾಲಧಾರೆ ಮಧ್ಯ ಬಾಗಿಲಲಿ ವೊಂದು ಹೊತ್ತಿನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಶೆಲಸಂದದು ಗ ೫೦ ಆಹಾರದಾ
31 ನಕ್ಕೆ ಶೆಲಸಂದದು ಗ . . . ಶುಭಕೃತು ಸಂವತ್ಸರದ ಪಾಲ್ಗುನ ಶು ೧೫ಲು[1] ಅಂಜನ
32 ಗಿರಿಯ ಶಾಂತೀಶ್ವರಗೆ ಬಿದಿರೆಯ ಸಿತಾಳಮಳಿಗೆಯ ಸಮಸ್ತ ಹಲರು ಕಂನಡಿ
33 ಗ ಹಲರು ನಾನಾದೇಸಿಯ ಹಲರು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮ್ಮ ನಾಲು ಕಟೆದ ಕಾಲುನಡೆ
34 ವೊಂದಕ್ಕೆ ಗ ೦'೧ವನು ಆಹಾರದಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡುವೆಉ ಯೆಂದು ಬರಸಿದ ಈ
35 ಧರ್ಮ ಶಾಸನ ಯಿಾ ಧರ್ಮ್ಮಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದವರು ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಕೊಂದ ದೋಷಕ್ಕೆ ಹೋಹ
36 ರು

ಅದೇ ಕಲ್ಲಿನ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ :

37 ಶಕವರುಷ
38 ೧೪೬೫ನೆ
39 ಯ ಶುಭಕೃತು
40 ಸಂವತ್ಸರದ
41 ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೧೩
42 ಬುಧವಾರ ವೃ
43 ಷಭ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ
44 ಮುಱುತಂಡ
45 ದೇಹಾರಗಳು
46 ಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಟೆ
47 ಯಾಯಿತ್ತು ||
48 ದಾನಶಾಲೆಗೆ
49 ಹಳ್ಳಿವಯುಲ
50 ಗದ್ದೆಯ ಕ್ರಯದ
51 ಮಉಲ್ಯ ಗ ೭೦
52 ಕೊಲಾಯರು ಹೊ
53 ಸಗದ್ದೆ ಗಯ್ದುದ
54 ಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದು ಗ ೫೦
55 ಉಭಯಂ ವೆಚ್ಚ
56 ಗ ೧೨೦ಕೆ ಆದಾ
57 ಯ ಶ್ರೀ ಮಚ್ಚಾ
58 ರುಕೀರ್ತ್ತಿಪಂಡಿತ
59 ದೇವರುಗಳ ಶಿಷ್ಯ
60 ರು ಹನಸೋಗೆಯ ಆ
61 ದಿಶ್ರೀ ಅವ್ವಗಳು
62 ಭುಜಬಲಿ ಶ್ರೀ
63 ಅವ್ವಗಳಿಂ ಗ ೨೪
64 ಬಸವಪಟ್ಣದ ಅನ
65 ಂತಮತಿ ಅವಗಳು
66 ನೇ [ಮಿ]ಶ್ರೀ ಅವ್ವಗಳಿಂ ಸ
67 ಂದದು ಗ ೨೪ ಮು
68 ದ್ದಿಸೆಟ್ಟಿಯ ವಿಜೆ
69 ಯಶ್ರೀ ಅವ್ವಗಳಿ
70 ಂ ಸಂದದು ಗ ೧೦
71 ಮಲುಗನ ಹಳಿಯ
72 ಆದ್ಯಕ್ಕಗಳಿಂ ಸಂ
73 ಗ ೧೨ ಹಾರುವ
74 ಸೆಟ್ಟಿಯ ವಿಜೆಯ
75 ಣ ಶಟ್ಟರಿಂ ಗ ೩೦
76 ಕಂಣನೂರ ದೇವರ ರ

[1] ಈ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದೆ

[2] ಕಲುಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದೆ

77 ಮ ಶಟ್ಟಿಯರಿಂ ಗ ೧೨
78 ಅಸುಂಡಿಯ ಅರಸ. . .

(ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತಿದೆ)

ಅದೇ ಕಲ್ಲಿನ ಬಲಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ :

79 ಸ್ವದತ್ತಾಂ
80 ಪರದತ್ತಾಂ
81 ವಾ ಯೋ ಹ
82 ರೇತ ವಸು
83 ಂಧರಾಂ |
84 ಷಷ್ಟಿ ವ
85 ರ್ಷ ಸಹ
86 ಸ್ರಾಣಿ ವಿ
87 ಷ್ಟಾಯಾ
88 ಂ ಜಾಯ
89 ತೇ ಕೃಮಿಃ ||
90 ದಾನಪಾಲ
91 ನಯೋರ್ಮ್ಮ
92 ಧ್ಯೇ ದಾನಾ
93 ಚ್ಛ್ರೇಯೋ
94 ನು ಪಾಲ
95 ನಂ ದಾನಾ
96 ತ್ಸ್ವರ್ಗ್ಗಮವಾ
97 ಪ್ನೋತಿ ಪಾಲ
98 ನಾದಚ್ಯುತ
99 ಂ ಪದಂ ||
100 ಸ್ವದತ್ತಾ ದ್ವಿಗು
101 ಣಂ ಪುಣ್ಯ
102 ಂ ಪರದತ್ತಾ
103 ನು ಪಾಲನ
104 ಂ | ಪರದತ್ತಾ
105 ಪಹಾರೇಣ
106 ಸ್ವದತ್ತಂ ನಿಷ್ಪ
107 ಲಂ ಭವೇತ್ ||
108 ಈ ಮಾಡಿದ ಧ
109 ರ್ಮ್ಮಗಳು ಆಚ
110 ಂದ್ರಾರ್ಕ್ಕ ಸ್ಥಾ
111 ಯಿಯಾಗಿ ನಡೆ
112 ಯಲಿ ಯೆಂದು
113 ಬರಸಿದ ಧರ್ಮ್ಮ
114 ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಮ
115 ಂಗಲ ಮಹಾ
116 ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

20 (8)

ಪಾಲೂರು, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is not dated. It is written in a mixed character. There are Grantha, Malayalam, Tamil and also a few Vaṭṭeḻuttu characters. Even the language appears to be a combined one comprising of Tamil, Malayalam and Tulu. It may belong to about the 14th century A.D.

Bōdharūpa-Bhagavar is the king mentioned in the record. He is said to have been a disciple of Avidyāmṛityu-bhaṭṭāraka. Nothing is known about these two persons.

The king made grants for the god Pālayūr Mahādēva and entrusted its maintenance to the Śrīvaishṇavas, the merchants, the Thousands and the Brahmans of the Eighteen countries. The penalties for neglect mentioned in the record are also peculiar.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ | ವಿನಾಯಕಂ ವಿಶೇಷಜ್ಞಂ
2 ಗುರುಂ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀನ್ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ [ಯ]ಥಾ
3 ಶಕ್ತ್ಯಾ ಕರಿಷ್ಯೇ ಶಾಸನಂ ಶುಭಂ ಸ್ವಸ್ತಿ
4 ಶ್ರೀಮ [ತ್] ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪರ್ಷದವಿದ್ಯಾವೃತ್ಯ ಭ
5 ಟ್ಟಾರಕ ಶಿಷ್ಯ ಬೋಧರೂಪ ಭಗವರ್ ಪಾಲ
6 ಯೂ[ರ್] ಮ್ಮಹಾದೇವರ್ಕ್ಕ ಚ್ಛೈದ ಶಿಲಾಶಾಸನಂ |

7 ಪದಿನೆಣ್ದೇಶಿ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರ್ ಮುನ್ತಾನ
8 ಪದಿ[ನೆ]ಣ್ದೇಶಿ ವಳಂಚಿಯರ್ ಪದಿನೆಣ್ದೇ
9 ಶಿ ಪ್ಪಡಪಿಡಿಚ್ಚ ಪಲ್ಲಾಯಿರವರ್ ಪದಿನೆಟ್ಟು
10 ನಾಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಿವಗಳಿಲ್ಕಣ್ಡಾರ್ ಕಣ್ಡಿರ
11 ಕ್ಷಿಕ್ಕ ಕಡವರೆಣು ಚೆಯ್ದ ಶಿಲಾಶಾ
ಱ
12 ಸನ ಮಾವದು ಶಾನ್ತಿನೋಡು ಪೂವಿಸ್ಥಾ
13 ನನ್ನೋಕ್ಕಿಯಮಚ್ಚಾನಮಚ್ಚಪಡಿ ಚೆಲು
14 ತ್ತಾನಾಗಿಲ್ ತನ್ತನ್ದಯೈ ಕೊಣು
ಱ
15 ನ್ತಾಯೈ ಕಳತ್ರಮ್ ವಚ್ಚುನ್ತಾಮ್ ಪಿಱನ್ದ
16 ನಾಡು ವಾಱುಮರಶೈತ್ತಾನ್ ಕೊಣವ
ಱ
17 ನ್ನಾಟ್ಟುಲ್ ವಲತ್ತು ಕೆಟ್ಟಿಯಿಡತ್ತು ಪಿಡಿಚ್ಚಾ
18 ನೈ ಮೂಕ್ಕಱುತ್ತವನ್ಪೆಣ್ಡಿಲೈ ಕಳ
19 ತ್ರಮ್ ವಚ್ಚಾನ್ಪಡಕ್ಕಡವ ದಣ್ಡಮ್ ಪಡಕ್ಕ
20 ಡವನ್ ನಿತ್ಯಚ್ಚೆಲವುನ್ನಿಕ್ಕ ಸಂಕೇತಂ
21 ಗಳುಮ್ ಶ್ರೀ ಭಣ್ಡಾರ ಪೊತ್ತಗಮಾಟ್ಟೊ
22 ರುಕ್ಕಾಲೆಡುತ್ತು ವಾಶಿಪ್ಪಿತ್ತು[ಅ]ದಿಲ್ಪಟ್ಟಪ
23 ಡಿ ಚೆಲ್ಲಾದ ಚೆಲವು ಚೆಲುತ್ತಕ್ಕಡ
24 ವರ್ ಪದಿನೆಣ್ದೇಶಿ ವಳಞ್ಚಿ
25 ಯರ್ ನಾಲು ಮುತ್ತಾಮಯ್ಯಾಳುಮ್ಮನೂಱ್ಱಮು
26 ನ್ತಯಿ

TRANSLITERATION

1 svasti śrī | Vināyakaṃ viśēshajñaṃ
2 guruṃ dēvīṃ Sarasvatīn namaskṛitya [ya] thā
3 śaktyā karishyē śāsanaṃ śubhaṃ svasti
4 śrīma[t]-Purushōttama-parshad-Avidyāmṛityu-bha
5 ṭṭāraka śishya Bōdharūpa-Bhagavar Pāla
6 yū [r] Mahādēvarkku cheyda śilā-śāsanaṃ
7 padiṇendēśi Shrīvaishṇavar muntāna
8 padi [ne]ṇ-dēśi Vaḷaṃchiyar padineṇ-dē
9 śi ppaḍa piḍichcha-Pallāyiravar padineṭṭu
10 nāṭṭu-Brāhmaṇar ivagaḷil kaṇḍār kaṇḍ ira
11 kshikka kaḍavar-eṉṟu cheyda śilā-śā
12 sanam-āvadu śāntinōḍu pūvisthā
13 na nnōkkiy amachchān amachchapaḍi chelu
14 ttānāgil tan-tandayai koṉṟu
15 n-tāyai kaḷatram vachchun tām piṟanda
16 nāḍu vāḷum araśaittān koṉṟava
17 n nāṭṭul[1] valattu keṭṭiy iḍattu piḍichchā
18 nai mūkk-aṟutt-avan peṇḍilai kaḷa

1, Read *nāṭṭil*

19 tram vachchān paḍakkaḍava daṇḍam paḍakka
20 ḍavan nitya chchelav [u]m mikka saṃkētaṃ
21 gaḷuṃ śrī-bhaṇḍāra-pottagam āṭṭ-o
22 rukkāl eḍuttu vāśippittu [a]dil paṭṭapa
23 ḍi chellāda chilavu cheluttakkaḍa
24 var padineṇ-dēśi Vaḷañchi
25 yar nālu muttāmay-āḷum-munūṟka-mu
26 ntayi

21 (9)

ಭಾಗಮಂಡಲ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

This record is also written in a mixed character and language like that of Pālūr (No. 20). It records some grants to the god of Bhagaṇḍāśrama by Bōdharūpa-Bhagavar and others. It also mentions a chief, Mēlpuṇḍi Kunniyarasa as ruling the nāḍ. The astronomical data given in the record are not verifiable for determining the date. Pakaṇḍala-āchāri was the engraver of this inscription.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ [।] ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಗುರುವ್‌ಭಕ್ತ್ಯಾ । ಕನ್ಯಾ
2 ರೂಢ ಬೃಹಸ್ಪತೌ [।] ವೃಶ್ಚಿಕಾಖ್ಯೇ ಮಹಾಮಾ
3 ಸೇ ಬೃಹಸ್ಪತ್ತ್ಯುತ್ತರಾದಿನೇ ॥ ಕರಿಷ್ಯೇ ಶಾಸನ[ಂ] ಸ
4 ರ್ವ್ವವ್ । ಗುರೋರಾನನ್ದರೂಪಿಣಃ [।] ಶಾಸನಾಂ ಬೋಧರೂಪೋ
5 ಹಂ ಶ್ರೀ ಭಗಣ್ಡಾಶ್ರಮೇ ಪಿಹಿ [।] ಮೇಲ್ಪುಣ್ಡಿ ಕುನ್ನಿಯರಸನ್ನಾ
6 ಡುವಾಟಾನಿಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸುಷೋ [ರ]ತ್ತಮಪಷ[ರ]ತ್ತೋಧರೂಪ
7 ಭಗವರರಸು ಮುನ್ತಾಯಚ್ಚೈವಿತ್ತ ಚೆಪ್ಪೇಟ್ಟ ಲಕಪ್ಪಟ್ಟ ನಿಚ್ಚ
8 ಚ್ಚಿಲವಡಯ ಪೊರುನಾಳ್ತಪ್ಪಿಚ್ಚಾನುಕ್ಕು ಕುನ್ನಿಯರಸನ್ಮ
9 ನ್ತಾಯಾಣ್ಪೆಣ್ಣ ಕಪ್ಪಡ ಮೇಲಿನ್ನಾಡುವಾಟಕ್ಕಡವರ
10 ಸನಾಣಾ ಆಣತ್ತಪ್ಪು ಪನ್ನಿರಣ್ಡು ಕಾಣಮ್ ಪೊನ್‌ಕಾ
11 ಸನ್ಮಿ ಒರುನಾಳುಕ್ಕು ಇರಟ್ಟಿಪ್ಪಡಿ ದೇವಕ್ಕುರ ಅಪ್ಪಡಿ ಅಚ್ಚಿ
12 ವಟ್ಟಿವ್ ಆದಿಲೇಱುಲ್ ಪನ್ನಿರು ಕಳಞ್ಚು ಪೊನ್ನೇ
13 ಱು ಮಾಱು ಅರಶುಕ್ಕು ನನ್ದಾವಿಳಕ್ಕು ಪದಿನೇಱು । ನಾಳಮು
ಱ
14 ದು [ಮು]ದಲಾಯ ಪೊದುವಾಳರಿಡಕ್ಕಡವರಿಯಿರುವತ್ತಱು
15 ನಾಱಿ ಒಱುಕ್ಕವಿಕ್ಕಿರು ನಾಱಿ ಪುಷ್ಪತ್ತುಕ್ಕು ನಾನಾಱಿ
16 ಆಗಮುಞ್ಚು ಮಾಲ ಮುಪ್ಪತ್ತಿರಣ್ಡು ವೃಶ್ಚಿಕ ವಿಳ
17 ಕ್ಕಾದಿ ಶಾನ್ತಿನೋಡು ಪೂವಿಸ್ಥಾನನ್ನೋಕ್ಕಿಯಮಚ್ಚಾ
18 ನಮಚ್ಚಪಡಿ ಕಿಲುತ್ತಾನಾಕಿಲ್ತಾನ್ಸಿಱನ್ತ ನಾಡುವಾ
19 ಱುವ್ ಅರಸನ್ನೈ ಕುಲಕರುದುಮಾಣ ಅವನ್ನಾಟ್ಟಿ
20 ಲ್ ವಲತ್ತು ಕಟ್ಟಿಯಿಡತ್ತು ಪಿಡಿಚ್ಚಾನೈ ಮೂಕ್ಕ
21 ಱುತ್ತು [ಅ]ವನ್ಪೆಣ್ಡಿಲ್ಲೈತ್ತಾನ್ಕಳತ್ರವಚ್ಚಾನ್ಪಡ
22 ಕ್ಕಡವ ದಣ್ಡವ್ ಇವ್ವಾಣಮಿಱಾನ್ನೈ ಕಣ್ಡುಂ
23 ಕೇಟ್ಟುಮುಪೇಕ್ಷಿತ್ತು ಪೋಮರಸುಕ್ಕು ತನ್ನಾಟ್ಟಿಲ್ಪುಕ್ಕು
24 ತಿಯಾಣ ಆಣತಪ್ಪಿನಾಡು ವಿಡುವಿತ್ತೈಯ್ಯತ್ತುಕ್ಕು
25 ವಿಡಕ್ಕುಡವರ್ ಪ್ರಕೃತಿಪಡಕಮುನ್ತಾಯ ಪಣಿಯಞ್ಚು

26 ಮಹಾಭಾರತವೊಱ್ಱು ಇಚ್ಚಿಲವಿಲೊಱ್ಱು ತಪ್ಪಿ
27 ಲ್ ನಾಳುಕ್ಕಿರಣ್ಡರೈಕ್ಕಾಣಮ್ ಪದಿನೆಣ್ಡೇಶಿ ಪ
28 ಡಪಿಡಿಚ್ಚ ಪಲ್ಲಾಯಿರವರ್ | ವಳಞ್ಚಿಯರ್ | ರಕ್ಷಿಕ್ಕ ವ
29 ಕಣ್ಡಾಲೈಯ | ಸನ್ಯಾಸಿಕಳುಮ್ಮರಸು ಮ್ಮುನ್ತಾಯ
30 ಇದಿಲ್ಮಿಕ್ಕದು ಭಣ್ಡಾರಪ್ಪೊತ್ತಕತ್ತಿಲುಮ್
31 ಚೆಪ್ಪೇಟ್ಟಿಲುಮುರಕ ಪಕಣ್ಡಲ ಆಯಾರಿ ಎೞುತ್ತು

TRANSLITERATION

1 svasti śrī [|] namaskṛitiya gurum bhaktyā | Kanyā
2 rūḍha-Bṛihaspatau [|] Vṛiśchik-ākhyē mahā-mā-
3 sē Bṛihaspatty-uttarā-dinē || karishyē śāsana[ṃ] sa
4 rvvam | gurōr ānanda-rūpiṇaḥ [|] śāsanāṃ Bōdharūpō-
5 'haṃ śrī-Bhagaṇḍāśramē' pi hi [|] Mēlpuṇḍi-Kunniyarasan-nā
6 ḍu-vāḷānikka śrīmat-Pu[r]shōttama-pa[r]shat Bōdharūpa-
7 Bhagavar-arasu muntāy-chchaivitta cheppēṭṭil akappaṭṭa nichcha-
8 chchilav-aḍayav-oru-nāḷ tappich chānukku Kunniyarasan-mu-
9 ntāyāṇ-peṇṇ-akappaḍa mēl-in-nāḍu vāḷakkaḍav-ara
10 san-āṇā āṇattappu panniraṇḍu kāṇam pon kā
11 sanmi oru-nāḷukku iraṭṭippaḍi dēvarkku appaḍi āchchi-
12 vaṭṭam adil ēṟil panniru-kaḷañchu ponn-ē
13 ḻu māṟṟu araśukku nandāviḷakku padinēḻu | nāḷ amu
14 du [mu]dalāy poduvāḷar-iḍakkaḍav-ariy-iruvattaṟu
15 nāḻi oḻukk-avikk-iru-nāḻi pushpattukku nā-nāḻi
16 āgamañchu-māla muppattiraṇḍu Vṛiśchika-viḷa-
17 kk ādi śāntinōḍu Pūvisthānan-nōkkiy amachcha-
18 nam achchapaḍi cheluttānākil tān piṟanta nāḍu-vā-
19 ḻum arasanai kula karudum-āṇa avan nāṭṭi-
20 l vaḷattu kaṭṭiy-iḍattu piḍichchānai mūkk-a
21 ṟuttu [a]van-peṇḍilai-ttān kaḷatra-vachch[ān] Paḍa
22 kkaḍava daṇḍam ivv-āṇa-miṟā nai kaṇḍuṃ
23 kēṭṭum-upēkshittu pōm arasukku tan-nāṭṭil prakṛi-
24 tiyāṇa āṇatappi nāḍu viḍuvit-taiyyattukku
25 viḍakkaḍavar prakṛiti paḍaka muntāya paṇiy-añchu
26 Mahābhāratam oṟṟu i-chchilavil-oṟṟu tappi-
27 l nāḷukk-iraṇḍ-arai-kkāṇam padinen-dēśi pa-
28 ḍa-piḍichcha-Pallāyiravar | Vaḷañchiyar | rakshikka Va
29 kaṇḍālaiya | sanyāsikaḷumm-arasum muntāya
30 idil mikkadu bhaṇḍāra-ppottakattilum
31 cheppēṭṭilum uraka Pakaṇḍala-āyāri eḻuttu

22

ಭಾಗಮಂಡಲ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಿಷ್ಣುವಿಗ್ರಹದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪೀಠದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Kali expired 4898, Naḷa, Māgha śu. 1, Bhānuvāra which corresponds

to Sunday, 29th January, 1797 A.D. It belongs to the reign of Vīrarājēndra I, the Rājā of Coorg. It refers to the consecration of the image of Vishṇu in Bhagaṇḍēśvara temple.

Similar inscriptions are also found on the pedestals of the image of Kumārasvāmi and the processional image of Bhagaṇḍēśvara indicating that these two images were also consecrated on the same day.

1 ಮಹರಾಜ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರಾ ವಡೆಯರು

2 ಸಮಸ್ತಾನ ವಿ ಕೊಡಗು

3 || ಕಲಿ ಸಂದ ೪೮೯೮ನೆ ನಳ ಸಂ | ಲ್ಲು ಮಾ

4 ಗ ಶು ೧ ಭಾನುವಾರ || ಗಾ | ಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತ್ರಿಷ್ಟೆ |

(ಇದೇ ರೀತಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಭಗಂಡೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೀಠಗಳ ಮೇಲೂ ಇದೆ.)

23

ಭಾಗಮಂಡಲ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಮಾಲೆ ಕಂಬದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಶಾಸನ

The record is dated 1881 A.D. It is in two languages and scripts. The earlier portion in Kannada script and language mentions that the lamp-stand was got prepared by Beḷḷiyappa of Nelji, son of Maṇavaṭṭi Timmayya.

The second record in Malayāḷam language and script, mentions Chinnappa, the person under whose supervision the lamp was prepared. The lamp-post is about five feet high and is of heavy solid bronze with lamps all round.

(i) ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ :

1 1881ನೆ ಯಿಸವಿಯಲ್ಲು ಮಣವಟ್ಟಿ ತಿಂಮ್ಮೈಯನವರ ಮಗ ಬೆಳ್ಯಾಪ್ಪ ಮಾಡ್ಸಿದು ನೆಲ್

2 ಜಿ ಗ್ರಮದ

(ii) ಗ್ರಂಥ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ :

1 ವೇಣಾಟ್‌ಕಾರನ್ ಎರಿಞ್ಞೋಳಿ ಯಿರಿಕ್ಕುಂ ವಾಪ್ಪ ಪಣಿಕ್ಕಾರನ್ ಚಿನ್ನಪ್ಪನ್ ಪಣಿಕ್ಕಾರೆ ಕೊಂಡು ತಳಿಪ್ಪರಂಬು ಚೆಂಬೋಟ್ಟಿ ಪುದಿಯ ಪರಂಬತ್ತು ರಾಮನ್ ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಮಣೋಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪನ್ ಮೊಯಿಲಿ ತಂಡೆ ಕಲ್ಪನ ಪ್ರಕಾರಂ ಉಂಡಾಕಿಚ್ಚ ಬೆಳಕ್

TRANSLITERATION

(ii) vēṇāṭkāran Eriñjōḷi yirikkuṃ vāppa paṇikkāran Chinnappan paṇikkāre koṃḍu Taḷippa-rambu Chembōṭṭi Pudiya parambattu Rāman paṇikkar Maṇōṭṭi Beḷḷiyappan moyili taṃḍe kalpana prakāraṃ uṃḍākichcha beḷak

24

ಭಾಗಮಂಡಲ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಭಗಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪೀಠದ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನ.

The record is dated Kali 4940, Vikāri, Kārtika śu. 9 Bhārgāvāra and Śatabhisha-nakśatra. Its equivalent of the Christian era *viz.*, 15th November, 1839 is also mentioned in the record. The inscription belongs to the British period when Captain Lehardi was the Superintendent of Coorg.

The record mentions that Divān Ponnapuyi Bopu and Mīnākshayya together got a silver *pīṭha*, a *prabhāvaḷi*, three golden umbrellas, two *sūryapānas* and two *pattakas* made, for use at Mūlakāvēri out of the income received through the *kāṇike* and *harike* by the devotees who attended the Jātra of Mūlakāvēri.

1 ಶ್ರೀ ಮೂಲ ಕಾವೇರ್‍ರಿ ಅಂಮನವರ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದಂಥಾ ಪ್ರಜೆಗಳು ವೊಪ್ಪಿಸ್ತ ಕಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನ ಶೀಮೆ ಜನರ್‍ರು ಹರ್‍ರಿಕೆ ವೊಪ್ಪಿಸ್ತ ಬಾಬ್ತು ಐವಜಿನ

2 ಪೈಕಿ ಕಲಿವರುಷ ೪೯೪೦ನೆ ವಿಖಾರ್‍ರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶ್ಧ ೯ ಭಾರ್ಗವಾರ ಶತ್ತಬಿಷಾ ನಕ್ಷತ್ರಕೆ ಸಲೂವ ೧೮೩೯ ನೆ ಯಿಸ್ವಿ ನವಂಬರ್‍ರು ತಾ ೧೫ ಲ್ಲೂ ರ್‍ರುಪಾಯಿ ೧೨೪೨ ರ ಐವಜಿಗೆ

3 ಶ್ರೀ ಮೂಲ ಕಾವೆರ್‍ರಿ ಅಂಮನವರ ಕುಂಡಿಕೆಗೆ ಧರ್ಮ ಶಾಶ್ವಿತವಾಗಿ ಯಿರ್‍ರುವದಕೊಸ್ಕರ ಕೊ। ದಿ। ಸೂಪ್ರಿನ್‌ಟೆಂಡ್ಯಾಂಟ್ ಕೇಪಟನ್ ಲೀ ಹಾರಡಿ ಸಾಹೆಬರವರ ದಿವ್ಸದಲ್ಲು ದಿವಾನ್ ಪೊಂನಪು

4 ಯಿ ಬೊಪು ಕ। ಮಿನಾಕ್ಷೈಯ ಸಹ ಸೂಕ್ತನವಾಗಿ ವಿರಚಿಶಿ ವೊಪ್ಪಿಸ್ತ ಬೆಳಿಪೀಠ ೧ ಪ್ರಬಾಳೆ ೧ ಚಿಂನದ ಛತ್ರಿ ೩ ಸೂರ್ಯಪಾನ ೨ ಪತ್ತಕ ೨ ಸಹಾ

25

ತಲಕಾವೇರಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಅಗಸ್ತ್ಯೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗಂಟೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

No date is mentioned. The characters may be assigned to the 19th century A.D. The inscription registers the grant of a bell in memory of Muddamma, wife of Moṇṇappa.

1 ಮನೆಯ ಪಂಡ ಮೊಂಣಪ್ಪನವರ ಪತ್ನಿ

2 ಮುದ್ದಮ್ಮನವರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ

26

ಪಾಡಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ

The given date Kali expired 4912, Pramōdūta, Chaitra śu. 12, Chandrāvāra corresponds to Monday, 16th April, 1810 A.D.

The record, issued during the reign of Lingarājēndra of Koḍagu (Lingarāja II), refers to his hunting at Balyāṭarre forest, in which he killed 34 elephants and captured 8 cubs alive. To commemorate this event he granted an image of a silver elephant to god Subrāya of Pāḍi temple. This image is about a foot in height. The inscription is engraved between the floral bands on the back of the elephant. At the centre of it is engraved the letter 'lim' in bold type indicating the name of the king.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಕಲಿ ಸಂದ ೪೯೧೨ ನೆ ವ

2 ರ್ತನೆಗೆ ಸಲುವ ಪ್ರಮೋದೂತ ಸಂ ಚೈತ್ರಾ ಶು ೧೨ ಚಿಂದ್ರಾವಾರದಲ್ಲು ಶ್ರೀಮತು

3 ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಜ ಲಿಂಗರಾಜೇಂ

4 ದ್ರ ವಡೆಯರವರೂ ಪಾಡಿ ನಾಲ್ಕುನಾಡ ಪೈಕಿ ಬಲ್ಯಾ

5 ಟರ್‍ರೆ ಕಾಡಿನ ಬ್ಯಾಟೆಯೊಲ್ಲು ದೊಡ್ಡ ಆನೆ ೩೪ ಹೊಡ

6 ದು ಸಂಣ ಮರ್‍ರಿ ೮ ನ್ನು ಕೈಸೆರೆ ಹಿ

7 ಡಿದು ತಂದದ್ವಾರ್ರಿಂದಾ[1] ಪಾಡಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವರ್ರಿಗೆ ಥಂರ್ಮ್ಮ ಶಾಶ್ವಿತವಾಗಿ
8 ವಪ್ಪಿಶಿದಂತ್ತಾ ಬೆಳಿ ಆನೆ|

27

ಪಾಡಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಇಗ್ಗಿತಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಗಡಿನ ಶಾಸನ

The record registers the renovation of the Subbarāya temple at Pāḍi and the setting up of the gold *kalaśa* on the temple by one Appāraṇḍa Bōpu.

Regarding the date, Kali 4936 and Jaya are mentioned which correspond to 1834–35 A.D.

1 ಯಿಾ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಂ
2 ನ್ನು ಅಪ್ಪಾರಂಡ ಬೋಪುನು ಕಲಿವರ್ಷ
3 ೪೯೩೬ ನೇ ಜಯ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲು
4 ಜಿನ್ರೋದ್ಧಾರ ಮಾಡ್ಸಿ ಸುವರ್ನ ಕಲಶ ಮಡಗಿ
5 ಸಿದ್ದು

28 (11)

ಕಟ್ಟೆಪುರ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಠದಲ್ಲಿರುವ ತಾಮ್ರಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1615, Śrīmukha, 12th of the bright fortnight of Pushya which corresponds to 29th December 1693 A.D. It is a copper plate grant issued by the Bēlūr chief Kṛishṇappa-nāyaka to Yōgapaiya. Kṛishṇappa-nāyaka was the grandson of Kṛishṇappa nāyaka and son of Venkaṭādri-nāyaka. It is stated in the record that the Vijayanagar king Kṛishṇadēvarāya granted Bēlūr–sīme to Yerra-Kṛishṇappa-nāyaka, forefather of the Chief. Kaṭṭepura and Hirumanahaḷḷi were the two villages granted by the Chief and these villages are stated to have been situated in Nirgunda-sthaḷa of Tunganāḍ in Arkalagud. The donee, Yōgapaiya was the grandson of Subrahmaṇya-dēva and son of Puṭṭarasaiya. He belonged to Vāsishṭa-gōtra, Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākha.

ಶುಭಮಸ್ತು || ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರ ಚಾಮರ ಚಾರವೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲ ಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೇ || ವನ್ದೇ ಲೀಲಾ ವರಾಹಸ್ಯ ದಂಷ್ಟ್ರ ದಣ್ಡ ಸ ಪಾತು ನಃ ಉಧೃತಾ ಮೇದಿನೀ ಯೇನ ಕಲಂಕಮಿವ ಯತ್ರಸಾ || ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಸಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರುಷಗಳು ೧೬೧೫ನೆಯ ಶ್ರೀಮುಖ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಶು ೧೨ ಲು ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದ ಆಪಸ್ತಂಬ ಸೂತ್ರದ ಬೇಲೂರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ ಪೌತ್ರರಾದ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ನಾಯಕರ ಪುತ್ರರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ವಸಿಷ್ಠ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ಋಕ್ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯನರಾದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಗಳ ಪೌತ್ರರಾದ ಪುಟ್ಟರಸೈಯನ ಪುತ್ರರಾದ ಯೋಗಪೈಯಗೆ ಬರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮದಾನ ಶಾಸನ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ರತಾಪ ಶ್ರೀ ವೀರಕೃಷ್ಣರಾಯದೇವ ಮಹಾರಾಯರವರು ನಮ್ಮ ವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹರಾದ ಸಿನ್ಧುಗೋವಿನ್ದ ಹಿಮಕರಗನ್ಧ ಧವಲಾಂಕಭೀಮ ಮಣಿನಾಗಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ ಬಲೀಯದ ಸಪ್ತಾಂಗ ಹರಣರಾದ ಯರಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕರ್ಯೆಯನವರಿಗೆ ಪಾಲಿಸ್ತ ಬೇಲೂರ ಶೀಮೆಗೆ ಸಲುವ ಅರಕಲ್ಗೋಡ ವಲಿತದ ತುಂಗನಾಡ ನೀರುಗುಂದ ಸ್ತಳದಲ್ಲಿ ಕೊಣಿಗನಹಳ್ಳಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣದ ಜಮಿಾನಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ನಿಲುವಾಗಿಲಿಗೆ ವುತ್ತರ ವಾದ ಕಟ್ಟೆಪುರದ ಗ್ರಾಮ ಯಿಪ್ಪುಗಳಲೆಗೆ ಪೂರ್ವವಾದ ಹಿರುಮನಹಳ್ಳಿ ಸಹಾ ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದ ಆಪಸ್ತಂಬ ಸೂತ್ರದ

[1] ರ್ರಿಂದಾ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ ಪೌತ್ರರಾದ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿನಾಯಕರ ಪುತ್ರರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ವಸಿಷ್ಠ ಗೋತ್ರ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ಋಕ್ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯನರಾದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಗಳ ಪೌತ್ರರಾದ ಪುಟ್ಟರಸ್ಯೆಯನ ಪುತ್ರರಾದ ಯೋಗಪ್ಪೆಯಗೆ ಕಟ್ಟಿಪುರದ ಗ್ರಾಮ ಹಿರುಮನಹಳ್ಳಿ ಸಹ ಯಿಾ ತಥಾತಿಥಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮನ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಿರಣ್ಯೋದಕ ದಾನ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿವಾಗಿ ಯಿಾ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಲುವ ಅಕ್ಷಿನಾಗಾಮಿ ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪ ಜಲ ಪಾಷಾನ ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯಂಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟ ಭೋಗ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಆಗುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಸಂತಾನ ಪರಂಪರಾ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿ ಗಳಾಗಿ ದಾನಾದಿ ವಿನಿಮಯ ವಿಕ್ರಯಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿಹುದು ಯೆಂದು ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದ ಆಪಸ್ತಂಬ ಸೂತ್ರದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ ಪೌತ್ರರಾದ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿನಾಯಕರ ಪುತ್ರರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ವಸಿಷ್ಟ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ಋಕ್ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯನರಾದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಗಳ ಪೌತ್ರರಾದ ಪುಟ್ಟರಸ್ಯೆಯನ ಪುತ್ರರಾದ ಯೋಗಪ್ಪೆಯಗೆ ಬರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶಾಸನ ‖ ಯಿದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಆದಿತ್ಯ ಚಂದ್ರಾವನಿಲೋನಲಶ್ಚ ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ ಹೃದಯಂ ಮನಶ್ಚ ಅಹಶ್ಚ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಉಭೇಚ ಸನ್ಧ್ಯೇ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಂ ‖ ದಾನಪಾಲನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ದಾನಾತ್ ಶ್ರೇಯೋನುಪಾಲನಂ ದಾನಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಲನಾದಚ್ಯುತಂ ಪದಂ ‖ ಸ್ವದತ್ತಾ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪರದತ್ತಾನುಪಾಲನಂ ಪರದತ್ತಾಪಹಾರೇಣ ಸ್ವದತ್ತಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್ ‖ ಸ್ವದತ್ತಾ ಪುತ್ರಿಕಾ ಧಾತ್ರೀ ಪಿತೃದತ್ತಾ ಸಹೋದರೀ ಅನ್ಯದತ್ತಾ ಸ್ವಮಾತಾಚ ದತ್ತಭೂಮಿಂ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ‖ ಯೇಕೈವ ಭಗಿನೀ ಲೋಕೇ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಭೂಭುಜಾಂ ನಭೋಜ್ಯಾ ನಕರಗ್ರಾಹ್ಯಾ ವಿಪ್ರದತ್ತಾ ವಸುಂಧರಾ ‖ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

29 (12)

ಮೂಡಾಪುರ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಠದ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is engraved on the plaster wall above the front doorway of the *gaddige*. The date Kali 4881 expired, Vikāri, Māgha ba. 10 Budhavāra, given in the record corresponds to Thursday, 11th February, 1779 A.D.

It records the death of Lingarājēndra-vaḍeyar or Lingarāja I, son of Appājēndra-vaḍeyar, the Rājā of Coorg, on the date specified. Vīrarājēndra-vaḍeyar, son of Lingarājēndra-vaḍeyar is stated to have constructed the temple of Basavēśvara on the *samādhi* of his father after completing ceremonial rites. The villages Chikkaharade, Jambūru, Bēlūru, Basavanahaḷḷi and some lands in Mahadēvapura were granted for the maintenance of the temple.

The temple is stated to have been erected between 1780 and 1782 A.D. by Śivalingappa, the *charamūrti* of Koḍali.

1 ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರ್ರು ೩ ಕೊಡಲಿ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಿವಲಿಂಗಪನವರು ಶಾರ್ವರಿ

2 ಸಂ| ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಧ ೧೩ ಯು ಮಂದವಾರದಲ್ಲು ಜೀರ್ಣೋಧಾರ ಮಡ್ಡಿ

3 ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಹುಡಪ್ರತಾಪ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ನರಪತಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಮ ಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀರತ್ನ ಶಿ

4 ಂಹಾಸನಾರೂಢರಾಗಿ ಪುಥ್ವೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂ ಗೈಯುತ್ತಿದ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಾಲ್ಯಯನ ಸುತ್ರದ ರುಕ್ಷಖಾನುಕಾಧ್ಯಾ

5 ಯ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ತರಾದ ಅಪಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರು | ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರ ಚಾಮರ (ಚಾ

6 ಮರ) ಚಾರವೇ | ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೆ ‖ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಕಲಿ ಸಂದ ೪೮೮೧ನೆ ವರ್ತಮಾನಕೆ

7 ಸಲುವ ವಿಕಾರ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಬ ೧೦ ಯು ಬುಧವಾರ ದಿವಿ ಗಳಿಗೆ ೨೭ಕ್ಕಿಗೆ ಶಿವಾಧೀನವಾದ್ದು | ಯೀ ಶಿವಾಧೀನವಾಗುವ ತತ್ಕಾ

8 ಲದಲ್ಲು ಯಿ ಮಹಾರಾಜರ ಗರ್ಭಬ್ಧಿ ಸುಧಾಕರಾಯಮಾನರಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರು ಸಂನಿಧಾನದಲ್ಲು ಯಿದ್ದು ಸತ್ಕರ್ಮವಂನು

9 ವಿರಚಿಶಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾ[ರ]ಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವಪುರದಲ್ಲು ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಧಿಯಂನು ಮಾಡಿಶಿ ದೇವಸ್ಥಾನವಂನು ರಚಿಶಿ ಆ ಸಮಾಧಿ ಮೇಲೆ ಬಸವೇಶ್ವರ ಪತಿಷ್ಠೆಯ

10 ಂನು ಮಾಡಿಸಿ ಮುರಿಗೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಠವಂನು ಕಟಿಸಿ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲು ಗಣಾರಾಧನೆ ಯಿ ದೇವತಾರಾಧನೆ ಉಧಿಶ್ಯ ಯಿ ಮಾದೇವ

11 ಪುರದ ಬುಮಿ ಚಿಕಹ[ರ]ದೆ ಗ್ರಮ ಜಂಬೂರು ಗ್ರಾಮ ಬೇಲೂರು ಬಸವನಹಳಿ ಗ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಹ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂನು ಮಾಡಿಶಿ ನಳ

12 ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು ೧೪ ಭಾರ್ಗವಾರದಲ್ಲು ವಪ್ಪಿಸಿ ದಾನಶಸನವಂನು ಬರೆದು ಕೊಟು ಯಿದೆಯಾಗಿ

13 ಜೀರ್ಣವುದಾರ ಅದು ಶಾರ್ವರಿ ಸಂ| ಕಾರ್ತಿಕ ಶು ೧೩ ದಿವಸ ಪ್ರರಂಭ ಶುಭಕೃ ಸಂ| ವೈಶಾಖ ಶು ೧೦ ಯು ಗುರುವರಕ್ಕೆ ಆಕೆರು ಅಗಿಯಿಥೆ

30 (23)

ಮಾದಾಪುರ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಠದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಬಾಗಿಲ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The inscription is dated Kali expired 4943, Shōbhanakṛitu, Kārtika ba. 2, Guruvāra, Rōhiṇī nakshatra. The details of the date correspond to 25th October, 1843 A.D. But the weekday was Wednesday and not Thursday.

It records the consecration of the *kalaśa* on the *gaddige* by Sōmaśēkhara Śivayōgīśvara, the disciple of Śāntavīrasvāmi himself *charamūrti* of Murigāsvāmi.

1 ಶ್ರೀ ಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ

2 ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದಂಥ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜನಿತರಾ

3 ದ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರರು ಕಲಿಸಂದದು ೪೯೪೩ನೆ ಶೋಭನಕೃತು ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತ್ತಿಕ ಬ ೨

4 ಗುರುವಾರ ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರತಃಕಾಲ ಗಂಟೆ ೭ ರ ವಳಗೆ ಯಿಾ ಗದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲಶ ಸ್ಥಪನ

5 ಮಾಡಿದ್ಧು

31

ಮಾದಾಪುರ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಠದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಶಿಖರದ ಮೇಲಿನ ಕಲಶದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿತ್ತಾಳೆತಗಡಿನ ಪತಾಕೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is on the metallic flag fixed on the top of the *kaḷaśa* over the temple. The details of the record correspond with those of the inscription No. 29. Above but this record does hot furnish the information regarding the time taken for the construction of the temple. In the middle of the present record is the seal of Vīrarājēndra-vaḍeyar with the letter 'vi' around which is the name of Lingarājēndra-vaḍeyar, and the Kali 4881 indicating the year of his death. Lingarāja-vaḍeyar's name and the name of his kingdom along with the date of his death in Kali era are also recorded in Urdu on the outer circle of the seal.

ಮೇಲೆ—

1 ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಪರಮೆಶ್ವರ ಪ್ರಹುಡ ಪ್ರತಾಪ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ನರಪತಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಮುಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀರತ್ನ ಶಿಂಹ್ವಾಸನಾರೂಢರಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿ ಸಾಂಬ್ರಾಜ್ಯಾಂ

2 ಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೊತ್ರದ ಆಶ್ವಾಲ್ಯಯನ ಸೂತ್ರದ ರುಕ್ಷಭಾನುಕಾಧ್ಯಾಯ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ತರಾದ ಅಪ್ಪಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ

3 ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ್ರು ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರ ಚಾಮರ ಚಾರವೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜ

4 ಯಾಭ್ಯುದಯ ಕಲಿಸಂದ ೪೮೮೯ನೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಲುವ ವಿಕಾರ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಬ ೧೦ ಯು ಬುಧವಾರ ದಿವಿ ಗಳಿಗೆ ೨೭॥ ಗೆ ಶಿವಾಧಿನವಾ

5 ದ್ದು ಯಿಾ ಶಿವಾಧಿನವಾಗುವ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲು ಯಿ ಮಹಾರಾಜರ ಗರ್ಭಾಬ್ಧಿ ಸುಧಾಕರಾಯಮಾನರಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರ್ರು ಸಂನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲು ಯಿದ್ದು ಸತ್ಕರ್ಮವಂನ್ನು ವಿರಚಿಶಿ

(ಇಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರ ಮುದ್ರೆ ಇದೆ)

ಕೆಳಗೆ—

6 ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಹಾದೆವಪುರದಲ್ಲು ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಧಿಯಂನ್ನು ಮಾಡಿಶಿ ದೇವಸ್ಥಾನವಂನ್ನು ರಚಿಶಿ

7 ಆ ಸಮಾಧಿ ಮೆಲೆ ಬಸವೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂನ್ನು ಮಾಡಿಶಿ ಮುರ್ರಿಗೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದ ಮ

8 ಠವಂನ್ನು ಕಟಿಶಿ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲು ಗಣಾರಾಧನೆ ಯಿಾ ದೆವತಾರಾಧನೆ ಉಧಿಶ್ಯ ಯಿಾ ಮ

9 ಹಾದೆವಪುರದ ಬೂಮಿ ಚಿಕ್ಕಹರದೆ ಗ್ರಾಮ ಜಂಬೂರ್ರು ಗ್ರಾಮ ಬೆಳೂರ್ರು ಬಸವನಹಳಿ ಗ್ರಾಮ

10 ಕ್ಕೆ ಸಹ ಲ್ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂನ್ನು ಮಾಡಿಶಿ ನಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು ೧

11 ಉ ಭಾರ್ಗವಾರದಲ್ಲು ವಪ್ಪಿಶಿ ದಾನ ಶ್ಯಾಸನವಂನ್ನು ಬರದು ಕೊಟುಯಿದೆಯಾಗಿ

32 (14)

ಮಾದಾಪುರ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮಠದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಮ್ರಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1718, Nala, Chaitra śu. 1 which corresponds to Friday, 8th April, 1796 A.D. It belongs to the reign of Vīrarājēndra I, the grandson of Appājēndra-vaḍeyar and son of Lingarājēndra-vaḍeyar, the Rājā of Coorg and registers a grant to Śāntavīrasvāmi, the *charamūrti* of Koḍali-Mahantasvāmi, himself the *charmūrti* of Mahā-Murigāsvāmi, on the occasion of the svāmi's visit to the maṭha at Mahadēvapura. The grant included 700 *bhaṭṭis* of land for offerings to god Śiva and 69 *varahas* out of the land rent collected from various villages mentioned for extra expenses.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಕೊಡಲಿ ಮಹಂತಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರ ಚಾಮರ ಚಾರವೇ| ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಮ್ಭವೇ || ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೧೮ನೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ನಲ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೧ ಭಾರ್ಗವಾರದಲ್ಲು ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲನ ಗವಿಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಸ್ತರಾದ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ತರಾದ ಸಿದ್ದಾಪುರದ ಮಠದ ಪಟ್ಟದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಹುಡ ಪ್ರತಾಪ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ನರಪತಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾಗಿ ಪೃಥ್ವೀಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಗೈಯುತ್ತಿರಲು ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಾಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ರುಕ್ಷಭಾನುಕಾಧ್ಯಾಯಗಳಾದ ಅಪ್ಪಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪವುತ್ರರಾದ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರವರ ಗರ್ಭಾಬ್ಧಿಸುಧಾಕರಾಯಮಾನರಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರು ಶಿವಾರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ದಾನಶಾಸನದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ| ಮಹಾದೇವಪುರದ ಮಠ ಯಿದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಚಿತ್ತೈಸಲಾಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಪಿಶಿ ಪಾದವಿಡಿದು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಧರ್ಮ ಬರಬೇಕೆನ್ದು ಬರದು ವಪ್ಪಿಸಿದ ವುತ್ತಾರದ ಭೂಮಿ ವಿವರ | ಶಿವಾರ್ಪಣದ ಬಗ್ಯೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಯಿಾ ಭೂಮಿ ಬಿಜವರಿ ಭಟ್ಟಿ ೧೭ಕ್ಕೆ ಬೆಳಿಯುವ ಭಟ್ಟಿ ೭೦೦ ಮಠಕ್ಕೆ ಮೇಲು ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಯೆ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಬರುವ ಕನ್ದಾಯದ ವಿವರ ಚಿಕ್ಕಹರದೆ ಜಂಬೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಿಜ ಭಟ್ಟಿ ೪೩ಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ೬೯ ವರಹ ಪ್ರಾಕಿನ ವುತ್ತಾರ ಯಿಾ

ಗ್ರಾಮದ ಪುರವರ್ಗ ದೇವಮಾನ್ಯ ಭೂತವುತ್ತಾರ ಸಹ ಬಿಜ ಭಟ್ಟಿ ೬॥ಗೆ ೬॥ವರಹ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶುದ್ಧನಿನ್ತ ಭೂಮಿ ಬಿಜವರಿ ಭಟ್ಟಿ ೩೬॥ ಕಂದಾಯ ೩೬॥ ವರಹ ಯಡವನಾಡು ವಲಿತ್ತದ ತೆಂಕನಾಡು ಮುಂದೆಗೆ ಶೇರಿದ ಬೇಲೂರು ಬಸವನಹಳ್ಳಿ ವಳಗಣ ಗುಡುಗೂರು ಸಹ ಗ್ರಾಮ ೨ಕ್ಕೆ ಬಿಜವರಿ ಭಟ್ಟಿ ೫೦ಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ೫೦ ವರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕಿನ ವುತ್ತಾರ ಯಿಾ ಗ್ರಾಮದ ಪುರವರ್ಗ ದೇವಮಾನ್ಯ ಭೂತ ವುತ್ತಾರ ಗವುಡುಂಬಲಿ ನಾಯಿಮುನ್ನು ಸಹ ಖಂಡಿಗ ೧೭॥ಗೆ ಕಂದಾಯ ೧೭॥ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶುದ್ದನಿಂತದ್ದು ಬಿಜ ಭಟ್ಟಿ ೩೨॥ ಗೆ ಕಂದಾಯ ೩೨॥ ವರಹ ಅಂತು ಗ್ರಾಮ ೪ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕಿನ ವುತ್ತಾರ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶುದ್ಧ ನಿಂತದ್ದು ಯಿಾ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕಂದಾಯ ೬೯ ವರಹ ಭತ್ತ ಭಟ್ಟಿ ೭೦೦ ಬೆಳೆಯು ಚವು ಗ್ರಾಮದವರ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಯಿಾ ತಿಥಿಯಲ್ಲೂ ಪಿತ್ರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಪಿತೃಗಳಿಗು ಅಕ್ಷಯ ಶಿವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಯಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಭೂಸಾಧನವನ್ನು ಬರದು ವಪ್ಪಿಸ್ತೇವಾಗಿ ಯಿಾ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಚವುಕಟ್ಟು ಲಿಂಗ ಮುದ್ರೆ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಷ್ಟೆ ವಳಗಾದ ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪ ಜಲ ತರು ಪಾಷಾಣ ಅಕ್ಷೀನ ಆಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯಂಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಭೋಗ ತೇಜ ಸಾಮ್ಯ ಮುನ್ತಾದ ಆ ಸಕಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶಿವಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಗಣಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಪೂಜಾ ಕಾಲದಲ್ಲು ಆಶೀರ್ವಾದ ಶ್ಲೋಕ ಜಾತಿಸ್ಮರತ್ವಂ ಪೃಥ್ವೀಪತಿತ್ವಂ ಸವುಭಾಗ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಮತೀವ ರೂಪಂ। ತ್ವದ್ಭಕ್ತಿ ವಿದ್ಯೇ ಪರಮಾಯುರಿಷ್ಟಂ ತ್ವಂದಶ್ಚ ಮೇ ಶಂಕರ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮನಿ ॥ ಯಂಬ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಯಿರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಬರದು ವಪ್ಪಿಸ್ತ ಭೂಸಾಧನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಆದಿತ್ಯ ಚಂದ್ರೋ ಅನಿಲೋ ನಲಶ್ಚ ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ ಹೃದಯಂ ಯಮಶ್ಚ ಅಹಶ್ಚ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ವುಭಯಶ್ಚ ಸಂಧ್ಯಾ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಜಾನಾತಿ ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಃ ॥ ಸ್ವದತ್ತಾ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪರದತ್ತಾನುಪಾಲನಂ ಪರದತ್ತಾಪಹಾರೇಣ ಸ್ವದತ್ತಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್ ಯಂಬ ಭೂಸಾಧನಕ್ಕೆ ಸ್ವಹಸ್ತಾ ವಪ್ಪಿತಾ ಶ್ರೀ ವಿ॥

33 (19)

ಇಗ್ಗೊಡ್ಲು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The details of the date are lost except for the *tithi*,—first of the dark fortnight, which cannot be verified. The characters of the record may be assigned to the 19th century A.D. The inscription appears to register some grant made by Vīra-vaḍeyar to the Aigaḷa–maṭha at Hālēri in memory of the heroism shown by Mamadai-arasa's son (name not given).

. . . . . . .ದೆಕ ಬಹುಳ ೧ನೆ ಯಲ್ಲು ವೀರವಡೆಯರು ಹಾಲೇರಿ ಮಮದೈ ಅರಸಿನವರ ಕುವರ ವೀರಿಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿ ತಾಂಬ್ರ (ಹಾಲೇರಿ) ಭೂಮಿಯ ಐಗಳ ಮಠಕ್ಕೆ

34 (18)

ಕಿಬ್ಬೆಟ್ಟ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

Regarding the date only Khara, Kārtika ba. 1 is mentioned. It does not contain Śaka year. The record may be assigned to the 19th century A.D. It was issued during the time of Vīrarājēndra-vaḍeyar. It registers a grant made by the king to Channa-Mallikārjunadēva who was Rājaiya's brother's son and Channaiya's guru, for the sake of worship.

ಖರ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಬ ೧ರಲ್ಲು ಚಂನ್ನೈನ ಗುರುಉ ರಾಜೈಯ್ಯನವರ ತಮ್ಮನ ಕುಮಾರ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ದೂಪದೀಪ ಆರಾಧನೆಗೆ ವಿ ॥ ವಡೆಯರ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಿವರ ಉದೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದು

35 (26)

ಚೇರಲ ಸಿರಿಮಂಗಲ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವಿಾನಕೊಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಿಲಾ ಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1466, Krōdhi, Chaitra śu. 1 which corresponds to 24th March, 1544 A.D. It belongs to the reign of Śrikaṃṭharasa of the Chaṅgāḷva dynasty

and registers a grant by the king to Lingaṇṇoḍeya. The land granted is stated to have been in Bagutana-kōṭe.

1 ಶ್ರೀಮತು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರುಷ
2 ೧೪೬೬ನೆಯ ಕ್ರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸರದ
3 ಚೈತ್ರ ಶು ೧ಲೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಮಂಡಲೇ
4 ಶ್ವರ ಚಂಗಾಳ್ವ ಶ್ರೀಕಂಠರಸುಗಳು ಲಿಂ
5 ಗಂಣೊಡೇರು ದೇವರಿಗೆ ಬಗುತನ ಕೋ
6 ಟೆಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಭೂಮಿಯುನು ಸರ್ವಮಾ
7 ನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ಈ ಕೊಡಗೆಯುನಳು
8 ಪಿದವರು ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ
9 ಯಿರುವರು

36 (27)

ಹೆರೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವೂರುಗುಪ್ಪೆ ಪೈಸಾರಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

(ಮೇಲುಭಾಗ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವ ಒಡೆದು ಹೋಗಿದೆ)

The record is badly damaged, portions of the stone having been broken and lost. It is in the 13th century characters. There is mention of a Chaṅgāḷva in connection with a Munivarāditya. The chief Munivarāditya is mentioned in inscription No. 95. The present inscription is too fragmentary to make out the purport.

1 . . . . . . ಹರಹ ಬಿ
2 . . . ಳಿಯ ಮಾಚಿಗ
3 . . . ರಾನೆಗ
4 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮತು
5 . . . ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯಂ ನಹೊ ಉಳಿಯ ಹೆರೂರ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೆ . . .
6 . . . ಥಮಗಂ ಹೆರೂರ ಕೋ
7 . . . ಕರವ್ವುಗಹಸ್ಥಲ
8 . . . ಮುದೇವಳ . . . ಮ ನೆಗದ್ರ್ದ
9 . . . ನ ಹಣ ಅರಸ . . . ಎ
10 ಣ್ಡ ಲ ಮನ್ನಣೆ ಸಾ
11 . . . ಡು ಮುನ್ನ ನೆಲ .
12 ವಂದು ಹುಟ್ಟಿದಂ ನಿಬ
13 . . . ಹ ಇಸುವ . . . ಳ್ದ ಹೆರೂರ ಆಲಪ ಯಿದಂ ಚಂಗಾಳುವ ಅಲಂಕರಿಸಿದ
14 ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ಮಲಲ
15 . . . ಕರಸಿವ . . . ಬಡ
16 . . . ಬದು ಪಟ್ಟಣಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇ
17 . . . ಯಕೊಣ್ಡು ಹೊಸಮು
18 . . . ಕಾವಕ . . .

19 . . . ಗ ಒಪ್ಪಿಗಂ ಎರಬ . . .

20 . . . .

21 ಕಟಿ . . . . . .

(ಮುಂದೆ ಮೂರು ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಹೋಗಿವೆ).

ಕಲ್ಲಿನ ಎಡಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ:

25 . . .

26 ಲನ . . .

27 ಳಿವಾ . . .

28 ಟಿಸು . .

29 ದಬುಮಿ . .

30 . . . .

31 ವಚಗರ .

32 ಗಹಕೆನ್ದವಡಿ .

33 ಸಯ . . . ದಕರಿ .

34 ಣಗಹುಲ .

35 ತುಬಡಿವ . . .

(ಮುಂದೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ)

37 (28)

ಅಂದಗೋವೆ ಕಲ್ಲೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವೀರಗಲ್ಲು

This is a *vīragal* record dated Śaka 866, Krōdhi. Other details of the date are lost. The existing date corresponds to 944 A.D. As the inscription is damaged, the details are not clear. However, it appears to record the death of a hero by name Būchaga by getting his head cut off. Bāvaṇayya wrote the record.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಕ ೮೬೬

2 ಕ್ರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸರ

(ಮುಂದೆ ಐದು ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಸವೆದುಹೋಗಿವೆ)

8 . . . . . . ಮ ತಲೆಗಡಿಸಿ ಸತ್ತ ಆತನ ಸಂತತಿ - . . .

9 . . . . . . ಕೊಟ್ಟ . . .

10 ಹಾರ . . . ಪರ

11 ಕೊಣ್ಡಸಟೀ . . . .

12 ರಂ . ಗಂಗೆ . . . . . .

13 ಕವಿಲೆಯನಟೀದ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಿ ಬೂಚಗನ

14 ಬ್ಬಾತನಮ . . . .

15 ಪರೋಕ್ಷವಿ .

16 ಯುವಮಾ .

17 ಸಿದ ಬರೆದಂ ಬಾವಣಯ್ಯ

38 (71)

ಸಿರಂಗಾಲ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವೀರಗಲ್ಲು

No date is given in the record. It may be assigned to the 18th century on palaeographical grounds. This is a *vīragal* set up in memory of Mācha-gāvuṇḍa of Sirivangala by his son Kāva-gāvuṇḍa. Mariyōja was the sculptor who prepared the *vīragal*.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಸಿರಿವಂಗಲದ ಮಾಚ
2 ಗಾವುಣ್ಡಂ ಸಿರಿಯಮತನ್ನಿ ವೀರ ||
3 ಮಾಚಗೊಣ್ಡನ ಮಗ ಕಾವಗೊ
4 ಣ್ಡ ಕಲ್ಲನಿಱಿಸಿದಂ[1]
5 ಮರಿಯೋಜ ಬೆಸೆದ ಮಂಗಳಂ

39 (67)

ಹುಲಕೋಡು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕನ್ನೇಶ್ವರ ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

The given date of the record is Vikāri, Phālguṇa śu. 5, Saturday. No Śaka year is given. Palaeographically it may be assigned to the 14th century A.D. in which case the details correspond to Saturday, 22nd February, 1359 A.D. This *vīragal* appears to record the death of Chikkaṇṇayya's (son) Bemma-gauḍa when Trinamēra-Dēvaṇṇa had been below the ghats. The sculptor was Kalinabōja.

1 ವಿಕಾರಿ ಸಂವಛರದ ಫಗುಣ ಸುಧ ೫ ವಡವರ ದಿ
2 ತ್ರಿನಮೇರ ದೇವಣ್ಣನವರೂ ಘಟದ ಕೆಳಗೆ ಹೋ
3 ಗಿ ಅಥಲಿ ಹುಲುಕೋಡ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಯ ಬೆಂಮ್ಮಗೌಡ
4 ನ ಬೀರಗಲ್ಲು ಕಲಿನಬೋಜಗಡದು ಶ್ರೀ
5 ಸಗವು
6 ಡಬೊ
7 ವ
8 ದೇ
9 ಮ್ಮಯ್ಯಂ ಚಿಕಣ್ಣಯರಿಗೆ ಮಂಗಳವು ಆದೊರ

40 (68)

ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬಸವನಗುಡಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Śaka 1652, Sādhāraṇa, Māgha ba. 2, Bhārgavavāra which corresponds to 13th February, 1730 A.D. But the week day was Saturday and not Friday as mentioned in it. It registers a grant of the villages Heggaḍahaḷḷi and Siraṅgāla, and their 29 hamlets for the services of god Manjunāthasvāmi of Kuḍuma by Vīrappa-vaḍeyar of

1. ಈ ಪಂಕ್ತಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.

Hālēri, who appears to be the same as Doḍḍa-Vīrappa, the Rājā of Coorg, who ruled between 1687 and 1736 A.D.

1 ಶ್ರೀ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯು
2 ದೆಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕದ ವರು
3 ಷ ೧೬೫೨ನೆಯ ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದ
4 ಮಾಘ ಭ.೨ ಬಾರ್ಗವಾವಾರ
5 ದಲ್ಲು ಕುಡುಮದ ಮಂಜುನಾಥಸ್ವಾಮಿ
6 ಯವರ ಸಂನಿಧಿಯಲ್ಲು ನಡವ ದೇವತ ಸೇವೆ
7 ಬಗ್ಯೆ ಹಾಲೇರಿ ವೀರವೊಡೆರು | ಸರ್ವಮಂನ್ಯ
8 ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ ಸಿರಂಗಾಲ ||
9 ಉಭಯ ಗಡಿಗೆ ಸಲುವ ಉಪಗ್ರಾಮ ಅನು ಸಿಲಾ
10 ಸ್ತಾಪಿತ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟದು
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

41 (69)

ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬಸವನಗುಡಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಎರನೆಯ ಶಾಸನ

No date is given in the record. It appears to belong to the same date as that of the previous one, which is dated 1730 A.D. The figures of *ḍamaruga* and *triśūla* carved on the stone are stated in the record to be the symbols of Manjunāthasvāmi of Kuḍuma.

1 ಶ್ರೀ ಕುಡುಮದ ಮಂ
2 ಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯ
3 ವರ ಸಂಕೇಥ ಶ್ರೀ
(ಕೆಳಗೆ ಡಮರುಗ ತ್ರಿಶೂಲಗಳ ಆಕೃತಿ ಇದೆ.)

42 (70)

ಹೆಗ್ಗಡಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬಸವನಗುಡಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಮೂರನೆಯ ಶಾಸನ

The date, the name of the king and the details regarding the purpose of the record are not available since it abruptly stops after giving the titles of a Hoysaḷa king, probably Vīra-Ballāḷa II. Its characters may be assigned to the second half of the 12th century A.D. The record is on the back of a hero stone. The sculptures on the hero stone are in three panels but with no bands intervening them. It is, possible that the inscription was intended to record the death of a hero but was not completed due to reasons unknown.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಭುವನಾಸ್ರಯಂ ಶ್ರೀ
2 ಪ್ರಿಥ್ವೀವಲ್ಲಭಂ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪ
3 ರಮೇಸ್ವರಂ ಪರಮಭಟ್ಟಾರಕ ಯ
4 ದವ ಕುಳಾಂಬರದ್ಯುಮಣಿ ಸಮ್ಯಕುತ
5 ಚೂಡಾಮಣಿ ಮಲರಾಜರಾಜ ಮ

6 ಲಪರೊಳುಗಂಡ ಗಂಡಭೇರುಂಡ ಕದನಪ್ರಚಂ
7 ಡ ನಸಹಾಯಸೂರ ಯೇಕಾಂಗವೀರ ಸನಿವಾರಸಿದ್ಧಿ ಗಿರಿದುರ್ಗ
8 ಮಲ್ಲ ಮಗರರಾಯ . ರನಯ . . . .
(ಎರಡು ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ)
11 ಗಂಡ ಶ್ರೀ ವೀರ ಹೊಯಿಸಣ . . . .

43 (62)

ಹಾರಂಗಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಿಕ್ಕಮಠದ ಬಿದಿರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

No date is given. The record appears to belong to the 12th century A.D. on palaeographical grounds. It appears to record the death of a person named Shaṇmēdo-kōka. He is praised as a *Kaliyuga-Brahma.*

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
2 ಸಹಿತ ಶ್ರೀಮತ್ ಷ
3 ಣ್ಮೇದೊ ಕೋಕಂ ಕಲಿ
4 ಯುಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಏಱಿದ

44 (63)

ತಾಕೆರಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

The date of the record is Sarvadhāri, Chaitra ba. 5, Ādityavāra. No Śaka year is mentioned. The record may be assigned to about the 15th century A.D. on palaeographical grounds and if so the details of the date correspond to 17th March, 1498 A.D. But it was a Saturday and not Sunday as stated in the record. It records the grant of *gauḍike* to Lingēgauḍa of Hānagal by Gauḷi-Nanjarappayaṇṇa.

1 ಸರ್ವಧಾರಿ ಸಂವತ್ಸರ
2 ಚೈತ್ರ ಬ ೫ ಆಲು ಗಉ
3 ಳಿ ನಂಜರಪ್ಪಯ ಅಣ
4 ನವರೂ ಹಾನಗಲ ಲಿಂ
5 ಗೇ ಗಉಡರಿಗೆ ಹಾ .
6 . . ಟ್ಟ ಗಉಡಿಕೆ

45

ಆಡಿನಾಡೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕುರುಬರ ಕಾಲೋನಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ಹುಟ್ಟು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

This inscription is engraved on the uneven surface of a rocky hillock and the letters are large but not deep. By the side of the inscription is the figure of a sword with sun and moon on either side. It registers a grant of the village (Āḍināḍūr) to Baira-nāyaka, son of Tirumala-nāyaka of Sutikōṭe by Ninga-voḍer of Gavuḍihaḷi, who was probably a local chief. The reason

for the grant is not mentioned, but it is possible that the grant was made as a mark of recognition of his valour.

No date is mentioned in the record which is in the 18th century characters.

1 ಶ್ರೀಮತು ಗಉಡಿಹಳಿ ನಿಂಗವೊ
2 ಡೆರು ಸುತಿಕೋಟೆ ಬೈರನಯುಕರಿಗೆ
3 ಯಿ ಗ್ರಾಮುವ ಸಸಾನವ ಹಾಕಿಕೊ
4 ಟದು ತಿರುಮಲನಾಯಕನ ಮಗ ಬೈರ
5 ನಾಯಕ

46

ಮೋರಿಕಲ್ಲು, ಸೋಮುವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿಯ ದೇವರಮಾನ್ಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

The epigraph is on a *Lingamudre* stone and registers a grant of land on which the stone is set up, to the god Mallikārjuna by the *nāḍa-gavuḍas.*

The record is not dated. Its characters belong to the 18th century A.D.

1 0 ನಡಗಉಳುಗಳು ವಪ್ಪಿ ಕೊ
2 0. ಟದು ಮಲ್ಲಿಕರ್ಜುನ
3 0 ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟದು

47

ಮೋರಿಕಲ್ಲು, ಸೋಮುವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಈಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

(ಮೇಲುಭಾಗ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗ ಪೂರ್ತಿ ಸವೆದುಹೋಗಿದೆ)

The record is on a large *vīragal* measuring 2x1½ metres which has the usual three panels of sculptures. The space around these panels is covered with writing. But most of the letters on the top and to the right has been completely worn out making the full rendering of the inscription impossible. What remains of the record appears to refer to the construction of a tank at Neriḷugaḷani, grant of lands for its maintenance and erection of the *vīragal* by Bīchabe, younger sister of Ningapa, probably, the hero who died.

The date is not found in the record. It is in characters of the 11th century A.D.

ಎಡಗಡೆ ಉದ್ದಪಟ್ಟಿಯಮೇಲೆ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ—

1 . . . . ಪ ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೆಱಉಲುಗಳನಿಗೆ ಕೆಱೆಯ ಕಟ್ಟಿ
2 . . . . ಕಣ್ಡುಕ ಕಟನಿ [ಬ]ನ್ದುನುಱು ಕಣ್ಡುಗ ಇಪ್ಪತ್ತಯಿ ಗಣ್ಡುಗ ಆಯಿಮಣ್ಡಿಗಮಣ್ಣು

ಎರಡನೆ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ—

3 . . . . ಳ . . . . ರವಿರ ಪಲುಗಲಿ . . . ನಿಕ್ಕಲ ವ[ಱು]ಗಣ್ಡಿಗೆ ಕಣ್ಡುಕ ನಿಱಲು

ಮೂರನೆ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ—

4 . . . . ಕಟಿಸಿಯ ಕೆಱಿಗೆ ದಗೆ . , . . ಣ್ಡಿ ಮರನಿ ನಿಂಗಪನ ತಂಗೆ ಬೀಚಬೆ ಕೆಱೆಯ .
5 . . . . ನಸಿ ವಸ ಆದರೊಳ ಸಮಸ್ತ . . . . ಕಲ್ಲನಿಱಿದ

48 (49)

ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಣೆಯಾಲದ ಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

(ಇದರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಪಂಕ್ತಿಗಳಷ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ)

The record belongs to the reign of Rājēndra-Prithuvī-Koṅgāḷva, a Koṅgāḷva ruler and registers a grant of 50 *khaṇḍugas* of wet land for the worship of the god Vīra-Siddhēśvara of Hoshavaḷḷi. The land is stated to be under the Gaurati tank of Suḷḷigōḍu, which is just on the other side of the border of Somavarapet taluk and is included in Arakalagud taluk.

One Rājavallabha-seṭṭi is stated to have granted 40 *gadyāṇas* for the maintenance of the tank.

The record is dated Śaka 993, Sādhāraṇa, Chaitra, Amāvāsye, which corresponds to 13th April, 1070 A.D.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶಕವರ್ಷ ೯೯೩ ನೆಯ ಸಾ
ಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಮಾಸ
ದ ಅಮಾವಾಸೆಯಂದು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜೇ
ನ್ದ್ರ ಪೃತುವಿ ಕೊಂಗಾಳ್ವಂ ಸುಳ್ಳಿಗೋಡಿನ
ಗೌರತಿಯ ಕೆಱೆಯ ಕೆೞಗಣ ಮ
ಕ್ಕೆ ಮೂಡಣ ಹಡುವಣ ಗೋಡ
ಬಾಳಗಾಗಿ ಅಯ್ವತ್ತು ಖಣ್ಡುಗ
ಬಿಡಭೂಮಿಯಂ ಹೊಷವಳ್ಳಿ ವೀ
ರ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವರ್ಗ್ಗಂ ಅರ್ಚ್ಚನಾ
ಭೋಗಕ್ಕಂ ಧಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕಂ ಬಿಟ್ಟಂ
ರಾಜವಲ್ಲಭಸೆಟ್ಟಿ ಕೆಱೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗ
ದ್ಯಾಣಂ ೪೦ ಆಡವಲಂ ಗದ್ಯಾ
ಣಂ ೧॥ ತಪ್ಪಿದಂ ಕವಿಲೆಯನಳಿದಂ ಸ್ವದ
ತ್ತಂ ಪರದತ್ತಂ ವಾ ಯೋಹರೇತ ವಸುಂಧರಾಂ
ಷಷ್ಟಿರ್ವ್ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ

49 (50)

ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ತಿಮ್ಮಯ್ಯನಕೆರೆಯ ಬಳಿ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Śaka 993, Sādhāraṇa, Chaitra, Amāvāsye, which corresponds to 13th April, 107) A.D. Rājēndra-Pṛithuvī-Koṅgāḷva is mentioned as ruling the kingdom. It registers a grant of 10 *khaṇḍugas* of land to the god Vīra-Siddhēśvara-Mahādēva after having purchased the same from Nīra-gāvuṇḍa of Posavaḷḷi.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ[ಕ]ವರ್ಷ ೯೯೩ ನೆ
ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ
ಮಾಸದ ಅಮಾವಾಸಿಯಂದು ಶ್ರೀ

4 ರಾಜೇಂದ್ರ ಪೃಥುವ ಕೊಂಗಾಳ್ವ ರಾ
5 ಜ್ಯಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರೆ ಹೊಷವಳ್ಳಿ ವೀರ
6 ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮಹಾದೇ[ವ]ರ್ಗ್ಗೆ ಪೊಸವಳ್ಳಿ
7 ಯ ನೀರಗಾವುಣ್ಡನ ಕೆಯ್ಯುಲ್ಪೊನ್ನ
8 ಱಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಣ್ಣಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಪತ್ತು ಖ
9 ಣ್ಡುನೆಯ ಆಡವಲಂ ಕೊಟ್ಟಂ ತಪ್ಪಿ
10 ದಂ ಕವಿಲೆಯನಳಿದಂ

50 (54)

ಗೋಣೀಮರೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನ ಮುಂದೆ ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

(ಮೇಲುಭಾಗ ಹೋಗಿದೆ)

As the top portion of the stone is broken and lost, the details regarding the date are not available. The names of Mallidēvarasa and Hariharadēvarasa are found at the end. The inscription mentions certain grants made by them. It also contains the signature, śrī Channasadāśiva. These two Changāḷva rulers were father and son respectively The record may be assigned to 13th century A.D. on palaeographical grounds.

1 . . . .
2 . . . . ಮತ್ತಿಯಗ .
3 . . . . ಕೆಱೆಯ ಕೆಳಗೆ ಗದ್ದೆ ಗಂಣ್ಡು
4 . . . . . ಕ . ಕೊ ೧॥ ದೇವಿಗಱೆಯ ಕೆಳಗ ಗದೆ ಗಂಣ್ಡು ಆಱಿ
5 . . . . . ಕೊ ೧॥ ಮಾವಿನಮಕ್ಕಿವೊಳಗೆ ಕೊ ೧೦ ಅನ್ತು ಗ ಳ ಬೆದ್ದಲು ವೂ
6 ರ ಮೂಡಣ ವೋಣಿಯಿಂ ಬಡಗಣ ಕಡೆ ಎರಡಾರ ಬೆದ್ದಲು . . . . . ಕೋಪ
7 ವೊಂಣಂಗಿ ತಲೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಸಲೆ ಕೊಂದು ಗೋಪಾಳ
8 ದೇವನ ದಂಡಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಮನೆವಣ ಸೊಲಗೆ ಬಿಟೆ ಯಿಂಸಿಷ್ಟು ಸ
9 ರ್ವ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವರುಚಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು ಯಿಂತಪ್ಪುದಕ್ಕೆ ಆಮ
10 ಲ್ಲಿದೇವ ಹರಿಹರದೇವರಸರೊಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಚೆಂನಸದಾಶಿವ

51 (55)

ಗೋಣೀಮರೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನ ಮುಂದೆ ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವೀರಗಲ್ಲು

(ಮೇಲುಭಾಗ ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗ ಸಹ ಹೋಗಿದೆ)

This is a fragmentary record. The date and the name of the king are lost. Mallidēvarasa and Hariharadēvarasa are mentioned at the end of the record who were the Changāḷva rulers. The record may be assigned to the 13th century A.D. This is a *vīragal* registering the death of a hero Chikkeya-nāyaka in the fight that took place in the border between Yaḍavu-nāḍ and Gaṭṭabāḍi. Mallidēvarasa and Hariharadēvarasa are said to have made certain grants to the sons of Chikkeya-nāyaka.

. . . .

1 ದೇವರಸರು ಪ್ರಿಥ್ವಿ ರಾಜ್ಯಂ ಗೆಯುತ್ತಿರ್ದ್ದಲಿ ಯಡವು
2 ನಾಡ ಗಟ್ಟಬಾಡಿಯ ಗಡಿಯ ಕಾಳೆಗದ ಬವರದಲಿ ಚಿ
3 ಕ್ಕೆಯನಾಯಕ ಬಿದ್ದಂದು ಚಿಕ್ಕೆಯನಾಯಕನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ
4 ಮಲ್ಲಿದೇವರಸರು ಹರಿಹರದೇವರಸರು ತೆಂಕನಾಡ ಸಮಸ್ತ

. . . .

52 (52)

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The details of the date are lost and what remains of it, *viz.*, Vaiśākha, śu. 10, Mangaḷavāra is not sufficient for verification. The record is engraved in the 13th century characters. It appears to confirm certain hereditary rights for those living in Gundanāḍ Seventy. The record grants right of property to the women and their daughters in the absence of male heirs. A Mahāpradhāna Paḍiyara-Bānammarāja is mentioned in the record. His son Heggaḍe-nākaṇa is said to have written the record. Bammōja engraved it.

1 . . . .
2 ರದ ವೈಸಾಖ ಸು ೧೦ ಮ[ಂ]ಗಳವಾರ
3 ದಂದು ತೆಂಕ ಗುಂದನಾಡೆಪ್ಪತಕ್ಕ[ಂ] ಕಾರುಣ್ಯಂ
4 ಗೆಯ್ದು || . . . . ತೋರ್ಡೆ ಗಂಡಿಲ್ಲದಿರ್ದ್ದಡೆ
5 ಹೆಂಣ್ಣಿಂಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂಗೆ ಸಲುವು
6 ದು ಈ ಧರ್ಮ್ಮವ ತಪ್ಪನಡದಂ ಪಾಪ ನರಕ
7 ಬಿದ್ದ ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯಲು ಕವಿಲೆಯಂ
8 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನುವಂ ಕೊಂದ ಬ್ರಂಮಾತಿಯಂ ಕೊಂಡ
9 ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಪಡಿಎರ ಬಾನಮ್ಮರಾಜನ ಪುತ್ರ ಹೆ
10 ಗ್ಗಡೆ ನಾಕಣಂ ಬರದ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ
11 . . ದಮುಟ್ಟವೆಸ . . . . . . ಗರಾವಜ್ಜರಗಾಳ ಬಯು
12 ಲನಾಡ ಬಮ್ಮೋಜ ಗೆಯ್ದ ಶಾಸನ

53 (53)

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is badly damaged. The date that remains, *viz.*, Manmatha, Jyēshṭha, Śukravāra is not sufficient for verification. The inscription is engraved in the 12th century characters. It belongs to Vīra-Chōḷa-Kongāḷvadēva, a Kongāḷva king and seems to mention certain grant, the details of which are lost.

1 . . . .
2 ಪೃಥಿವೀ ರಾಜ್ಯಂ ಗೈಯುತ್ತಿರೆ ತಾಇವ
3 . . . .

4 ದಂಣ್ಣನಾಯಕ ನಿಂತನಿಬರು ಮುಖ್ಯ . . . .
5 ಕುನಾಡೆಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಂ ಆಯದಾಯ ವೊಡೆ
6 ಯಪ್ಪ ಹೊನ್ನಪಯ ಹಣ ಕಾಣಿಕೆ
7 . . . . ಸಬಿಟ್ಟಂ . . . .
8 . . . . ಸರ್ವ್ವಾಯ . . . .
9 ಮನುಮತ ಸಂವತ್ಸರದ ಜ್ಯೇಷ್ಟ . . . ಸುಕ್ರವಾರ
10 ದಂದು ಆಯದಾಯ ಸಹ . . . . . .
11 ವ ಕಾರುಣ್ಯಂ ಗೈಯ್ದು ವೀರಚೋೞ ಕೊಂ
12 ಗಾಳ್ವದೇವ ||

54

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಬಾಗಿಲ ಬಲಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನ

(ಮೇಲುಭಾಗ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ)

The top portion of the record is broken and lost.

It appears to register a grant, the details of which are not available. The inscription was engraved by Bammōja, son-in-law of Gangōja. This Bammōja has engraved another inscription at the same place (No. 52) in which he is called Bayalanāḍa Bammōja. Gangōja of this record might be the same as the one mentioned in inscription No. 87. No date is found in the record. Its characters belong to the 13th century A.D.

1 ಕೊಟ್ಟರು ವಾಮಜೀಯ . . .
2 ೞಂ ಸಲುಯುದು || ಗಂಗೆಯಡಿ
3 ಯ ಬ್ರಮ್ಮಣನುವ ಕವಿ[1]ಲೆಯಂ ಕೊಂದ
4 ಬ್ರ ಕವಿಲೆಯಂ ಕೊಂಡ್ಡ || ಗಂಗೋಜನ ಅಳಿ
5 ಯ ಬಂಮ್ಮೋಜ ಬರದ ||

55

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ತುಂಡುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

(ಮೇಲುಭಾಗ ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗ ಸಹ ಒಡೆದುಹೋಗಿವೆ)

This is a fragmentary epigraph. The details of the dynasty and date are lost. However, a Tribhuvanamalla is mentioned in the record who appears to be the same as Tribhuvanamalla Chōḷa-Koṅgāḷva who was ruling during the close of the 11th century A.D. The characters of the record also belong to the same period.

The record appears to register the death of some person and performance of *parōksha vineya* for him. The details, however, are lost.

1 . . . . ನರಪ್ಪ ಶ್ರೀ . . . .
2 . . . . ರ ದೇವರು | ಎಡೆಯ . . . .

---

1 'ವಿ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

3 . . . . ಡಂ ಸ್ವಾಸ್ತಿಕಗಂಡ ನಾರೇಸ್ವಂ ಲೆಂ . . . .

4 . . . . ಳ್ದ ಒಡೆಯಂ ಪರೋಕ್ಷ ವಿನೆಯಂದಲು . . . .

5 . . . . ಪುತ್ರ ಶ್ರೀಮತ್ತ್ರಿಭುವನ [1]ಮಲ್ಲ ನಿಕಿಕೊಂ . . . .

6 . . . . ದೇವರುಂ ಕು

56

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಯ ಮುಂದೆ ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

(ಮೇಲುಭಾಗ ಚಕ್ಕೆ ಸಿಡಿದುಹೋಗಿದೆ)

The inscription is on a large *vīragal* which has three panels of sculpture. The first panel from the bottom depicts a hero seated with folded hands while another person standing to his right holds a sword ready to cut off his head. Most of the top portion of the *vīragal* has been damaged due to fire. The inscription, that remains on either side of the bottom panel, which is in the 10th century characters, registers the death of one Lalluga, brother of Raṇivoḷiga by getting his head cut off. The details about the cause for offering his head are lost.

ಬಲಭಾಗ :

1 . . . . ಳ್ವ

2 ಚರಿಖಣ್ಡಂ

3 ರಣಿ

4 [ವೊ]ಳಿಗ

5 ನ ತಮ್ಮಂ ಲಲ್ಲುಗಂ

ಎಡಭಾಗ :

6 ಗವು

7 ಣ್ಡ

8 ಸಿತಾ

9 ಲೋ

10 . . ಲ

11 ಲ್ಲುಗಂ

12 ತಲೆಗ

13 ಡಿಸಿಕೊ

14 ಣ್ಡು ಸತ್ತ

57 (24)

ಗಣಗೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹಳೇಗ್ರಾಮದ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The epigraph is dated Śaka 1519, Hēviḷaṃbi, Āśvīja śu. 5, Bhaumavāra. The details of the date correspond to 5th October, 1597 A.D. But the weekday was Wednesday and not Tuesday. The portion of the record is effaced and therefore full details are not available. The record mentions the name of Rudragaṇa, son of Śrīkaṇṭharājayya of Nanjarāyapaṭṭaṇa. This Rudragaṇa belonged to the Changāḷva dynasty who ruled from Nanjarāyapaṭṭaṇa. It registers a grant of lands by the king for the merit of his parents. The name of the donee is lost.

1 . . . . ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ

2 ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹ

---

1 'ವನ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

3 ನ ಶಕವರುಷ ೧೫೫೯ನೆಯ ಹೇವಿಳಂ
4 ಬಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವಯುಜ ಸು ೫ ಭೌಮವಾರ
5 . . . . ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ರುಕು ಶಾಖೆ
6 [ನಂಜರಾಯ] ಪಟ್ಟಣದ ಶ್ರೀಕಂಠರಾಜಯ
7 ನ ಪುತ್ರರಾದ ರುದ್ರಗಣಂಗಳು . . . .
8 . . . . ರವರಿಗೆ ಗಣಗೂರು ಮಹಾ
9 . . . . ಂಗಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿ
10 . . . . ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೈಲಾಸ
11 ಪದವಿ ಆಗಲಿಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿದಾ
12 ನ ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅವನ
13 . . . . ಅಳಿಪಿದರೆ ತಂದೆತಾಯಿ
14 . . . . ನಂಜರಾಯ
15 [ಪಟ್ಟಣದ] . . . . ನಾದದು ಜಮಗೆಯ ಅಮಂದ
16 . . . . ಅತಯಿನಾಶಿಕೆಯ ಅನತರೂ
17 . . . . ಶ್ರೀ

58 (58)

ಕೆಲಕೆಂದೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಜೈನಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Raudri, 5th of the bright fortnight of Jyēshṭha, Sunday. No Śaka year is mentioned. It may be assigned to the 14th century A.D. on palaeographical grounds in which case the details of the date correspond to 9th May, 1380 A.D. But, the weekday was Wednesday and not Sunday as is mentioned in the record. It appears to record the consecration of the image on the pedestal of which the present inscription is engraved. Māṇikadēvaru, mentioned in the record, appears to have consecrated the image.

1 ರೌದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಜ್ಯೇಷ್ಟ ಸುದ ಪಂಚಮಿ ಆದಿವಾರದಂದು
2 ಹಂದ್ರ . . . . ದೂರ ಪಾರಿ . . . . ರು ಬಿಜೆಮಾಡಿಸಿದ
3 ಶ್ರೀ ಮಾಣಿಕದೇವರು ಮಂಗಳ
4 ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

59

ಕೆಲಕೆಂದೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಜೈನಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗಟೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

The inscription which is in the characters of the 19th century A.D. is not dated. It records the grant of the gong to a basadi probably of Chandranātha by Chandaṇṇa.

1 ಶ್ರೀ ಚಿ ॥ . ಚಂ ॥ ಗೆ ಚಂದಂಣ ವಪ್ಪಿಸಿದ್ದು ॥

60 (59)

ಚೌಡ್ಲು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಸುಗ್ಗಿ ಗುಡಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Hēviḷaṃbi, Māgha, fifth day in the earlier half, i.e. the bright fortnight,

Guruvāra, when there was Aśvinī-nakshatra. No Śaka year is mentioned. The characters belong to the 13th century A.D. Earlier portion of the inscription has been worn out and the details of the ruler are lost. It mentions a Hariharadēva who probably belonged to the Changāḷva dynasty. It records the regulation made by Harihara regarding the hereditary rights for the property. According to this regulation females, their daughters and the daughters of female slaves in Kundūru are entitled to property-rights. The inscription was written by *sēnabōva* Jinayya and engraved by Malōja.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮನು ಮಹಾಮಂಡಳೇಶ್ವರಂ
2 . . . .
3 . . . . . ನಾರಾಯಣ . . ಣ . . . .
4 . . . . ಹರಿಹರದೇವ . . . .
5 . . . .
6 . . . . ಆಳುತ್ತಿರೆ ಹೇವಿಳಂ
7 ಬಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘಮಾಸ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಪಂ
8 ಚಮಿ ಅಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷ[ತ್ರ] ಗುರುವಾರದಂದು ಹರಿಹ
9 ರ . . . ಕುಂದೂರಿಂಗೆ ಪೂರ್ವ್ವದಲಿ ಹೆಂ
10 ಣಿಂಗೆ ಸಲುವ ಸ್ವಾಸ್ತೆಮರಿಯಾದಿಯ ಕೊ
11 ಟ್ಟ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕ
12 ಳಿಂಗೆ ತೊತ್ತಿನ ಮಕಳಿಂಗೆ ಸಲುವುದು ಚ
13 ವುಡ . . . ಮಾನೆಯೊಳು ಮಾರಜನಕಾ . . .
14 ವೊಳತೆಯ . . . . ಪಾರಿಸ . . . .
15 ಕುಂದೂರ ತಾವ ಮಾನೆಯೊಳು ಮಾಚಿ
16 ಕಾರಿಯನಗಹ | ಮಾಚಜೀಯ ನಕಣಸ್ಸೈಗ
17 ಣಲೆಯ ಕಾಮಣ ಪಳ್ಳಿಗುಂದದ ಆಜಣ ಬೆಣಚ
18 ಹೆಗಡೆಹಳ್ಳಿಯ ಮಾದಣ ಅಬಿಯೂ
19 ರ ಮಲಿಗೌಡ ಯಿಾ ಗೌಡುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
20 ಯಿಂತೀನಾಡು ನಖರಕೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯ
21 ರುಳ್ಳಂನಬರ ಕೊಟ ಸಾಸನ ಮರಿಯಾದಿಯ ಬರೆದ ಸೇ
22 ನಬೋವ ಜಿನಯ್ಯ ಕಲ್ಲ ಹೊಯ್ದು ಮಲೋಜ

61

ಚೌಡ್ಲು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಆಲಕಟ್ಟೆ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Thursday, 1st May 1884 A.D. and records the construction of a choultry and a well by Mariyama.

1 ಸನ್ ೧೮೮೪
2 ಮೆ ೧ || ಗು ||
3 ಚ || ಧರ್ಮ
4 . . . || ಕಟಿಸಿದ
5 . . . ೧

6 ಮರಿಯ
7 ಮ ಕಟಿಸಿ
8 ದ ಬಾವಿ ೧

62 (57)

ಯೆಡೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಸುಗ್ಗಿದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

The epigraph is dated Śaka 1017, Yuva Śrāvaṇa śu. 2, Ādivāra and corresponds to 6th July, 1095 A.D. But the weekday was Friday and not Sunday as stated in the record. The inscription belongs to the later Kadamba dynasty of Manjarābād and relates to the king Duddharasa. It is a *vīra śāsana* erected to the memory of Duddharasa by his brother Jūjarasa. Duddharasa is described as a Mahāmaṇḍalēśvara with the titles Lord of Tripura, sun to the Balīndra kula, a pleasure garden of the Malepas, etc. He was the son of Hiṭṭeyarasa and Junjaladēvi. His queen was Chikaladēvi.

The record details the benevolences made by Duddharasa. The inscription was written by Bommadēva, son of Rājimayya at the instance of Moḷateya Duddhamalla, who was a *sandi-vigrahi.*

ಮುಂಭಾಗ :

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಖವರ್ಷ ೧೦೧೭
2 ನೆಯ ಯುವ ಸಂವತ್ಸರ
3 ದ ಸ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಸುದಿ ಬಿ
4 ದಿಗೆ ಆದಿವಾರದಂದು
5 ಶ್ರೀಮನು ಮಹಾಮ
6 ಣ್ಡಳೇಸ್ವರ ತ್ರಿಪುರಾ
7 ಧೀಸ್ವರ ಬಲಿನ್ದ್ರಕು
8 ಳ ಕಮಳ ಮಾರ್ತ್ತಣ್ಡ
9 ಚತುರ್ಮ್ಮುಖ ಗಣ್ಡ ಸರ
10 ಣಾಗತ ವಜ್ರಪಂಜರ ವೈ
11 ರಿಗಜಕೇಸರಿ ಬಲಿಯ
12 ರ ಭೀಮ ಸಂಗ್ರಾಮ ರಾಮ
13 ಮಲೆಪರ ನಂದನವನಂ
14 ಸಂಸ್ತುತ್ಯ ವಂದಿಜನಂ ಪ
15 ರಮಣ್ಡಳ ಸೂಱೆಕಾಱಂ
16 ಅಯ್ಯನಂಕಕಾರ ಶಿ
17 ವಪಾದ ಸೇಖರಂ ಶತ್ಯ ರ
18 ತ್ನಾಕರಂ ರಿಪು ಹ್ರಿದೆಯ
19 ಕರ್ಕ್ಕಸಂ ಅರಸಂಕ ರಕ್ಕ
20 ಸನನೇಕ ನಾಮಾವಳೀ ಮು
21 ಖ್ಯನಪ್ಪ ದುದ್ಧರಸಂ ಹಿಟ್ಟಿ
22 ಯರಸಂಗ[ಂ]ಜುಂಜಲದೇವಿಗಂ ಪು
23 ಟ್ಟಿ ಅತುಳ ಬಳ ಪರಾಕ್ರಮನಾಗಿ
24 ನವ ಯೌವನಾರೂಢನುಂ ವಿಜ
25 ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತನುಮಾಗಿ ಮ
26 ಲೆಯಂ ಪ್ರತಿಪಾಳಿಸಿ ರಿ
27 ಪುಗಳಂ ಬೆದಱೆ ಬೆಂಕೊ
28 ಣ್ಡು ಕೋಟೆಗಳಂ ನಿರ್ದ್ಧಾಟಿಸಿ ವೀ
29 ರಾವತಾರನುಂ ಕಲಿಯುಗಾ[ಂ]
30 ತಕಂ ಸಂಹಥ ನಾಡುಮಂ
31 ಪಾಕುಂವಾಡಿಯಂ ಮೊದ

ಹಿಂಭಾಗ :

32 ಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾಳಿಸಿ ಯಾ
33 ಟ್ದು ಪದಿನಯ್ದು ಕುದುರೆ
34 ಯು ಆಯ್ವತ್ತು ಲೆಂಕರುಂ ಇ
35 ನ್ನೂಱಯ್ವತ್ತು ಎಕ್ಕಟಿ
36 ಗರುಂ ನಾಲುವತ್ತಯ್ದು ಕು
37 ಳಪುಟ್ಟಿಗೆಗಾಯದಾಳುಮ
38 ನೇಕ ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರ ಬಂ
39 ಧುವರ್ಗ್ಗಮುಂ ತಳವರ್ಗ್ಗ
40 ಮುಂ ಕುಲಸ್ತ್ರೀ ಚಿಕಲದೇವಿ
41 ಯುಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯೆಸು . . . .
42 ಜಲಿದೆಯಿಂ ರಾಜ . . . .
43 ಕೆಱೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ . . . .
44 ಯಮನೆತ್ತಿಸಿದಿವ . . .
45 ರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗ್ಗೆ ಚತ್ರಮಂ ನಿ
46 ಲಿಸಿ ತೊಱೆಗಟ್ಟೆಯ ಮಾ

47 ಡಿಸಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮ್ಮವು ಬೆಳ
48 ಗಿ ಶಿವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಲ್
49 ಸಹೋದರಂ ಜೂಜರಸಂ ಸ್ನೇ
50 ಹದಿಂ ಪರೋಕ್ಷವಿನೆಯಂ ಗೆಯ್ದು
51 ವೀರಸಾಸನಮಂ ಬರೆಯಿಸಿ
52 ದಂ ವೊಳತಿಯ ದುದ್ಧಮಲ್ಲ ಸ
53 ನ್ಧಿ ವಿಗ್ರಹಿ ಸೇನಭೋವ ರಾಜಿ
54 ಮಯ್ಯನ ಮಗಂ ಬಮ್ಮದೇವ
55 ನಿಂ ಇನ್ತು ದುದ್ಧರಸಂ ಮಾಡಿಸಿ
56 ದ ತೊಱ ಗಟ್ಟಿದ್ದಿಯಂ ಮಾಱಿಕೊ
57 ಣ್ಡವಂ ಬಾಣರಾಸಿಯಲು ಹ
58 ಸುವುಂ ಹಾರುವನಂ ಕೊಂದ
59 ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ||

63 (13)

ಅಬ್ಬಿಮಠ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ತಾಮ್ರ ಶಾಸನ

This is a copper-plate record issued by Vīrarājēndra-vaḍeyar I, the Rājā of Cóorg. He is introduced with all his titles and is stated to be the grandson of Appājēndra-vaḍeyar and son of Lingarājēndra-vaḍeyar.

The purpose of the record was to renew the grant of two villages formerly granted by Doḍḍa Vīrappa-vaḍeyar, elder grand-uncle of the king to Abbimaṭha which was in Yaḍavanāḍu. The date of the earlier grant Śaka 1650, Kīlaka, Kārtika śu. 2, Budhavāra regularly corresponds to Wednesday 23rd October, 1728 A.D. In aditicn to this the king also granted to the Maṭha another village on the occasion of the visit of Doḍḍa-Virūpāksha-svāmi to Maḍikēri. Śaṃbhaiya wrote the inscription

This Abbimaṭha is a branch of the Murigimaṭha.

The record is dated Śaka 1718, Nala, .Chaitra śu. 1 Bhārgavāra, corresponding to Friday, 8th April, 1796 A.D.

ಮುರಿಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪಾದಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾಕೋಡು ಮಹನ್ತಸ್ವಾಮಿಯವರ ಚರಮೂರ್ತ್ತಿಗಳಾದ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಚರಮೂರ್ತ್ತಿಗಳಾದ ಅಬ್ಬಿಮಠದ ಸಿರಂಜನದೇವರ ಪಾದಕ್ಕೆ—

ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರಚಾಮರ ಚಾರವೇ |
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೇ ||

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರುಷ ೧೭೧೮ನೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ನಲ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು ೧ ಭಾರ್ಗವಾರದಲ್ಲು ಶಿವಗಂಗೆ ಮೇಲನ ಗವಿಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಸ್ತರಾದ ಶಿಥಪುರದ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ವೀರಶೈವಮತಸ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾದಿರಾಜ ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಹುಡ ಪ್ರತಾಪ ವಿಪ್ರತಿಮ ವೀರ ನರಪತಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾಗಿ ಪ್ರಿಥ್ವೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಗೈವುತ್ತಿರಲು ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರ ರುಕ್ಷಭಾನುಕಾಥ್ಯಾಯಗಳಾದ ಅಪ್ಪಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರವರ ಪೌತ್ರರಾದ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರ ಪುತ್ರರಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರವಡೆಯರವರು ಬರದು ವಪ್ಪಿಸ್ತ ಜೀರ್ಣ್ಣೋದ್ಧಾರದ ದಾನ ಶಾಸನದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ—ಪ್ರಾಕು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರುಷ ೧೬೫೦ನೆ ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ೨ ಬುಧವಾರದಲ್ಲು ಹಿರೆ ಅಜ್ಜಯನವರಾದ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪ ವಡೆಯರವರು ಯಡವನಾಡು ಅಬ್ಬಿಮಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕು ನಡದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮ ಹೊಸಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ವಂದು ಜಿಗಟ್ಟಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ವಂದು ವುಭಯಗ್ರಾಮ ಯೆರಡು ಯಿದಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡ ವೀರೂಪಾಕ್ಷಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಲಾಗಿ ಪಾದವಿಡಿದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಧರ್ಮಬರಬೇಕೆಂದು ನೂತನವಾಗಿ ಅಬ್ಬಿಮಠಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಬಾಚಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ವಂದಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ೧೬ ಹದಿನಾರು ವರಹ ಸಹ ಹೊಸಳ್ಳಿಗ್ರಾಮ ೧ ಜಿಗಟ್ಟಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ೧ ಬಾಚಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ೧ ಅನ್ತುಗ್ರಾಮ ೩ರ ಚತುಶ್ಸೀಮೆ ಯೆಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪ ಜಲತರು ಪಾಷಾಣ ಅಕ್ಷೀನ ಆಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಂಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಭೋಗ ತೇಜಸ್ವಾಮ್ಯ ಮುನ್ತಾದ ಆ ಸಕಲಭೂಮಿಯನ್ನು ಶಿವಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಗಣಾರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡಿಸ್ತ ಶಿವಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲು ಆಶೀರ್ವಾದ ಶ್ಲೋಕ |

ಜಾತಿ ಸ್ಮರತ್ವಂ ಪ್ರಿಥ್ವೀ ಪತಿತ್ವಂ ಸವುಭಾಗ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಮತೀವ ರೂಪಂ |
ತ್ವದ್ಭಕ್ತಿ ವಿದ್ಯೇ ಪರಮಾಯುರಿಷ್ಟಂ ತ್ವಂ ದಶ್ಚಮೇ ಶಂಕರ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ ||

ಯಂಬ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಿರಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಬರದು ವಪಿಸ್ತ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರದ ಭೂಸಾಧನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು—ಆದಿತ್ಯ ಚನ್ದ್ರೌ ೯ ಅನಿಲೋನಲಶ್ಚ ದ್ಯಾವುಭೂರ್ಮಿರಾಪೋ ಹೃದಯಂ ಯಮಶ್ಚ | ಅಹೋರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಉಭಯಶ್ಚ ಸಂಧ್ಯಾ ಧರ್ಮಶ್ಯ ಜಾನಾತಿ ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಃ || ಸ್ವದತ್ತಾ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪರದತ್ತಾನುಪಾಲನಂ | ಪರದತ್ತಾಪಹಾರೇಣ ಸ್ವದತ್ತಾಂ ನಿಶ್ಫಲಂ ಭವೇತ್ || ಯಂಬ ಭೂಸಾಧನಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರ್ಗವಾರ ಬರದಾತ ಖಾಸ ರಹಸ್ಯದ ಶಂಭೈಯ ಶ್ರೀ ವಿ ||

64 (74)

ಹರದೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗಾಳಿಕಲ್ಲು ಎಂಬ ಶಿಲಾಶಾಸನ

No date is given in the record. Palaeographically it may be assigned to the 10th century A.D. Eṟeyappa, mentioned in the record, is probably Nītimārga II, the Gaṅga ruler. It records the death of a hero, whose name is lost, for which he was given *kalnāḍu*, i.e., a grant, of one *bāḷu* of land.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ
2 ಎಱೆಯ
3 ಪನ .
4 . ದಾಹ
5 ನು ರಣಾನ್ತ್ರೖ
6 ವಳೆಣ್ಣುವ
7 ಳು ಸತ್ತು ಪ
8 ಡೆದ ಕಲ್ನಾ
9 ಡುಂ ಇದ
10 ನಱಿವಂಗೆ
11 ಕವಿಲೆಯುಂ ಬಾ
12 ಣಾರಸಿಯುಂ ಅ..ದ ಪಾತಕಂ
13 ಒನ್ದು ಬಾೞ ಪರಿಹಾ
14 ರಂ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ

65 (46)

ಮಾಲಂಬಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹಳೇಗ್ರಾಮ ನಿವೇಶನದ ಬಳಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

This is an important inscription furnishing the origin of the Koṅgāḷva dynasty. The great Chōḷa king Rājakēsarivarma-permanaḍi, i.e., Rājarāja, admiring the valour shown by Manija in the battle at Panasōge, got a *paṭṭa*, bearing the title *kshatriya-śikhāmaṇi-Koṅgāḷva* tied on him through his general, Pañchavan-mahārāya. He was also granted Māḷavvi which became the nucleus of the Koṅgāḷva territory.

No date is mentioned in the inscription. It may belong to the beginning of the 11th century A.D. when Rājarāja conquered Gaṅgavāḍi.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸೂರ್ಯ್ಯಾನ್ವಯ ಸುರತರು ಸ್ತಂಭಾಯಮಾನ ಚೋಳ ಕು
2 ಳ ಗಘನ ಗಭಸ್ತಿ ಮಾಳಿ ಸಕಳ ಜನ ದುರಿತ ಹರಣ ನಿ
3 ಪುಣ ಕವೇರಕನ್ಯಕಾ ಸಖೀಯಮಾನ ಚೋಟಿ ಮಹಾ ಮಹೀ
4 ಪತಿ ಶ್ರೀ ರಾಜಕೇಸರಿವರ್ಮ್ಮ ಪೆರ್ಮ್ಮನಡಿಗಳ್ಮನಿಜಂಗೆ
5 ಪನಸೋಗೆಯ ಕಾಳೆಗದಲೊಡ್ಡಿ ಕೆಯ್ದಂ ನೆಱಿದಿಕ್ಕು ಬ
6 ರೆನೆನ್ದು ಆತನ [1]ನಡಹಿದರ್ಸ್ಸತ್ತರೆನ್ದು ಪಿರಿದುಂ ಕಾರು[2]
7 ಣ್ಯದಿನ್ದ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ನಾಡ ಕುಡುಗೆನ್ದು ಪಞ್ಚ [ವನ್]
8 ಮಾರಾಯಗ್ಗಟ್ಟಿಲಾತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಿಖಾಮಣಿ
9 ಕೊಂಗಾಳ್ವನೆನ್ದು ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಲವ್ವಿಯ ನಿತ್ತರಿ
10 ದಕ್ಕೆ ಗಾವುಣ್ಡ ರಾಚಮ್ಮನ ವಂಶಮೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕಣ್ಣವಂಗಲ
11 ದ ಆದಿತ್ಯ ಗಾಮುಣ್ಡನುಂ . . ಗಟನಿಯ ನನ್ನಿಯಮೇರುವುಂ
12 ಕಟನೆ . . . ಚ ಗಾವುಣ್ಡನುಂ ನಲ್ಲೂರೆಱೆಯಂಗ ಗಾವುಣ್ಡ
13 . . . . ಳ್ವನ್ನಾಡೆ ಕಲ್ನಾಡೊ ಪೊರಗೆನ್ದು ನುಡಿಯಲ್ಕಾ
14 . . . .

66 (47)

ಮಾಲಂಬಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹಳೇಗ್ರಾಮ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record was issued by the Bēlūr chief Kṛishṇappa-nāyaka, son of Venkaṭādri-nāyaka. It is dated Dhātu, Āśvīja śu. 5, which corresponds to 28th September, 1756 A.D. during the reign of Kṛishṇappa-nāyaka. It registers a grant of twelve *varahas* of the land-rent to Rāchēgauḍa of Mālambi.

1 ಧಾತು ಸಂವತ್ಸರದ ಆ
2 ಸ್ವೀಜ ಶುಧ ೫ಲೂ ಶ್ರೀಮ
3 ತು ವೆಂ[ಕ]ಟಾದ್ರಿನಾಯಕರ ಕೃಷ್ಣ
4 ಪ್ಪನಾಯಕರು ಮಾಲಂಬಿ ರಾ
5 ಚೇಗೌಡಗೆ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡದು
6 [ಕ]ಂದಾಯ ಗ ೧೨
7 ಹಂನೆರಡು ವರಹ
8 ಂನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡ
9 ದು ಇಥೇವೆ

67 (48)

ಮೆಣಸ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹಾಳುಕೋಟೆ ಕಂದಕದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

This is a damaged *vīragal* and contain no date. It is in the 11th century characters and mentions Koṅgāḷva dynasty. But no particular ruler is mentioned. It appears to record the

1 ಈ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಂಸಪಾದಹಾಕಿ ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.
2 ಈ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

death of Komaraya and Sundaraya in a cattle raid. The sculptures of these two heroes are carved on the *vīragal* with their names engraved below.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಕೊಂಗ್ಗಾಳ್ವ ರಾಜ್ಯಂಗೆಎ ಕೊಮಾರಯನ್ ಸುನ್ದರ . . . . ಜ . . . .
2 ಎಡೆ ತುರುಕೊಳೆ ಕಟ್ಟಿಸ್ತ್ರಲ್ಲಿ . . . . ನಾಹಾರ ತುರುಹಾರನೊಟ್ಟಿ . . . .
3 ಸಾಮಂತರ . . . ದ ಕೊಂಗಾ . . . ಗೋಕಿಪಯನ . . .
4 ಮಾರಪೂರಾ . . . . ಪ್ಪಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ . . . . ದಣಿದ ಸೇನಿಯರ . . . .

(ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಾಸನ)
ಸುಂದರನ್ ಕೊಮಾರನ್

68 (37)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The inscription belongs to the reign of Rājādhirāja-Koṅgāḷva. Rājādhirāja-Koṅgāḷva's mother was Pōchabbe who is said to have erected the *basadi* on the wall of which the inscription is engraved. She was the disciple of Guṇasēna-paṇḍita who belonged to *Draviḷa-gaṇa, Nandi-sangha*, and *Arungaḷāvanya.*

No date is given in the inscription. It may be assigned to about the middle of the 11th century A.D.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವನಬ್ಬೆ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿಯ ದ್ರ್ರವಿಳಗಣದ ನನ್ದಿಸಂಘ ದರು
2 ಙ್ಗಳಾನ್ವಯದ ಗುಣಸೇನ ಪಣ್ಡಿತ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿ ಮಂಗಳ ಮಹಾ

69 (38)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ತಳಪಾದಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

This record also belongs to the reign of Rājādhirāja-Koṅgāḷva, son of Rājēndra-Chōḷa Koṅgāḷva and states that the king made over the *basadi* (built by his mother Pōchabbarasi) to his guru Guṇasēna-paṇḍita after pouring of water.

No date is given in the record. It can be assigned to the middle of the 11th century A.D., like the previous inscription.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ ಕೊಂಗ್ಗಾಳ್ವನ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ರಾ[ಜಾಧಿರಾಜ] . . . . ಕೊಂಗ್ಗಾಳ್ವ . . . .
ವಾಸಸ್ಥಾನಮಂ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ್ತಿವುಳಗಣ ದರುಂಗಳಾನ್ವಯದ ನನ್ದಿಸಂಘದ ಗುಣಸೇನ ಪಣ್ಡಿತ
ದೇವರ್ಗ್ಗೆ ಧಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕಂ ಕೊಟ್ಟಂ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

70

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಶಾಸನ
(ಮೇಲ್ಭಾಗ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ)

This is a fragmentary inscription. The top portion is broken and lost. It does not contain any date. Rugmiṇi-mahādēvi is known to have been the queen of Rājēndra-Chōḷa-koṅgāḷva who

lived in the 11th century A.D. Palaeographically also, this record can be assigned to the 11th century A.D.

Rugmiṇi-mahādēvi seems to have consecrated some image in the *basadi*, the details of which are lost.

1 [ವಲಯಿಾ]
2 ದಂ ರುಗ್ಮಿಣಿ
3 ಮಹಾದೇವಿ
4 ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ

71 (34)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

This is a *nishidhi* stone set up in memory of Guṇasēna-paṇḍita, disciple of Pushpasēna vratīndra. Guṇasēna-paṇḍita is highly praised. He belonged to the *Nandi-sangha, Draviḷa-gaṇa* and *Aruṅgaḷāmnāya.* He is said to have been proficient in supreme *ārhantya* and the other three jewels, all the great science of grammar, *āgama* and others, and the six established systems of logic.

The inscription is dated Śaka 986 expired, Krōdhi, Chaitra ba. navami, Mangaḷavāra, which regularly corresponds to Tuesday, 13th April, 1064 A.D.

ಒಂದನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವ :

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶಕ ನೃಪ [ಕಾಲಾ]
2 ತೀತ ಸಂವತ್ಸರ ಶತಂಗ [ಳ್]
3 ೯೮೬ನೆಯ ಕ್ರೋಧಿ ಸಂ
4 ವತ್ಸರಂ ಪ್ರರಿವತ್ತಿಸುತ್ತಿ
5 ರೆ[1] ತಚ್ಚೈತ್ರ ಬಹುಳ
6 ನವಮಿ ಮಙ್ಗಳವಾ
7 ರಂ ಪೂರ್ವ್ವಾಭಾದ್ರ
8 ಪದೆ ನಕ್ಷತ್ರ ವ್ಮಿ(?)
9 ನೋದಯುದಲ್ ‖ ಸ್ವಸ್ತಿ
10 ಸಮಸ್ತ ಸುರಾಸುರೇಂ
11 ದ್ರ ಮಕುಟ ತಟ ಘಟಿ
12 ತ ಮಣಿ ಮಯೂಖ
13 ರೇಖಾಳಂಕೃತ ಚಾ

ಎರಡನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವ :—

14 ರು ಚರಣಾ
15 ರವಿನ್ದ ಯು
16 ಗಳ ಭಗವ
17 ದರ್ಹತ್ಪರ
18 ಮೇಶ್ವರ ಪರ
19 ಮ ಭಟ್ಟಾರಕ
20 ಮುಖ ಕಮ
21 ಳ ವಿನಿರ್ಗ್ಗತಾ
22 ಗಮಾವೃತ
23 ಗಭೀರಾಂಭೋ
24 ರಾಶಿ ಪಾರ
25 ಗರಪ್ಪ ಶ್ರೀ
26 ಮದ್ಗುಣಸೇ
27 ನ ಪಣ್ಡಿತ ದೇ
28 ವ ವ್ಮೋಕ್ಷ
29 ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಿವಾ
30 ಸಕ್ಕ[ಂ]ಸನ್ದ[ರ್]

ಮೂರನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವ :

31 ಗುರುಗಳ್ಸಿದ್ಧಾನ್ತತತ್ವ ಪ್ರ
32 ಕಟನ ಪಟುಗಳ್ಪುಷ್ಪಸೇ
33 ನ ವ್ರತೀಂದ್ರರ್ವ್ವರ ಸಂಘ
34 ನ್ನನ್ದಿಸಂಘಂ ದ್ರವಿಳಗ
35 ಣ ವ:[ಹಾ]ರುಙ್ಗಳಾಮ್ನಾ
36 ಯ ನಾಥಂ ಪರಮಾರ್ಹ

[1] ಪರಿವರ್ತ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ ಎಂದಿರಬೇಕು.

37 ನ್ಯಾದಿ ರತ್ನತ್ರಯ ಸ
38 ಕಳ ಮಹಾಶಬ್ದ
39 ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಾದಿ ಸ್ಥಿ
40 ರ ಷಟ್ತರ್ಕ್ಕ ಪ್ರವೀಣರ್
41 ಪ್ರತಿಪತಿ ಗುಣಸೇನಾ
42 ಚಾರ್ಯ್ಯರಾಯ್ಯರ್ ಪ್ರಣೋ
43 ತರ್ ||

72 (35)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಶಾಸನ

The inscription registers a grant of lands in certain villages for the *basadi* at Muḷḷūr by the Koṅgāḷva king, Śrī Rājēndra-Koṅgāḷva. The *basadi* is said to have been constructed by his father. These grants were made over to Guṇasēna-paṇḍita-dēva by Rājādhirāja-Koṅgāḷva's mother Pōchabbarasi.

It is dated Śaka 980, Viḷambi, Uttarāyaṇa *śankrānti* which corresponds to 14th January, 1059 A.D.

Dharmmaseṭṭi wrote the record.

ಮುಂಭಾಗ :

1 ಧರ್ಮಸೆಟ್ಟಿ ಬರೆದಂ
2 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶಕವರ್ಷ ೯೮೦
3 ತ್ತನೆಯ ವಿಳಂಬಿ ಸಂ
4 ವತ್ಸರದ ಉತ್ತರಾ
5 ಯಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ
6 ಯಂದು ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂ
7 ದ್ರ ಕೊಂಗಾಳ್ವಂ ತಂ
8 ಮಯ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ
9 ದ ಬಸದಿಗೆ ಕೊ
10 ಟ್ಟ ಹಾರುವನ
11 ಹಳ್ಳಿ ಅರಕ
12 ನ ಹಳ್ಳಿ

ಒಂದನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವ :

13 ಕಾಜ್ಯೊಗ[ಂ]ಡ ಹ
14 ಳ್ಳಿ ಹಂಗಲ
15 ವಾನಿ ಖಣ್ಡು
16 ಗಂ ೧೦ ಹು
17 ಣಿಸೆ ದಾ
18 ಱು ಖಣ್ಡು
19 ಗಂ ೧೦
20 ಗಣಪ
21 ತಿಗೋಡ
22 ಲು ಖಣ್ಡು
23 ಗಂ ೩ ಅಸ
24 ಗ ವೊಳೆ
25 ಖಣ್ಡುಗಂ
26 ಳ

ಎರಡನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವ :

27 ನಿಡುತದ
28 ಗೋಡಲ ಖಣ್ಡು
29 ಗಂ ೩ ಕೆಸ
30 ಕುನಿಯು
31 ಒಳಗೆಱೆ
32 ಯುಂ ಖಣ್ಡು
33 ಗಂ ೩ ಹೆನ್ನೆ
34 ಲ್ಲೂರ ಭೂ
35 ಮಿ ಖಣ್ಡು
36 ಗಂ ೧೦ ಒಂದು
37 ಗಾಣದೆಣ್ಣೆ

ಹಿಂಭಾಗ :

38 ಶ್ರೀ ರಾಜಾಧಿರಾ
39 ಜ ಕೊಂಗಾಳ್ವ
40 ನಬ್ಬೆ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿ
41 ಯತ್ರ್ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು
42 ದ್ರುವಿಳಗಣದ ನಂ
43 ದಿ ಸಂಘದರುಂಗಳಾ

44 ನ್ವಯದ ಗುಣಸೇನ
45 ಪಣ್ಡಿತದೇವರ್ಗ್ಗೆ ಮಾ
46 ಡಿಸಿ ಧಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕಂ
47 ಕೊಟ್ಟರು ॥ ಸ್ವದತ್ತಂ ಪ
48 ರದತ್ತಂ ವಾ ಯೋ ಹರೇತಿ
49 ವಸುನ್ಧರಾ ಷಷ್ಠಿರ್ವ್ವರ್ಷ
50 ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾ
51 ಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ ॥

73 (36)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಶಾಸನ

The record is highly worn out. On palaeographical grounds it may be assigned to the 11th century A.D. A queen of Pṛithvī-Koṅgāḷva is mentioned in the inscription. This Pṛithvi-Koṅgāḷva might be Adaṭarāditya who had the title Rājēndra-Pṛithvī-Koṅgāḷva. The record appears to be a memorial to some one who died,—perhaps, Pṛithvī-Koṅgāḷva's queen.

1 . . . .
2 . . . . ಯಾನಿಧಿ ಸತ್ಯಾ
3 . . . .
4 . . . .
5 ಲದೇವಿ ॥ ಭೂತಳ . . . .
6 ವಿನಿರ್ಗತ . . . . ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ. . . . .
7 . . . .
8 . . . . ಯಜು . . . . ಮೋಕ್ಷದೆ . . . .
9 . . . .
10 . . . . ವರ್ಣ್ಣ . . . . .
11 . . . .
12 . . . .
13 . . . . ಯ್ದಾಮು
14 ೪ಂ . . . . ಪನಿದ . . . . ಮಾಳಿ . . . .
15 . . . . ನುರ್ವ್ವೀಪಾಳ ಭೂತ . . . . ಬರಸಿದ ಕಾರುಣಿಯೊ
16 ದೊವ. . . . . ನ ವಚನ ಕಾಯ
17 ವದ್ದಿಗ . . . . ತುಳ್ಳಿನ ಬಳ್ಳಿಗಿಯುಂಬಂತ್ತಿರೆ ಸ . . . .
18 . . . . ತ ದಿವಿಜಲೋಕ ॥ ಖಂ
19 . . . ಪ್ರಿಥುವೀ ಕೊಂಗಾಳ್ವನರಸಿ . . . .

74

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಂದ್ರನಾಥ ಬಸದಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ತುಂಡುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

This is a fragmentary epigraph. The stone is broken and only the top portion remains. On the top of the stone are two panels of sculpture. The first panel has the figure of a Jina seated-flanked by a male and a female devotees. Below this panel are a cow and a calf with the sun

and moon on either side. Only two lines of well-carved inscription mentioning the date remains. The date is Śaka 980, Viḷambi which corresponds to 1058 A.D.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಶಕವರ್ಷ ೯೮೦
2 . . . . ವಿಳಂಬಿ ಸಂವ

75 (39)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಂದ್ರನಾಥ ಬಸದಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಶಾಸನ

The inscription is dated Śaka 1313, Pramōdūta, Vaiśākha śu. 3, Bhānuvāra which corresponds to 18th April, 1390 A.D. But the weekday was Monday and not Sunday as mentioned in the inscription. The inscription mentions the name of Harihara II, the Vijayanagar king and his general, Guṇḍappa-daṇḍanāyaka. It records the renovation of the *basadis* at Muḷḷūr by Bāhubali-dēvaru, a disciple of Vijayakīrtti-dēvaru. It incidentally refers to the construction of the *basadi* by Rājādhirāja-Koṅgāḷva for the merit of his mother Pōchabbarasi and grant of certain villages for its maintenance. King Harihara appears to have renewed the grants and also granted Kāragōḍ by renaming it as Aṇṇāṅgapura to the god Pārśvanātha through Guṇḍappa-daṇḍanāyaka. One Gonkāṟaḍḍi-nāyaka, a hero of several battles, was in charge of Muḷḷūr Seventy. Arjuna is stated to have written this inscription.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಶಕವರ್ಷ ೧೩೧೩ನೆಯ ಪ್ರಮೋದೋತ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಸು ೩ ಭಾನವಾ
2 ರದಲ್ಲು ಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಘ ದೇಸಿಗಣ ಪುಸ್ತಕಗಚ್ಛದ . . . . . ಕೊಂಡಕುಂದಾ
3 ನ್ವಯರಾರ್ಯ್ಯ ಶಃಬೇನ್ದು ಕಂದ ವಿ[ಜಯ]ಕೀರ್ತ್ತಿದೇವರ ಪ್ರಿಯಃಶಿಷ್ಯರಪ್ಪ ಬಾಹುಬ
4 ಲಿದೇವರು ಈ ಸ್ಥಾನಮಂ ಪಡೆದುದ್ಧರ್ಸಿದರು ಶ್ರೀ ರಾಜಾ[ಧಿರಾಜನು] ಕೊಂಗಾಳ್ವ ರುಗ್ಮಿ
5 ಣಿದೇವಿಯ ದೇವಿಯ ದೇಹಾರದ ವಿಜಯದೇವರ ದ್ವಾರಾ ನೆಲೆನಿಂದಂದು ಸ್ವಜನನಿ . . . . ತಪು
6 ತ್ರ . . . . ಆ ಪೋಚಬ್ಬರಸಿಗೆ ಪುಣ್ಯಾರ್ತ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡ್ಸಿ ಅಙ್ಗರಙ್ಗ ಭೋಗ
7 ಬಿಟ್ಟ ಊರು ಅಣಿಲವಾಡಿಯ ನುಲಬಿಹಳ್ಳಿಯಂ ನಾಡು ದಟಶಿನಹಳ್ಳಿ ಮು
8 ಳ್ಳೂರ ಹಾರುವಹಳ್ಳಿ ಏ ಸೀಮೆ ಮೂಡ ಹರಿವ ಹಳ್ಳ ತೆಂಕ . . . . .
9 ಬಡಗಣ ಅಗಳ ನಟ್ಟ ಕಲ್ಲು ಪಡುವ ಬೆಟ್ಟ ಬಡಗಣ ಅ . . . . ಕಾರೆಗೋಡಹ . . . .
10 ಳ್ಳಿಯ ಸೀಮೆ ಮೂಡ ನೆಲ್ಲಿಯ ಹೊಳೆ ನಟ್ಟಕಲ್ಲು ತೆಂಕ ಬೆಟ್ಟದ . . . . .
11 ಬಡಗ ಕೆಱೆ ಏರಿ ಈಶಾನ್ಯ ನಟ್ಟ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳೂರ ಗದ್ದೆ ಗಳಿಗಲ ಪೋನಿ ಖ ೧
12 . . . ಗೆಱೆಯ ಕೆಳಗೆ ಖ ೨ ಆಗದೊಳು . . ಕೊ ೧೦ ಕನಗೊಡಲ . . ಕೊ ೧೦ . .
13 ಗಾಲ ಖ ೧ ಕೊಡಗೊಡಲು ಕೊ ೨ ಅಚ್ಚಗದೆ ಕೊ ೧೦ ಲೋಕಗದ್ದೆ ಕೊ ೧೦ . . . .
14 ೧೫ ಸಂಪಗೆಗದ್ದೆ ಖ ೧ ಬೋಳಗದ್ದೆ ಖ ೧ ಕೊ ೯ ಆಲದಕಾಡಿ ಖ ೧ ಕೊ ೧೦ ಅಸರವ
15 ಕ್ಕೆ ಖ ೧.ಕೊ . . . . ವೆಸಿಕುನಿ ಖ ೧ ಸಿಡಿತದ ಗೋಡಲು ಖ ೩ ಮ್ಯಣಸದಲ್ಲಿ ಖ ೧ ಕೊ ೧೦
16 ಹೊನ್ನದೇವಿಯ ಸರಣಗೋಡಲು ಖ ೧ ಹೆಣ್ಣನೂರ ಭೂಮಿ ಖ ೨ ಒಂದು ಗಾಣದೆ
17 ಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟದು ಆಚನ್ದ್ರಾರ್ಕ್ಕಂ ಸರ್ವ್ವಜನಾನಂದರ್ ದೀಕ್ಷತೆಯ ಪಟ್ಟ ಓದಿ ಪವರ್ತ್ತಿಸಿಯಾಗೆ ವೀ
18 ರ ಹರಿಹರೋರ್ವ್ವೀಶ ಪಲವರಂ ಕಾದಿ ರಾಯ ಮಱೆವೊಕ್ಕರ ಕಾವ ಶರಣಾಗತ ವಜ್ರಪಂಜ
19 ರ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗಜದಾರ ಭೃತ್ಯ ಗೊಂಕಾಱಡ್ಡಿನಾಯ್ಕಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ದಣ್ಣನಾಯ್ಕರು ಕು
20 ರಿತ್ತು ಮುಳ್ಳು ನಾಡಂ ಕುಡುವಂತರಾದರ್ ಸ್ವಭಾವಾರ್ತ್ಥವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೌಡ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ
21 ರೆಕೊಂಡು ಅಂಣಾದೇವಿಯ ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿಯ ಭೀಮಾಪುರವೆಂದು ಪೆಸ
22 ರಿಟ್ಟು ಚತುಸ್ಸೀಮೆಯ ಕಲ್ಲ ನಟ್ಟು ಧಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೂ || ಕಾರ
23 ಗೋಡಂ ಅ[ಂಣಾ]ಂಗಪುರವೆಂದು ಪೆಸರನಿಟ್ಟು ಧಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕವಾಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವನಾ
24 ಥಂಗಿತ್ತರೂ || [ಕಿ] ರತ್ಯದುಗಕ್ಕೆ ದಾನಶಾಲೆ ಗೋಮಾಲೆ ಜಯಮಾಳಪುರಿಯಲ್ಲಿ
25 ಗದ್ದೆ ಖ ೩ ಗಣಪತಿ ಗೋಡಲು ಖ ೩ ಹುಣಿಸೆಧಾಟು ಖ ೧ ಎಳುತ್ತಾ

26 ಜ್ರ್ಣನ ಶಾಸನಂ || ಶ್ರೀ
27 [1]ಈ ಧರ್ಮ್ಮಕೆ ಅಳಿಪಿ
28 ದವರು ಪಶು ಸಿಸು
29 ಹೆಣ್ಣು ಗುರು ಇವರ
30 ಕೊಂದ ಕೋಟಿ ಪಾಪದಲಿ ಹೋ
31 ಹರು ಹಂದಿಯ ತಿಂಬರು

76 (40)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಂದ್ರನಾಥ ಬಸದಿಯ ಎದುರಿಗಿರುವ ಮಂಟಪದ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The inscription is highly fragmentary. It is dated Śaka 1138, Dhātu, Jēshṭha śu. 15, Maṅgaḷavāra. The details of the date correspond to 1st June, 1216 A.D. But the weekday was Wednesday and not Tuesday. The name of the king is lost. It records the death of Vidyādhara-Būchidēvarasa, who was a *kaṭakāchārya*.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಶಕವರ್ಷ
2 ೧೧೩೮ ನೇ ಧಾತು ಸಂ
3 ವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಟ
4 ಶು ೧೫ ಮಂ . . ವಾ
5 ರದಲ್ಲು ಇಂಮುಡಿ
6 ಆ . . . .
7 . . , ...
8 . . . . ಯರಾಯ
9 ಕಟಕಾಚಾರ್ಯ್ಯರಪ್ಪ . . . . ವಿ
10 ದ್ಯಾಧರ ಬೂಚಿದೇವರಸರು ಮು
11 ಡಿಪಿ . . . . , ...
12 ವಚ ಉ . . . . , . .
13 ತಂಮ , ...
14 . . . . , ...

77

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಬಸದಿಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಿನಾಥ ಮೂರ್ತಿಯ ಪೀಠದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

No date is given in the record. Since Śrīpāḷa-traividya-dēva mentioned here is known to have lived in 1125 A.D. and also since this record belongs to his disciple Mallishēṇa-dēvaru, the record may be assigned to about the middle of the 12th century A.D.

It states that the *basadi* at Muḷḷūr was re-consecrated by Mallishēṇa. Since this *basadi* belonged to about the 10th century A.D., it is possible that it had fallen into disuse and Mallishēṇa-dēva renovated it and consecrated the Jina image on whose pedestal the present inscription is engraved.

---

[1] ಈ ಐದು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಾಸನದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ.

1 ಶ್ರೀಮದ್ದ್ರಾವಿಳ ಸಂಘೇಸ್ಮಿಂ ನಂದಿ ಸಂಘೇಸ್ತ್ಯರುಂಗಳಃ ಅನ್ವಯೋಭಾತಿ ನಿಶ್ಶೇಷ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಾ
2 ರಾತಿ ಪಾರಗೈಃ ॥ ಶ್ರೀಪಾಳ ತ್ರೈವಿದ್ಯದೇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಮಲ್ಲಿಷೇಣದೇವರು ಮುಳ್ಳೂ
3 ರ ಬಸದಿಯ ಪುನಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದರು ॥

78 (41)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಬಸದಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಪಾದದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The inscription has no date. It can be assigned to the 11th century A.D. on palaeographical grounds. The inscription is engraved on the stone on which the footprints of Pushpasēna-siddhānta-dēva, the *guru* of Guṇasēna-paṇḍita are engraved.

1 ಗುಣಸೇನ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಯ
2 ಗುರೋಃ ಪುಷ್ಪಸೇನ ಸಿದ್ಧಾಂತ
3 ದೇವಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಪಾದಂ

TRANSLITERATION

1 Guṇasēna-paṇḍitasya
2 gurōḥ Pushpasēna-siddhāṃta-
3 dēvasya śrī-pādaṃ

79 (42)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಬಸದಿಯ ಪ್ರಾಕಾರದ ವಾಯವ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಸನ

The record is not dated. Since Guṇasēna-paṇḍita is mentioned in the record, it can be assigned to about the middle of the 11th century A.D. It states that Guṇasēna-paṇḍita caused a well to be dug which is named Nāgavāvi. The figure of a serpant is also carved at the end of the record. The *nakaras* have contributed towards this work of charity.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಗುಣಸೇನ ಪಣ್ಡಿ
2 ತ ದೇವ ರಗಳಿಸಿದ ನಾ
3 ಗವಾವಿ ನಕರದ ಧ
4 ರ್ಮ್ಮಂ

(ಕೆಳಗೆ ಸರ್ಪದ ಆಕಾರವಿದೆ)

80 (45)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

This is a beautiful *vīragal* with the usual three panels of sculptures depicting the fight, the hero ascending to *svarga* flanked by *apsaras* and finally seated in *Kailāsa.* The inscription is engraved on the three bands and also on the edges bordering the panels.

The inscription belongs to the reign of Hariharadēva, a Changāḷva ruler. It registers the death of Boppagauḍi's son Malleya in a battle that ensued between several *nāḍus* and Muḷḷūr fort. He was granted as *vīrasēse* certain lands by the three hundred men of the village.

It is dated Durmukhi, Chaitra śu. pañchami, Sōmavāra. No Śaka year is mentioned. Since the characters of the inscription appear to belong to the 13th century A.D., it is possible that the given date corresponds to 10th March, 1296 A.D. But it was a Saturday and not Monday as noted in the inscription.

The sculptor Bairōja, son of Bāchāchāri of Koṅgoḷali prepared this beautiful *vīragal*, and Sātaiya wrote the inscription.

ಒಂದನೆಯ ಪಟ್ಟಿ :

1 ಶ್ರೀ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ [ಸ]ಹಿತಂ ಮಂಡಳೀಕ ನಾರಾಯಣನುಂ ಮಲೆಯ
2 ಬೆಂಕೊಂಡ ಗಂಡನುಂ ಶ[ರ]ಣಾಗತ ವಜ್ರಪಂಜರರುಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಹ
3 ರಿಹರದೇವ ಚೋಳದೇವರ ರಾಜ್ಯದಂದು [ದು]ರ್ಮ್ಮುಖಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈ

ಎರಡನೆಯ ಪಟ್ಟಿ:

4 ತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ಸೋಮವಾರದಂದು ಮುಳ್ಳೂರ ಕೋಟೆಗೆ ಬೆಳುಹುನಾಡು
5 ಗೊದ್ದುಂಬಾಡಿ ಮುಳಿವರಾದಿತ್ತ್ಯ ನಾಡ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜ್ಜುನ ನಿಡಿತ ಮೆಣ
6 ಸ ಮೊದಲಾಗಿ ನಾಡೆಲ್ಲಂ ನೆರದೆತ್ತಿ ಬಂದು ಮುತ್ತಿ ಕೋಟೆಯ ಹತ್ತಿಸಿದ
7 ಲಿ ಬೊಪ್ಪಗಾಉಡಿಯ ಮಲ್ಲೆಯ ಮುಳ್ಳೂರ ಕೋಟೆಯ ಕಾದು ಅಟೆಹೊಯಿ

ಮೂರನೆಯ ಪಟ್ಟಿ :

8 ದು ವಂಕಥಾರದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದನು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತಂಗೆ ವೀರಸೇಸೆಯಾಗಿ ಮಾಸಾ
9 ವಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಊರ ಮುನೂರಾಳು ನೆರದಿದ್ದರ್ ಮುಳ್ಳೂರ ಗದ್ದೆಯೊ
10 ಳಗೆ ಮಾಕೊವೆಯ ಮಂಣೊಳಗೆ ಗದ್ದೆ ೩ ಹಿಡಿಜೆಗಲ್ಲಲಿ ಗದ್ದೆ ೫ ಯಿಂತೆಂಟು
11 ಗದೆ ಬೊಪ್ಪಗೌಡಿಯ ಮಾಳ್ಯೆಯ ಮದ್ಯೆಯನವರು ಹೊಸ ಮಾನಿಕೆಱ ಸ

ಅಂಚಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಬರೆದಿರುವುದು :

12 ಹಿತ ಗ೯ಕ್ಕೆ ಮಾಸಾವಿ ಊರು ನೆರದು ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವ್ವಬಾಧ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮಾಱಿದರು ಈ ಮರಿಯಾದೆ ಟೀಸೆಂದು ಬಂದುದು || ಈ ಕಲ್ಲ ಕೊಂಗೊಳಲಿಯ ಬಾಚಾಚಾರಿಯ ಮಗ ಬೈರೋಜ ಮಾಡಿ[ದ] ಕಲು ಶ್ರೀ ಕೊಪಣ ತೀರ್ತ್ಥದ ಸೇನಬೋವ ಸಾತೈಯ ಈ ಶಾಸನದ ಆಖರವ ಬರೆದ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

81 (43)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕೆರೆ ಏರಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದನೆಯ ವೀರಗಲ್ಲು

The record, which is on a *vīragal*, is worn out. The Śaka year 999 and Piṅgaḷa are found in the record and the other details of the date are lost. The existing date corresponds to 1077 A.D.

The record mentions Rājēndra-Chōḷa-Koṅgāḷva as ruling the kingdom. On the death of his queen Padmaladēvi, a hero appears to have given up his life along with his wife, probably as a *garuḍa*.

1 ಶ್ರೀ ಸಕವರ್ಷ ೯೯೯ನೆಯ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರ
2 ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವಂ ರಾಜ್ಯಂ ಗೈಯುತ್ತಿ . . . .
3 ಆತನ ಪಟ್ಟಿದರಸಿ ಪದ್ಮಲದೇವಿ ಸತ್ತು . . . .
4 ನೀಪಕಾವರದಿಂದಂ ತಾನುಂ ತನ್ನ ಪೆಣ್ಣ . . . .

82 (44)

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕೆರೆ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಎರಡನೆಯ ವೀರಗಲ್ಲು

This short inscription on the *vīragal* has no date. It may be assigned to about the 11th century A.D. on palaeographical grounds. It is fragmentary and appears to record the death of Uttama-chōḷa-seṭṭi by getting his head cut off, probably in fulfilment of certain vow.

1 . . . . ಉತ್ತಮ ಚೋಟಸೆಟ್ಟಿ ಸ . . . . , ಬಾಲಿಯ . . . . .
2 . . . . ಖಟ್ಗದಿಂದಂ . . . . ತಲೆಗಡಿಸಿ ಸತ್ತಂ ||

83

ಮುಳ್ಳೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾದದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

This inscription is engraved on a natural boulder of a rocky hillock near the Jain *basadis*, in front of a pair of footprints. Only the first six letters are deeply engraved, but the other letters following them are carved in thin lines. Thus though the letters are large in size, they are highly worn out and only the traces of letters can be seen. The characters belong to about the 11th century A.D. The inscription begins with the details of the line and sect of the *guru* who probably breathed his last at this place. The letters 'sēna-paṇḍita' in the second line appear to indicate the name of Guṇasēna-paṇḍita who played an important role in the construction and maintenance of the *basadis* at Muḷḷūr. It is possible that this inscription was engraved in his memory.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮದರುಂಗುಳಾನ್ವಯ ಕೊ . . . .
2 ಸೇನ ಪಣ್ಡಿತ . . . , . . . , ... , . . .

84 (32)

ನಿಡುತ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬೀರೇದೇವರ ವನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಸನ

The epigraph is highly worn out. It is dated Śaka 1201, Bahudhānya, Vaiśākha ba. The *tithi* and the weekday are lost. The existing date corresponds to May, 1278 A.D. It records a grant made to the god Mallikārjuna of Malapanahaḷḷi by Hiriya-Vīraṇṇa, Chikka-Vīraṇṇa and others.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ . . . ಧ್ಬಯತ್ಸ್ಯಕರ ವೊರುಷದ
2 ೧೨೦೧ ಬಹುಧಾಂನ್ಯ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾ
3 ಖ ಬ . . . . ಹಳಿಯ ಗು . . . . ಗ . . . . .
4 ದವ . . . . ಮಲಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜ್ಜುನ ದೇ
5 ವರ ಪ್ರ . . . . . ಗಡಿನಾಡು ಅ
6 ಣಲೆ ನಾ . . . . . ಮುಳ್ಳುನಾಡು ಎ
7 ಕೋಟೆ . . . . . ತಾಮುತ್ತಟ್ಟು ಆ
8 ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜ್ಜುನ ದೇವರ . . . . ಹೊರಭೂಮಿಯ ಜ
9 . . . . ಣಂ . . . . ಯಣ್ಣ ಲಕಂಣ

10 ಜಕರಾಮಯ . . . . . . ಹಿರಿಯವೀರಂ
11 ಣ ಚಿಕವೀರಂಣ . . . . . ತಿಯತಂಡಕ್ಕವು
12 ಆ ನಾಡಮುಂಡಿ . . . . . ಟ್ಟಗದ್ದೆ ಬಿದಲು
13 ಬನಸಮುದ್ರದ . . . . . ಕೊ ೧೦ ದೇವರಕೆಱೆ
14 ಯ ಕೆಳಗೆ ಕಾರಗದೆ . . . . . ಹುವಿನಗದ್ದೆ ಕೊ ೧೦
15 ಬಸಿಗನಹಳ್ಳಿಯಲು ತಿರುಮಲೆ ಗಉಡ ಕಟ್ಟಿಸಿದ
16 ಕೆಱೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕೊ . . . . . ಯೊಳಗೆ ಸ ೨ ದೇವರ
17 ಹಿಂದಣ ಪರೆಯಗದೆ . . . . . ಯಂಣೆಗೆ ಸ ೨ ಕೊ ೧
18 ಆಹತ್ರೆಯ ತೆಂಕಣದ ಹೊ . . . . . ಂಗೆ ಕೊ ೧ ಅಲಿ ಪಡು
19 ವ ಹಳ್ಳ ಗದ್ದೆ ಸ ೧ ಕೊಱಕಡಹು ಹರಿಯಂಣಗೆ ಸ ೧
20 ಕೊಱಕಡಹು ವೀರಣ್ಣ . . . . ಮಣ್ಣ ದೇವನ ಗದ್ದೆ ಸ ೧ ಮಾ
21 ಕಳಕೆಱೆಯ . . . . ಸ ೬ ಹಿಡಿ ಜೀಯಕೆ
22 ಱೆಯ . . . . . . ಲು ಊರ ಮುಂದಣ
23 ಕೊ . . . . ತೆಂದಡೆ . . . . ೦ ೧೦೦ ಊರ ಹಿಂದಣ ಕೆ
24 . ರಿಕೆ ೬೦೦ ಅಂನ್ತು ಬಿದಲು . . . ೭೦೦ ಗದ್ದೆ ಸ ೨೨ ನೂ
25 ಮಲ್ಲಿ ಗಉಡ . . . . ಹರಿಯಂಣ್ಣ ವೀರಂಣಂಗೆಯೂ ಸಮ
26 ವಾಗಿ ಅಮ್ರುತಪಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಧಂರ್ಮ್ಮ ಮಾರು ಅಳಿಪಿದಡೆ
27 ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯಲಿ ಕವಿಲೆಯ ಕೊಂದ ಪಾ
28 . . . ತಂ ವಾ ಪರದತ್ತಂ ವಾ ಯೋ ಹರೇತ ವಸುನ್ಧ . . .
29 ರ್ವ್ವರಿಷ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ . . .
30 . . . . . ಶಾಸನ . . . . .

85 (6)

ನಿಡುತ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲನೆ ವೀರಗಲ್ಲು

The record is dated Śaka 1177, Rākshasa, Vaiśākha śu. 11 which corresponds to 4th May, 1255 A.D. The record, which belongs to the reign of the Hoysaḷa king Vīra-Narasimha *i.e.*, Narasimha III, is a *vīragal*. This was set up in memory of Sōmaiya, son of Bīragauḍa of Kahigōḍu, by his brother Mārigauḍa and his son Māyiga.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಕವರುಷ ೧೧೭೭ನೆ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂ। ವೈಶಾಖ ಶುದ ೧೧ ಶಿ ಶ್ರೀಮತ್ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊಯ್ಸಣ ಭುಜಬಲ ಶ್ರೀ ವೀರನರಸಿಂಹರಾಯನ . . . . ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಹಿಗೋಡಿನ ಬೀರಗವುಡನ ಮಗ ಸೋಮೈಯನು ಬೊಗುಳುತ್ತಾ ಬುಂಬಿಯ ನಾಯಕನು ತಾಉ ದೂತ ಬೀಮೈಯ ಸೋಮಣ್ಣನೊಡನೆ ಯತ್ತಿಹೋಗಿ ಕಾದಿದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು। ಆ ಸೋಮೈಯನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆನ್ದು ಆತನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾರಿಗವುಡನು ಆ ಸೋಮೆಗವುಡನ ಮಗ ಮಾಯಿಗನು ಪರಿಪಾಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಬೀರಗಲ್ಲು ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

86 (7)

ನಿಡುತ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಎರಡನೆ ವೀರಗಲ್ಲು

The date given in the record is Śaka 1208, Pārthiva, Vaiśākha śu. 12 and this corresponds to 18th April, 1285 A.D. The record is a *vīragal*, and belongs to the reign of the Hoysaḷa king Narasimha III. The *vīragal* was set up in memory of Māratamma of Kahigōḍu who died in some battle, by his brother Maliya-nāyaka and his son, Sōmaṇṇa.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಕವರುಷ ೧೨೦೭ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂ| ರದ ವೈಶಾಖ ಶುಧ ೧೨ ಶ್ರೀಮತ್ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊಯ್ಸಣ ಭುಜಬಲ ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಸಿಂಹದೇವರಸರ ರಾಜ್ಯಾಭ್ಯುದಯ ಕಾಲದಲ್ಲು ಕಹಿಗೋಡಿನ ಮಾರತಮ್ಮನು ತನ್ನ ಕೊಚನ ಪ್ರತಿತ್ತು ಮತ್ಸರ ವಿರೋಧಂಗಳ ಕೂಡಿ ಕಾಳಗದಲ್ಲು ಕಾದಿ ಬಿದ್ದನು ಆ ಮಾರತಮ್ಮನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲಬೇಕೆನ್ದು ಆತನ ತಮ್ಮ ಮಲಿಯನಾಯಕ ಆ ಮಾರತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು ಸೋಮಣ್ಣ . . . . ವೀರಗಲ್ಲು ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

87 (33)

ನಂದಿಗುಂಡ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಶಾಸನ

The inscription belongs to the reign of *Mahāmaṇḍalēśvara* Vīra-Chōḷa-Koṅgāḷva. As the names of Padmaladēvi, and Sōmaladēvi, who were queen and daughter respectively of the Hoysaḷa king Vīra-Ballāḷā II, appear in the inscription, Vīra-Chōḷa-Koṅgāḷva must have been a Hoysaḷa subordinate. As regards the date Manmatha, Kumbhamāsa, Ādivāra, daśami are mentioned which correspond to Sunday, 2nd February, 1175 A.D during the reign of Ballāḷa II. The record appears to register remission of certain taxes in Muḷḷūr Seventy by Vīra-Chōḷa-Koṅgāḷva in the presence of Padmaladēvi, Sōmaladēvi, Tōḷūr Duddharasa, Balleya daṇḍanāyaka and others. It also registers a grant of five *koḷagas* of paddy from each house in Muḷḷūr Seventy to Gaṅgōja and Būchaṇa who were probably the scribe and the writer respectively of the inscription.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಮಣ್ಡಳೇಸ್ವರಂ ವೀರಚೋಳಕೊಂಗಾಳು
2 ವದೇವ ಪ್ರಿಥಿವೀ ರಾಜ್ಯಂ ಗೈಯುತ್ತಿರೆ ತಾಯಿ ಪದುಮ
3 ಲದೇವಿ ಸೋಮಲದೇವಿ ತೋಳೂರ ದುದ್ದರಸ ಬಲ್ಲೆಯ
4 ದಣ್ಡನಾಯಕ ಹಡಿಯಜ ಕಿರಿಕಣ ಯಿಂತ್ತಿ
5 ನಿಬರುಂ ಮುಂತಾಗಿದ್ದರ್ ಮನುಮತ ಸಂವಛರ
6 ದ ಕುಂಭಮಾಸ ಆದಿವಾರ ದಸಮಿಯುಂದು ಮು
7 ಳ್ಳನಾಡೆಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಂ ಅಣ್ಣತ್ತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳ ಮಕ್ಕಳಿ
8 ಗೆತ್ತೆಯ್ದೊ ಸಲುವುದು ಸುಂಕದ ಬಿಡುಂಗೊಳು
9 ನಲ್ಲೆತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಗದ್ಯಾನ ಗನಹೂರ
10 ಲು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಣವೈದು ಕಾಣಿಕೆ ಗದ್ಯಾನ
11 ಗನಹೂರಲೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಣವೈದು
12 ಅರತೆಜಿ ಹಂದಲ ಹಣ ಪರಿಹಾರ ಗಂಗ
13 ಸಿದ್ಧಾಯ ಹೊಜಗಾಗಿ ಆಯದಾಅ ಬಿಟ್ಟ ಬೆ
14 ಸ ಹಡುವಗೇರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಂ ಬಿಟ್ಟ
15 ವೀರಚೋಳ ಕೊಂಗಾಳ್ವದೇವ ಕೊಟ್ಟುದಂ ತಪ್ಪ ನು
16 ಡಿದವ ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ಕವಿಲೆಯಂ
17 ಬ್ರಾಮ್ಮಣನಂ ಕೊಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾತಿಯಂ ಕೊಂಡ || ಎ
18 ಪ್ಪತ್ತಜೊಳಗೆ ಮನೆಗೈಗುಳ ಭತ್ತ ಸಲುವುದು
19 ಗಂಗೋಜಂಗೆ ಬೂಚಣಂಗೆ ||

88 (51)

ದೊಡ್ಡಮಳತೆ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಕೆರೆಯ ತೂಬಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ

The record is dated Pārthiva, Phālguṇa śu. 10, Guruvāra. No Śaka year is given. The

record may be assigned to the 15th century A.D. It refers to the construction of the sluice of a tank at Doḍḍamaḷate by Annadāni-arasu. The builders were Venkaṭaiya and Malaiya. Bommarasaiya wrote this inscription.

1 ಶ್ರೀಮತು ಪಾರ್ತ್ಥಿ[ವ] ಸಂವತ್ಸರದ ಪಲ್ಗುಣ ಸು ೧೦ ಗುರುವಾರ ಅನ್ನದಾನಿ ಅರಸಿನವರು
2 ಯಿಾ ತೂಬ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು ಕಟಿದವರು ವೆಂಕಟೈಯ್ಯ ಮಲೈಯ ಬೊಮರಸೈನ ಬರಹ
3 ಬಸಲಿಂಗ ದೇವರ ನಂನ ಗಉಡನ ಕಾಲದಲಿ ಆಯಿತು

89 (56)

ದೊಡ್ಡಕಣಗಾಲ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಗೌಡರ ಹೊಲದಲ್ಲಿರುವ ನಿಸಿಧಿಗೆ ಶಾಸನ

This is a *nishidhi* stone commemorating the death of Prabhāchandradēva, a disciple of Śubhachandradēva belonging to *Mūla-saṅgha*, *Dēsiya-gaṇa* and *Pustaka-gachchha*.

No Śaka year is mentioned. Since the characters of the inscription belong to the 11th century A.D., the given date, *viz.*, Tāraṇa, Chaitara śu. pañchami, Śukravāra may be taken as corresponding to 7th March, 1044 A.D. But the weekday was Wednesday and not Friday as given in the record.

1 ಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಗ ದೇಸಿಯಗಣ ಪುಸ್ತಕ ಘ
2 ಛ ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯ ಇಂಗುಳೇಸ್ವರದ ಬ
3 ಳಿಯ ಪ . . ಆದೆ . . ಸುಭಚಂದ್ರದೇವರ
4 ಪ್ರಿಯಾಗ್ರಸಿಶ್ಯರುಮಪ್ಪ ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರದೇವರ ನಿ
5 ಸಿಧಿ ತಾರಣ ಸಂವಛರ ಚೈತ್ರ ಸುಧ ಪಂಚಮಿ
6 ಸುಕ್ರವಾರದಂದು ಮುಕ್ತರಾದರು

90 (60)

ಹಾರೋಹಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಗದ್ದೆಯ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಾಸನ

This is a fragmentary inscription in the characters of the 10th century A.D. No details of the date are found in it. It registers a grant of an *agrahāra* to Eṟeyarasa by Teyyalayya-Jūbu. The name of Koṅguṇivarmma is also mentioned in the record which apparently refers to a Gaṅga king. He, along with Chaṭṭayya, appears to have made certain grants.

1 ತೆಯಲಯ್ಯ ಜೂಬು ಕಾಲಂ ಕಟ್ಟಿ . . . .
2 ವ್ರ್ವದಿಂಬರಱೆಯ ಕೊಟ್ಟಮ್ ಎಱೆಯ[ರ]
3 ಸಂಗೆ ಬಿಟ್ಟಗ್ರಹಾರ | ಮತ್ತಂ ಚ
4 ಟ್ಟಯ್ಯಂ ಧಾರಕಬಲಹ ಕೊಙ್ಗಣಿ
5 ವರ್ಮ್ಮಂ ಕಾಲಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಂ
6 ಬಿಟ್ಟ ಪೊನ್ನ ಮಣ್ಣಿಂಗೆ ವಟ್ಟದಿಂ
7 . . . .

91 (61)

ಗರಗಂದೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

The record is highly fragmentary. The date is lost. Palaeographically it may be assigned to the 12th century A.D. It mentions a Tribhuvanamalla, who appears to be a Chaṅgāḷva ruler.

1 . . . .
2 . . . .
3 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮನು ಮಹಾಮಣ್ಡ
4 ಳೇಶ್ವರ ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲ ವೀರ
5 . . . . . . ಮತು ಚಂಗಾ . . . . . .
6 . . . . . . ಮಹಾ ಮ . . . . . .
7 . . . . . . ದಿತ್ಯದೇವಗೆ . . . . . .
8 . . . . . . ಣ್ಡ . . . . . .
9 . , ... ರಪ . . . . . .

92 (64)

ಕಾಜೂರು, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬಸವನಗುಡಿಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಾಸನ

The inscription has no date. Palaeographically it may be assigned to the 14th century A.D. It records the grant of a village (Kājūru) by Biḷugauḍa and Aṇabagauḍa to four persons named.

1 ಶ್ರೀಮತು ಬಿಳುಗೌಡ ಅಣಬಗವು
2 ಡ ಬಯಿರು ಕನಿಗುಯಿರಾಮು ನಾ
3 ಗಜ್ಯಯ
4 ಕೆಂಪಣ
5 ನಾಲ್ವರಿಗೆ
6 ಕೊಟ ಗ್ರಾಮ

93 (65)

ಸಿರಹ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ರಾಮೇಶ್ವರಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

The date given in the inscription is Jaya, Phālguṇa śu. pavurnami, Brehavāra. No Śaka year is mentioned. However, since the inscription belongs to the Hoysaḷa king Vīra-Ballāḷa-dēvarasa or Ballāḷa II, the details of the date correspond to 7th February, 1175 A.D. during his reign. The weekday was, however, Friday and not Thursday as mentioned in the inscription. It refers to a grant made to Māyaṇṇa, son of Bīraiya in favour of the god Mallikārjuna of Sirivura.

1 ಶ್ರೀ ಜಯ ಸಂವಛ
2 ರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಸುಧ ಪ
3 ವುರ್ನ್ನಮಿ ಬ್ರೆಹವಾರದ

4 ಲಿ ಹೊಯ್ಸಣ ಭುಜಬಳ ಶ್ರೀ
5 ವೀರಬಲ್ಲಾ[ಳ] ದೇವರಸರು ಪ್ರಿ
6 ತ್ವೀ ರಾಜ್ಯಂ ಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿಳು
7 ಹುನಾಡ ಪಡದ ಶಿರಿಯರ ಕ
8 ಸಪ . ಗವುಡಗಳ ಬೀರಯನ
9 ಮಗ ಮಾಯಂಣಂಗೆ ಸಿರಿವುರದ
10 ಮಲ್ಲಿಕರ್ಜುನದೇವರ ಅಷ್ಟ ಭೋಗ ತೇ
11 ಜ ಸ್ವಾಮ್ಯ ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪ ಜಲ ಪಸ
12 ಣ ಆಗಾಮಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾ
13 ಯಂಣಂಗೆ ಕಾಲುಗ ಬೆರಸಾ
14 ಗಿ ಧಾರೆಯ ಯೆಱದು ಕೊ
15 ಟ ಸಾಸನ ಯಿದನು ಆರು
16 ಅಳಿಹಿದಡೆ ಗಂಗೆಯಾ
17 ತಡಿಯಲಿ ಕವಿಲೆಯ
18 ಕೊಂದ ದೋಷದಲಿ ಹೋಹ
19 ರು ಮಂಗಳ ಮಾಹಾ ಶ್ರೀ
20 ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಮಱಿವಕ್ಕ
21 ರಕಾವರು ಶ್ರೀ

94 (66)

ಮೂದರವಳ್ಳಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರುಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ

The inscription is not dated. It belongs to the reign of the Bēlūr chief, Kṛishṇappa–nāyaka and hence belongs to about the middle of the 18th century A.D. The inscription is in Sanskrit. It registers a grant of the village Mūdravaḷḷi by the Chief to Kaivalya, who is highly praised in the inscription as a great *yōgi*.

1 ಶುಭಮಸ್ತು
2 ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮ ಹಂ
3 ಸಾನಾಂ । ಪರಿವ್ರಾ
4 ಜಕಸತ್ತಮಂ । ಕೈ
5 ವಲ್ಯಾಖ್ಯ ಮಹಾ
6 ಯೋಗಿಂ । ಸದಾ
7 ಗ್ನಾನೈಕ ತತ್ಪರಂ । ಬೇಲೂರು ಕ್ರುಷ್ಣ ಭೂ
8 ಪಸ್ತು । ಆಹೂಯ ಯತಿಕುಂಜರಂ । ಮೂದ್ರ
9 ವಳ್ಳೀ ಚ ಗ್ರಾಮಸ್ತು । ದತ್ತಂ ಕ್ರುಷ್ಣಾರ್ಪಣಂ
10 ಶುಭಂ । ಕಿಮರ್ಥಂ ದತ್ತ ಮಿತ್ಯುಕ್ತೇ[1]

TRANSLITERATION

1 śubham-astu
2 śrīmat-parama-haṃ-
3 sānāṃ-| parivrā-

[1] ಶಾಸನ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ.

4. jaka-sattamaṃ | Kai
5. vaḷyākhya mahā
6. yōgiṃ | sadā
7. gñānaika tatparaṃ | Bēlūru Krushṇa-bhū-
8. pastu | āhūya yati-kuṃjaraṃ | Mūdra-
9. vaḷḷī cha grāmastu |dattaṃ Krushṇārpaṇaṃ
10. śubhaṃ | kimarthaṃ dattam ityuktē[1]

95 (75)

ಉಲುಗುಲಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕಾಫಿತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ವೀರಗಲ್ಲು

This is a hero-stone and refers to the rule of Vīra-Munivarāditya Gōkūḷadēvarasa a *mahāmaṇḍalēśvara*. He had the titles *Chauṭu-vibhāḍa*, *chhaladaṅka-rāma*, *Satyarāya-samvaraṇā tiravajra Rudira* and *marevokkara-kāva*. He was a local chief connected with Munivarāditya-nāḍ which must have been round about Uluguli.

Only the cyclic year Raktākshi and the month Kanyā are mentioned in the record. Hence the date is not verifiable. The characters appear to belong to the 13th century A.D. Since Munivarāditya appears to have lived during the latter part of the 13th century A.D. (*vide* No. 27) the date may correspond to 1264 A.D.

It refers to a cattle raid at Yaḷaghaḷe in which a hero appears to have died. The meaning of the last portion of the inscription is not clear.

ಒಂದನೆಯ ಪಟ್ಟಿ :

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮನು ಮಹಾಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಚಉಟು
2 ವಿಭಾಡ ಛಲದಂಕರಾಮ ಸತ್ಯರಾಯ ಸಂವ
3 ರಣಾ ತಿರವಜ್ರ ರುದಿರ ಮಱೆವಕ್ಕಸಕಾವ
4 ಶ್ರೀಮದ್ ವೀರ ಮುನಿವರಾದಿತ್ಯ ಗೋಕೂ

ಎರಡನೆಯ ಪಟ್ಟಿ :

5 ಳ ದೇವರಸರು| ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಂನ್ಯಾಮಾಸದಂದು ತೆಂ
6 ಗುನಾಡಕಂ ಯಱಘಳೆಯ ತುಱು ಇಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾಸಲಬ
7 ಣ್ಟ ಮೇಲಾಳಿಯ ಮರುಳಕಾರ ಯೋಶಿಯಾಳು ಬಿದಡೆ ಗರುಡು
8 ವಶತಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ದಾಣಿಗೆ ಕಾಲೆಗೆ ಸಂದುದು ಮುಕ್ಕೊಡವೆ

96 (2)

ಬಿಳಿಯೂರು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕಡಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record belongs to the reign of the Gaṅga king Satyavākya-Rāchamalla and is dated in his 18th regnal year. The details of the date Śaka 809, Phālguṇa, Śrīpañchami correspond to 21st February, 888 A D. taking Śrīpañchami which is a special *nōmpi* performed before *Nandīśvara*, as occuring in the bright fortnight.

It registers a grant made by the king to Sarvaṇandi-dēva, a disciple of Śivaṇandi-siddhānta-

[1]The inscription stops here.

bhaṭāra for the maintenance of the Satyavākya Jina temple built at Peṇṇekaḍanga. The grant consisted of twelve hamlets of Biḷiūr which is said to yield eighty *gadyāṇas* of gold and 800 measures of paddy.

The inscription was engraved by Sedōja.

1 ಭದ್ರಮಸ್ತು ಜಿನಶಾಸನಾಯ ಸಕ ನೃಪಾ
2 ತೀತಾಕಾಲ ಸಂವತ್ಸರಂಗಳೆಣ್ಬ ನೂಱೊಂಬತ್ತನೆಯ ವರ್ಷಂ
3 ಪ್ರವರ್ತ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಕೊಂಗುಣಿವರ್ಮ್ಮ ಧರ್ಮ್ಮ ಮ
4 ಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಕೊವಳಲಪುರವರೇಶ್ವರ ನನ್ದಗಿರಿನಾಥ ಶ್ರೀಮ
5 ತ್ಪೆರ್ಮ್ಮನಡಿಯ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಂ ಗೆಯ್ದು ಪದಿನೆ[1]ಣ್ಟನೆಯ ವರ್ಷದನ್ದು ಪಾ
6 ಲ್ಗುಣ ಮಾಸದ ಶ್ರೀ ಪಞ್ಚಮಿಯನ್ದು ಶಿವಣನ್ದಿ ಸಿದ್ಧಾನ್ತದ ಭಟರ
7 ರ ಶಿಷ್ಯಸ್ಸರ್ವ್ವಣನ್ದಿ ದೇವರ್ಗ್ಗೆ ಪೆಣ್ಣೆಗಡಙ್ಗದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಜಿನಾಲ
8 ಯಕ್ಕೆ ಪೆದ್ದೊಱೆಗರೆಯ ಬಿಳಿಊರ್ಪ್ಪನ್ನಿರ್ಪ್ಪಳ್ಳಿಯುಮಂ ಸರ್ವ್ವಬಾಧಾ ಪರಿ
9 ಹಾರ ಪೆರ್ಮ್ಮಾನಡಿ ಕೊಟ್ಟೊ ತೊಮ್ಭತ್ತರು ಸಾಸಿರ್ವ್ವರು ಮಯ್ಯಾಸಮನ್ತರು ಬೆದ್ದೊ
10 ಱೆಗರೆಯ ಎಟ್ಪದಿಮ್ಬರು ಎಣ್ಪೊಕ್ಕಲುಂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಲೆಸಾಸಿ
11 ರ್ವ್ವರು ಮಯ್ಯುಮ್ಬರ್ವ್ವರುಂ ಮಯ್ಯಾಮಱಗರುಂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಪು ಇದನಱಿದೊಂ
12 ಬಾರಣಾಸಿಯುಮಂ ಸಾಸಿರ್ವ್ವಪಾರ್ವ್ವರುಮಂ ಸಾಸಿರಂ ಕವಿಲೆಯುಮನ
13 ಱಿದೊಂ ಪಞ್ಚಮಹಾಪಾತಕನಕ್ಕುಂ ಸೆದೋಜನ ಲಿಖಿತ್ತ
14 ಬೆಳಿಯೂರ ಎಣ್ಬತ್ತು ಗದ್ಯಾಣ ಪೊನ್ನೂ ಎಣ್ಬನೂಱು ಬತ್ತ
15 ಮುಂ ತೆಱುವೊಂ

97 (3)

ಕೊತೂರು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಲಕ್ಕುಂಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The inscription belongs to the reign of the Gaṅga king Satyavākya-Koṅguṇivarmma-dharmma-mahārāja, *i.e.*, Rāchamalla. No date is given in the inscription which is in the 9th century characters. The inscription registers a grant of seventy *gadyāṇas* from *siddhāya* and hundred measures of paddy from *beḷtiya bhatta* as *kalnāḍu* to the son of Eṟeyaṅga-gāvuṇḍa. The grant was made by the king after tying on his forehead the *permāḍivaṭṭa*.

The inscription was engraved by Būvayya,

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಕೊಂಗುಣಿವರ್ಮ್ಮ
2 ಧರ್ಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜಂ ಕುವ
3 ಳಾಲಪುರವರೇಶ್ವರಂ ನನ್ದಗಿರಿನಾಥಂ
4 ಶ್ರೀಮತ್ ಪೆರ್ಮ್ಮಾನಡಿಗಳ್ ಜಡಲ
5 ಎಱೆಯಂಗ ಗಾವುಣ್ಡನ ಮಗಂಗೆ ಪೆರ್ಮ್ಮ
6 ಡಿವಟ್ಟಂಗಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಕ್ರಮಮಾ
7 ವುದೆನ್ದೊಡೆ ಸಿದ್ಧಾಯದ ಪೊನ್ನೆಳ್ಪತ್ತು
8 ಗದ್ಯಾಣ ಪೊನ್ನುಂ ಬೆೞ್ತಿಯ ಭ
9 ತ್ತದೊಳ್ ನೂಱು ಭತ್ತಮುಮಂ ಎಲ್ಲಾ
10 ಕಾಲಕ್ಕಂ ಸಾಸನಮಾಗೆ ಬಿ
11 ಟ್ಟರ್ ಬೂವಯ್ಯನಕ್ಕರಂ ಮಂಗಳ
12 ಎಱೆಯಂಗಂಗೆ ಕಲ್ನಾಡು ಮಹಾ ಶ್ರೀ

[1] ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

98 (4)

ಪೆಗ್ಗೂರು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The record is dated Śaka 899, Īśvara, Phālguṇa, śu. *taledevasa* when there was *Nandīśvara*. The week day is not mentioned. *Taledevasa* which is also found as *peṟetaledivasa* in inscriptions means the day when the moon is on the tcp i.e, the fullmoon day. The given date corresponds to Monday, 25th February, 978 A.D.

The record belongs to the reign of the Gaṅga king Rāchamalla-Permānaḍi who is styled as Satyavākya-Konguṇivarmma-dharmma-mahārāja, lord of Kōḷālapura and lord of Nandagiri. He was the fourth in the line to have the title Satyavākya. His younger brother Rakkasa is mentioned in the record as governing Beddoṟegare.

The record registers the grant of the villages Peggadūr and Posavādaga to Anantavīrya, a disciple of Guṇasēna-paṇḍita for the maintenance of the *basadi* at Peggadūr.

Chandanandiyayya wrote this record.

1 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಕನೃಪ ಕಾಳಾತೀತ ಸಂವತ್ಸರ ಸತಙ್ಗ ಳ್ರ್ಕೆತ್ತ್ರನೆಯ ಈಸ್ವರ ಸಂವ
2 ತ್ಸರಂ ಪ್ರವತ್ತಿಸೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಕೊಙ್ಗ್ಣಿವರ್ಮ್ಮ ಧರ್ಮ್ಮ ಮಹಾ
3 ರಾಜಾಧಿರಾಜಾ ಕೋಳಾಳಪುರವರೇಶ್ವರ ನನ್ದಗಿರಿನಾಥ ಶ್ರೀಮತ್
4 ರಾಚಮಲ್ಲ ಪರ್ಮ್ಮನಡಿಗಳ್ ತದ್ವರ್ಷಾಭ್ಯನ್ತರ ಪಾಲ್ಗುಣ ಸುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ನ
5 ನ್ದೀಸ್ವರಂ ತಲೆದೆವಸಮಾಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ವೈರಿಗಜಘಟಾಟೋಪ
6 ಕುಂಭಿ ಕುಂಭಸ್ತಳ ಸ್ಫುಟಿತಾನರ್ಗ್ಘ್ಯ ಮುಕ್ತಾಪಳ ಗ್ರಹಣ ಭೀಕರ ಕರಾ
7 ಸೆ ನಿವಾಸಿತ ದಕ್ಷಿಣದೋರ್ದ್ದಣ್ಡಮಣ್ಡಿತ ಪ್ರಚಣ್ಡಂ ಅಣ್ಣನಬಣ್ಟ ಬ
8 ಡವರನಣ್ಟ ಶ್ರೀಮತ್ ರಕ್ಕಸ ಬೆದ್ದೊಱೆಗರೆಯನಾಳುತ್ತಿರೆ ಭದ್ರಮ
9 ಸ್ತು ಜಿನಶಾಸನಾಯ ಶ್ರೀ ಬೆಳ್ಗೊಳ ನಿವಾಸಿಗಳಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಬೀರಸೇನ ಸಿ
10 ದ್ಧಾನ್ತ ದೇವರವರ ಶಿಷ್ಯರ್ ಶ್ರೀ ಗೊಣಸೇನ ಪಣ್ಡಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರವರ
11 ಶಿಷ್ಯರ್ ಶ್ರೀಮತ್ ಅನನ್ತವೀರ್ಯ್ಯಯ್ಯಂಗಳ್ಪೆಗ್ಗದೂರುಂ ಪೊ
12 ಸವಾದಗವುಮನಭ್ಯನ್ತರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗೆ ಪಡೆದರದರ್ಕ್ಕೆ ಸಾ
13 ಕ್ಷಿ ತೊಂಭತ್ತಱು ಸಾಸಿರ್ಬ್ಬರು ಮಯೂಪ್ಸನ್ತರುಂ ಬೆದ್ದೊಱೆಗರೆ
14 ಯೆಳ್ಪದಿಂಬರು ಮೆಣ್ಟೊಕ್ಕಲುಮಿದಂ ಕಾವನ್ನಾರ್ಲ್ಪರ್ಮ್ಮಲೆಪರು
15 ಮಯ್ಯೂಣ್ಬರ್ಬ್ಬರು ಮಯ್ದಾಮರಿಗರುಂ ಶ್ರೀಪುರುಷ ಮಹಾರಾಜರ
16 ದತ್ತಿಯನಾವೊನೊರ್ಬ್ಬನಟಿದೊಂ ಬಾಣರಾಸಿಯುಂ ಸಾಸಿರ್ಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮ
17 ಣರುಂ ಸಾಸಿರ ಕವಿಲೆಯುಮನಟಿದ ಪಞ್ಚಮಹಾಪಾತಕನಕ್ಕುಂ
18 ಇದನಾರೊರ್ಬ್ಬ ಕಾದರವರ್ಗೆ ಪಿರಿದು ಪುಣ್ಯಂ ಚನ್ದನನ್ದಿಯಯ್ಯನ ಲಿಖಿತಂ ॥
19 ಪೆರ್ಗ್ಗದೂರ ಬಸದಿಯ ಶಾಸನಂ

99 (29)

ಕುಂದ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಂದದಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕಂಬದ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನ

The inscription records the restoration of the temple of Mahādēva on the Kunda-hill in Beṭṭiyattu-nāḍu. The inscription gives a list of important persons and their contributions to the temple. It is interesting to note that the Jāgirdār of Kunda, a Muslim, provided for the consecration of a Nandi image in front of the temple.

The work was commenced in the year Śaka 1776, Kali 4955, Ānanda, 18th of the month Tulā, 15th of the bright fortnight of Kārtika, Thursday, which corresponds to 4th November, 1854 A.D. However, the weekday was Saturday and not Thursday. It was completed in Paingaḷa, Vaiśākha śu. 15, Friday corresponding to 9th May, 1857 A.D. But, the weekday was Saturday and not Friday.

1 . . . . ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ ಪ್ರಸಂನನಾಗಿ . . . .
2 ಬೆಟ್ಟೆಯತ್ತುನಾಡು ಕುಂದದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನೆಲಶಿರು
3 ವ ಮಹಾದೇವರ ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಪುರಾಣ ಗುಡಿ
4 ಯನ್ನು ನವನೆತ್ತವಾಗಿ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲು ಜೀರ್ನೋದ್ಧಾರ ಮಾ
5 ಡುವದಕ್ಕೆ ಯಿಾ ನಾಡು ತಕ್ಕ ಮೊಕಸ್ತರೂ ಆದಿಯಾಗಿ ಸವೆ
6 ರ್ೕ ಜನರು ಮತ್ತು ಅಮ್ಮತಿನಾಡು ಕಕ್ಕೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ತ
7 ಕ್ಕ ಮೊಕಸ್ತರು ಸಹ ಅನುಮತಿಪಟ್ಟು ಶಾಲಿವಾಹನ
8 ಶಕಾಬ್ದ ವರುಷ ೧೭೭೬ಕ್ಕೆ ಕಲಿವರುಷ ೪೯೫೫
9 ನೇ ಆನಂದನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ತುಲಾಮಾಸಾ ೧೮ನೇ
10 ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ೧೫ ಗುರುವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಂದ ದಿನ ೧೮
11 ೧೦೦೬೦ ದಿನ ಸಂದ ಶುಭಮೂರ್ತದಲಿ ಪ್ರಾರಂಬ್ಸಿದ ಯಿಾ
12 ಮಹಾಸ್ತಳ ಜೀರ್ನೋಧಾರದಲ್ಲು ಮನೆಪ್ಪಂಡ್ರ . . . .
13 . . . . . ಯಿಾಶ್ವರಾರ್ಪಿತವೆಂದು ಮಳುಲ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಸೇವ ಮಾಡಿದ ಜನರ
14 ವಿವರ . . . . ಕಂಡೆಯ ರಾವಂತ . . . . .
15 . . . . . ತದಲೂರ . . . . . ಮಾಡ್ಸಿದ . . .
16 ಸಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಶಾಣ
17 ಭಾಗರು ಬ್ರಾಂಹ್ಮಣ ವೆಂ
18 ಕಪ್ಪೆಯ ಶುಭೇದಾರೂ ಕೊಡಂ
19 ದೇರ ಮುದ್ದೈಯ ಪಾರುಪತ್ಯ
20 ಗಾರು ಮನೆಪ್ಪಂಡ್ರವುಚ್ಚೈಯ
21 ಬಾಗಿಲುನಿಲಕೆ ಸಾಯ ಮಾಡಿ
22 ಸಿದ ಕೊಡಂದೇರ ಮೇದೈಯ
23 ದೇವರ ಪಾಣಿವಟ ತೆರೆಕಲಾ
24 ಮೆಟುಕೆಲಾ ಸಹ ಸಾಯ ಮಾ
25 ಡಿದು ಸಂಣ್ವಂಡ್ರ ಬೋಳ್ಳೈಯ್ಯ
26 ಮಣೆಂಡೆ ತಿಂಮ್ಮೈಯಗಳು
27 ಡ ಚಿಂನೆಗಳುಡನ ಚಂಣಪ್ಪ ನಂದೀಶ್ವರನ ಪ್ರಸಂನಕ್ಕೆ ಸಾ
28 ಯ ಮಾಡಿದು ಕುಂದ ಗ್ರಾಮದ ಜಾಹಗೀರದಾರ್ ಹಯತ್ತ
29 ಕಾನಸಾಬಿ ಯಿಾ ಮೇರೆ ಸರ್ವೇ ಜನರು ಕೂಡಿ ಜೀರ್ನೋಧಾರ ಮಾಡಿ
30 ದ ಯಿಾಶಿವಾಲಯದ ಕೆಲಸಳು ಪೈಂಗಳನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ
31 ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೧೫ ಸುಕ್ರವಾರ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲು ಯಿಾ
32 ಶಿವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪೂರೈಸಿಥೆ ಯಿಾ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ
33 . . . . ಯಿಹದಲಿ ಸೌಕ್ಯ ಪರದಲಿ ಮುಕ್ತಿ

100 (31)

ನಲ್ಲೂರು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕೆರೆ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

This is a *nishidhi* stone set up in memory of Jakkiyabbe who died performing *sanyasana.* She was the disciple of Kastūri-bhaṭāra and the wife of Eḍayya, a *parama-śrāvaka.*

The inscription is not dated. Its characters belong to the 11th century A.D.

1 ಭದ್ರಂಭೂಯಾಜ್ಜಿನೇನ್ದ್ರಾಣಾಂ ಶಾಸನಾಯಾ
2 ಘನಾಶಿನೇ ಕುತೀರ್ತ್ಥಧ್ವಾನ್ತ ಸಂಘಾತ ಪ್ರಭಿ
3 ನ್ನ ಘನ ಭಾನವೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಪದಂ ದಧಾನಂ ಪಾರ
4 ತ್ರ ಹಿತ ಕಾರಣಕಂ ಪರವೋಪಕಾರ
5 ಕಂ ಕುಡೆ ತಂದು ತಾೞ್ದಿದಾಯತಿಗ ಮತಿ
6 ಗಂಕೆಭಯಾದುದನ್ತ್ತಮಳ್ತಡೆಯದೆ ಮುಕ್ತಿಯು
7 ಂ ಪಡೆವೆನೆನ್ದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬನ್ಧುವರ್ಗ್ಗ ವಡಂ
8 ಬಡಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯಂ ಪಡೆದುದೆಲ್ಲಿ
9 ಯುಮುಚ್ಚರಿ ಜಕ್ಕಿಯಬ್ಬೆಯ ಕಸ್ತೂರಿ ಭಟ್ಟಾ
10 ರಗ್ಗೆ ಅವರ ಶ್ರಾವಕಿ ಚನ್ದಿಯಬ್ಬೆಗಾವು
11 ಣ್ಡಿ ದದ್ಯರ ಮಂತ್ರಕಿ ಜಕ್ಕಿಯಬ್ಬೆ ಸನ್ಯಸ
12 ನಂ ಗೆಯ್ದು ಮುಡಿಪಿದಳ್ ॥ ಆಕೆಯ ಗ
13 ಣ್ಡ ಪರಮಶ್ರಾವಕ ಎಡಯ್ಯ ಮಂಗಳಂ

101 (30)

ನಲ್ಲೂರು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ತೀತರನಾಡದ ಬಳಿ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

(ಮೇಲುಭಾಗ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ)

This is a *nishidhi* stone recording the death of Kiviriyayya, chief of Maduvaṅga-nāḍu, who kept up the vow for twelve days in the Chāṅgaḷa *basadi*. The stone was set up by his sons Bāki and Buki.

No date is found in the inscription which is in the characters of the 11th century A.D.

1 ಕೊಡಂಗಾಳ . . . . . ಎಮಗ . . . . .
2 ದಿಳೆ ಅಟ್ಟಿಡೆವೆನ್ದು ಯತಿವರ
3 ಗ್ಗೆಲ್ಲಂ ಸಾದರದಿ ಬೀೞಯಸೆ
4 ಟ್ಟಿಯಾ ಪಾದದೊಳೆಱಗಿ ತಾೞ
5 ದನೀ ಸುರಕೀರ್ತ್ತಿ ಭದ್ರವು
6 ಸ್ತು ಜಿನಶಾಸನಾಯ ಶ್ರೀಮ
7 ಮದುವಂಗನಾಡ ದೊರ ಕಿವಿರಿ
8 ಯಯ್ಯಂಗಳ್ ಚಾಂಗಳದ ಬ
9 ಸದಿಯೊಳ್ ಪನ್ನೆರಡಂ ನೋಂ
10 ತು ಮುಡಿಪಿದನ್ ಅವರ ಮಕ್ಕ
11 ಳ್ಬಾಕಿಯು ಬುಕಿಯು ನಿಱಿಸಿ
12 ದರ್

102 (73)

ಬಾಳೆಲೆ, ವೀರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಾಸನ

No date is given in the inscription. It may be assigned to the 17th century A.D. on palaeographical grounds. The inscription appears to record the construction of a stone temple in memory of the Jōgi of the Paḍubas.

1 ಪಡುಬರ ಜೋಗಿ ಸಿಲಾಗೊಲಾ
2 ಪಡುವರಾಯಾಸಿಲಾ
3 ಪಡುಬರ ಜೋಗಿ ನಮಃ[1] ||

103 (16)

ದನಗಲ್ಲು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ವಿರಾಜಪುರದ ಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The given date Yuva, Jēshṭha śu. 5 is not sufficient for verification. On palaeographical grounds the record may be assigned to the 19th century A.D. It mentions the Virakta-maṭha of Chīlaḷa-shāka-svāmi. The record is found in this Maṭha.

ಇವ ಸಂವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಠ ಶುಧ ೫ರಲ್ಲು ಚೀಲಳಷಾಕಸ್ವಾಮಿಗಳ ವಿರಕ್ತಮಟ್ಟ

104 (20)

ದನಗಲ್ಲು, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The given date Khara, Āśvīja śu. 10 is not sufficient for verification. The inscription is in the 19th century characters and refers to Siddalinga-svāmi of the Yeḍatore-maṭha to whom the land on which the inscribed stone was found, appears to have been granted.

ಶ್ರೀಮುತು ಖರನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವೀಜ ಶುದ್ಧ ೧೦ರಲ್ಲು ಯೆಡತೊರೆಮಟ್ಟದ ಶಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ

105 (21)

ಮಯಮುಡಿ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

No date is given. The record is in the characters belonging to the 19th century A.D. and was issued during the time of Vīrarājēndra-vaḍeyar. It refers to god Gangādhara.

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ದೇವರು || ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರವರು

106 (22)

ಇರ್ಪಿ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ

The epigraph is dated Śaka 1763, and Śārvari; but no other details are given. This date corresponds to 1840-41 A.D. It records the renovation of the Rāmēśvara temple of Irpi, near Lakshmaṇatīrtha by the farmers of the Kiggaṭṭu-hattu-nāḍ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷ ೧೭೬೩ನೇ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲು ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ಹತ್ತುನಾಡು ರೈಹಿತರು ತಂಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥದ ಬಲಿಯಿರುವ ಇರ್ಪಿನ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವರ ದೇವಸ್ತಾನವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿಯಿದ್ದಾರೆ

[1] ಈ ಪದ್ಯ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಯಲ್ಲಿನ 'ಏಳೆ' ಎಂಬ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. [ನೋಡಿ: ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲಾದ 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ' ಪುಟ ೬೭ (೨ನೆಯ ಮುದ್ರಣ)]

TRANSLATIONS

1 (1)*

Mercara, Mercara Taluk

Copper plate record found in the District Treasury

(now in the Lutheran Mission Museum at Basle in Switzerland)

Be it well. Success through the adorable Padmanābha, resembling (in colour) the cloudless sky.

A sun illumining the clear firmament of the Jāhnavī (or Ganga) kula, possessed of strength and valour from the great pillar of stone dividing with a single stroke of his sword, adorned with the ornament of a wound received in cutting down the hosts of his cruel enemies, of the Kaṇvāyana-gōtra, was śrīmān Koṅgaṇi-māhādhirāja.

His son, inheriting the qualities of his father, possessing a character for learning and modesty, having obtained the honours of the kingdom only for the sake of the good government of his subjects, a touchstone for (testing) gold the learned and poets, skilled among those who expound and practise the science of politics, author of a commentary on the *Dattakasūtra*, was śrīmān Mādhava-mahādhirāja.

His son, uniting the qualities of his father and grand-father, having entered into war with many elephants (so that) his fame had tasted the waters of the four oceans, was śrīmad Harivarmma-mahādhirāja.

His son, devoted to the worship of the twice born, gurus and gods, not leaving the feet of Nārāyaṇa, was śrīmad Vishṇugōpa- mahādhirāja.

His son, whose head was purified by the pollen from the lotuses the feet of Triyambhaka, having by personal strength and valour purchased his kingdom, daily eager to extricate the ox of merit from the thick mire of the Kali-yuga in which it had sunk, was śrimān Mādhava-mahādhirāja.

His son, the beloved sister's son of Kṛishṇavaramma-mahādhirāja,—who was the sun in the firmament of the Kadamba-kula,—his mind illumined with the increase of learning and modesty, of indomitable bravery, reckoned the first among the learned, was śrīmān Koṅgaṇi-mahādhrirāja, named Avinīta.

Of whose gift to Chandaṇandi-bhaṭāra, the disciple of Guṇaṇandi-bhaṭāra, who was the disciple of Jayaṇandi-bhaṭāra, who was the disciple of Sīḷabhadra-bhaṭāra, who was the disciple of Abha[ya]ṇandi-bhaṭāra, who was the disciple of Guṇachandra-bhaṭāra, of the Dēsiga-gaṇa and Koṇḍakundānvaya, in the year eighty-eight beyond three hundred, the month Māgha, Monday, the Svati-nakshatra, the fifth day of the bright fortnight,—the minister *(mantri)* of Akālavarsha-pṛithuvī-vallabha—having obtained (it) by grant from Avinīta-mahādhirāja-presented the charming (village) named Badaṇeguppe, (situated) within the Eḍenāḍu Seventy of the Pūnāḍu Six Thousand, to the Śrīvijaya Jina temple of Taḷavana-nagara, together with twelve *kaṇḍuga* in each of the six dependent hamlets, the *ambali-maṇṇu,* the *tala-vitti* in Taḷavanapura, twelve *kaṇḍuga* in Pogarigeḷe and twelve *kaṇḍuga* according to the accepted royal measure in Pirikeṟe.

Boundaries of the village of Badaṇeguppe : east, Kenjige-moṟaḍi, Gajasele, *sattikoṟaḍu* at the tri-junction of Karivaḷḷi, Koṭṭagara and Badaṇeguppe, and so coming to the Kāgaṇi pond on the south-east; again south, the milk hedge, the *balkaṇi* tree ; again facing west, the row of medical plants, then the pond at the tri-junction of Badaṇeguppe, Koṭṭagara and Muḷtagi, Vaṇḍigāla, thence to the *kathaka* tree at the south-west ; again west, the *peḷd-uḷdil* tree, the

*Numbers in the brackets indicate the numbers of the previous edition.

banyan tree called Śāntaṟa, thence the bed of the stream; facing north, the row of medical plants, the pond of the rose-apple, thence to the sacred tamarind tree at the north-west; again the *neggila* clump at the tri-junction of Badaṇeguppe, Muḻtagi, Koḷeyanūr, and Dhāsanūr, Neḍuveḷunge and again the village of Gajasele, thence the hill which protects the north descending which *kembare* (redrock); again facing east, the row of medical plants, then the *kaḍapaḻtigāla* banyan tree; again north-east, the pond at the tri-junction of Badaṇeguppe, Dāsanūr and Poḻma, the tamarind tree at the paddy fields by the sluice, and so to the level red mound which joins the eastern boundary.

Witnesses there to:—All the officers of the Gaṅga royal court: Perbbakkavāṇa, Sēndrika of Maṟugare, Nirggunda of Ganjenāḍ, Nandyāla of Maṇiyugure Simbāla and other chiefs.

Country witnesses:—Tagaḍūr Kuḷugōvar, Gaṇiganūr Tagaḍar, Ālgoḍa Tēnandakar, Ummatūr Beḷḷurar and Aḷageyar, Badaṇeguppe Jhamsanda-Beḷḷurar and Perggiviyar.

Whoso takes away land presented by himself or by another is born a worm in ordure for sixty thousand years. The earth has been enjoyed by many kings and Saka kings; whosesoever at any time is the land, his at that time is the fruit. The property of the gods is a dreadful poison; call not poison, poison; poison kills a single person, but a gift to the gods (if seized) destroys sons and grandsons. Merit is a common bridge for kings, this do ye support from age to age, O kings,—thus does Rāmabhadra beseech the kings who come after him.

Viśvakarmma's writing.

2 (5)

Mercara, Mercara Taluk

On a stone which was originally in the Central school and now exhibited in the District Museum

Be it well. Fortune.

In the Śaka year 921, the year Śārvari, the fullmoon day of the month Phālguṇa, Uttarā-Bhādrapada, Sunday,—Gaṇagūr Biha-gāmuṇḍā's son Hañchama-seṭṭi, having fought at Koṇindor and having dug the trench and establishing a hamlet, and by the power of his arm having acquired Bokanahaḷḷi in Muḷḷūr-nāḍ, Gorahaḷḷi of Hakādivāḍi and Kūḍalūr of········nāḍ;—first bathing in the Kāvēri, and worshipping Rāmēśvara················granted one *khaṇḍuga* of land as *dharma*.

Whoso destroys this *dharma* (incurs the guilt of destroying) tawny cows.

3 (25)

Mercara, Mercara Taluk

On a stone originally fixed to the wall of the District office and now exhibited in the District Museum

Vi

MAHARAJA VEER RAJENDER WADEER[1]

Be it well. In the year 1743 of the victorious Śālivāhana era, the year Ishu, on the 11th of the bright fortnight of Pālguṇa, Sunday, the 1798128th Kali day, on this auspicious day,—When, a tree of paradise from the milk ocean the Lunar race, born in the Bhāradvāja-gōtra, of the

[1] In English capital letters.

Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākhā, fully conversant with the Vīraśaiva creed, seated on the beautiful throne resplendent with clustres of jewels in the immaculate Kshīranagara, situated in the illustrious Koḍagu-samsthāna, eclipsing by the glory of his valour the brightness of the sun, an Ākhaṇḍala (Indra) of unbroken (*akhaṇḍa*) wealth, celebrated with a fame which pervaded all the points of the compass, in possessing all distinguished royal virtues a Yudhishṭhira,—the Mahārāja Lingarājēndra-vaḍeyar's grandson, Lingarājēndra-vaḍeyar's son, śrī-Vīra rājēndra-vaḍeyar, with justice, mercy and rectitude was ruling the empire of the world, at all times devoted to meditation on Mahādēva ; —after sometime, the elephants in his country having increased beyond bounds, were causing destruction to the fruits and crops raised by men for their sustenance, troubling way farers, and doing damage to the houses,—so, when the subjects respectfully petitioned that they were unable to bear these calamities, considering in his mind that it is the duty of a king to put down the evil and uphold the good, he prayed to Gaurīdhava (Śiva) to give him power to remove these troubles, and having gained the help of Sāmba-Śankara 's (Śiva's) supreme favour, from that date to the year Tāraṇa, the 12th of the dark fortnight of Chaitra, Monday,—2 years, 1 month and 25 days,—to the 1798913th Kali day,—during those days, going by means of his decorated chariot attacked like a lion, the herds of rutting elephants ranging in the midst of the forests and made good the pronunciation of *gaja* (elephant) in the popular form of *aja* (goat).

The number of elephants which by the valour and power of his arm he in various ways brought to an end, and of those which by his orders trained soldiers captured alive with chains is as follows :—In the year Chitrabhānu, on the 10th of the dark fortnight of Āshāḍha, in Nanjarāyapaṭṭaṇa taluk, elephants killed 6, captured 9; on the 7th of the dark fortnight of Śrāvaṇa, in the same taluk, elephants killed 42, captured 22; on the 5th of the bright fortnight of Adhika Āśvayuja, in the same taluk and Uluguli-Mūḍigēri-nāḍ, elephants killed 47, captured 15; on the 11th of the same bright fortnight, in Nanjarāyapaṭṭaṇa taluk, Horūr-Nūrokkal-nāḍ and Uluguli-Mūḍigēri-nāḍ, elephants killed 34, captured 6; on the 11th of the bright fortnight of Nija Āśvayuja, in Nanjarāyapaṭṭaṇa taluk, elephants killed 20, captured 6; in the year Svabhānu, on the 5th of the bright fortnight of Nija Chaitra, in Koḍagu-Śrīraṅgapaṭṭaṇa, elephants killed 4, captured 18; on the 3rd of the bright fortnight of Vaiśākha, in Beṭṭiyatta-nāḍ and Channanakōṭe, elephants killed 21, captured 41; in the year Tāraṇa, on the 12th of the dark fortnight of Chaitra, in Kiggaṭṭu-nāḍ, elephants killed 10, captured 40; on thirty other days, elephants killed 49, captured 24 ;—altogether, in thirty-eight days, elephants killed by his own hand 233, captured alive by hand by trained soldiers according to order 181 ;—total of both 414.

In this manner the desires of all being accomplished, astonishment was expressed as follows:—When in the forests the herds of elephants towering like mountains came along trumpeting, like the storm-clouds attacking the sun, he, with seven-tongued weapons (fire arms) like thunderbolts, slew them in a moment, while men captured alive stout and lofty rutting-elephants as if they were mice—this was indeed a marvel.

4

Mercara, Mercara Taluk

On the pedestal of the first Jina image brought from Anjanagiri and kept in the District Museum

Be it well. śrī Māghaṇandi-bhaṭṭāraka of Tātangi belonging to Mūla-saṅgha, Dēsiya-gaṇa, Pustaka-gachchha and Koṇḍakundānvaya, consecrated (the image of) Śāntinātha-dēvaru.

5

Mercara, Mercara Taluk

On the prabhāvaḷi of the same image in the District Museum

On the 1st of the bright fortnight of Kārtika in the year Manmatha (The meaning of the rest is not clear).

6

Mercara, Mercara Taluk

On the pedestal of the second Jina image brought from Anjanagiri and kept in the District Museum

The god Śāntinātha caused to be made by the *nakharas* of the city of Tātangi the beloved disciples of Hariśchandra-dēvaru of Heragu (himself) possessor of all the auspicious good qualities, belonging to the Mūla-saṅgha, Dēsiya-gaṇa, Pustaka-gachchha and Koṇḍakundānvaya. Great good fortune. śrī, śrī.

7

Mercara, Mercara Taluk

On the pedestal of the third Jina image brought from Anjanagiri and kept in the Ditsrict Museum

Be it well. The god caused to be made and granted by Hariyaṇṇa-heggaḍe, the head of the cavalry, disciple of the illustrious Nayakīrtti-siddhānta-chakravartti. Great good fortune. śrī, śrī.

8

Mercara, Mercara Taluk

On the brass plate embedded to the wall of the Court hall in the fort

Lim

MAHARAJA LINGA RAJENDER WADEER[1]

Urdu inscription :

The sun of the sky of chivalry, the moon of the station of generosity, the adorner of the throne of the world, the pride of the crown of the world, Lingarājēndra-vaḍiyar, son of Lingarājēndra-vaḍiyar, himself son of Appājirājēndra-vaḍiyar, may his progress last for ever. Mahārāja of the land of Coorg, laid the foundation of the great palace, on the twenty ninth of the auspicious Ramzan 1227 embellished with perfect elegance and brightness, carried it to completion on the first day of the honoured Shawwal 1229 Hijri of the prophet which period extends over a period of two years and one month and three days; and after the auspicious ascension of the respected Mahārāja, O my Lord! how much can he be thanked! he made such a high hill disappear and constructed the palace of enjoyment in its place, and whoever would

[1] In English capital letters

be engaged in and devoted to your rememberance for him is victory in both the worlds. Being convinced, of this in his benevolent mind he inscribed and notified for the information of all people.

Kannada inscription:

Be it well. In the year 1735 of the victorious Śālivāhana era the year Āngīrasa, on the first of the bright fortnight of Bhādrapada, Sunday; the auspicious Kali day being 1794663, the construction of new palace was started. From that day to Sunday, the third of the bright fortnight of Āśvayuja, in the year Bhāva or 2 years, 1 month and 2 days,—on that auspicious 1795433rd Kali day,—like a Kaustubha in the ocean the lunar race, born in the Bhāradvāja-gōtra, of the Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākhā, of the Vīraśaiva religion and seated on the victorious throne in the auspicious Koḍagu kingdom, the mahārāja Appājirājēndra's grandson, Lingarājēndra-vaḍeyar's son śrī Lingarājēndra-vaḍeyar after constructing the palace very wonderfully and completely entered it and was surprised thus: by the grace of Mahādēva the lofty mountain was completely destroyed and in its place a bright palace was constructed. Who ever meditates on that Sāmbaśiva, to him is victory both on the earth and in the heaven. Therefore having decided within the mind that it is impossible to describe the greatness and splendour of that lord and in order to bring this to the notice of all, the inscription was written. Fortune.

9

Mercara, Mercara Taluk

On the brass plate embedded into the wall above the front doorway of the Oṅkārēśvara temple

Be it well. In the year 1739 of the victorious increasing Śālivāhana era, the year Īśvara, on the 2nd of the dark fortnight of Jēshṭha, Sunday, the 1796392nd Kali day,—on this auspicous day—like a *pārijāta* to the milk ocean the Chandra-vamśa, born in the Bhāradvāja-gōtra, of the Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākha, fully conversant with the Vīraśaiva creed, seated on the illustrious jewelled and beautiful throne in the ancient Kshīra-nagara in the auspicous Koḍagu-samsthāna, eclipsing by of the glory of his unequalled valour the brightness of the sun, an Ākhaṇḍala (Indra) of unbroken *(akhaṇḍa)* wealth, of a fame which illuminated all the points of the compass, a Yudhishṭhira in upholding all manner of royal virtues,—the mahārāja-Appājirājēndra's grandson, Lingarājēndra-vaḍeyar's son, śrī-Lingarājēndra-vaḍeyar, reflecting that by the performance in this world of good deeds must be obtained the perfection of fruit in both this world and the next, and that with that object, resolving in his mind, that it was his duty to set up a Śiva-linga which act would ensure the acquisition of the highest merit,—On that day, in an auspicious moment, having commenced the erection of a beautiful new Oṅkārēśvara temple, a lotus ornament to the earth, which with its skilfully designed maṇṭapas, etc., might be called a royal lotus,—from that time to the year Vikrama, the 12th of the bright fortnight of Chaitra, Sunday, or 2 years 9 months and 25 days,—on that auspicious 1797421st Kali day,—having completed all the preparations for this great wonder, he caused to be set up the fortune-bestowing Śiva-linga named Oṅkārēśvara, and satisfied his desires;—that is to say, through the power bestowed by the great mercy of the holy Chandraśēkhara, the said divine purpose fulfilling every wish of the mind, the setting up of the Śiva-linga was accomplished unhindered.

Whoso with devotion praise the holy Mahēśvara, to them at all times whatever merit may be obtained will itself become perpetual: which, that it may be known to all people, has this *śāsana* been written. Be it prosperous.

10

Mercara, Mercara Taluk

On a silver plate in the Oṅkārēśvara temple

(The plate belongs to) Vōmkārēśvara temple.

11

Mercara, Mercara Taluk

On a bell in the Oṅkārēśvara temple

During the month of January in [18]85 A.D., Lingaṇṇa, son of Kenchegauḍa of Mysore offerred (the bell) to Mahāgaṇapati.

12 (17)

Mercara, Mercara Taluk

Copper plate record of the Oṅkārēśvara temple

Be it well. In the year 1739 of the victorious increasing Śālivāhana era, the year Īśvara, on the 2nd of the dark fortnight of Jēshṭha, Sunday, the 1796392nd Kali day,—on this auspicious day,—like a *pārijāta* to the milk ocean the Chandra-vamśa, born in the Bhāradvāja-gōtra, of the Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākha, fully conversant with the Vīraśaiva creed, seated on the illustrious jewelled and beautiful throne in the ancient Kshīra-nagara in the auspicious Koḍagu-samsthāna, eclipsing by the glory of his unequalled valour the brightness of the sun, an Ākhaṇḍala (Indra) of unbroken *(akhaṇḍa)* wealth, of a fame which illuminated all the points of the compass, a Yudhishṭhira in upholding all manner of royal virtues—the mahārāja-Appājirājēndra's grandson, Lingarājēndra-vaḍeyar's son, śrī-Lingarājēndra-vaḍeyar, reflecting that by the performance in this world of good deeds must be obtained the perfection of fruit in both this world and the next, and that with that object resolving in his mind that it was his duty to set up a Śiva-linga which act would ensure the acquisition of the highest merit,—on that day, in an auspicious moment, having commenced the erection of a beautiful new Oṅkārēśvara temple, a lotus ornament to the earth, which with its skilfully designed maṇṭapas, etc., might be called a royal lotus, —from that time to the year Vikrama, the 12th of the bright fortnight of Chaitra, Sunday, or 2 years 9 months and 25 days,—on that auspicious 1797421st Kali day,—having completed all the preparations for this great wonder, he caused to be set up the fortune-bestowing Śiva-linga named Oṅkārēśvara, and satisfied his desires;—that is to say, through the power bestowed by the great mercy of the holy Chandra-śēkhara, the said divine purpose fulfilling every wish of the mind, the setting up of the Śiva-linga was accomplished unhindered.

Whoso with devotion praise the holy Mahēśvara, to them at all times whatever merit may be obtained will itself become perpetual; which, that it may be known to all people, has this *śāsana* been written. Be it prosperous.

Yearly, for the gods Ōṅkārēśvara, Kumārēśvara, and śrī-Nandīśvara, to be continued in perpetuity as long as sun and moon endure, for the daily service, for the offering of food, for the perpetual lamp, for the general service, for the five lunar observances, and for the salaried servants, are granted 1221 one thousand two hundred and twenty-one Kaṇṭhirāyi varaha; which money, with remission on grain, cloths and other articles, to be granted every year from the palace-divān's office treasury for the support of religion, being appointed to be spent on the services,—it is directed that at the three times divine worship be carried on according to the *śāstras* without intermission, that a daily inquiry be held, and that the accounts and papers of this temple be examined annually.

Such is the decree for the allowance. By order. The Kali year 4922, the year Vikrama, the 22nd of the true Jēshṭha, Monday.

(signed) śrī-Lingarājēndra-vaḍeyar

13

Mercara, Mercara Taluk

On a stone embedded to the western side of the first samādhi within the enclosure of the Rājās' tombs

Mahārāja Vīrarājēndra-vaḍeyar's[1] servant Biddaṇḍara Bopu of Bāvali village in Kaḍiyat-tu-nāḍu joined service at the palace on 5th of dark fortnight of the month Māgha in the year Kīlaka and from that day onwards till the year Prabhava, for 19 years, he served the king in hunting elephants, in hunting tigers, in hunting wild beasts, in the war against Tipu Sultan, and such other palace duties according to the orders, day and night without caring for his own life courageously with full of valour considering mainly his duty to the master. That *sirkārekār* Bopu passed away after the Kali year 4909, in the year Prabhava, on the 7th day of bright fortnight of Mārgaśira, Sunday at 32½ *ghaḷige*. The applause of the king about the valour, service and devotion of that *sirkārēkār* who served faithfully with the body, mind and soul, was written on stone and, for the knowledge of all, was errected in front of his tomb. Veer Rajindir.[2]

14

Mercara, Mercara Taluk

On the stone embedded to the western side of the second samādhi within the enclosure of the Rājās' tombs*

Biddanda Somayya, *syrkārekār* under Chikkavīrarājēndra wodeyar, Ex Rajah of Coorg, son of Biddaṇḍa Bōpaṇa, *syrkārekār* under Doḍḍavīrarājēndra woḍeyar, Rajah of Coorg born in the year Roudri, A.D. 1800 died at 6 A.M. on Saturday 16th August 1879. Tomb erected within the precincts of the Rajahs tombs, with the permission of the Chief Commissioner of Coorg.

Erected by his dear son B. S. Ponnappa

1 Here is the seal of Vīrarajēndra-vaḍeyar.
2 Signature of the king is in English.
* English version as it is in the inscription.

15

Mercara, Mercara Taluk

On the plaster wall of the Guru-gaddige in the enclosure of Rājās' tombs

Subayya, the *voḍeyar* residing at Bāḍaga village in Kārattu Mūrnāḍ (built the structure).

16

Mercara, Mercara Taluk

On three Linga-mudre stones set up at the corners within the enclosure of Rājās' tombs

Kali expired 4909.

17

Mercara, Mercara Taluk

On a brass plate fixed to the doorway of the Kannikā Paramēśvari temple

śrī Vāsavāmba's grace.

On Sunday, 5th of the dark fortnight of Jēshṭha in the year named Bhāva corresponding to the Śālivāhana-śaka year 1796, the work of (the construction of) the Kannikāparamēśvari temple has been completed.

The doorways to the entrances are donated from the income of the shop aportioned to Nāgayya-seṭṭi—on 4th June 1878 A D.

18

Mercara, Mercara Taluk

On the brass covering of the doors of the Kannikā Paramēśvari temple

śrī Vāsavāmba's grace.

Service from the shop aportioned to Nāgayya-seṭṭi. On Thursday, 5th of the bright fortnight of Śrāvaṇa in the year named Pramāthi (corresponding to) Thursday 24th July 1879 A.D.

19 (10)

Anjanagiri, Mercara Taluk

On a stone set up in the navaranga of the Jain basadi

Obeisance to śrī Śāntinātha. Be it free from obstruction. Be it fortunate.

May it prevail, the auspicious supreme profound Syād-vāda, a fruit-bearing token, the doctrine of the lord of the three worlds, the Jina doctrine.

Be it well. Of the śrī-Mūla-saṅgha, Dēśi-gaṇa, Pustaka-gachcha, Kuṇḍakundānvaya, and Inguḷēśvara circle, a bee intoxicated from the lotus feet of Gummaṭa-Jinēśvara, the lord of the auspicious Beḷuguḷa-pura, promoter of the religious merit of the time, (was) Dharmāchārya, whose titles were as follows;—nourishing the groups of lotuses the learned, he at the same time

drove away the darkness from the minds of evil-speakers proud as the tortoise that bears up the earth, upholding the character of a Digambara shining ornament, he ever protected the ruddy goose the Bhavyas (or Jains), - thus was the sun Paṇḍita-dēva ever distinguished with the rays his gentle speech.

Be it well. The auspicious *Āchārya* of the circle of the royal *rājagurus*, the great lord of powerful orators, a Brahmā of royal speakers, emperor of all the learned, preserver of the life of Ballāḷa,-Rāya—distinguished with these and many other titles, was śrīmach-Chārukīrtti-paṇḍita-dēva; the disciple of whose disciple's disciple was śrīmad-Abhinava-Chārukīrtti-Paṇḍita-dēva; whose beloved disciple, his elder brother's disciple, śrīmach-Chārukīrtti-Paṇḍita-dēva's fellow-student, śrīmach-Chhāntikīrtti-dēva, in the Śaka year 1466 expired, the year Krōdhi being current, on the 15th of the bright fortnight of Kārtika, caused to be written a stone inscription as follows:—

His guru śrīmad-Abhinava-Chārukīrtti-Paṇḍita-dēva,—when, for the promotion of religious merit in the Kali age, Śānti-tīrthēśvara and Anantanātha-svāmi themselves came and manifested themselves from the Suvarṇāvatī river in the Śaka year 1453, the year Vikṛiti, in Chaitra,—having paid a visit to the *basadi* of Śāntinātha-svāmi who dwells on the summit of Anjanagiri, and made on the crest of the hill a *basadi* of wood—in the year Khara, in the month Chaitra, he caused it to be consecrated by the hand of his own younger brother Śāntōpādhyāya of Koṇasanagara, and left instructions for the erection of a stone *basadi*.

After that, in the following year Krōdhi, the 15th of the bright fortnight of Kārtika, the stone work done to the foundation and the *hāladhāres* were as follows:—to all the *halaru* of Bemmatti, Būtanhaḷḷi and Maganakeṟe belonging to Nanjarāyapaṭṭaṇa, paid for stone work *ga* 200 *honnu*; to Ādi-Śrī-Avvagaḷ of Hanasōge for having the stone work of the inner shrine done by Bhujabali-Śrī-Avvagaḷ of Ammana-Hosahaḷḷi, paid *ga* 30 *honnu*; to his guru śrīmach-Chārukīrtti-Paṇḍita-dēva for two sets of three *hāladhāre*, and for food offering for one time at the central door paid *ga* 50; and for the distribution of food *ga* . . . . . .

In the year Śubhakṛitu, the 15th of the bright fortnight of Phālguṇa, all the *halaru*, the Kannaḍiga *halaru* and Nānādēśi *halaru* of Bidire and Sītāḷamaḷige for (the god) Śāntīśvara of Anjanagiri made a *dharma* and had it written in their *dharma śāsana*, saying the 81 *paṇa* due for the footpath that we have built, we will give for distribution of food. Whoso fail in this *dharma* are guilty of murdering cows and Brāhmans.

In the Śaka year 1465, the year Śubhakṛitu, the 13th of the bright fortnight of Chaitra, Wednesday, the Vṛishabha-lagna, three groups of families were established for the worship. For a *dānaśāle* the price of the Haḷḷivayalu paddy field, 70 *ga*, and the sum given to the *kōlāyaru* for work at the new paddy field, 50 *ga*, both together an outlay of 120 *ga*, was received from śrīmach Chārukīrtti-paṇḍita-dēva's disciples Ādi-Śrī-Avvagaḷ of Hanasōge and Bhujabali-Śrī-Avvagaḷ, 24 *ga*; Anantamati-Avvagaḷ of Basavapaṭṇa paid through Nēmi-Śrī-Avvagaḷ 24 *ga*; Muddi-seṭṭi's Vijayi paid through Śrī-Avvagaḷ 10 *ga*; through Maluganahaḷḷi Ādyakka was paid 12 *ga*; from Hāruva-seṭṭi and Vijeyaṇa-seṭṭi, 30 *ga*; from Kaṇṇanūr Dēvaramma-seṭṭi, 12 *ga*; . . . . .

Whoso takes away land presented by himself or by another is born a worm in ordure for sixty thousand years. Between making a gift and protecting it, protecting is more meritorious than making the gift. By making a gift one attains *svarga* while by protecting a gift one goes to a region from which there is no fall. Protecting another's gift is twice as meritorious as making a gift oneself. By seizing another's gift one's own gift is rendered fruitless.

That the dharma here made may endure as long as sun and moon has it been engraved in a *śāsana*. Great good fortune. śrī, śrī.

20 (8)

Pālūr, Mercara Taluk

On a stone in the Mahalingēśvara temple

Be it well. Fortune.—Doing obeisance to Vināyaka the all-learned *guru*, and to the goddess Sarasvatī,—so for as I am able an auspicious *śāsana* will I make.

Be it well. Fortune.—The disciple of Avidyāmṛityu-bhaṭṭāraka, of the auspicious Purushōttama-parshad, Bōdharūpa-Bhagavar, had this stone *śāsana* made for (the god) Mahādēva of Pālayūr. That whoso among the Śrīvaishṇavas of the Eighteen countries, the *Vaḷanchiyar* (merchants) of the Eighteen countries, the arm-bearing Thousands of the Eighteen countries, or the Brahmaṇas of the Eighteen nāḍus, seeing it, will dutifully maintain it, is this stone *śāsana* set up.

Whoso does not pay as laid down by the *amachchān* after examination of the temple and the requirements of the worship, incurs the penalty of the man who murders his own father, or takes to wife his own mother, or murders the king of the very nāḍu in which he was born, or cuts off the nose of him who having bound on the right side seizes on the left, or marries a woman within the prohibited degrees of relationship.

The *Vaḷanchiyar* of the Eighteen countries and others . . . . will have the daily expenses and other provisions noted in the treasury accounts of the temple read out once a year, and see that each item mentioned therein which has been omitted to be carried out is properly conducted as directed.

21 (9)

Bhāgamaṇḍala, Mercara Taluk

On a stone at the Bhagaṇḍēśvara temple

Be it well. Fortune.—Doing obeisance to the *guru* by devotion,—Bṛihaspati being in conjunction with Kanyā, in the great month named Vṛiśchika, on the day following Bṛihaspati's (that is on Friday),—a universal *śāsana*, a *śāsana* for the *guru*, who is a form of joy, will I, Bōdharūpa, make even at the holy Bhagaṇḍāśrama also.

When Mēlpuṇḍi-Kunniyarasa was ruling the nāḍu,—Bōdharūpa-Bhagavar-arasu of the illustrious Purushōttama-parshad, with others, had a copper plate engraved. Whoever stops for a day the daily expenses laid down in the plate, whether male or female, including Kunniyarasa (himself), violates the order of the king ruling this nāḍu. The penalty for such violation for one day is 12 *kāṇam* and twice the offerings for the god ; and when continued for a whole week, 12 *kaḷañju* of gold of 7 touches to the king.

There will be 17 perpetual lamps. The quantity of rice to be supplied by the *poduvāḷ* for daily offerings, etc., is 26 *nāḷi*. For the high oblation there will be 2 *nāḷi*, and for flowers 4 *nāḷi*. In addition daily 32 garlands of flowers and 6 lamps in the month of Vṛiśchika will also be supplied.

Whoso does not pay as laid down by the *amachchān* after examination of the temple and the requirements of the worship, shall be looked upon as a traitor conspiring to murder the king of the very nāḍu in which he was born, and incurs the penalty of the man who cuts off the nose of him who having bound on the right side seizes on the left, and of one who takes to wife a woman within the prohibited degrees of relationship. Should the king be indifferent towards a man who does not pay the above fine, even after seeing and hearing him, the people of his nāḍu will curse him . . . .

The people have to perform five items of service, of which the Mahābhārata is one. If even a single item of the expenses is stopped, the penalty shall be 2½ *kāṇam* for every day.

May the arm-bearing Thousands of the Eighteen countries and the *Vaḷanchiyar* protect the Vagaṇḍa temple. May the ascetics and the king (?) prosper.

Whatever is omitted here may be found in the treasury register and the copper plate.

Pakaṇḍala-āyāri's writing.

22

Bhāgamaṇḍala, Mercara Taluk

On the brass pedestal of the Vishṇu image in the Bhagaṇḍēśvara temple

Mahāraja Vīrarājēndra-vaḍeyar. Coorg State. Vi (signature of the king in the centre). The Kali 4898 expired, the year Naḷa, on Sunday, the 1st of the bright fortnight of Māgha at 5 *ghaḷige* (was this) consecrated.

23

Bhāgamaṇḍala, Mercara Taluk

On the base of the metallic lamp post in Bhagaṇḍēśvara temple

(i) In the year 1881 A.D. Beḷiyappa, son of Maṇavaṭṭi Timmayya of the village Nelji, got prepared (the lamp stand).

(ii) Chinnappa of Eriñjōḷi in Vēṇāṭ along with Parambattu Rāman-paṇikkar of Chemboṭṭi prepared the lamp stand according to the instruction of Beḷiyappa of Maṇōṭṭi.

24

Bhāgamaṇḍala, Mercara Taluk

On the silver pīṭha kept in the treasury of the Bhagaṇḍēśvara temple

Out of the cash received through the *kāṇike* paid by the people who attended the *jātra* of the goddess śrī Mūlakāvēri and the *harike* paid by the people of Coorg state,—

In the Kali year 4940, the year Vikāri, on Sunday, the 9th of the dark fortnight of Kārtika, when Śatabhisha-nakshatra was prevailing, corresponding to the 15th of November, 1839, when captain Le Hardi Saheb was the Superintendent of Coorg state, Divān Ponnapuyi Bopu and Mīnākshayya together got prepared, at a cost of Rs. 1242, one silver *pīṭha*, one *prabhāḷe*, three golden umbrellas, two *sūryapānas* and two *patākas* and offered in order to perpetuate the rites to the *kuṇḍike* of the godess śrī Mūlakāvēri.

25

Talakāvēri, Mercara Taluk

On a bell in the Agastēśvara temple

In memory of Muddamma wife of Maneya Paṇḍa Moṇṇappa.

26

Pāḍi, Mercara Taluk

On the silver elephant in the Iggitappa temple

Be it well. 4912th (year) of the victorious increasing Kali (era) having expired, the year Pramōdūta being current, on the 12th of the bright fortnight of Chaitra, Monday,—Lingarājēndra-vaḍeyar, the illustrious mahārāja of Koḍagu kingdom, while hunting at Balyāṭare forest, having killed 34 large elephants and captured and brought 8 cubs, in order to perpetuate *dharma* granted to the god Subbarāya of the Pāḍi temple this silver elephant.

27

Pāḍi, Mercara Taluk

On the brass plate fixed to the door of the Iggitappa temple

Appāraṇḍa Bōpu having renovated this temple of god Subbarāya in the Kali year 4936, the year Jaya, got the gold *kalaśa* set up.

28 (11)

Kaṭṭepura, Somavarapet Taluk

Copper plate record

Be it prosperous.

Adored be Śambhu, beauteous with the chāmara-like crescent moon kissing his lofty head; the original foundation pillar of the city of the three worlds.

I praise the right tusk of the sportive Boar,—may it protect us,—on which the Earth, uplifted by it, was like a spot.

Be it well. In the year 1615 of the victorious increasing Śālivāhana era, the year named Śrīmukha, the 12th of the bright fortnight of Pushya, Kṛishṇappa-nāyaka, the son of Venkaṭādri-nāyaka and grandson of Kṛishṇappa-nāyaka of Bēlūr, of the Kāśyapa-gōtra and Āpastamba-sūtra, caused to be written and given to Yōgapaiya, the son of Puṭṭarasaiya and grandson of Subrahmaṇya-dēva, of the Vaśishṭha-gōtra, Āśvalāyana-sūtra, and Ṛik-śākha, a deed of gift of a village as follows:—Within the Bēlūr country, which formerly the *rājādhirājā-rāja-paramēśvara-śrī-vīra-pratāpa* śrī-vīra-Kṛishṇa-Rāya-Dēva-mahārāya bestowed on our great-great-grandfather, a Gōvinda to the ocean, perfumed with camphor, in war a Bhīma, boon lord of Maṇināgapura, obtainer of a powerful kingdom, Yara-Kṛishṇappa-nāyakaraiya in the Nirugunda-stala of Tungi-nāḍ in Arakalgōd, the village of Kaṭṭepura—situated east of Koṇigana-haḷḷi, west of the land to the south of the Hēmāvatī river, and north of Niluvāgilu,—together with Hirumana-haḷḷi,—to the east of Ippugaḷale

We, Kṛishṇappa-nāyaka, the son of Venkaṭādri-nāyaka and grandson of Kṛishṇappa-nāyaka, of the Kāśyapa-gōtra and Āpastaṃba-sūtra, to Yōgapaiya, the son of Puṭṭarasaiya and grandson of Subrahmaṇya-dēva, of the Vaśishṭha-gōtra, Āśvalāyana-sūtra, and Ṛik-śākha having given the village of Kaṭṭepura, together with Hirumana-haḷḷi, in the said tithi, at the auspicious time of the Makara-sankramaṇa, with presentation of a coin and pouring of water, that, acquiring the eight rights of full possession belonging to this village, namely, present profit, future profit,

hidden treasure, underground stores, springs, minerals, actualities and possibilities, you, your offspring and descendants, as long as sun and moon endure, with power of gift, exchange or sale, may continue to enjoy them in comfort, Kṛishṇappa-nāyaka, the son of Venkaṭādri-nāyaka and grandson of Kṛishṇappa-nāyaka, of the Kāśyapa-gōtra and Āpastamba-sūtra, to Yōgapaiya, the son of Puṭṭarasaiya and grandson of Subrahmaṇya-dēva, of the Vaśishṭha-gōtra, Āśvalāyana-sūtra and Ṛik-śākha, have caused this deed to be written and given.

The just witnesses to this :—Sun and moon, wind and fire, sky, earth and water, heart and mind, day and night morning and evening—these know the deeds of a righteous man.

Of giving or protecting a gift, than giving, protecting a gift is better; by giving, *svarga* is obtained; by protecting a gift, the eternal state. Than giving onself, to protect another's gift is twice as meritorious; by taking away another's gift one's own gift becomes fruitless. Land given by oneself is a daughter, that given by one's father is a sister, that given by another is a mother; therefore land given must not be abandoned. An only sister to all kings in the world, neither to be enjoyed nor taken in marriage, is land given to a Brāhman.

(signed) śrī-Kṛishṇa

29 (12)

Mādāpura, Somavarapet Taluk

Inscription on the wall above the front doorway of the Maṭha

LINGARAJENDRA-VADEYAR

Vi

Śivalingappa, *charamūrti* of Koḍali, caused the repairs to be made in the year Śārvari, the 13th of the bright fortnight of Kārtika.

The *śrīmad-rājādhirāja rāja-paramēśvara prahuḍa-pratāpa apratima-vīra-narapati*, seated on the jewelled throne of the Koḍagu saṃsthāna, ruling the empire of the world, of the Bhāradvāja-gōtra, Āśvalāyana-sūtra and Ṛiksha-bhānukādhyāya, of the Vīraśaiva religion; Appājēndra-vaḍeyar's son, Lingarājēndra-vaḍeyar—

Adored be Śambhu, beauteous with the *chāmara*-like crescent moon kissing his lofty head, the original foundation-pillar of the city of the three worlds.

Be it well—the 4881st year of the victorious increasing Kali (era) having expired, the year Vikāri being current, on the 10th of the dark fortnight of Māgha, Wednesday, at 27½ *ghaḷige* of the daylight—submitted to the will of Śiva (*i.e.*, died).

At this time of his becoming subject to Śiva, the moon to the ocean the womb of that Mahārāja (*i.e.*, his son), Vīrarājēndra-vaḍeyar, being in his presence, performed the funeral rites,—and, according to his orders, had his tomb made in Mahādēvapura, had a temple built and the god Basavēśvara consecrated above the tomb, and had a maṭha of the Murige sect erected. And, to provide for the worship at all times of the *gaṇas* and of this god, assigned this Mahādēvapura land, in the year Naḷa, on the 1st of the bright fortnight of Chaitra, Friday, setting up *Linga-mudre* stones, to the villages of Chikka-Harade, Jambūru, Bēlūru, and Basavanahaḷḷi,—and caused a deed of the gift to be written and given.

The repairs were begun in the year Śārvari, on the 13th day of the bright fortnight of Kārtika, and completed in the year Śubhakṛitu, on the 10th of the bright fortnight of Vaiśākha, Thursday.

30 (23)

Mādāpura, Somavarapet Taluk

Inscription on the wall above the inner doorway of the Basavēśvara temple in the enclosure of the maṭha

Sōmaśēkhara-Śiva-yōgīśvara, (spiritually) born from the lotus hands of Śāntavīra-svāmi, *charamūrti* of the holy Murigā-svāmi, in the Kali year 4943 expired, the year Śōbhanakṛitu, on the 2nd of the bright fortnight of Kārttika, Monday, under the constellation Rōhiṇī, before 7 O'clock in the morning, erected the *kalaśa* over this throne.

31

Mādāpura, Somavarapet Taluk

On the brass-plate flag fixed on the top of the finial on the Basavēśvara temple in the enclosure of the maṭha

The *śrīmad-rājādhirāja rāja paramēśvara prahuḍa-pratāpa apratima-vīra-narapati*, seated on the jewelled throne of the Koḍagu saṃsthāna, ruling the empire of the world, of the Bhāradvāja-gōtra, Āśvalāyana-sūtra and Ṛiksha-bhānukādhyāya, of the Vīraśaiva religion; Appājēndra-vaḍeyar's son, Lingarājēndra-vaḍeyar—

Adored be Śambhu, beauteous with the *chāmara*-like crescent moon kissing his lofty head, the original foundation-pillar of the city of the three worlds.

Be it well—the 4881st [year] of the victorious increasing Kali (era) having expired, the year Vikāri being current, on the 10th of the dark fortnight of Māgha, Wednesday at 27½ *ghaḷige* of the daylight subjected to Śiva (i.e., died).

At this time of his becoming subject to Śiva, the moon to the ocean the womb of this Mahārāja (*i.e.*, his son), Vīrarājēndra-vaḍeyar, being in his presence, performed the funeral rites.

(Here the seal with 'Vi' and Kali expired 4881 at the centre and the names of Lingarājēndra-vaḍeyar and of Coorg kingdom around in kannada, and the repitition of the same in Urdu script on the outer circle, intervenes.)

According to orders had the tomb made in Mahadēvapura, a temple built and the god Basavēśvara consecrated above the tomb, and had a maṭha of the Murige sect erected. And to provide for the worship at all times of the *gaṇas* and of this god assigned the land at this Mahadēvapura and the villages of Chikka-Harade, Jambūru, Beḷūru and Basavanahaḷḷi setting up the Linga-mudre stones and caused a deed of the gift to be written and given on the 1st of the bright fortnight of Chaitra, Friday, in the year Naḷa.

32 (14)

Mādāpura, Somavarapet Taluk

Copper plate record of the maṭha

At the feet of Śāntavīra-svāmi, *charamūrti* of the Koḍali Mahanta-svāmi, the *charamūrti* of Mahā-Murigā-svāmi—

Adored be Śambhu, beauteous with the chāmara-like crescent moon kissing his lofty head, the original foundation-pillar of the city of the three worlds.

Be it well. In the year 1718 of the victorious increasing Śālivāhana era, the year Naḷa being current, on the 1st day of the bright fortnight of Chaitra, Friday,—when, dedicated by the lotus hands of the *svāmi* of the Siddāpura-maṭha, who was the follower of the doctrine of those enthroned in the upper cave at Śivaganga, and of the Vīraśaiva religion; *śrīmad rājādhirāja rāja-paramēśvara, prahuḍa-pratāpa, apratima-vīra-narapati,* seated on the jewelled throne of the Koḍagu samsthāna, was ruling the empire of the world;—of the Bhāradvāja-gōtra, Āśvalāyana-sūtra, and Rukshabhānukādhyāya,—Appājēndra-vaḍeyar's grandson, like the moon in raising the ocean the womb of Lingarājēndra-vaḍeyar,—Vīrarājēndra-vaḍeyar, as an offering for Śiva, granted a deed of gift as follows:—

When the *svāmi* visited this Mahādēvapura-maṭha, performing obeisance to him and holding his feet, in order to obtain merit as long as sun and moon endure, he wrote and made over land free of tax as follows:— as an offering for Śiva, to the *maṭha* 700 *bhaṭṭis* of paddy, the produce of this land having a *bijavari* of 17 *bhaṭṭis*; and to the *maṭha* for extra expenses, the ground rent of the villages marked out by the erection of stones with the stamp of the *linga* and presented, as follows:—from Chikka-Harade and Jambūru villages, whose *bijavari* of 43 *bhaṭṭis* has a ground rent of 39 *varaha* deducting the former grants for *pura-varga, dēva-mānya,* and *bhūta-uttāra,* altogether 6½ *varaha* for *bijavari* of 6½ *bhaṭṭis,* the ground rent of the remaining free land, 36½ *varaha* for *bijavari* of 36½ *bhaṭṭis* from Bēlūru, belonging to Ṭhenkanāḍ-mande in Yaḍava-nāḍ with Guḍugūru in Basavanahaḷḷi, the two villages having a ground rent of 50 *varaha* for *bijavari* of 50 *bhaṭṭis,* deducting the former grants for *pura-varga, dēva-mānya, bhūta-uttāra* and *nāyi-mannu* altogether a ground rent of 17½ *varaha* for 17½ *bhaṭṭis,* the ground rent of the remaining free land, 32½ *varahas* for a *bijavari* of 32½ *bhaṭṭis*. Total, from the 4 villages, after deducting the farmer grants, ground rent of free land coming to the *maṭha*—69 *varaha,* and the produce of 700 *bhaṭṭis* of paddy.

Having presented this in this *tithi,* with the erection of stones stamped with the *linga,* in the presence of the people of the four villages,—with the desire that father and all other ancestors may attain to the eternal *Śivalōka,* these are given, within the four boundaries of these villages marked out by the erection of stones stamped with the *linga,* the eight rights of full possession, namely, hidden treasure, underground stores, springs, timber, minerals, present profit, future profit, actualities and possibilities, etcetera; and the whole of that land, as offering to Śiva, in order that performing the worship of the *gaṇas,* at the time of Śivapūja may be recited the hymn of blessing (saying)—

Recollection of former births, dominion of the world, the glory of good fortune, surpassing beauty, faith in thee, knowledge, long life, (objects of) desire,—(of these) be thou giver to me Śankara, from age to age,—

has been written and given this grant of land.

Witnesses thereto:— Sun and moon, wind and fire, sky, earth and water, heart (or conscience), Yama, day and night, and the two twilights; these know the deeds of a righteous man.

Than making a gift oneself, to protect another's gift is twice as meritorious; by taking away another's gift one's own gift becomes fruitless.

Approval to the gift of land in my own hand.

(signed) Śrī-Vi.

33 (19)

Iggodlu, Somavarapet Taluk

On a stone in the village

. . . . . the 1st of the dark fortnight—the devotional copper-tablet that Vīra-vaḍeyar set up at the Aigaḷa-maṭha of the [Hālēri] land in (memory of) the courage of Hālēri Mamadai-arasa's son.

34 (18)

Kibbetta, Somavarapet Taluk

On a stone in the village

In the year Khara, on the 1st of the dark fortnight of Kārttika,—to Channaiya's *guru* Rājaiya's younger brother's son Channa-Mallikārjuna,—for the incense, lights and worship to the god, —Vī(rarājēndra)-vaḍeyar,having made obeisance presented as described.

Set up at sunrise.

35 (26)

Cherala-Sirimangala, Somavarapet Taluk

On a stone lying in Mīnakolli forest near the village

In the year 1466 of the auspicious Śālivāhana era, the year Krōdhi, on the 1st of the bright fortnight of Chaitra,—śrīman mahāmaṇḍalēśvara Changāḷva-Śrīkaṇṭharasu granted to Lingaṇṇ-oḍēru-dēva the land belonging to Bagutanakōṭe, free of all imposts. Whoso destroys this free grant will be in a dreadful hell.

36 (27)

Herur, Somavarapet Taluk

Vīragal lying in paisāri land

(Very much effaced)

. . . Be it well. . . . . illustrious Munivarāditya . . . . . had Herūr built . . . . Kō . . . . . of Herūr . . . . Ālapa of Herūr did this, Changāḷva had this decorated . . . . . . Munivarāditya (sending for Malala ?) . . . . . . having taken the *paṭṭaṇasvāmi's* . . . .

37 (28)

Andagove Kallur, Somavarapet Taluk

Vīragal

(The greater part is effaced)

Be it well. Īn Śaka 866, the year Krōdhi, ... cutting off his head, died. His family . . . . . gave . . . . . . whoso takes away . . . . . . gets the (sin of) *Brahmāti* of killing cows [on the banks of] the Ganges. Būchaga's mother got *parōkshavinaya* done for her son. Bāvaṇayya wrote it.

38 (71)

Sirangala, Somavarapet Taluk

On a stone in the field of Basavaṇṇa temple

Be it well. *Vīra[gal]* (of) Siriyama-tandi—Mācha-gāvuṇḍa of Sirivangala. Mācha-goṇḍa's son Kāva-goṇḍa set up the stone. Mariyōja engraved. Fortune.

39 (67)

Hulakod, Somavarapet Taluk

On a stone at the Kannēśvara temple

In the year Vikāri, on the 5th of the bright fortnight of Phālguṇa, Saturday,—When Trinamēra Dēvaṇṇa had been below the Ghāṭs . . . . Hulukōḍ Chikkaṇṇaya Bemmagauḍa's *bīragal*. Kalinabōja engraved it. Śrīsagauḍa (?), Demmaya and Chikkaṇṇaya. Be it auspicious.

40 (68)

Heggadahalli, Somavarapet Taluk

On a stone near the Basavēśvara temple

Śrī. Be it well. In the 1652nd year of the victorious increasing Śālivāhana era, the year Sādhāraṇa, on the 2nd of the dark fortnight of Māgha, Friday—in the presence of Manjunāthasvāmi of Kuḍuma, for the services of the god, Vīrapoḍēr of Hālēri granted, free of all imposts Heggaḍahaḷḷi and Sirangāla, and had (boundary) stones set up to the 29 hamlets belonging to the two places, and gave them.

41 (69)

Heggadahalli, Somavarapet Taluk

On a second stone near the Basavēśvara temple

The symbol of Manjunāthasvāmi of Kuḍuma—śrī.

42 (70)

Heggadahalli, Somavarapet Taluk

On the back of a vīragal near the Basavēśvara temple

Be it well. When the refuge of all worlds, the favourite of earth and fortune, *the mahārājādhi-*

rāja, paramēśvara, parama-bhaṭṭāraka, sun in the sky the Yādava-kula, crest-jewel of perfection, Rāja of the Malerājas, champion among the Malapas, *gaṇḍa-bhēruṇḍa*, fierce in battle, unassisted brave, single-handed hero, *Śanivārasiddhi*, *Giridurgamalla*, (destroyer of) Magara-rāya . . . . śrī Vīra-Hoysaṇa . . . .

43 (62)

Harangi, Somavarapet Taluk

On a stone in the bamboo forest of the Chikkamaṭha

Be it well. With all titles, illustrious Shaṇmēdō-kōkam, *the Kaliyuga Brahma*, ascended (to heaven).

44 (63)

Takeri, Somavarapet Taluk

On a stone in a paddy field

In the year Sarvadhāri, on the 5th of the dark fortnight of Chaitra, Sunday,—Gauḷi-Nanjarappayaṇṇa, granted this *gauḍike* to Lingēgauḍa of Hānagal.

45

Adinadur, Somavarapet Taluk

On a boulder in front of the colony of the Kurubas

The illustrious Ninga-voḍeyar of Gavuḍihaḷi granted to Baira-nāyaka of Sutikōṭe this village with the deed engraved. Tirumala-nāyāka's son Baira-nāyaka.

46

Morikal, Somavarapet Taluk

On a stone in the land belonging to the Īśvara temple

The *nāḍagavuḍas* agreed and granted (the land) to the god Mallikārjuna.

47

Morikal, Somavarapet Taluk

On a vīragal near the Īśvara temple

(very much effaced)

. . . . having built the tank at Neṟilugaḷani . . . . *kaṇḍuka* of . . . . one hundred *khaṇḍugas* of paddy twentyfive *khaṇḍugas* . . . . six *khaṇḍugas* of Nikkala

. . . . . . to the tank at Niṟilugaḷani . . . . . . Marani Ningapa's younger sister Bīchabe (having built) the tank . . . . set up the stone.

48 (49)

Hosahalli, Somavarapet Taluk

On a stone near the Paṇiyāladakaṭṭe

Be it well. In the Śaka year 993, the year Sādhāraṇa, on newmoon day of the month Chaitra,—the illustrious Rājēndra-Pṛithuvi-Koṅgāḷva granted fifty *khaṇḍugas* of land in the rice fields east and west under the Gaurati tank of Suḷḷigōḍu for the sake of worship of the god Vīra-siddhēśvara of Hoshavaḷḷi, and made them over with pouring of water. Also Rājavallabha-seṭṭi gave 40 *gadyāṇas* for the tank, and *āḍavala gadyāṇa* 1½. Whoso fails in this has slaughtered tawny cows. Whoso seizes land given by himself or by another, is born a worm in ordure for sixty thousand years.

49 (50)

Hosahalli, Somavarapet Taluk

On a stone in the field near Timmayyanakere

Be it well. In the Śaka year 993, the year Sādhāraṇa, on newmoon day of the month Chaitra,—when the illustrious Rājēndra-Pṛithuvi-Koṅgāḷva was ruling the kingdom:—for the great god Vīra-siddhēśvara of Hoshavaḷḷi he gave money and bought land in Posavaḷḷi Nīra-gāvuṇḍa's field, and gave ten *khaṇḍugas āḍavalam.* Whoso fails in this has slaughtered tawny cows.

50 (54)

Gonimarur, Somavarapet Taluk

On a vīragal lying by the road side

(The first part is gone)

. . . . wet land below the tank . . . . Below Dēvigere (Dēvi tank) wet land six *gaṇṇu* and *ko.* 1½. At the place Māvinamakki *ko.* 10. Thus in total wetland 4, dryland to the north of the lane (which is) to the east of the town 2½. . . . . when the anger faded trampling the head and killing enough,—the tribute for Gopāladēva's army, house-tax, *solage,* forced labour,—free from all these, of his own will, did he give. In token of approval, Mallidēva Hariharadēva's signature: śrī Chennasadāśiva.

51 (55)

Gonimarur, Somavarapet Taluk

On a second stone lying by the road side

(The first part is gone)

when. . . . . dēvarasa was ruling the kingdom of the world:—Chikkeya-nāyaka having fallen in the fight at the boundary of Gaṭṭabāḍi in Yaḍavu-

nāḍ,—for Chikkeya-nāyaka's children, that Mallidēvarasa and Hariharadēvarasa, with all the .... of Tenka-nāḍ ....

52 (52)

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a stone near the village entrance

In the year .... on the 10th of the bright fortnight of Vaiśāhka, Tuesday,—an act of grace granted for the southern Guṇḍanāḍ Seventy: .... If there is no male issue it will go to a female and to female children. Whoso causes failure to this *dharma* commits sin and falls into *naraka* (hell). He is guilty of slaughtering cows on the banks of the Ganges and of the murder of a Brāhman.

The great minister Paḍiyara Bānammarāja's son Heggaḍe-Nākaṇa wrote it. Great good fortune .... vajjaragāḷa Bayalnāḍ Bammōja made the *śāsana*

53 (53)

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a second stone near the village entrance

When .... was ruling the kingdom: .... daṇḍanāyaka, with others, of whom he was the chief, remitted the dues and the gifts of the .... ku-nāḍ Ṣeventy for Voḍeyappa and Honnappaya and the money tribute .... all incomes .... in the year Manmatha, on the .... of Jyēshṭha, Friday, with the incomes and gifts were granted as a favour by Vīrachōḷa-Koṅgāḷvadēva.

54

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a third stone near the village entrance

.... granted. This will accrue to Vāmajīya .... (incurs) the *Brahmāti* of killing Brahman and cow on the banks of the Ganges; of killing the cow. Gangōja's son-in-law Bammōja wrote.

55

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a piece of stone lying by the side of the road

(Highly fragmentary)

.... ra dēvaru champion over .... Nārēsva, the servant of ...... his lord (got) the *parōkshavineya* .... son the illustrious Tribhuvanamalla .... dēvaru ......

56

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a vīragal in a garden in front of Harijan quarters

(Much of the inscription is effaced)

. . . . Raṇivoḷiga's younger brother Lalluga . . . . gavuṇḍa Sitālō . . . . Lalluga got his head cut off and died.

57 (24)

Ganagur, Somavarapet Taluk

On a stone in the old village site

. . . . . . Be it well. In the year 1519 of the victorious Śālivāhana era, the year Hēviḷambi, on the 5th of the bright fortnight of Āśvayuja, Tuesday,—of the . . . . gōtra, Āśvalāyana-sūtra and Rukśākha, Śrīkaṇṭha-Rājaya's son Rudragaṇa of Nanjarāya-paṭṭaṇa made to . . . . . a grant of land at Gaṇagūr, in order that his father and mother . . . . . . and forefathers might attain *Kailāsa*. Whoso destroys the village granted (is guilty of) . . . . his father and mother, and . . . . of Nanjarāya-paṭṭaṇa . . . . śrī.

58 (58)

Kalakandur, Somavarapet Taluk

On the pedestal of Brahmadēva in the Jaina basadi

In the year Raudri, on the fifth of the bright fortnight of Jyēshṭha, Sunday, ... Handra . . . . paid a visit . . . . śrī Māṇika-dēva. Great good fortune. śrī. śrī.

59

Kalakandur, Somavarapet Taluk

On a gong in the Jaina basadi

(The gong) offered by Chandaṇṇa to Chan[dranātha]

60 (59)

Chaudlu, Somavarapet Taluk

On a stone on the road near the Suggi temple

Be it well. When *śrīman mahā-maṇḍalēśvara* . . . . Nārāyaṇa, ... Harihara-dēva . . . . was ruling :—in the year Hēviḷambi, on the fifth of the first half of the month Māgha, the *nakshatra* being Aśvini, Thursday,—the regulation formerly made by

Harihara . . . . for property accruing to a female in Kundūr was as follows :—It will belong to a female, to female children and to children of female slaves. In Chavuḍa . . . māne Mārajanaka . . . . of Moḷate . . . . pārisa . . . . In Kundūraṭhāva māne Māchikāriya Nagaha, Māchajīya, Nakaṇa, Kāmaṇa of Aigaṇale, Ājaṇa of Paḷḷigunda Beṇacha, Mādaṇa of Hegaḍehaḷḷi, Maligauḍa of Abiyūr. Thus, to these *gauḍas* and *nakharas* of this *nāḍu* was given this regulation by *śāsana* for as long as sun and moon endure. *Sēnabōva* Jinayya wrote it. Mālōja engraved the stone . . . .

61

Chaudlu, Somavarapet Taluk

On a stone standing by the side of the road leading to Ālakaṭṭe

On Thursday 1st May 1884 A.D. the charity of a choultry . . . . built . . . . l. The well built by Mariyama.

62 (57)

Yedur, Somavarapet Taluk

On a stone in the Suggi temple

Be it well. In the 1017th Śaka year, the year Yuva, the second of the bright fortnight of the month Śrāvaṇa, Sunday,—the illustrious *mahāmaṇḍalēśvara*, chief lord of Tripura, sun to the lotus the Balīndra-kula, *Chaturmukha-gaṇḍa*, a cage of adamant to refugees, a lion to the elephant his enemies, a Bhīma of the powerful, a Rāma in war, a pleasure-garden of the Malepas, praised by the eulogists, plunderer of foreign territory, his father's warrior, his head at the feet of Śiva, an ocean of truth, a saw to the heart of his enemies, a *rakkasa* in war with kings,—with these and many other titles,—Duddharasa, born to Hiṭṭeyarasa and Junjaladēvi, being of great might and valour possessed of fresh youth, the beloved of Vijaya-Lakshmī, protecting Male, terrifying and driving away his enemies, attacking the forts, an incarnation of prowess, the *Kaliyugāntaka* protecting and ruling Saṁhatha-nāḍ, Pākuṁvāḍi and other places,—having fifteen horses, fifty male servants, two hundred and fifty strong men, forty-five retainers of good family, and a retinue of many subjects, guards, relatives, landed proprietors, and his lawful wife Chikaladēvi under his command, having built the Rāja . . . . tank, having erected . . . . having set up a *chatra* for Brāhmaṇas, having caused the wetlands to be made at the stream and brightening many acts of *dharma*, when he gained the *Śivalōka* (died) his brother Jūjarasa, out of friendship performed *parōkshavinaya* (obsequies). Moḷate Duddhamalla, minister for peace and war, had this *vīra-śāsana*, written by Bammadēva, son of *sēnabōva* Rājimayya. Whoso sells the wetland that Duddharasa caused to be made has slain cows and Brahmaṇas in Bāṇarāsi. Great good fortune. śrī. śrī.

63 (13)

Abbimatha, Somavarapet Taluk

Copper plate

At the feet of Murigisvāmi ; at the feet of Niranjanadēva of the Abbimaṭha, the *charamūrti* of Śāntavīrasvāmi, the *charamūrti* of Mallikārjuna-mahanta-svāmi of Pākōḍu.

Adored be Śambhu, beauteous with the chāmara-like crescent moon kissing his lofty head the original foundation pillar of the city of the three worlds.

Be it well. In the year 1718 of the victorious increasing Śālivāhana era, the year Naḷa being current, on the first day of the bright fortnight of Chaitra, Friday,—When, dedicated by the lotus hands of the *svāmi* of the Śidhapura-maṭha who was the follower of the doctrine of those enthroned in the upper cave at Śivaganga and of the Vīraśaiva religion ; *śrīmad-rājādhi-rāja, rāja-paramēśvara, prahuḍa-pratāpa, apratima-vīra-narapati,* seated on the jewelled throne of the Koḍagu samsthāna, was ruling the empire of the world ;—of the Bhāradvāja-gōtra, Āśvalāyana-sūtra, and Rukshabhānukādhyāya, Appājēndra-vaḍeyar's grandson, Lingarājēndra-vaḍeyar's son, Vīrarājēndra-vaḍeyar wrote and presented a renewed deed of gift as follows :—

Whereas the two villages which formerly, in the year 1650 of the Śālivāhana era, the year Kīlaka, on the 2nd day of the bright fortnight of Kārtika, Wednesday, our grand father's elder brother Doḍḍa-Vīrappa-vaḍeyar granted,—in addition to the two villages Hosaḷḷi and Jigaṭṭaḷḷi which had formerly come to the Abbimaṭha of Yaḍava-nāḍ,—when Doḍḍa Virūpākshasvāmi paid a visit to Maḍikēri, holding his feet and making petition, in order to obtain merit as long as sun and moon endure, newly presented to the Abbimaṭha the Bāchaḷḷi village, having a ground rent of 16 *varaha*; and these three villages, Hosaḷḷi, Jigaṭṭaḷḷi and Bāchaḷḷi, have been made over to the Abbimaṭha, with the erection of (boundary) stones stamped with the *linga*, in the presence of the people of the four (boundary) villages.

And within the four boundaries of these three villages, Hosaḷḷi, Jigaṭṭalli and Bāchaḷḷi, which belong to the Abbimaṭha, the eight rights of full possession namely, hidden treasure, underground stores, springs, timber, minerals, present profit, future profit, actualities and possibilities etcetera,—the whole of that land, as an offering to Śiva, in order to perform the worship of the *gaṇas* and continue the work of merit as long as sun and moon endure, at the time of Śiva-pūjā blessings may be continually invoked with the hymn of benediction (saying)—

Recollection of former births, dominion of the world, the glory of good fortune, surpassing beauty, faith in thee, knowledge, long life, (objects of) desire,—(of these) be thou giver to me, Śankara, from age to age—

has been written and given this renewed gift of land.

Witnesses thereto :—Sun and moon, wind and fire, sky, earth and water, heart (or conscience) and Yama, day and night and the two twilights ; these know the deeds of a righteous man.

Than making a gift oneself, to protect another's gift is twice as meritorious ; by taking away another's gift one's own gift becomes fruitless.

The said grant of land was according to order written on Friday by the private secretary Śambhaiya. śrī Vi[1].

64 (74)

Haradur, Somavarapet Taluk

On a stone known as *gāḷikallu* near the village

Be it well. Śrī-Eṟeyapa's . . . . having died, obtained a *kalnāḍ*. Whoso destroys this incurs the guilt of destroying cows and Baṇārasi. One *bāḻu* free from taxes.

Great good fortune. śrī.

[1] Signature of the king.

65 (46)

Malambi, Somavarapet Taluk

On a stone in the old village site

Be it well. The sun in the sky the Chōḷa-kula which was like the stem of the tree of paradise the Solar race, having the daughter of Kavēra (that is, the river Kāvērī) expert in removing the sins of all the people as companion,—the great Chōḷa king Rājakēsarivarmma-permmānaḍigaḷ,—to Manija, who in the battle of Panasōge had arrayed and fought, saying 'I will not return till (they) are completely put down'—saying that those who opposed him died, sent word to Pañchavan-mārāya to bind a *paṭṭa* on him and to give him a nāḍ. He (Pañchavan-mārāya) bound on him a *paṭṭa* (inscribed with the title) as *kshatriya-śikhāmaṇi-Kongāḷva* and granted Mālavvi.

To this, gāvuṇḍa-Rāchamma's family are witnesses,—Āditya-gāvuṇḍa of Kaṇṇavangala, Nanniya-mēru of .. gaḷani ... cha-gavuṇḍa of Kaḷane .... Eṟeyanga-gāvuṇḍa of Nallūr .... It should not be told that ... Ḷḷūrnāḍ is outside the purview of the grant (*kalnāḍu*).

66 (47)

Malambi, Somavarapet Taluk

On a second stone near the old village site

In the year Dhātu on the 5th of the bright fortnight of Āsvīja—the illustrious Venkaṭādri-nāyaka's (son) Kṛishṇappa-nāyaka granted to Rāchēgauḍa of Mālaṃbi the land-rent of 12 *ga*.

Twelve *varaha* have we given.

67 (48)

Menasa, Somavarapet Taluk

On a stone lying in the trench of the fort ruins

Be it well. When śrī Kongāḷva was ruling the kingdom—Komārayan Sundara, ... when the cows of .... were carried off, attacked those who drove them away .... feudatory .... Gōkipayan .... of the tired soldiers ....

(Images of Sundaran and Komaran, with the names attached)

68 (37)

Mullur, Somavarapet Taluk

On the northern wall of the Pārśvanātha basadi

Be it well. śrī-Rājādhiraja-Kongāḷva's mother Pōchabbarasi, lay disciple of Guṇasēna-paṇḍita-dēva of the Draviḷa-gaṇa, Nandi-sangha and Arungaḷ-ānvaya, had this *basadi* made.

Great good fortune.

69 (38)

Mullur, Somavarapet Taluk

On the basement of the Pārśvanātha basadi

Be it well. śrī Rājēndra-Chōḷa-Kongāḷva's son [Rājādhirāja]-Kongāḷva gave, with pouring of water .... as a dwelling place to his *guru* Guṇasēna-paṇḍita-dēva, of the Tivuḷa-gaṇa, Arungaḷ-ānvaya and Nandi-sangha. Great good fortune. śrī, śrī.

70

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone kept in the navaranga of the Pārśvanātha basadi.
(top portion is broken and lost)

...... This is Rugmiṇi-mahādēvi's consecration.

71 (34)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone by the side of Pārśvanātha basadi

Be it well. Of the hundreds of years elapsed since the time of the Śaka king, the 986th, the year Krōdhi being current, on the 9th of the dark fortnight of Chaitra in that year, Tuesday, under the Pūrvvā-Bhādrapada-nakshatra, at the rise of Mīna :—

Be it well. Having gone across the deep ocean of nectar, the *āgama* which issued from the lotus mouth of the holy Arhad-*paramēśvara*, *parama-bhaṭṭāraka*, whose lotus feet are illumined by the rose of gems set in the crowns of all the gods and demon lords,—illustrious Guṇasēna-paṇḍita-dēva gained the abode of Mōksha-Lakshmī.

His *guru*, skilled in unfolding the essence of the *siddhānta*, Pushpasēna-vratīndra ; his eminent sangha, the Nandi-sangha ; lord of the Draviḷa-gaṇa of the great Arungaḷ-āmnāya ; proficient in the supreme *ārhantya* and the other three jewels, all the great science of grammar, *āgama* and others, and the six established systems of logic :—the vratipati Guṇasēna-āryya, praised of āryyas.

72 (35)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a second stone by the side of the same Pārśvanātha basadi

Written by Dharmaseṭṭi.[1] Be it well. In the 980th Śaka year, the year Viḷambi, at the time of the Uttarāyaṇa-sankrānti,—śrī Rājēndra-Kongāḷva, for the *basadi*, which was built by his father, granted in Hāruvanahaḷḷi, Arakanahaḷḷi, Kāṅgoṇḍahaḷḷi, Hangalavāni 10 *khaṇḍuga* ; Huṇise

[1] The writer's name usually comes at the end, but has been engraved on the top, perhaps for want of space at the bottom.

dāṟu 10 *khaṇḍuga* (Tamarind trees yielding 10 *khaṇḍuga* fruits ?) ; in Gaṇapatigōḍu *khaṇḍuga* 3, Asagavoḷe *khaṇḍuga* 4. Niḍutadagōḍu 3 *khaṇḍuga*; Kesakuni (red soil garden ?) and the land inside a tank 3 *khaṇḍuga* ; land at Hennellūru 10 *khaṇḍuga* with the oil from one oil mill.

Śrī Rājādhirāja-Kongāḷva's mother, Pōchabbarasi made over (the grant) to her *guru* Guṇasēna-paṇḍita-dēva, of the Draviḷa-gaṇa Nandi-sangha and Arungaḷ-ānvaya and gave with pouring of water.

Whoso takes away land given by himself or by another is born a worm in ordure for sixty thousand years.

73 (36)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a third stone by the side of the same Pārśvanātha basadi

(Nearly all defaced.)

A memorial to some female who died,—perhaps Pṛithvī-Kongāḷva's queen.

74

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone set up in front of the Chandranātha basadi

Be it well. In the Śaka year 980, ... the year Viḷambi . . . .

75 (39)

Mullur, Somavarapet Taluk

On another stone in front of the Chandranātha basadi

Be it well. Fortune. In the 1313th Śaka year, the year Pra[mō]dūta, on the 3rd of the bright fortnight of Vaiśākha, Sunday,—of the śrī Mūla-sangha, Dēsi-gaṇa, Pustaka-gachchha and Koṇḍakundānvaya, the Āryya Śubhēndu's off-spring Vijayakīrttidēva's beloved disciple Bāhubalidēva having obtained this temple, restored it.

Śrī Rājā[dhirāja]-Koṅgāḷva, and Rugmiṇidēvi had, in the temple built through Vijayadēva, in order that merit might be to his mother . . . . Pōchabbarasi . . . . set up and granted for it the village of Nulabihaḷḷi in Aṇilavāḍi-nāḍu, Daḷaśinahaḷḷi and Hāruvahaḷḷi in Muḷḷūr. The boundaries :—in the east, flowing streamlet, in the south . . . . . in the north, the stone set up in the moat, in the west, the hill, in the north . . . . the boundaries of Kāregōḍahaḷḷi :—in the east, the boundary-stone of Nelliyahoḷe, in the south . . . . of the hill, in the north, the tank-bund, in the north-east, the boundary-stone. Gaḷigalavōṇi in Muḷḷūr lands 1 *khaṇḍuga*, . . . under the tank 2 *khaṇḍuga*, in Āga . . . . 10 *koḷaga*, Kanagoḍala . . . . 10 *koḷaga*, ... gāla 1 *khaṇḍuga*, in Koḍagoḍalu 2 *koḷaga*, achchagade 10 *koḷaga*, Lōkagadde 10 *koḷaga* . . . . 15, Sampagegadde 1 *khaṇḍuga*, Bōḷagadde 1 *khaṇḍuga*, 9 *koḷaga*, Āladakāḍi 1 *khaṇḍuga*, 10 *koḷaga* ; Asaravakki 1 *khaṇḍuga* . . . . *koḷaga*, Vesikuni 1 *khaṇḍuga* : in Niḍitadagōḍu 3 *khaṇḍuga*, in Myaṇasa 1 *khaṇḍuga*

10 *kolaga*; in Honnadēviya Saraṇagōḍu 1 *khaṇḍuga*, the land at Heṇṇanūr 2 *khaṇḍuga* with oil from one oil mill, to continue as long as moon and sun ....

(And) the joy of all people, reading the record of the dedication, with the view of continuing it, the king Vīra-Harihara, who had been in many fights,—the guardian of those who come into the king's shelter, a cage of adamant to refugees, servant of the bearer of the conch, discus and mace, Gonkāṛaḍḍi-nāyaka,—whom Guṇḍappa-daṇṇāyaka had noticed (for his bravery)--gave Muḷḷu-nāḍ of his own favour,—(And) Siddhagauḍa having assembled the subjects, and giving to Aṇṇādēvi's Kumāranahaḷḷi the name of Bhīmāpura, set up stones at the four boundaries, and presented it, with pouring of water. And giving to Kāragōḍ the name Aṇ[ṇā]ngapura, presented it, with pouring of water, to Pārśvanātha. For *dānaśāle* and *gōmāle* in [ki] ratyaduga, 3 *khaṇḍuga* of land in Jayamāḷapuri, 3 *khaṇḍuga* in Gaṇapatigōḍu, 1 *khaṇḍuga* in Huṇisedāḷu (were granted).

Arjuna wrote the *śāsana*.

Whoso destroys this *dharma* incurs the guilt of killing cow, child, woman and teacher, and of eating the pig.

76 (40)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone near Chandranātha basadi

Be it well. Fortune. In the 1138th Śaka year, the year Dhātu, the 15th of the bright fortnight of Jēshṭa, Tuesday,—Immaḍi-A ...... ya-Rāya's army chaplain (*Rāyakaṭakāchāryya*) Vidyādhara-Būchidēvarasa expired ....

77

Mullur, Somavarapet Taluk

On the pedestal of the Śāntīnātha image in the garbhagṛiha of the Śāntīśvara basadi

Mallishēṇadēva, the disciple of Śrīpāḷa-traividya-dēva of the Aruṅgaḷānvaya which shines in the Nandi-sangha in the illustrious Draviḷa-sangha, and who has crossed the ocean the entire *śāstras*, got the *basadi* at Muḷḷūr re-consecrated.

78 (41)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone with footprints in front of the Śāntīśvara basadi

The holy footprints of Guṇasēna-paṇḍita's *guru* Pushpasēna-siddhāntadēva.

79 (42)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a stone near Śāntīśvara basadi

Be it well. The Nāga well which Guṇasēna-paṇḍitadēva caused to be dug. The *dharma* of the *nakaras*.

80 (45)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a vīragal in the threshing-floor

Ōm. Obeisance. Be it well. In the reign of—with all titles, the *maṇḍaḷīka-Nārāyaṇa* the champion who put to flight Maleya, a cage of adamant to refugees,—śrī Hariharadēva-Chōḷa dēva,—in the year Durmukhi, on the 5th of the bright fortnight of Chaitra, Monday,—when Beḷuhu-nāḍ, Goddumbāḍi, Muḷivarāditya-nāḍ Mallikārjuna, Niḍita, Meṇasa and others the whole nāḍ, uniting, marched to the Muḷḷūr fort and besieging it, were scaling the fort,—Boppagauḍi's (son) Malleya, protecting the Muḷḷūr fort, hewing down the barrier and slaying, fell in crooked entrance. On his falling, the three hundred men of the villages, headed by Māsāvi, having assembled gave as a *vīrasēse* for him 3 paddy-fields in the Mākōve land of the Muḷḷūr paddy-fields, and 5 paddy-fields in Hiḍijegal; these eight paddy-fields along with the Hosa Mānikeṟe were sold for 9 *ga* to Boppagauḍi's (sons) Mālaiya and Madaiya by Māsāvi and the *ūru* (who had) assembled, free of all imposts. These boundaries should be honoured as correct.

This stone was made by Koṅgoḷali Bāchāchāri's son Bairōja. *Sēnabōva* Sātaiya of Kopaṇatīrtha wrote the letters of this *śāsana*. Great good fortune śrī. śrī.

81 (43)

Mullur, Somavarapet Taluk

On a vīragal on the tank-bund

Fortune. In the 999th Śaka year, the year Pingaḷa .... when śrī Rājēndra-Chōḷa-Koṅgāḷva was ruling the kingdom,—his crowned queen Padmaladēvi having died, ... from strong emotion, he and his wife ....
....

82 (44)

Mullur, Somavarapet Taluk

On another vīragal in the same place

Uttama-Chōḷa-seṭṭi .... with a sword .... cutting off his head, died.

83

Mullur, Somavarapet Taluk

In front of a pair of footprints on a boulder near the village

(Very much effaced).
Be it well. Of the illustrious Arungaḷ-ānvaya .... sēna-paṇḍita ....

84 (32)

Niduta, Somavarapet Taluk

On a stone in the Bīrēdēvara-vana

(Very much effaced all down the middle of the stone).

Be it well. Fortune. .... In the year 1201 of the Śaka, the year Bahudhānya, of the dark fortnight of Vaiśākha,.......... god Mallikārjuna of Malapanahaḷḷi ...... gaḍināḍu, Aṇalenā .... Muḷḷunāḍu Ekoṭi .... of that Mallikārjunadēva...... Lakaṇṇa, Jakarāmaya .... grant of lands made by Hiriya-Vīraṇṇa and Chika-Vīraṇṇa. .... In Banasamudra ..... 10 *koḷaga*, wet land below Dēvarakeṟe tank .... flower garden 10 *koḷaga*, in Banigana-haḷḷi below the tank built by Tirumale-gauḍa ..... *koḷaga*, in .... 2 *salage*, behind the god's land ...... for oil 2 *salage* 1 *koḷaga*, to the south of Āhatre .... 1 *koḷaga*, wet land of the western streamlet 1 *salage*, to Hariyaṇṇa of Koṟakaḍahu 1 *salage*, to Vīraṇṇa of Koṟakaḍahu ...... wet land of maṇṇadēva 1 *salage* of Mākalakeṟe ..... 6 *salage* ...... of Hiḍijiyakeṟe ...... in front of the village ..... 100, behind the village .... 600, Thus dry lands ..... 700, wet lands 22 *salage* Malligauḍa .... granted for *amṛitapaḍi* in equal shares to Hariyaṇṇa and Vīraṇṇa.

Whoso destroys this *dharma* incurs the sin of killing tawny cows on the banks of the Ganges.

Whoso takes away land given by himself or by another is born a worm in ordure for sixty thousand years.

85 (6)

Niduta, Somavarapet Taluk

On a vīragal in the village

Be it well. In the victorious increasing Śaka year 1177, the year Rākshasa, (the month) Vaiśākha, the 11th day of the bright fortnight; in the time (of the auspicious reign) of śrīmat-pratāpa-chakravarti Hoysaṇa bhujabala śrī-Vīra-Narasimha-rāya ...... Sōmaiya, the son of Bīragavuḍa of Kahigōḍu, shouting,—Bumbiya-nāyaka, himself, taking with him his servants Bīmaiya Sōmaṇṇa, fighting, he fell. In order that Sōmaiya may attain to the world of gods, Mārigavuḍa who was born with him, and Māyiga, the son of that Sōmegavuḍa, prepared and raised this *bīragal*. Great prosperity. Fortune.

86 (7)

Niduta, Somavarapet Taluk

On another vīragal in the village

Be it well. In the victorious increasing Śaka year 1208, the year Pārthiva, (the month) Vaiśākha, the 12th day of the bright fortnight; in the time of the increasing reign of śrīmat-pratāpa-chakravarti Hoysaṇa bhujabala śrī-Vīra-Nārasimhadēvarasa :— Māratamma of Kahigōḍu, joining fight with his boasting bitter enemies, fell in the fight.

In order that Māratamma may attain to the world of gods, his younger brother Maleya-nāyaka, and Māratamma's sons Sōmaṇṇa .... this *vīragal*.

Great prosperity. Fortune.

87 (33)

Nandigunda, Somavarapet Taluk

On a stone near the village

Be it well. When *śrīman mahāmaṇḍalēśvara* Vīrachōḷa-Koṅgāḷvadēva was ruling the kingdom of the world :—Tāyi-Padumaladēvi, Sōmaladēvi, Tōḷūr Duddarasa, Balleya-daṇḍanāyaka, and Haḍiyera Kirikaṇa,—all these being present, in the year Manmatha, the month Kumbha, Sunday, the 10th, he granted in the Muḷḷu-nāḍ Seventy, for the brothers and their successors to raise and receive customs dues as follows :—good ox, free ; headman's fee—for each hamlet in Ganahūr, 5 *haṇa* ; tribute money—for each hamlet in Ganahūr, 5 *haṇa* ; *ara-teṟe*, and pandal money, free ; except the Ganga *siddhāya*, tax on income and gifts, forced labour, and demand, free for Haḍuvagēri.

Whoso speaks of failing in the grant made by Vīra-Chōḷa-Koṅgāḷvadēva gets the *brahmāti* of slaughtering cows and Brāhmaṇas on the banks of the Ganges.

In the Seventy, 5 *guḷa* of paddy for each house will be given to Gangōja and Būchaṇa.

88 (51)

Doddamalate, Somavarapet Taluk

On the sluice of Honnammanakere

In the illustrious year Pārthiva, on the 10th of the bright fortnight of Phālguṇa, Thursday,—Annadāni-arasa had this sluice built. The builders were Venkaṭaiya and Malaiya. Bommarasaiya's writing. This was made in the time of Basalingadēvara Nannagauḍa.

89 (56)

Doddakanagala, Somavarapet Taluk

On a nishidhi stone in the field

The tomb of Prabhāchandradēva, the beloved eldest disciple of Śubhachandradēva ...... of the śrī-Mūla-sangha, Dēsiya-gaṇa, Pustaka-gachchha, Koṇḍakundānvaya and Inguḷēśvara-baḷi. He obtained release (died) in the year Tāraṇa, on the fifth of the bright fortnight of Chaitra, Friday.

90 (60)

Harohalli, Somavarapet Taluk

On a stone in a canal of the paddy field

Teyalaya-jūbu, washing his feet, ... gave to Eṟeya[ra]sa as an *agrahāra*. Further, Chaṭṭayyam washing the feet of Dhārakabalaha (?) Konganivarmma, gave gold and land ....

91 (61)

Garagandur, Somavarapet Taluk

On a vīragal in the village

(Very much effaced)

. . . . Be it well. The illustrious mahāmaṇḍaḷēśvara Tribhuvanamalla Vīra . . . . Changāḷva . . . . *mahāma* . . . . dityadēva . . . .

92 (64)

Kajur, Somavarapet Taluk

On a stone lying to the north of Basavanaguḍi

Illustrious Biḷugauḍa and Aṇabagauḍa gave this village to the four, Bayiru Kaniguyi Rāma, Nāgajyaya, and Kempaṇa.

93 (65)

Siraha, Somavarapet Taluk

On a stone in front of the Rāmēśvara temple

Śrī. In the year Jaya, on fullmoon day in the bright fortnight of Phālguṇa, Thursday,—when Hoysaṇa bhujabaḷa śrī-Vīra-Ballāḷadēvarasa was ruling the kingdom of the world :—Kasapa-gavuḍa of Śiriyūr who obtained Biḷuhu-nāḍ, granted lands to Māyaṇṇa, son of Bīraya, the eight rights of full possession, such as, hidden treasure, underground stores, springs, minerals and future profit, for the sake of the god Mallikārjuna of Sirivura, together with the *kāluga*, by a *śāsana*, with pouring of water. Whoso destroys this will incur the guilt of slaughtering cows on the bank of the Ganges. Great good fortune. śrī, śrī, śrī.

(The signature of the king) *maṛevakkara kāvaru* (the guardian of those who take shelter). śrī.

94 (66)

Mudaravalli, Somavarapet Taluk

On a stone near the village entrance

May it be prosperous. The best of the illustrious *paramahaṃsa parivrājakas*, the great *yōgi* named Kaivalya, ever solely devoted to wisdom,—the Bēlūr king Kṛishṇa inviting (that) eminent *yati* gave the village of Mūdravaḷḷi, as an auspicious offering to lord Kṛishṇa. If it be asked, for what reason was it given ?[1]

95 (75)

Uluguli, Somavarapet Taluk

On a vīragal in the coffee plantation

Be it well. The illustrious *mahāmaṇḍaḷēśvara*, subduer of Chauṭu, in firm character Rāma,

[1] The record stops here.

7

supporter of Satyarāya, in solid adamant Rudra, guardian of refugees, the illustrious Vīra-Muni-varāditya Gōkūḷadēvarasa :—

In the year Raktākshi, the month Kanyā,—when the Tengu-nāḍaka seized the cows of Yaḻaghaḷe the brave hero (The meaning of the rest is not clear. Mēlāḷi appears to have fought and died).

96 (2)

Biliyur, Virajapet Taluk

On a stone lying in the trench.

Prosperity to the Jina-śāsana.

Of the years expired since the time of the Saka king, the eight hundred and ninth year being current,—

Be it well. Satyavākya-Koṅguṇivarmma-dharmma-mahārājādhirāja, boon lord of Kovaḷala-pura, lord of Nandagiri, in the eighteenth year of the illustrious Permmānaḍi's anointing to the kingdom, on the auspicious fifth day of the month Phālguṇa, to Śivaṇandi-sīddhānta-bhaṭāra's disciple Sarvvaṇandidēva, for the Satyavākya Jina temple of the Peṇṇekaḍanga, Permānaḍi gave the twelve hamlets of Biḷiūr in Peddoṟegare, free of all imposts.

The Ninetysix Thousand, the five tributary chiefs, the Seventy of Beddoṟegare and the eight householders are witnesses to this.

The Male Thousand, the Five Hundred, the five *dāmarigas* are guardians of this.

Whoso destroys this, destroys Bāraṇāsi, a thousand Brahmins and a thousand tawny cows, and is guilty of the five great sins.

Sedōja's writing.

Biḷiūr will pay eighty *gadyāṇa* of gold and eight hundred (measures of) paddy.

97 (3)

Koturu, Virajapet Taluk

On a stone in Lakkunda forest

Be it well. Satyavākya-Koṅguṇivarmma-dharmma-mahārājādhirāja, boon lord of Kuvaḷāla-pura, lord of Nandagiri, illustrious Permmānaḍi:— Having tied the *Permmāḍi-vaṭṭa* on Jaḍala-Eṟeyanga-gāvuṇḍa's son, granted the estate as follows:—The fixed land-rent ten *gadyāṇa* of gold, and of the paddy grown (*beḷtiya bhatta*) one hundred (measures) of paddy as a decree for all time

Būvayya's letters.

Kalnāḍ for Eṟeyanga. Great good fortune.

98 (4)

Peggur, Virajapet Taluk

On a stone in the village.

Be it well. Of the hundreds of years expired since the time of the Śaka king, the 899th, the year Īśvara being current :—

Be it well. Satyavākya-Koṅguṇivarmma-dharmma-mahārājādhirāja, boon lord of Kōḷāḷapura, lord of Nandagiri, illustrious Rāchamalla-Parmmanaḍi, within that year on the *Nandīsvara* fullmoon day of the bright fortnight of Phālguṇa,

Be it well. When the valiant one adorned with a powerful right arm—the abode of his sword—vigorous in seizing the priceless pearls scattered from the frontal globes of the troops of proud elephants of all his enemies, his elder brother's warrior, a friend of the poor, illustrious Rakkasa was ruling Beddoṟagare;

Prosperity to the *Jina-śāsana*. A resident of śrī-Beḷgoḷa, illustrious Anantavīryyayya, the beloved disciple of śrī-Goṇasēna-paṇḍita-bhaṭṭāraka, (who was) the beloved disciple of śrī-Bīrasēna-siddhānta-dēva, acquired Peggadūr and also Posavādaga, secured against obstruction.

Witnesses to it, the Ninetysix Thousand, the five tributary chiefs, the Beddoṟegare Seventy and the eight house holders.

The four Malepas, the Five Hundred, and the five *dāmarigas* guard this.

Whoso destroys Śrīpurusha-mahārāja's gift destroys Bāṇarāsi, a thousand Brahmaṇas and a thousand tawny cows, and is guilty of the five great sins. Whoso protects this acquires great merit.

Chandanandiyayya's writing. *Śāsana* of the Perggadūr-basadi.

99 (29)

Kunda, Virajapet Taluk

On a pillar in the Kundadayyappa temple on the hill

.... In order to repair and construct anew as a Śivālaya the ancient stone temple of Mahādēva on the Kunda hill in Beṭṭiyattu-nāḍu, where Īśvara appeared,—the *Takkamokastaru* of this nāḍ, with all the people and also the *Takkamokastaru* of Kakkēri village in Ammati-nāḍu, having agreed, began the work of renovation of this great place, in the year 1776 of the Śālivāhana era, the Kali year 4955, the year named Ānanda, on the 18th of the month Tulā, the 15th of the bright fortnight of Kārttika, Thursday, on the expiry of the 1810060th Kali day, at an auspicious moment.

And for the restoration of this sacred place, Maneppaṇḍra .... details of people who, as an offering to Īśvara rendered service by paying the value, ... Kaṇḍeya-rāvanta ...... *śāṇabhāga* Brāhmaṇa-Venkapaiya, *śubhedār* Koḍandēra Mudaiya and *pārupatyagār* Maneppaṇḍra-Puchaiya assisted by granting for .... Koḍandēra-Mēdayya assisted by granting for the door jambs, Saṇvaṇḍra-Bōḷaiyya, Maṇiṇḍe-Timmayyagauḍa and Chinnegauḍa's (son) Chaṇṇappa granted for the god's *pāṇipīṭha*, roofing slabs and stone steps. The *jāhagīrdār* of Kunda-grāma, Hayātkhānsābi granted for (the image of) Nandīśvara in front.

In this manner the work of renovation of this Śivālaya made by all be people united was completed in the year named Paingaḷa, on the 15th of the bright fortnight of Vaiśākha, Friday at an auspicious moment by the grace of Śiva.

For those who did this service .... will be happiness in this world and salvation in the next.

100 (31)

Nallur, Virajapet Taluk

On a stone on the tank-bund

Prosperity to the *śāsana* of the Jinēndras, a destroyer of sin, a sun in dispersing the darkness the doctrines of evil sects.

Be it well. The cause of good in other world and of highest benefaction the illustrious feet when granted she bore in her mind and without hesitation deciding 'I will obtain *mukti*' taking leave of her relatives gained *samādhi* to the wonder of all, Jakkiyabbe. The *mantraki* of Chandiyabbe-gāvuṇḍi, *śrāvaki* of Kastūri-bhaṭṭāra, Jakkiyabbe performed *sanyasana* and expired. Her husband, the chief *śrāvaka* Eḍayya. Fortune.

101 (30)

Nallur, Virajapet Taluk

On a bund near Tītaramāḍa

(Top portion is broken and lost)

. . . . Koḍangāla . . . . son was ruling, Biḻiyaseṭṭi, falling with devotion at the feet of all the *yatis*, gained this glory of the gods.

Prosperity to the *Jina-śāsana*. The lord of Maduvanga-nāḍ, Kiviriyayya, kept the vow for twelve (days) in the Chāngaḷa-basadi and expired. His sons Bāki and Buki set up this.

102 (73)

Balele, Virajapet Taluk

On the wall of a temple

The stone temple of the Jōgi of the Paḍubas. The Paḍubas' royal stone. Obeisance to the Jōgi of the Paḍubas.

103 (16)

Danagallu, Virajapet Taluk

Stone inscription in the Virājapur maṭha

In the year Yuva, the 5th of the bright fortnight of Jēshṭha ; the Virakta-maṭha of Chīlaḷa shāka-svāmi.

104 (20)

Danagallu, Virajapet Taluk

Stone inscription in the village

In the auspicious year named Khara, on the 10th of the bright fortnight of Āśvīja,—to Siddalinga svāmi of the Yeḍatore-maṭha.

105 (21)

Mayamudi, Virajapet Taluk

Stone inscription in the village

The holy god Gangādhara.
Vīrarājēndra-vaḍeyar.

106 (22)

Irpi, Virajapet Taluk

Stone inscription in the village

In the Śālivāhana Śaka year 1763, the year Śārvari, the farmers of the Kiggaṭṭu Ten nāḍu have through their devotion renovated the temple of the god Rāmēśvara of Irpi on the Lakshmaṇa-tīrtha (river).

ಪದಸೂಚಿ—೧

ಗ

8

ಪದಸೂಚಿ—೨

(ಪಾರಿಭಾಷಿಕ)

INDEX TO TRANSLATIONS

ERRATA

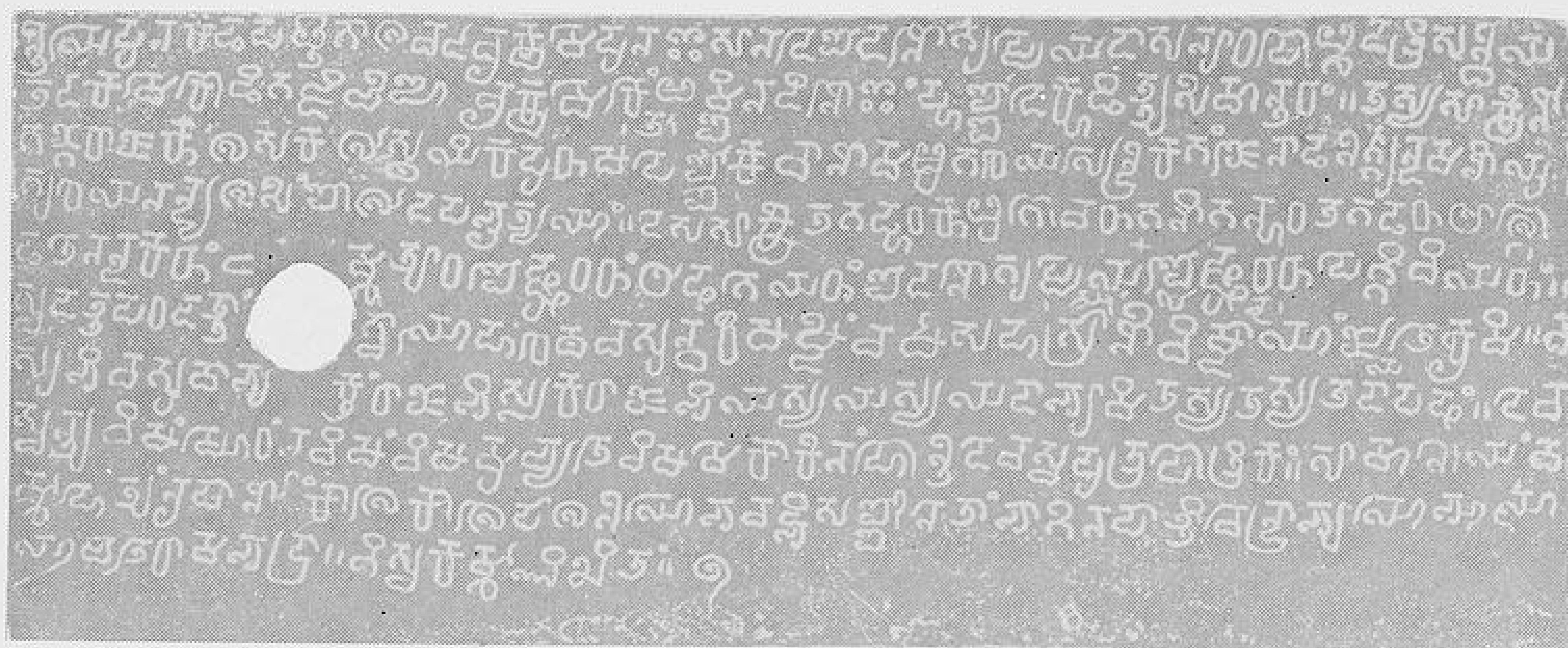
Inscription No.	English Summary	For	Read
2	line 2	'taking S'aka 921 as expired'.	'taking the cyclic year into consideration'.
51	line 1	'The date and the name of the king . . . . century A.D.	'The date is lost. Mallidēvarasa and Hariharadēvarasa were the rulers.
	lines 4 & 5	'in the border . . . . Gaṭṭabāḍi'	'at the boundary of Gaṭṭabāḍi in Yaḍavanāḍ.
55	lines 1 to 4	'However . . . period'	'The record is in characters of the 11th century A.D.'
57	line 4	'This Rudragaṇa . . . . Nanjarāyapaṭṭaṇa'	Delete this sentence.
62	line 3	'belongs to the . . . . Duddharasa'	'appears to belong to a Bāṇa family.'
68	line 4	*Arungaḷāvanya*	*Aruṅgaḷānvaya*
70	line 2	'Rājēndrachōḷa Koṅgāḷva'	'Rājādhirāja II, the Koṅgāḷva'
72	lines 5–6	'It is dated . . . . A.D.	'It is dated . . . . . which corresponds to 1058 A.D., December 24.'
76	line 4	*Kaṭakāchārya*	*Rāyakaṭakāchārya*
79	line 4	'The *nakaras* . . .'	'It is the charity of the *nakaras*'.
80	lines 5–6	'between . . . fort'	'when several *nāḍus* laid siege to the fort of Muḷḷūr which was, however, protected by the deceased hero'.
87	lines 1–4	'As the names . . . . . subordinate'.	Delete this sentence
97	line 3	seventy	ten
98	line 2	"*Taledevasa* . . . fullmoon day"	"Taledevasa was the ending day of the festival of *Nandīśvara*, i.e., the full-moon day."

First Plate, back

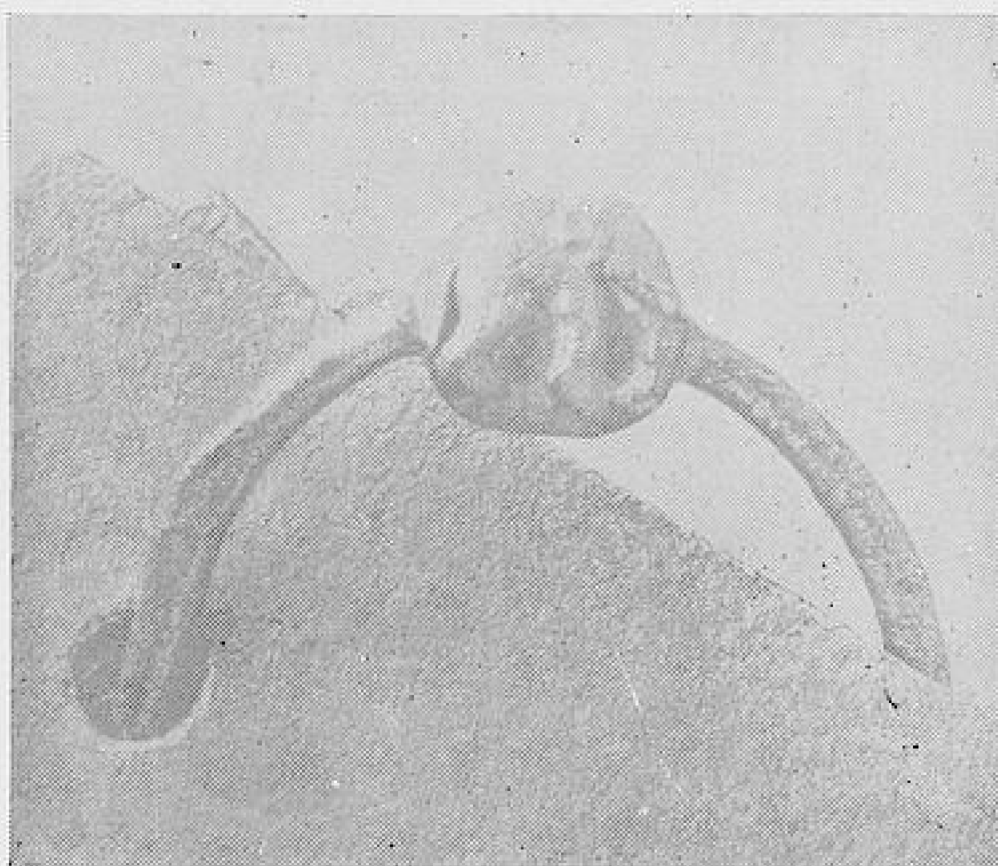
Second Plate, front

Second Plate, back

No. 1—Badaṇeguppe grant of Ganga Avinīta, Mercara

Third plate, front

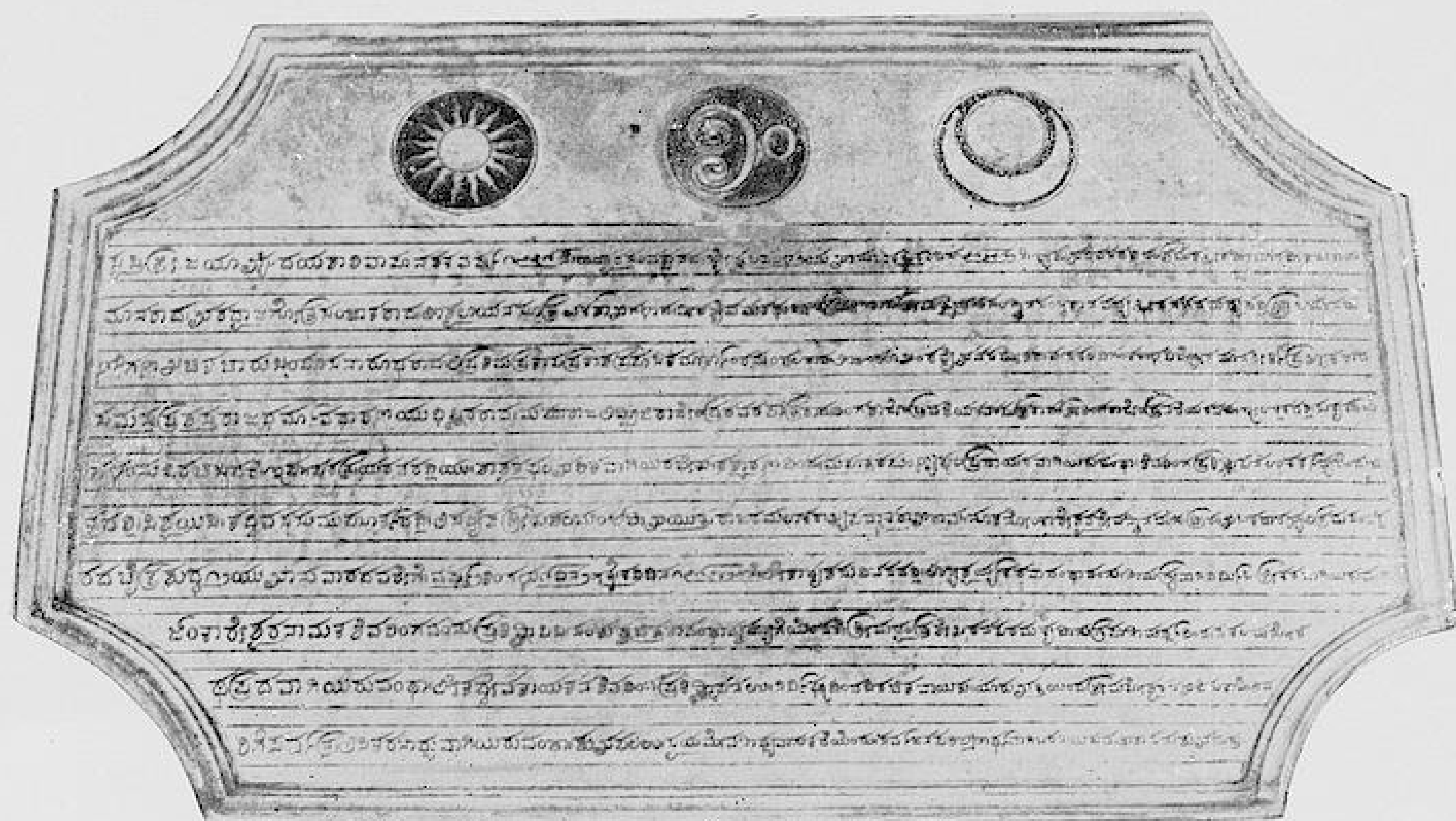

Seal

No. 1—Badaṇeguppe grant of Avinīta (continued), Mercara

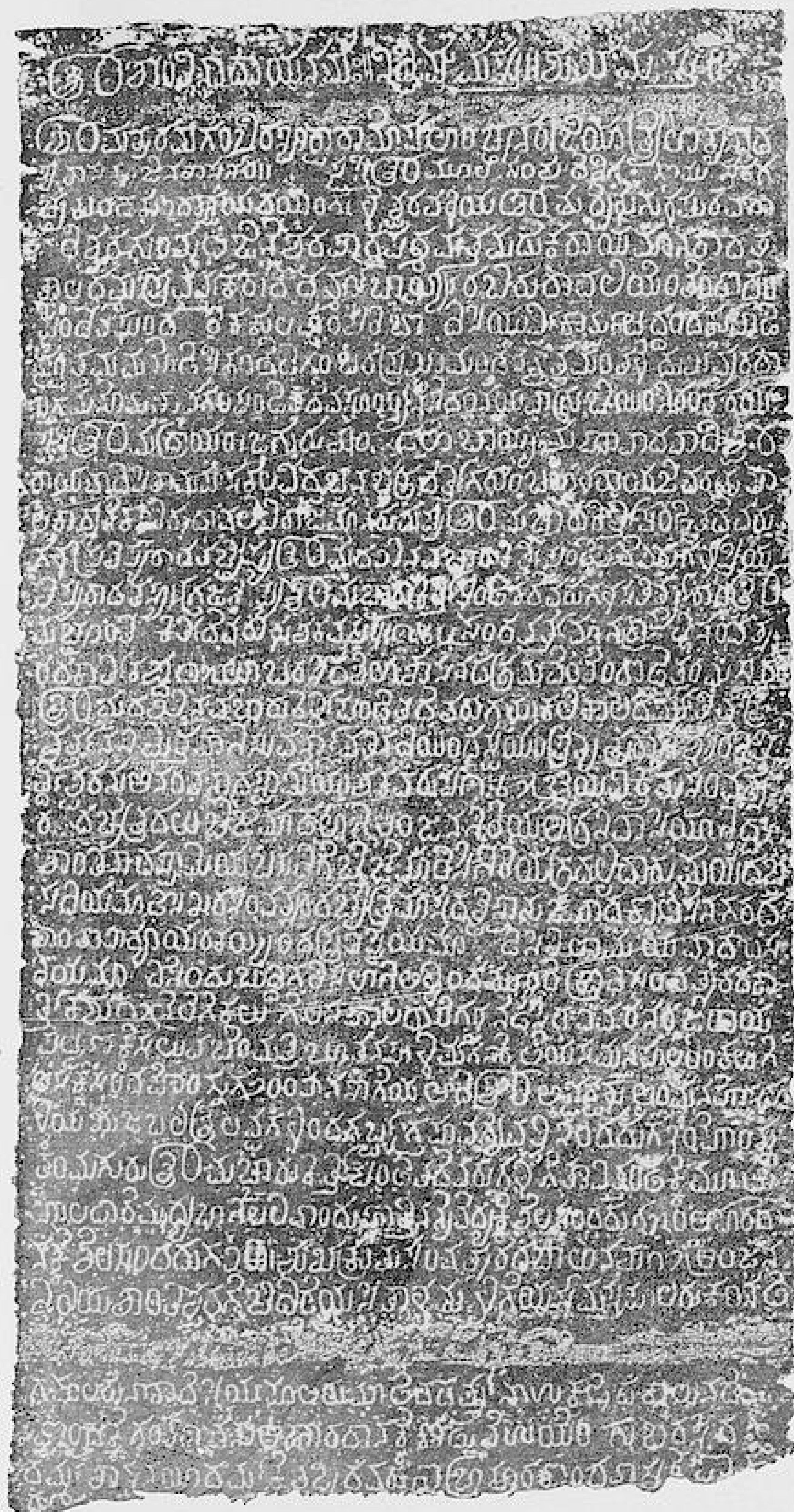

No. 8—Brass plate in the wall of the Courthall, Mercara

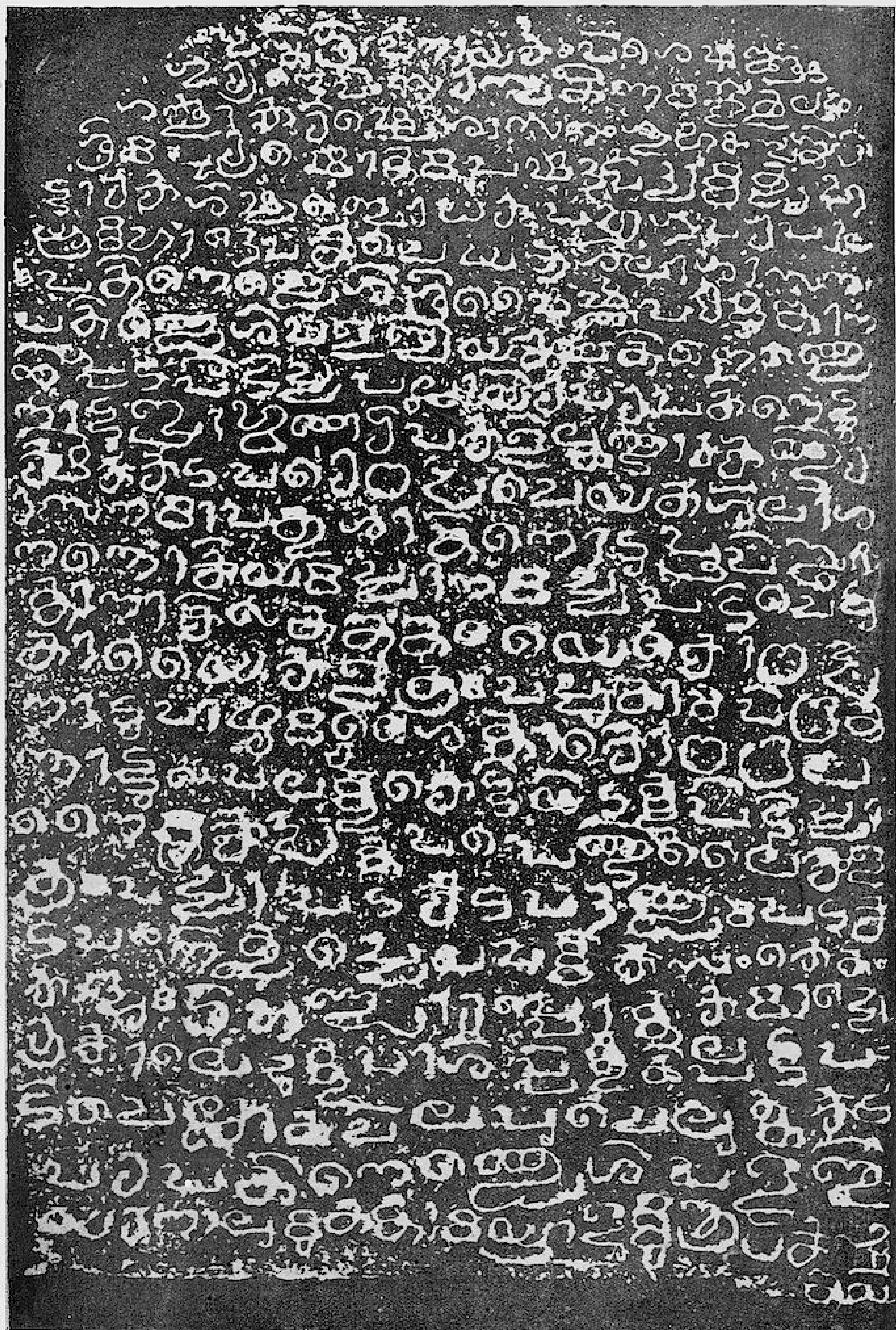
No. 9—Brass plate above the front doorway of Ōnkārēśvara temple, Mercara

No. 13—Inscription of Vīrarājēndra Vaḍeyar, Mercara

No. 19—Jaina epigraph, Anjanagiri

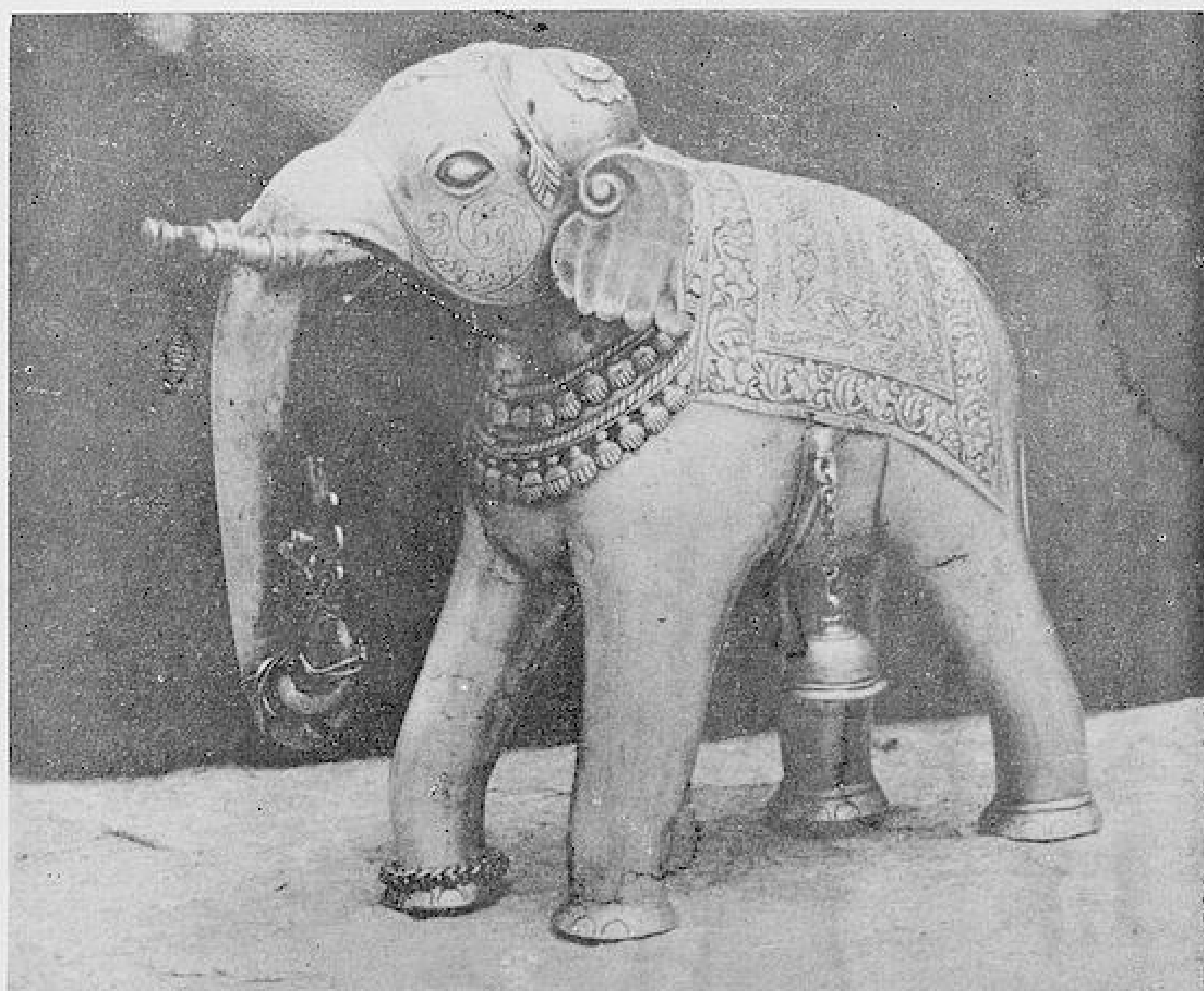

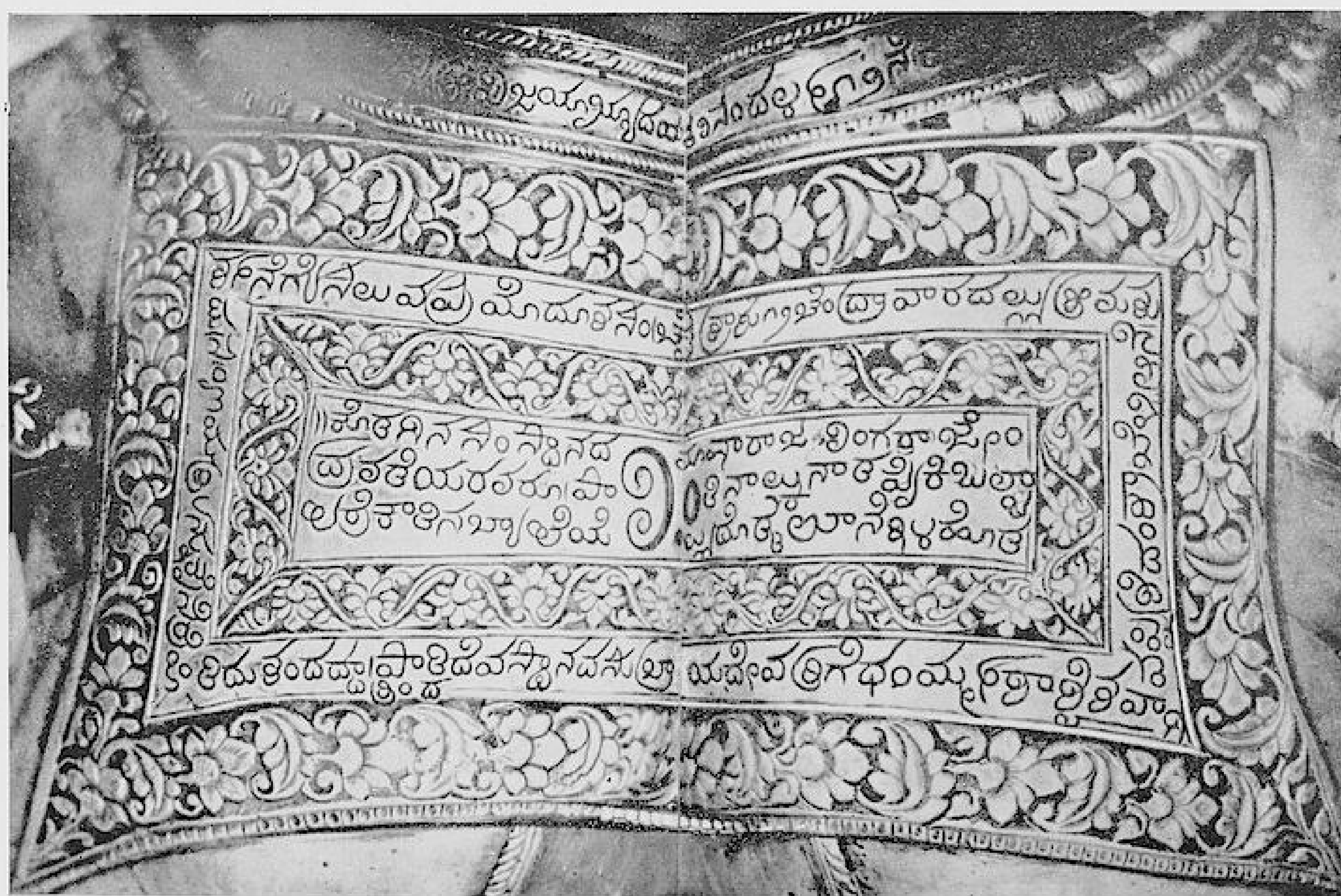
No. 20—Inscription of Bōdharūpa Bhagavar, Pālūr

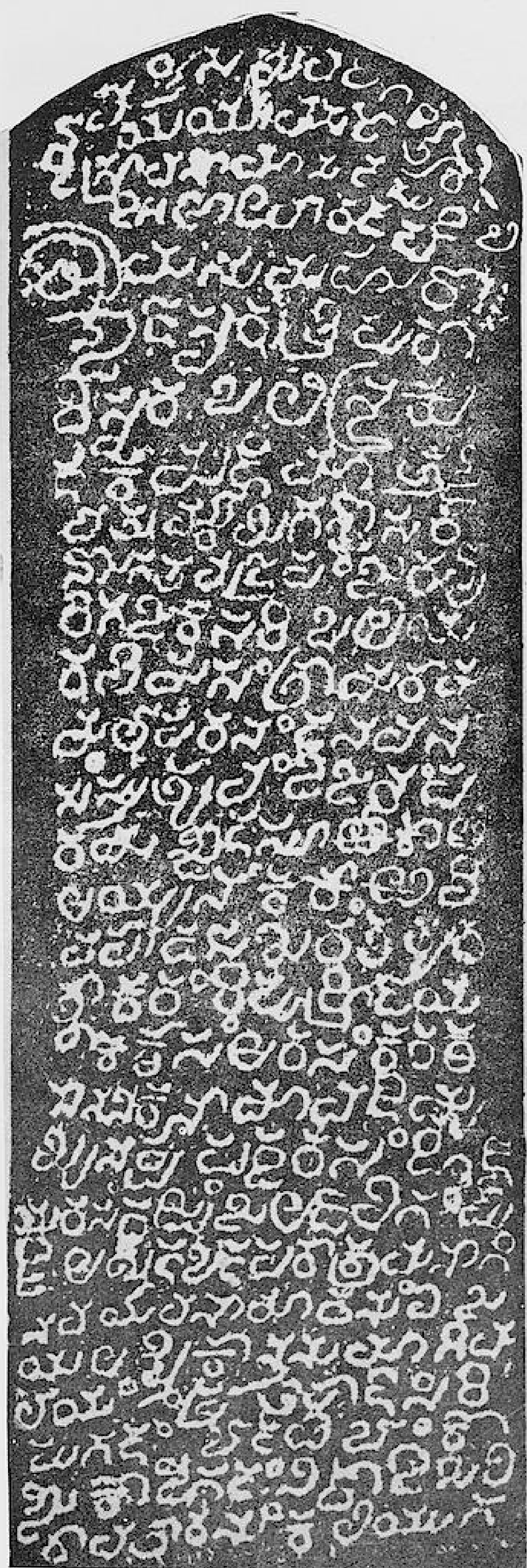
No. 21—Inscription of Bōdharūpa Bhagavar, Bhāgamaṇḍala

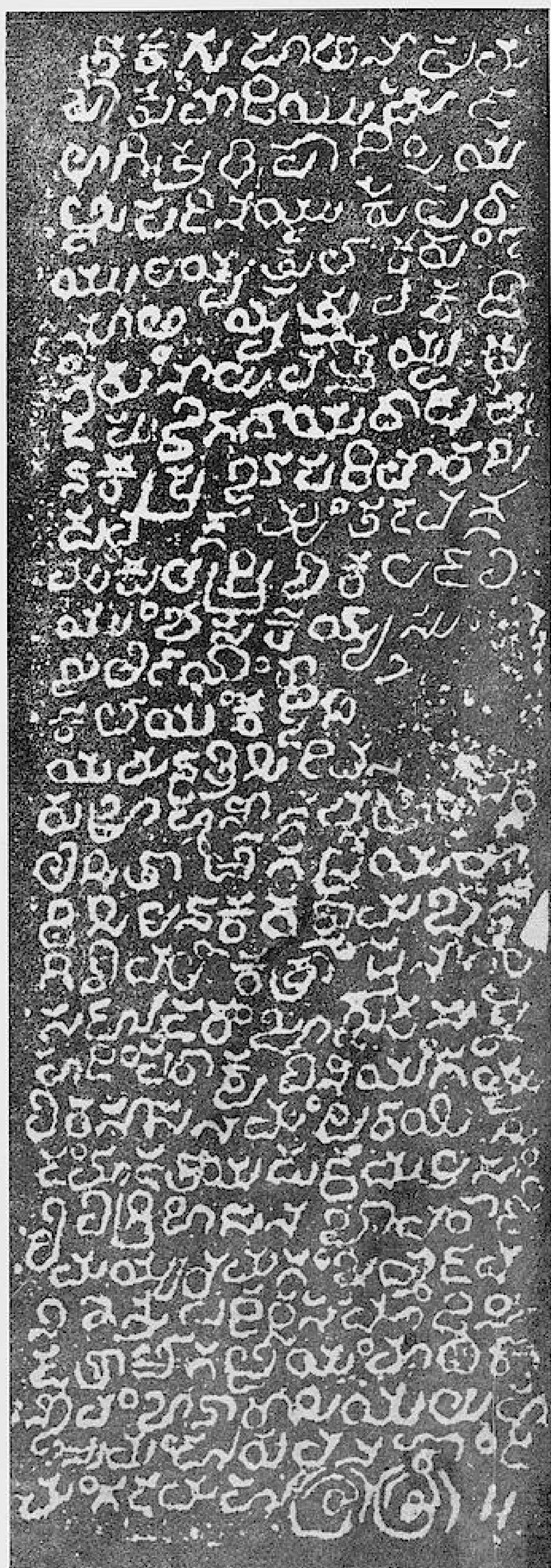
Plate VIII

No. 26—(i) Silver elephant, (ii) Inscription engraved on it

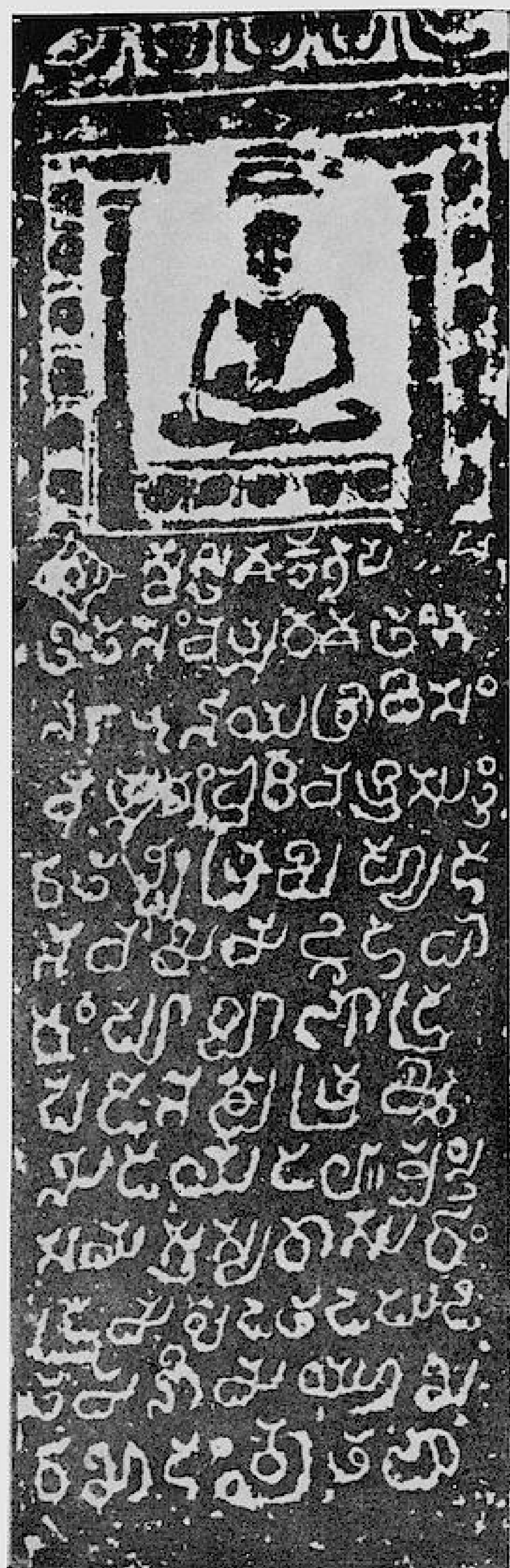
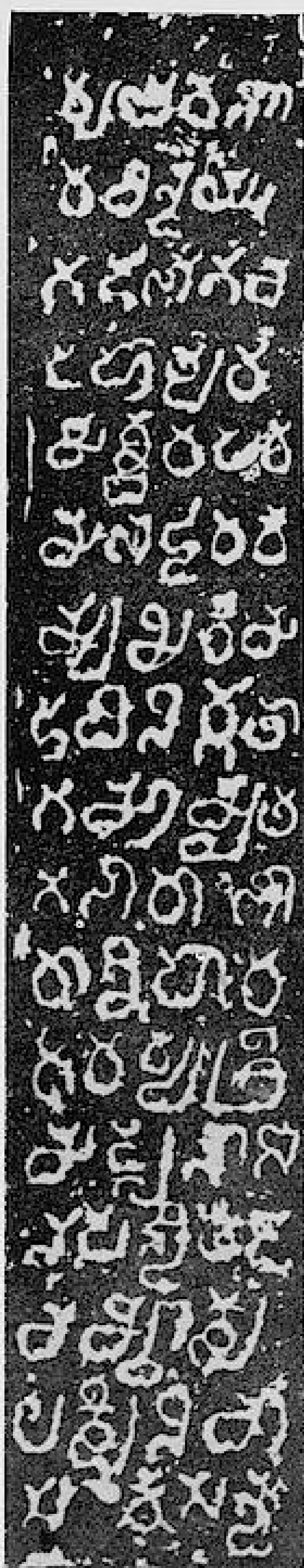
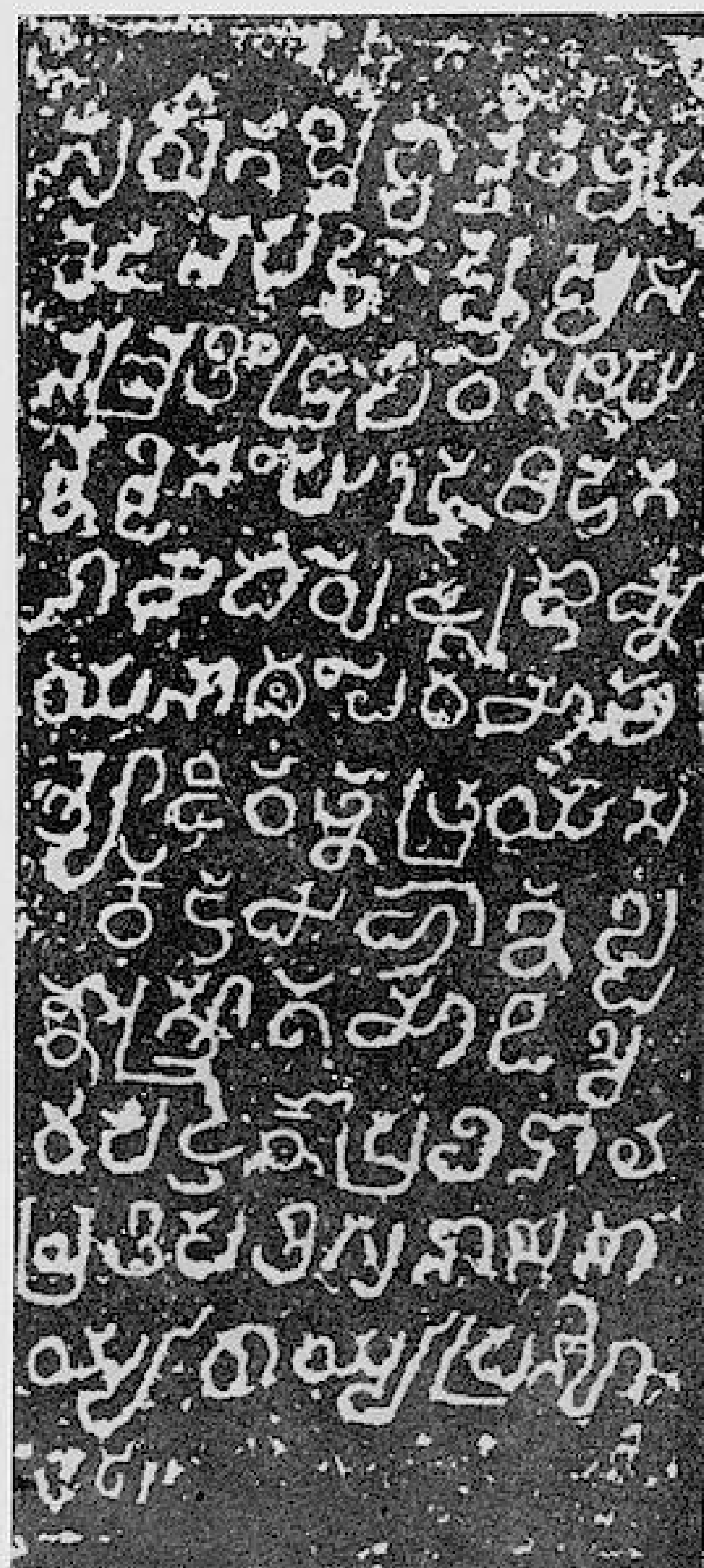

No. 62—Vīraśāsana of Duddarasa, Yeḍūr

Plate X

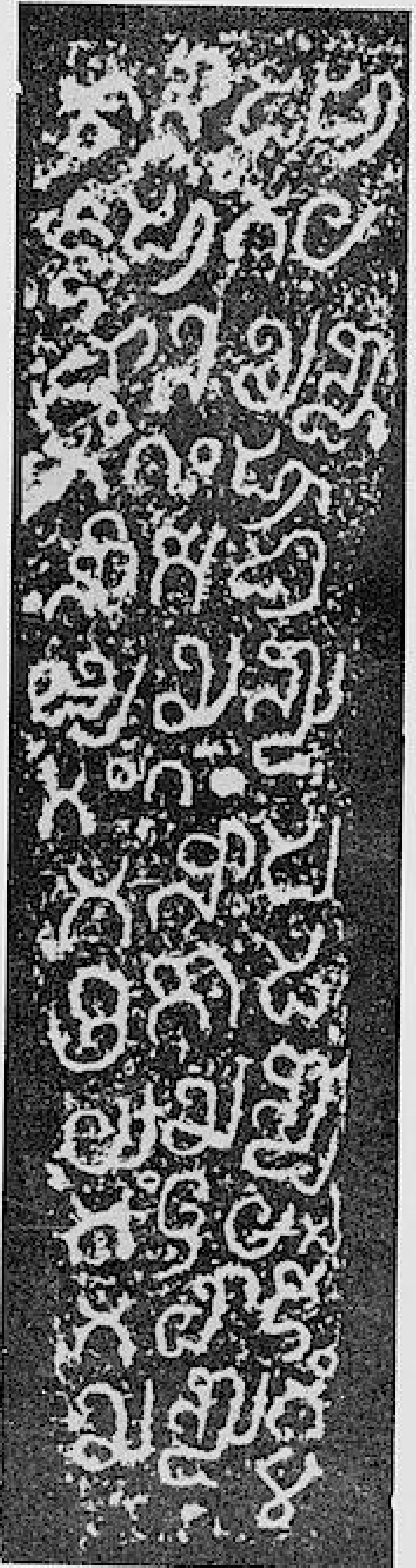
No. 65—Inscription of Rājakēsarivarma, Mālambi

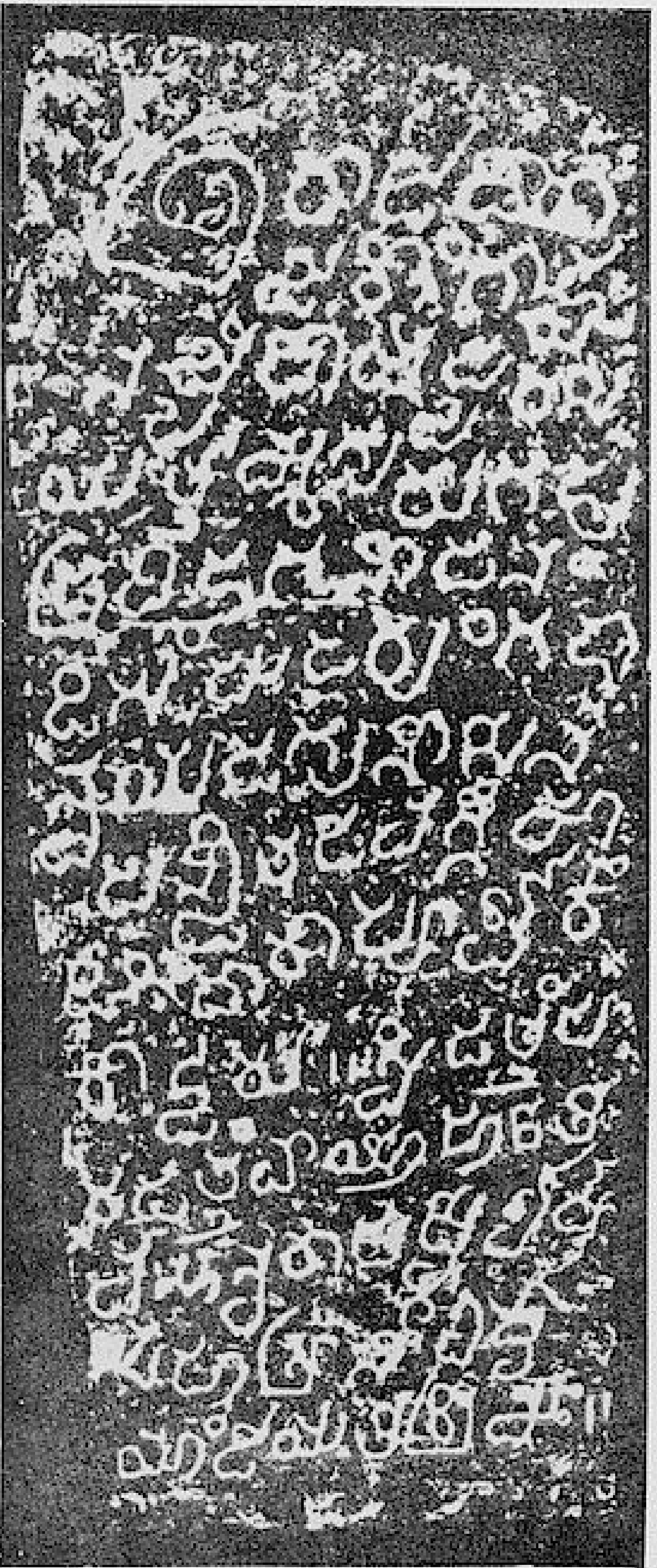
No. 71—Niśidhi of Guṇasēnapaṇḍita, Muḷḷūr

Plate XII

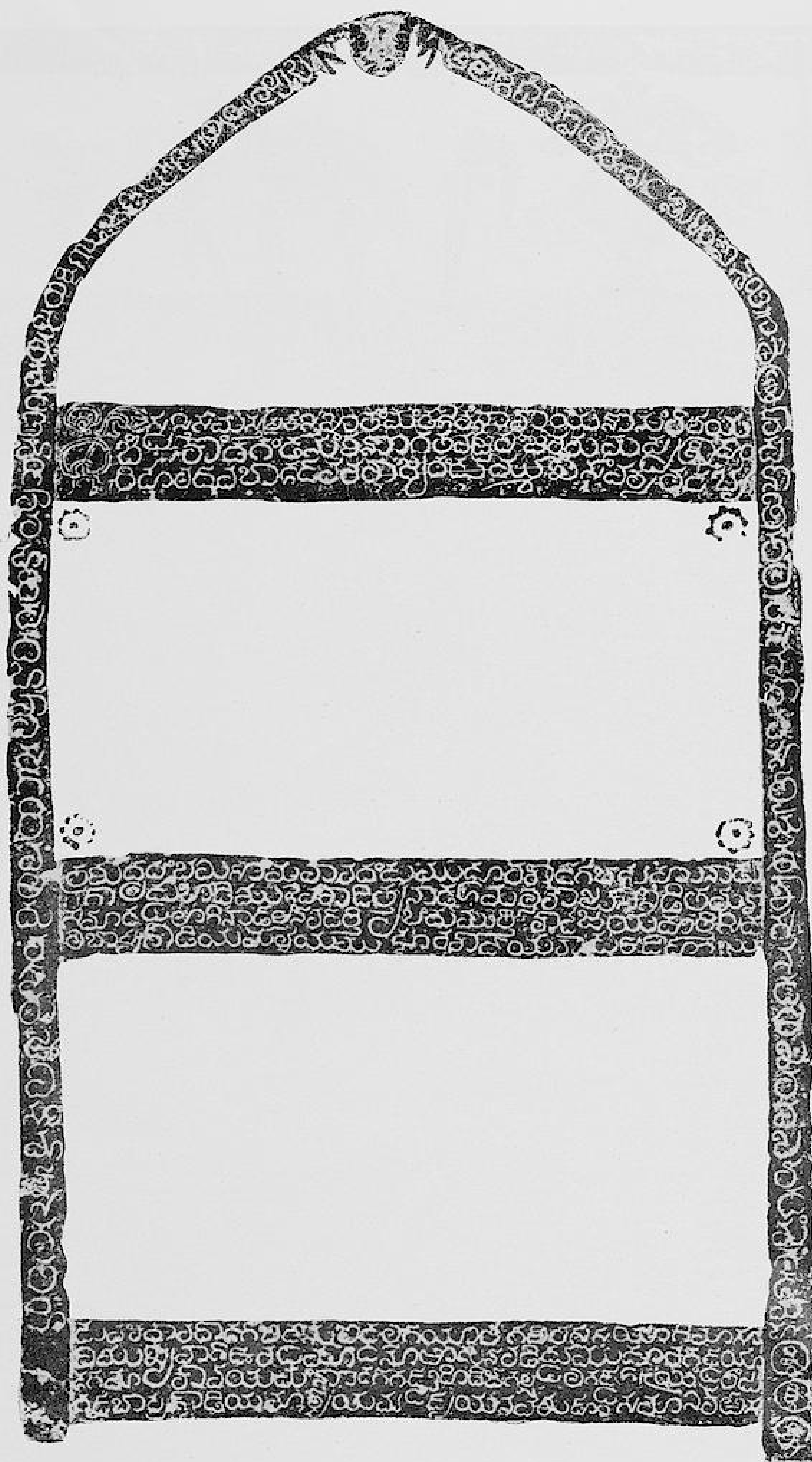

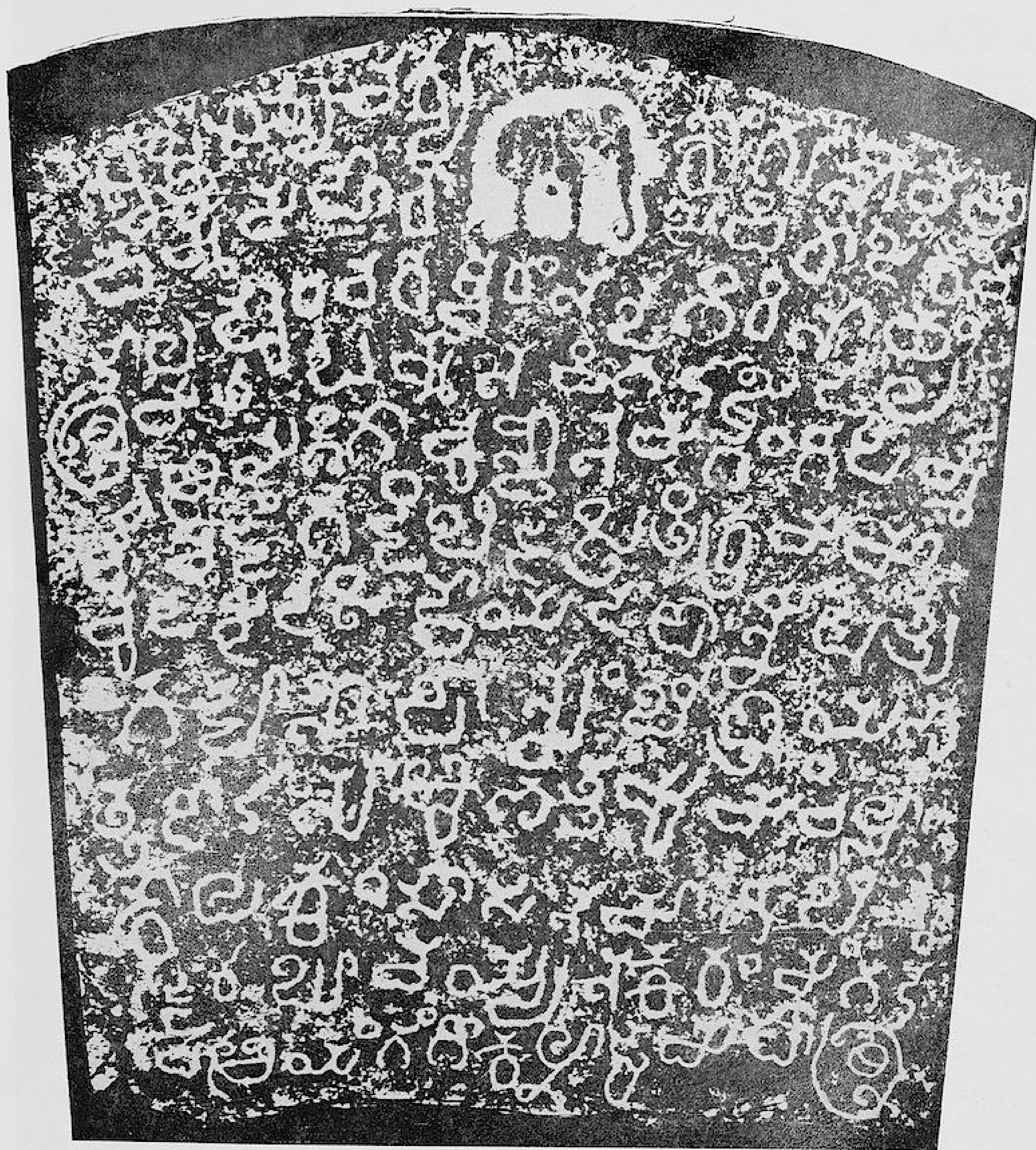
No. 72—Inscription of Rājēndra Koṅgāḷva, Muḷḷūr

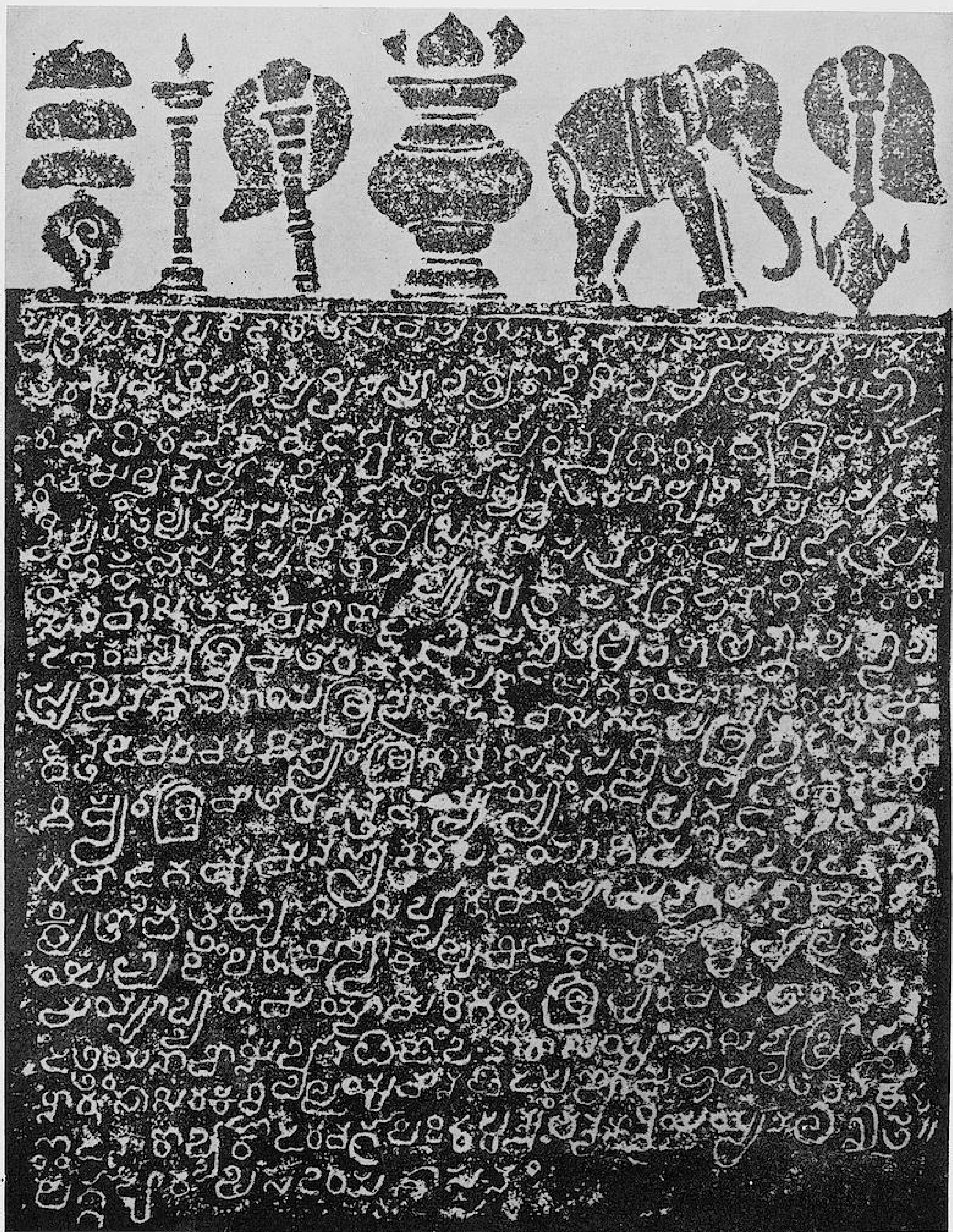
No. 80—Herostone of the reign of Changāḷva Hariharadēva, Muḷḷūr

Plate XIV

No. 96—Inscription of Satyavākya, Biḷiyūr

No. 97—Inscription of Satyavākya, Kotur

No. 98—Inscription of Satyavākya, Peggūr

Metallic Seals of the Rajas of Coorg

